

Достена Лаверн:
Терминът
„граждански
контрол“
е узурпиран

Стр. 10

Пациенти
разтревожени от
закриването на
фонда за
трансплантации

Стр. 4

МОНД

дипломатик

СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С ДУМА

Надежди и пречки
пред въстанията
на арабските народи

Стр. 21

Чудото на
минералната
вода

Стр. 14

Бий спекулата!

Богдан ИВАНОВ

Още на 30 септември 2009 г. вестник ДУМА удари камбаната на пожар: „Бий спекулата!“ В броя отделихме две страници, за да докажем при започващата тежка криза: не престъпността, не корупцията, не бедността са най-големият позор на България, а спекулата. Вестника изпратихме на министър-председателя, на икономическия и на финансовия министър.

Ни воъл, ни стон! Писахме пак - управниците мълчат, обаче спекулата тика държавата към пропаст и вече 80% от българите смятат, че варварското поскупване на и без това страшно скъпите храни е най-лошото, което им се случва.

В същото време байовци показват мазни от прясно мляко от телевизия в телевизия и проповядват, че така трябва да бъде, защото пазарната икономика, международното положение, глобалното затопляне, календарът на маите... Коемо им идва много сгодно, понеже управляващите бездействат, скрити зад обяснението „свободен пазар“. Само че у нас свободен пазар значи слободия и девет кожи, ограничаване от гърба на злощастния българин. Докато във Франция и Австрия например контролират с желязна ръка цените на храните, в Кипър ги ограничават, а на българската мизерна сергия олио, захар, горива, кашкавал, месо задминават цените в много европейски държави при нашите срамно ниски заплати!

Ликвидиран е Законът за спекулата, също и Законът за цените и властта вдига безпомощно ръце, но тия дни симулира дейност, като обещава на ръмжащия все по-недоволен народ нови комисии за наблюдение, анализ и научни изследвания на цените - поредните псевдомерки и кърфшифеци.

Затова - час по-скоро двата закона да бъдат възстановени, най-строги проверки по всяка верига производител-преработвател-търговец и стотици спекуланти в затвора с пълна конфискация на имуществото, ако не искаме спекулата да погребее България!

Обвиняват ни в асимилация на румънци

Емисари агитирали за румънско малцинство у нас

Опозиционната Румънска консервативна партия твърди, че има асимилация на румънците в България и иска властите в Букурещ да вземат мерки срещу тази „агресивна политика“.

След преброяването у нас съюзът на етническите румънци в България АВЕ публикува доклад, в който подробно са посочени методите и средствата, използвани според тях от десетки години от българските власти за асими-

лиране на румънците. Пред БНР шефът на организацията Иво Георгиев каза, че сигнал за асимилацията е изпратен до Съвета на Европа и до почти всички институции, които се занимават с правата на малцинствата, предава Нюз.бг. По думите му нивото на асимилацията е високо, като в районите с влашко и румънско население няма условия за обучение на майчин език. В същото време Георгиев отрече АВЕ да има

нещо общо с разпространяването на листовки по време на преброяването, но подкрепи текста им. Той посочи, че действително за хората, които се самоопределят като румънци, трябва да има привилегии според договореността между Емил Константиnescу и Желю Желев за етносите и малцинствата.

Припомняме - от ВМРО-БНД алармираха, че по време на преброяването на населението

румънски емисари са агитирали хората в общините Брегово, Ново село, Видин, Димово, Летница, Севлиево, Аксаково, Долни чифлик, Провадия и Добрич да се самоопределят като румънско малцинство. „Войводите“ съобщиха още, че в луксозни брошури на местните хора са били предлагани безплатни почивки в северната ни съседка.

ВМРО-БНД сезираха ДАНС за агитацията.

Ново гето изникна край Варненското езеро. Ромите се преселиха там, след като катунът им в кв. Максуда бе разрушен. Сред новите придобивки на преселниците е и „пералнята“, в която се превърна минералният извор в местността

Стр. 5

Малката черна рокля стана на 85 години

Великата Коко Шанел успява да превърне семплата на пръв поглед дреха в еталон за мода и стил

Стр. 38

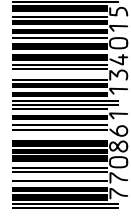
Стоичков: Аз съм простакаът на България!

Легендата на българския футбол Христо Стоичков е недоволен от създадения му негативен образ

Стр. 46

ЕЧЕТ-1990 NSSI

9 770861 134015

България

www.duma.bg

САЩ притеснени от наркомафията у нас

България е сред страните, предизвикващи загриженост за пране на пари, сочи доклад на Държавния департамент

Притеснение за разпространението на дрога у нас се наблюдава в последния доклад на Държавния департамент на САЩ за стратегията за контрол над наркотиците. България е в списъка на "страните, предизвикващи загриженост" за пране на пари, а български организирани престъпни групи действат на територията на Италия, откъдето се внасят наркотици през Африка, сочи докладът.

Държавният департамент отчита, че в България има спад на производството на синтетични наркотици. За сметка на това се внасят нови полузаконни субстанции, основно от Китай. В България има около 300 хиляди пристраст-

ни, от които 10% - към героин, пише още в доклада. В него се отбелязва още, че страната е транзитна за героин и кокаин и производител на други наркотици. В България се отглежда канабис, предимно за вътрешния пазар, с подобна цел се произвеждат и малки количества амфетамини и метамфетамини, отчитат от Държавния департамент. В документа се посочва, че марихуаната продължава да е най-разпространеният наркотик. Статистиката сочи, че почти една трета от студентите и 35,2% от учениците в горните класове са опитвали наркотик поне веднъж.

Според Държавния департамент страната е изправена пред няколко значителни предизвикателства в об-

ластта на борбата с наркотиците и свързаните с тях престъпления. Въпреки че има доказателства, че трафикантите заобикалят България по алтернативни маршрути, българската стратегическа географска позиция на транзитните пътища за героина я правят уязвима за международни трафикантски организации, внасящи наркотици в ЕС. Според американските анализатори става въпрос за добре обучени и финансирани престъпни групи, които са се вкоренили в българското общество.

Спадът в заловените пратки показва, че е спаднала ефективността на Агенция "Митници", пише още в документа. Причина за това според доклада са структурните промени в нея, на-

сочени към борба с контрабандата вместо борба с наркотиците.

Според данните на Държавния департамент от януари до ноември 2010г. МВР е конфискувало 115 кг героин, 6,5 кг кокаин, 61 кг амфетаминова субстанция и 125 кг амфетаминови таблетки, 25 кг синтетична дрога, 3000 таблетки с психоактивни субстанции, 4 кг опиум, 444 кг марихуана, 1600 кг изсушен канабис и 1163 кг зелен канабис.

За същия период от Агенция "Митници" са заловили 190 кг героин, 10,5 кг кокаин, 27 кг и 3680 таблетки синтетични наркотици, 28 кг марихуана, 10 кг опиум и 39 кг хашиш. За сравнение през миналата година хората на Ваньо Танов са хванали 719 кг героин, 234 кг кокаин, 23 кг екстази, 5 кг марихуана, 44 кг хашиш и 588 таблетки с психоактивни субстанции.

Ройтерс: Шуробаджанащината срува ГЕРБ

Политическата шуробаджанащина и увеличаването на цените на хранителните продукти срина доверието в правителството. Това коментира Ройтерс, анализирайки срува на доверието в правителството от 40% на 26%. В позицията им се споменава за изтеклите в медиите записи от подслушани телефонни разговори на Бойко Борисов, в който той предлага защита от митнически проверки на бирен бос. Агенцията цитира и позицията на БСП, която говори за шуробаджанащина по високите етажи на властта.

Строгото ограничаване на разходите, отложените реформи и неотдавнашния скандал с подслушването подкопа подкрепата в правителството, но то все още здраво държи властта благодарение на подкрепата на националистическата партия "Атака", коментира още световната агенция. От там съветват премиера да покаже резултати в борбата с корупцията и с организираната престъпност.

Ройтерс напомня позициите на Германия и Франция, които призоваха за отлагане на приема ни в Шенген, заради опасенията им за корупция. Агенцията посочва, че е необходимо да се наблюдава дали правителството ще прояви воля да се справи с корупционните практики.

В анализа на Ройтерс се споменава и за високата безработица сред младите хора у нас, чийто брой се е удвоил през последните 2 години. Ройтерс отбелязва, че е необходимо да се наблюдава и дали България ще осъществи плануваните реформи в сфери като здравеопазването, или страхът от изгубване на популярността и народно недоволство ще ги отложат отново. Агенцията не пропуска да посъветва страната ни да подобри усвояването на еврофондовете. Ако това не стане, инвеститорите може да се откажат от България, да се забави подобряването на инфраструктурата и да се подкопае възстановяването на икономиката, отбелязва Ройтерс.

Най-малко по 30 минути чакаха софиянци автобуси, тролеи и трамваи Вчера

ПРЕМИЕРЪТ СЪС СТРАТЕГИИ ЗА СПАСЯВАНЕ НА СВЕТА

"В Арабския свят и Африка ще настане глад." Това заяви Бойко Борисов по време на срещата си с Конфедерацията на испанските предприемачи. Именно поради това Борисов даде обяснение на испанските бизнесмени, че заради световните тенденции на недостиг на храни трябва да се инвестира в земеделие и производство на храни. "Защото лоши или хубави, не искам да коментирам режимите, но при тях поне имаше макар и минимална грижа хората да оцелеят. На прага на бедността, но все пак да оцелеят в една подобна ситуация", заяви още Борисов. Той е убеден: "Може да измислим нещо ново за света - през ООН, през Червения кръст, през фондовете, които има, да се подготвим и да продадем, предоставим след това на хората, които ще имат нужда. Защото в един момент ще има нужда, но няма да има откъде." Борисов бе категоричен и че "този, който има храни, ще бъде равностоен на този, който има петрол".

ДЯНКОВ ОБЕЩА НА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА ПОВЕЧЕ КОНСУЛСТВА

В Германия, Испания, САЩ, Австралия, където има големи български общности, ще бъдат разкрити нови консулства за сметка на закриваните на места, където няма нужда от техни услуги. Това е заявил Симеон Дянков пред българското интернет радио "Отзвук" в Палм Бийч, Флорида. Дянков е обяснил, че става въпрос за големи държави, където живеещите там българи трябва да изминават големи разстояния, за да достигнат консулствата.

Бойко Борисов не искал да е президент

Бойко Борисов заяви, че нямало да се кандидатира за президент на предстоящите избори. Той призна, че не виждал смисъл да оставя премиерския пост. Отказът на Борисов да се пробва да поеме функциите на Георги Първанов наесен стана ясен в сутрешния блок на ТВ7 навърх националния празник на България 3 март. "Дай Боже всекиму през някоя и друга година да го спрят като основен кандидат за президент. Аз останах да се занимавам с боклука на София, не станах президент, сега не виждам никакво основание да оставя най-отговорния пост в държавата, който носи най-много негативи и отговорности", заяви Борисов. От думите му стана ясно, че ГЕРБ ще оповести кандидатурите си

за изборната надпревара в началото на лятото. По-демократично управление от сегашното не е имало, заяви Борисов в опит да отхвърли обвиненията за полицейщина в държавата. Премиерът коментира и последните социологически проучвания, които, както ДУМА вече писа, отбелязват спад в доверието към ГЕРБ. Премиерът заяви, че нямало как рейтингът на партията да не спада и добави, че не можел да се сърди на хора, чиито доходи не растат. Борисов опита да оправдае ситуацията като заяви, че пред него е имало 2 избора - да вдигне доходите и държавата да фалира, или "да стиска докрай", за да можело следващите поколения да имат една подредена държава.

ОТПУСНАХА 720 ХИЛЯДИ ЛВ. ЗА СВЕТОФАРИ ЗА ВЛИЗАНЕТО В ШЕНГЕН

720 280 лева са отпуснали управляващите за покриването на "допълнителни мерки" по изпълнението на техническите критерии за присъединяването ни към Шенген. Кабинетът одобри в сряда 11 мерки, които да спомогнат за по-бързото ни одобрение за зоната. Нещата, за които ще отиде новоотпуснатата сума, включват закупуване на нови светофарни уредби край граничните ни пунктове. Ще се монтират и нови заградителни съоръжения. Известна сума ще отиде за асфалтирането на пътни настилки, полагане на нова хоризонтална маркировка, подмяна на електроинсталации. Парите, които правителството е отпуснало, трябва да се похарчат за подобряването на състоянието и поддържката на инфраструктурата в зоната на граничните контролно-пропускателни пунктове Калотина, Капитан Андреево, Лесово, Малко Търново и Гюешево, съобщиха от правителствената пресслужба.

СИДЕРОВ ПЛАШИ С ПРОТЕСТИ ЗАРАДИ НОВИНИТЕ НА ТУРСКИ

Волен Сидеров постави ултиматум на ръководството на БНТ да спре излъчването на новините на турски език. Лидерът на "Атака" "отпуска" две седмици на националната телевизия да спре чуждоезиковата емисия, която дразнела целия български народ. Ако ръководството не го послуша, той заплаши, че всеки ден пред сградата на телевизията щяло да има протести. Исканията си Сидеров отправи на митинг, организиран от партията на 3 март в София.

Атакистът поиска още 17 май - денят на баташкото клане, да бъде обявен за ден, в който е извършен геноцид на българите. Сидеров настоява и председателят на ДКЕВР Ангел Семерджиев да откаже увеличение на цените на тока, иначе националистите щели да настояват за оставка му.

Лидерът на "Атака" заяви, че положението в страната нямало да се подобри, освен ако не управляват националисти. Сидеров подчерта, че партията му е с огромни заслуги за смяната на правителството на тройната коалиция и опита да убеди събралите се, че подкрепата, която дава на правителството на Бойко Борисов, не била безусловна.

Същото е и в животновъдството - трябва да минат години, за да се възстанови загубената популация

Размисли по Бойко-Борисовски

България отбелязва националния празник

Националният празник на България бе отбелязан с тържества и поднасяне на венци в цялата страна. Международните лидери също поздравиха страната. Денят не мина и без традиционните митинги.

В столицата с тържествена церемония под звуците на националния химн

Стотици се събраха на Шипка

Стотици българи и малцина представители на държавната законодателна и изпълнителна власт се поклониха на връх Шипка пред паметта на героите, загинали за българското Освобождение. Въпреки студа, силния вятър и сняг на върха патриоти от цялата страна поднесоха венци пред паметника и костниціта.

беше издигнат трибагреникът пред Паметника на Незнайния воин. Снегът, минусовите температури и строгата охрана не спряха стотиците софиянци, които дойдоха, за да положат цветя в памет на загиналите за Освобождението на България. В ръцете си всеки от тях носеше националния трибагреник.

Президентът и върховен главнокомандващ Георги Първанов прие строя на почетната гвардейска рота. Георги Първанов, Бойко Борисов, Цеца Цачева и Аню Ангелов поднесоха венци и цветя пред паметника с вечния огън до църквата "Св. София". Всички присъстващи почетоха паметта на загиналите по време на Руско-турската освободителна война с минута мълчание. Сред официалните гости бе и експремиерът Симеон Сакскобургготски. Националният празник

Трети март олицетворява по-най-ярък начин международното сътрудничество, заяви президентът Георги Първанов

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Паметта на загиналите в битките за Освобождението на България бе почетеана с едноминутно мълчание

на България почетоха много духовници, а на площада пред паметника на Незнайния воин дойде и спорешият за Главното мюфтийство Недим Генджев.

"3 март олицетворява по най-ярък начин международното сътрудничество. Това е денят на българската признател-

ност към стотиците хиляди герои - руснаци, украинци, беларуси, финландци, румънци и други, дали живота си за българската свобода", заяви държавният глава. Той продължи словото си: "Това е денят на нашето заслужено национално самочувствие и гордост, защото българ-

СВЕТЪТ НИ ПОЗДРАВИ

По повод националния празник президенти и ръководители на международни организации, сред които президентите на САЩ, Индия, Гърция, Корея, Индонезия, Черна гора, кралица Елизабет Втора, кралят на белгийците Албер Втори, генералният секретар на ООН, изпратиха поздравителни писма до президента Георги Първанов.

"АТАКА" СЕ ОТЧЕТЕ

И тазгодишният национален празник не мина без митинг, който бе организиран от "Атака" пред храм-паметника "Св. Александър Невски" в столицата. Лидерът на атакистите екзалтирано отчете, че единствено неговата партия е "единствената и неповторима българска сила, стъпила на основите на българизма".

ската победа не беше подарена, тя беше извоювана във вековна битка с османския поробител". Първанов припомни, че цяла България се е готвела за тази битка и само затова българската свобода е станала възможна. "Трябва да се запита: дали днес имаме свобода. Дали осъзнаваме, че свободата не е даденост", подчерта държавният глава. Първанов бе категоричен, че българите не се нуждаят от администрираща и силова държава, а от държава, която защитава правата на своите граждани. Президентът подчерта, че голямото послание на българското Възраждане е Държава на духа. Първанов припомни, че дейците на българското националноосвободително движение са се борели не само за политическа свобода, но и за социална справедливост. Според президента това е особено актуално днес в светлината на стратегията за развитие на Европейския съюз. Първанов се спря и на Търновската конституция, която определя политическото развитие на България след Освобождението. Той припомни, че тя многократно е била нарушавана с цел установяването на еднолична власт, което не трябва да се допуска.

Русофилите положиха цветя пред Руски паметник

Снимка Благовеста ЦВЕТКОВА

Патриотични песни за Освобождението бяха изпълнени пред Руски паметник

бяха поднесени и на паметника на Цар Освободител, паметника на опълченеца на ул. "Раковски", паметника на генералите Калей и Философов пред БТА, паметника на граф Игнатиев. В памет на загиналите за Освобождението на България на 91 участък на Руското военно гробище бе отслужена панихида. По повод 3 март

бе открита и изложба икони "Светци воители на Православието" и изложба портрети "Духовни лидери на Русия" в Дома на дружбата.

Празникът бе отбелязан от Национално движение русофили и в страната. 50 представители на движението присъстваха и на тържествата на връх Шипка.

Музей Ваги оръжието на опълченците

Христо ХРИСТОВ

Възможност да пипнат с ръка оръжието на опълченците, отбранявали прохода Шипка, и на руските воители, погинали за свободата на България, ще имат всички посетители на старозагорския исторически музей през този уикенд, който ще премине под мотото "Епопея на незабравените", съобщи директорът на културния институт д-р Светла Димитрова. В поканата си организаторите на проявата са написали: "Ако помним героите, пожертвали се за нашата свобода, значи помним България!". Те са подготвили специална лекция, посветена на Самарското знаме и връзката му със Стара Загора, от която подрастващите ще научат малко известни исторически факти и подробности за пътя на тази бойна светиня.

СКРЪБНА ВЕСТ

С прискърбие съобщаваме, че завинаги ни напусна нашият колега

СВЕТОСЛАВ ЯНАКИЕВ

Големият български художник карикатурист през последните години посвети своя талант на вестник ДУМА и хумористичното приложение "Пардон". От нашия приятел бликаше жажда за живот и непресъхваща енергия да работи, да рисува, да твори до септия си дъх. На всички ни ще липсва неговото неподправено чувство за хумор и несекуващият стремеж към съвършенство.

Целият екип на ДУМА изказва искрените си съболезнования на близките на Светко.

С поднасяне на цветя, изпълнение на патриотични песни и стихотворения, посветени на Руско-турската война, Националното движение на русофилите отбеляза 3 март. В столицата честванията бяха на няколко ключови места. Цветя пред Руски паметник поднесоха представители на движението, представители на младежкото обединение в БСП, както и стотици граждани. Цветя

Снимка Благовеста ЦВЕТКОВА

И най-малките поднесоха своето цветя

България Закриват фонда за трансплантации в чужбина

Поредните попарени надежди на болни хора, коментират от пациентски организации

Аида ПАНИКЯН

След по-малко от година живот създаденият от премиера Бойко Борисов фонд за трансплантации в чужбина се реструктурира, съобщават от МЗ. Идеята за "реструктуриране" на фонда била отпреди Нова година и хората от ведомството на д-р Стефан Константинов умували как по-безболезнено да я представят пред обществеността, научи ДУМА.

МЗ планира фондът да се влее във фонда за лечение на деца и в комисията за лечение в чужбина. В първата структура ще се насочат всички пациенти, които са под 18 г., а във втората - останалите, поясняват от МЗ. Промяната мотивират с "оптимизиране на дейността на фонда за трансплантации и

да не се допуска дублиране на структури със сходна дейност.

ДУМА припомня, че фондът бе създаден преди година в опитите да се намери "нова опростена процедура, по която да се изпращат в чужбина българи, нуждаещи се от присаждане на орган". За директор бе назначена София Мутафчийска, дотогавашен главен секретар на Изпълнителната агенция по трансплантации (ИАТ). Припомняме, че през последните 2-3 седмици федерация "Български пациентски форум" съобщи, че Мутафчийска принуждавала пациентите, чакащи за трансплантация в чужбина, да прехвърлят индивидуалните си набирателни сметки във фонда като условие да бъдат включени в листи на чакащи в чужбина. Упреците на пациентската организация към

фонда бяха и за мудната му работа, поради което пациентите настояваха за смята на оперативното му ръководство.

"Поредните попарени надежди, поредната подигравка с болни хора", коментира пред ДУМА Теодора Захариева, председател на федерация "Български пациентски форум". Отговорността за тези пациенти ще се размие.

"Настояваме за истински гаранции, че 27-те вече одобрени за трансплантация в чужбина пациенти (част от които са в тежко състояние и имат нужда от спешна трансплантация), ще получат нужното им лечение, коментира пред ДУМА Станимир Хасърджиев от Националната пациентска организация.

От МЗ уверяват, че "промените няма да станат веднага" и че хората, които се нуждаят от трансплантация в чужбина, могат да продължат да подават документи за лечение във фонда за трансплантации, а "след това документите им ще се прехвърлят към другите две структури. Пациентите, които са одобрени за лечение от началото на съществуването на фонда до окончателното

му реструктуриране, ще продължат да разполагат със средствата, които веднъж вече са получили".

Пациентските организации обаче са сериозно разтревожени за съдбата на хората, които се нуждаят от трансплантации в чужбина. Те смятат, че с прехвърлянето на работата на фонда към други структури ще се размие отговорността за болните, нуждащи се от специфични трансплантации, които не се правят в България. Освен това другите 2 структури по правило не осигуряват логистична помощ (пациентите трябва сами да си търсят клиника за трансплантация), а и ако можеха да се справят, нямаше да има нужда от създаването на фонда.

ДУМА припомня, че Фондът върна в държавния бюджет 4.7 млн. лв. от общо отпуснатите му 5 млн. лв., а за цялата 2010 г. едва 5-има пациенти са изпратени за лечение зад граница. Обяснението на Мутафчийска беше, че фондът работи реално от началото на май, когато е създаден общественят съвет, както и че "такива донори липсват и в страните членки на ЕС, с които работи фондът".

ПРЕХВЪРЛЯТ 454 ЩАТА ОТ ЗДРАВНИТЕ ИНСПЕКЦИИ В АГЕНЦИЯТА ПО ХРАНИТЕ

Щатната численост на Регионалните здравни инспекции да се намали с 454 бройки, предвижда проект за промени в устройствения правилник на инспекциите, публикуван на сайта на здравното министерство. От ведомството уточняват, че промяната е свързана с преминаването на функциите по контрол върху храните от здравните инспекции към Агенцията по безопасност на храните.

Проектът предвижда и обособяването на нови дирекции – дирекция "Лабораторни изследвания" в РЗИ-Кърджали и дирекция "Профилактика на болестите и промоция на здравето" в РЗИ-Софийска област.

За главен секретар и шефове на дирекциите "Медицински дейности" и "Профилактика на болестите и промоция на здравето" вече ще могат да кандидатстват и магистри по дентална медицина, пише още в проекта.

Снимка Благвеста ЦВЕТКОВА

Винаги е добре да има кой да те упъти

Болниците може да останат без кръвни продукти

Пациенти с хемофилия се опасяват, че с новия ред за отпускане на лекарства за редки болести - през НЗОК, болниците може да имат проблеми със снабдяването с кръвни продукти. Проблемът е, че НЗОК може да осигурява само лекарства за домашно лечение, но не и такива за спешна помощ или болнично лечение, от каквото имат нужда болните от хемофилия, както писа ДУМА в края на януари. От пресцентъра на здравното министерство обаче са категорични, че пациентите нямат повод за притеснение, предава Здраве.нет. Припомняме, че до 1 март т.г. необходимите за лечението на хемофилиите кръвни продукти се осигуряваха от МЗ по реда на наредба № 34 от 25 ноември 2005 г. и осигурените кръвни продукти се доставяха до 6 центъра в страната за лечение на хемофилия. От тях се снабдяваха звената за спешна медицинска помощ и болничните заведения, в които се хоспитализират пациенти с хемофилия, предоставяха се и на болните за домашно лечение. С преминаването на кръвните продукти към НЗОК е

разписан начинът на отпускане единствено за домашно лечение. Според пациентите, ако не се намери бърз изход от ситуацията, съвсем скоро ще сме свидетели как болните ще могат да си получават нужните им за домашно лечение препарати, но в нито една болница няма да има и един флакон от тях. НЗОК при сегашната нормативна уредба не може да плати за друго освен домашното лечение, тъй като по закон тя плаща за извънболничната помощ и дейности в болниците по клинични пътеки. Хемофилията е рядко и тежко генетично заболяване, при което не може да се определи универсално необходимото количество животноспасяващо или животоподдържащо количество кръвни продукти за всички случаи. По тази причина в клинична пътека 253 - "Хеморагични диатези. Анемии", няма как да бъде включена стойността на необходимите кръвни продукти. В първия ден от месеца пациенти сигнализираха и за затруднения с продуктите за домашно лечение, които би трябвало да се осигуряват от НЗОК.

www.duma.bg

кратки

Снимка БГНЕС

77-годишен мъж предизвика пътен инцидент близо до с. Средногорово, общ. Казанлък. На мокър и хлъзгав участък от пътя възрастният мъж загубил контрол над автомобила и се ударил последователно в двете крайпътни мантинели. За щастие шофьорът не е пострадал. При направения тест с дреггер не е установена употреба на алкохол

Фалшив социален работник открадна 300 лв.

Мним социален работник открадна 300 лв. от 79-годишна бургазлийка навърх националния празник 3 март. Около 11.00 часа непознат посетил дома на бабата. Той твърдял, че е социален служител и заявил на жената, че трябва да опише имуществото ѝ. По думите му така цял да прецени колко допълнителни средства да ѝ отпуснат. Мъжът попитал възрастната жена с каква сума разполага в наличност. Бабата показала 300 лв., той ги издърпал от ръката ѝ и избягал.

Арестуваха ревнивец, опитал да запали дома на бившата си

28-годишен младеж от Панагюрище е задържан, след като се опитал да запали обществено, в което живее бившата му приятелка и семейството ѝ. Ревнивият панагюрец залял стълбището и част от коридора на сградата със запалителна течност. Собственничката обаче се обадил в полицията и пожарната. За щастие няма пострадали хора и не са нанесени сериозни щети, тъй като пожарът е потушен още преди пристигане на органите на реда. Отхвърленият мъж е задържан.

Отмъкнаха 13 000 лв. от старозагорец

Неизвестни лица откраднаха 13 000 лв. от старозагорец. Към 20.00 часа на 3 март 33-годишен мъж от града на липите подал сигнал в полицията, че неизвестни лица го притиснали към лек автомобил, издърпали якето му и му отнели 13 000 лева. Униформените все още разследват случая и търсят "късметлиите", прибрали сумата.

16-годишен „на градус“ падна от покрив

16-годишно пиано момче падна от покрива на триетажна кооперация в Шумен. Момчето се размина само с две счупени ръце. Пострадалото момче заедно с двама свои връстници и 18-годишен младеж се събрали в таванска стая на кооперация в Шумен, за да играят белот в сряда вечер. Изпили 4 л бира и половин литър ракия. Две от момчетата решили да отидат до денонощен магазин, за да купят още пиене и мезета. Според обясненията на бащата, 16-годишният му приятел излязъл през прозорец на покрива. В момента, в който тръгналите за алкохол били пред входа на кооперацията, 16-годишното момче тупнало на земята.

България

www.duma.bg

Роми се „обзаведоха“ с минерална пералня

С постоянно работеща “пералня” се снабдиха ромите, чиито къщи бяха съборени от Регионалната дирекция за национален и строителен контрол в Максуда. Циганските семейства се преместиха на брега на Варненското езеро. Сега край копторите им има жп линии и течаща минерална вода.

Горещата вода се използва като безплатна обществена пералня и е своеобразна екстра за новодошците.

Зоната около жп линиите е под специална защита и за спазването на нейната неприкосновеност следи Транспортна полиция. Към момента становище по случващото се във Варна липсва - от органи на реда, от РДНСК, от БДЖ и от държавата, която е собственик на засегнатата територия.

Ромите започнаха да “разчистват” района край Варненското езеро, строят си нови жилища

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ СЕЛА ОСТАНАХА БЕЗ ЛЕКАРИ

Жители на села от Великотърновска област се налага да пътуват по 30 километра, за да търсят лекарска помощ. Причината е липсата на кандидати за лични лекари в техните селища.

Районната здравна каса във Велико Търново е сключила за тази година 127 договора с общопрактикуващи лекари. 49 практики обаче остават трайно незаети в областта. Те са в села от шест общини.

В община Елена разстоянието между пациенти и лични лекари е от 20 до 30 километра, даде пример директорът на касата доктор Иван Иванов. Същият проблем съществува и за жителите на село Майско. За тези села се дава бонус за неблагоприятни условия - от 320 до 360 лв. месечно. Парите се плащат дори при един записан в пациентската листа. Въпреки това няма кандидати за практиките, посочиха от районната здравна каса.

Намалиха присъдите за пожара във Влека София - Кардам

Състав на Апелативния съд във Велико Търново намали в сряда присъдите на шафнера Георги Георгиев и началник-влака Иванка Костадинова, обвинени за пожара в бързия влак София - Кардам на 28 февруари 2008 г., когато загинаха девет души.

През май миналата година Георгиев получи 12 години затвор от Окръжния съд в Плевен за немарливо изпълнение на служебните задължения и причинена по непредпазливост смърт на девет души. Костадинова се сдоба с 8 г. зад решетките, а бившият зам.-директор на БДЖ беше оправдан по същите обвинения.

На втори март тази година великотърновските магистрати оневиниха Георгиев и Костадинова по част от обвиненията в немарливо изпълнение на служебните задължения. Присъдата на шафнера е намалена на осем години и шест месеца лишаване от свобода. Началник-влака този път е с присъда от 5 години. Апелативният съд потвърждава присъдата, която задължава двамата подсъдими солидарно с БДЖ “Пътнически превози” ЕООД да платят на близките на жертвите общо 1.9 млн. лв. за претърпени неимуществени щети.

Решението може да се обжалва пред Върховния касационен съд в 15-дневен срок.

Цветанов пренебрегна омбудсмана за извънредния труд

В нарушение на закона повече от две седмици вътрешният министър бави отговора на препоръките на обществен защитник

Цветан Цветанов не се впрегна в становище на омбудсмана, отнасящо се за извънредния труд на полицаите. Вече повече от две седмици Цветанов бави отговора си на препоръките, които Константин Пенчев му отправи на 10 февруари във връзка с редица пропуски в заплащането на извънредния труд на служителите на реда.

Според чл. 28 от Закона за омбудсмана органите и лицата, до които се отнасят неговите становища, са длъжни да ги разгледат в 14-дневен срок и да уведомят омбудсмана за предприетите от тях мерки.

Вече неколкократно служителите в системата на МВР се оплакват, че се е превърнало в практика да не им се отчитат всички допълнително изработени часове. Друг проблем в някои дирекции е вместо пари полицаите да получават само отпуск, въпреки че по закона за МВР извънредният труд в почивни и празнич-

ни дни се компенсира с 50% увеличена надница спрямо месечната заплата. Синдикалната федерация на служителите в силовото ведомство изпрати до омбудсмана сигнал по този повод, който предизвика проверка.

В становището си обществен защитник констатира “тревожна тенденция на инерционно мислене от минали времена и нехайно отношение към зачитането на правата на работещите”. В становището си Пенчев е категоричен, че липсва социален диалог между ръководството и служителите в МВР. Той наблегна и на това, че се наблюдава пренебрежително отношение към правилата за разпределяне на работното време.

В доклада се посочва още, че най-често натоварени над допустимите норми са полицаите в малките населени места заради недостатъчния брой служители. Пенчев отбелязва като проблем и практиката, че случаите, в които полицаи са призовани като свидетели в съда в почив-

ния си ден, не им се зачитат за работа.

Проверката на омбудсмана е анализирала едно от основните искания на служителите на реда, които те изтъкваха по време на последната серия от протести през миналата година - нощният труд да се заплаща. Пенчев цитира писмо на Цветанов, в което той определя искането като неприемливо и категорично заявява, че нощният труд на полицаите никога не е бил заплащан. “Това становище изцяло противоречи на европейското законодателство, даващо насоки за допълнително заплащане на нощния труд и вземане на мерки за ефективно упражняване на правото на справедливи условия на труд, както и на справедливо възнаграждение”, контрира омбудсманът. Пенчев е категоричен, че тази ситуация поставя полицаите и пожарникарите в неравностойна позиция спрямо останалите държавни служители, на които се полага такова възнаграждение по реда на Закона за държавния служител и Кодекса на труда.

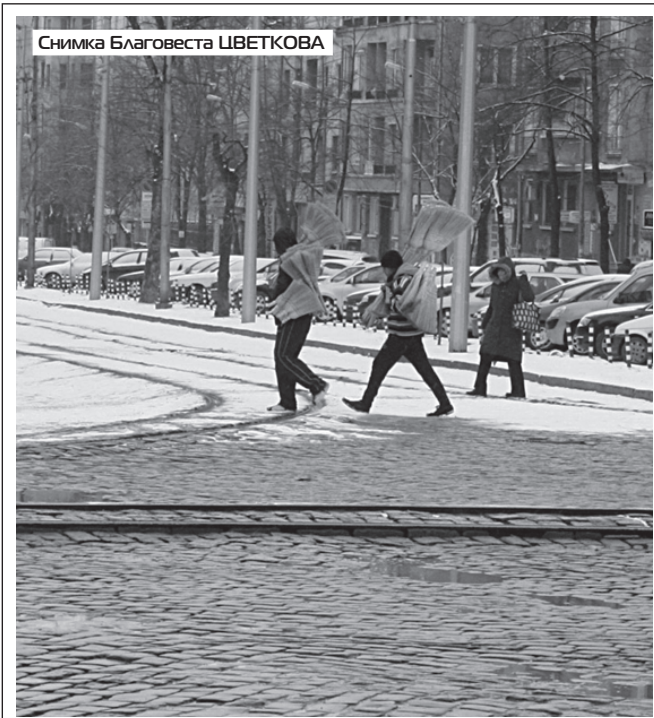
Преброители се оплакват от ниски възнаграждения

Недоволни от заплащането си преброители засипват Националния статистически институт с имейли. Хората се оплакват от ниското възнаграждение, което ще получат заради масовото попълване на анкетите в интернет.

Много от преброителите останали изненадани от големия брой хора, които предпочели електронните карти в сайта на НСИ. Както ДУМА вече писа, анкетите получават по 80 стотинки за преброено домакинство. Повечето от преброителите били останали с впечатлението, че парите са за преброено лице.

Заради големия брой на хора, които са се преброили виртуално, анкетите в големите градове ще получат средно по около 120 лв. вместо предварително очакваните около 340 лв., сочат сметките на някои от тях.

В заповедта на НСИ от 25 октомври 2010 г., с която се определят възнагражденията, е записана доста мъглява формулировка. Там пише 80 ст. е цената за “преброено лице с електронен въпросник - информация за уникалния код”. От НСИ побързаха да уточнят, че още на 9 февруари са изпратили допълнителни инструкции и в тях ясно е записано, че за преброените по интернет се плаща на взет индивидуален код, а не на лице.

Уличната търговия върви добре през почивните дни

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

О Б Я В Л Е Н И Е

Министерството на вътрешните работи на основание чл.180, ал.3 от Закона за МВР обявява конкурс за постъпване на държавна служба за длъжности от категория “Г”, за които не се изисква задължително първоначално професионално обучение в дирекция “Информация и архив” - МВР - 3 /три/ щатни бройки

На основание § 8 от допълнителните разпоредби на Наредба рег. № I-3 1009/04.07.2006 г. конкурсната процедура ще се проведе само с държавни служители от МВР - притежаващи категория “Е” или “Д” и служители на МВР - лица, работещи по трудово правоотношение, които са придобили професионално образование във висши училища в страната и чужбина, както и Академията на МВР в различна от редовна форма на обучение.

Общите и специфичните изисквания към кандидатите са посочени в заповедта за обявяване на конкурса, която е достъпна на електронната страница на дирекция “Човешки ресурси” - МВР: <http://www.dhr.mvr.bg>

В двадесетдневен срок, считано от датата на публикуване на настоящото обявление, кандидатите за участие в конкурса следва да подадат в дирекция “Информация и архив” - МВР, София, ул. “6 септември” 29, всеки работен ден от 9.00 ч. до 12.00 ч. и от 14.00 ч. до 16.30 ч., заявление за участие в конкурса, като прилагат към него посочените в заповедта за обявяване на конкурса необходими документи.

Телефон за справки: 982 24 72.

Икономика

www.duma.bg

Трактори с GPS и автопилот на „Агра 2011“

Машина за опаковане на салата „Айсберг“, зеле и пъпеша също е сред експонатите на предстоящото изложение в Пловдив

Работата на трактористите става все по-лесна с модерните електронни прибори за контрол и навигация. Универсален терминал, съчетаващ GPS, автопилот, GPRS за проследяване и управление на извършваните операции, е една от световните новости, които ще бъдат показани на Международната селскостопанска изложба „Агра 2011“, съобщи агенция „Фокус“, като се позовава на информация от панаира в Пловдив.

Трактористът наблюдава всичко на широкоъгълен цветен дисплей. Автопилотът работи на принципа на ултразвук със сонарни сензори. Системата дава възможност машината да се управлява по хидравличен или електронен начин, като се монтира специален мотор на волана. Терминалът е част от експозицията на „Универсал HBT“, която е представител у

нас на германската компания „Мюлер Електроник“, един от големите производители на GPS системи и уреди за навигация.

Общо 38 новости ще бъдат демонстрирани на „Агра 2011“. Тя ще се проведе от 9 до 13 март на изложбената площ на Международния панаир - Пловдив, ще се представят фирми и експонати от 24 държави. Производителите и дистрибуторите на селскостопанска техника акцентират на машини и оборудване, комбиниращи множество дейности и улесняващи труда на фермера.

С футуристичен дизайн, компактни, сигурни и удобни за работа са многофункционалните машини с марката „Multione“, които са новост за българския пазар и се предлагат от „Мульти-техник“. Освен в селското стопанство те могат да се използват в озеленяването, комунал-

ния сектор и строителството. Техен производител е компанията CSF, световен пазарен лидер за този тип машини.

С многостранно приложение е и универсалният култиватор от серия PKU на „Мадара“ - Шумен, която ще разположи своята експозиция в цялата палата №7 на панаира. Това е високопроизводителна машина за различни видове обработка на почвата, гарантираща намаляване на разходите, качество и лесна поддръжка.

Пръскачките за хербициди намаляват своето тегло и размери и вече се побират дори в лек автомобил. Това демонстрира серията „Mini Mantra“, също новост за нашия пазар, на фирма „Аквamat“. Те са изключително леки, батерията издържа на 16 часа работа, използват се в градинарството, озеленяването и декоративни разсадници.

Сред новостите за нашия пазар са машината за опаковане на салати „Айсберг“, зеле, целина и пъпеша и светодиод-

ните лампи за оранжерии, които подпомагат развитието на растенията. Те са от асортимента на „Виссер Опора“.

Русия и Турция подписаха за „Самсун - Джейхан“

Подписите си под споразумение за строителството на петролопровода „Самсун-Джейхан“, който се смята за алтернатива на проекта „Бургас - Александруполис“, положили вчера представители на Русия и Турция, съобщи БНР.

Документът определя икономическия модел за изграждането на петролопровода на турска територия. Основната цел на проекта е повишаване на капацитета за пренос на суровината от черноморския и каспийския регион към европейските пазари, като бъде заобиколен пренатовареният маршрут през Босфора и Дарданелите. На следващия етап от

преговорите акционерите ще поемат конкретен ангажимент за запълване на тръбата, която ще свърже турския черноморски град Самсун със средиземноморското пристанище Джейхан.

Руските компании „Роснефт“ и „Транснефт“ се очаква да участват с по 25% в „Самсун - Джейхан“, като интерес проявява и „Лукойл“. Премества се по тръбата с дължина 550 км да минават годишно по около 70 млн. т суров петрол. Стойността на петролопровода е около 3 млрд. долара. Освен руските компании в проекта участват турската „Чалик Холдинг“ и италианската Eni.

Плащаме на банките над 150 млн. лв. лихви на месец

Домакинствата в страната плащат на банките по над 150 млн. лв. лихви месечно, съобщава Profit.bg. През първия месец на 2011 г. платените лихви по изтеглените кредити са 157.8 млн. лв., сочат данните на БНБ. Така вече 27-и пореден месец населението плаща по над 150 млн. лв. Последно през октомври 2008 г. бяха платени 145 млн. лв.

Рекордните 166 млн. и 164 млн. лв. са били дължими на банките през август и март 2010 г.

Припомняме, че банковата система отчете печалба от 616 млн. лв. за изминалата година, срещу 780 млн. лв. за 2009-а. За цялата 2010 г. домакинствата са заплатили 1.945 млрд. лв. лихви на

търговските банки, което прави средно по 5.33 млн. лв. лихви на ден. Година по-рано населението е платило 1.915 млрд. лв. лихви, докато за 2008-а плащанията са за 1.59 млрд. лв.

Само през декември населението плати 160.766 млн. лв. лихви спрямо 158.33 млн. лв. за месец по-рано и 163.5 млн. лв. за декември 2009 г.

Най-много лихви по кредитите сме платили към Банка ДСК - 585 млн. лв., Обединена Българска Банка - 285 млн. лв., Пощенска банка - 243 млн. лв., Уни-кредит Булбанк - 202.6 млн. лв., Рай-файзенбанк - 138.2 млн. лв., Първа инвестиционна банка - 87.6 млн. лв., и SG Експресбанк с 86 млн. лв.

„Уестингхаус“ иска да угължи живота на „Козлогуй“

Снимка БГНЕС

Министърът на околната среда, земеделието и морските ресурси г-жа Роса Агилар на среща с министъра на земеделието и храните г-р Мирослав Найденев в Мадрид

Американската компания „Уестингхаус“ проявява интерес към дейностите по продължаване живота на 5-и и 6-и блок на АЕЦ „Козлогуй“, както и към доставката на свежо ядрено гориво. Това стана ясно по време на срещата в Мадрид на министъра на икономиката Трайков с изпълнителния директор и вице-президент за Южна Европа на „Уестингхаус“ Хосе Гутиерес.

От срещите на Трайков стана ясно още, че испанският консор-

циум SHP-Advisers проявява интерес към покупката на части от бившия комбинат „Кремиковци“. Фирмите от консорциума имат готовност да участват пред Европейската комисия с проект за 20 млн. евро за рекултивация на терена на комбината.

По-рано министърът на земеделието и храните Мирослав Найденев, който също е в състава на делегацията, се похвали, че аграрният сектор в България регистрира 4,6% ръст за 2010 г.

„В Испания има действащ орган за контрол на цените на

хранителните стоки и ние сме готови да споделим опита си с България“, заяви на срещата министърът на околната среда, земеделието и морските ресурси на Испания Роса Агилар.

Двамата министри се обединиха около констатацията, че като цяло ЕС не разполага с достатъчно механизми за предотвратяване на спекулативни покачвания на цените и намирането на такива би трябвало да седи в основата на дебата за промените в Общата селскостопанска политика.

Приходите на авиокомпаниите ще намалеят наполовина

Приходите на авиокомпаниите през 2011 г. ще намалеят наполовина спрямо 2010 г. заради увеличаването на цената на петрола, съобщи Международната асоциация за въздушен транспорт (ИАТА). Организацията ревизира към понижение последните си прогнози за приходите на 8,6 млрд. долара (6,22 млрд. евро) спрямо 9,1 млрд. долара, прогнозираните през декември. Новата цифра отговаря на намаляването с 46% на чистите приходи спрямо 16-те милиарда долара, които секторът постигна през 2010 г., съобщи асоциацията, представляваща близо 230 авиокомпани, които осигуряват 93% от търговския трафик. Най-голямата промяна в прогнозите ни е свързана с цената на петрола, обясни генералният директор на асоциацията, базирана в Женева Джовани Бисигнани. Той допълни, че разходите на авиокомпаниите за гориво ще достигнат 166 млрд. долара при оборот от 594 млрд. долара (430 млрд. евро).

ЕС възобнови търговията на България с въглеродни емисии

Търговията с въглеродни емисии в България, Ирландия и Норвегия бе възобновена вчера, съобщи Европейската комисия, цитирана от американската информационна агенция Дау Джоунс. Европейската система за търговия с въглеродни емисии бе спряна на 19 януари тази година, след като бе разкрита кражбата на 2 милиона сертификата от регистрите на пет държави - Австрия, Гърция, Чехия, Полша и Естония. Откраднатите сертификати били препродадени незабавно, като крадците са спечелили от това 28 милиона евро

(един сертификат представлява 1 тон въглероден диоксид, който струва 14 евро).

Гръцката полиция установи, че АйПи адресите на крадците се намират в Румъния. След кражбата бяха затворени регистрите за търговия с въглеродни емисии в цяла Европа. ЕС им разрешава постепенно да отварят един по един, след като установи, че са подобрили своята защита.

Регистрите в Белгия, Великобритания, Естония, Германия, Испания, Люксембург, Португалия и Словакия вече функционират отново.

Свят

С лозунги "Долу ръцете от училищата" стотици студенти демонстрираха в Милано срещу образователната политика на премиера Берлускони. Демонстрацията беше организирана в знак на протест след неотдашните забележки на италианския премиер за неадекватността на народната просвета в италианските училища

Цяла Европа слухти

Правителства подслушват телефони и се опитват да оказват натиск върху журналисти

Европейски правителства подслушват телефони и заплашват журналисти с големи глоби и психиатрични тестове, за да държат под контрол свободната преса, съобщи интернет сайтът "И Ю обзървър". Изданието се позова на материали от състояла се в Брюксел конференция, организирана от групата на социалистите в Европейския парламент.

"Четвъртата власт", която би трябвало да следи поведението на законодателната, изпълнителната и съдебната власт, в последно време се превърна в обект на натиск, например в Унгария, където от 1 януари влезе в сила нов рестриктивен медиен закон, посочва "И Ю обзървър". Напрежение обаче се забелязва и в други страни като Италия, Румъния, България и Франция, посочва интернет изданието.

През последната година в Румъния са били направени шест промени в действащия медиен закон, така че сега 40 на сто от пазара е "резервиран" за националната информационна агенция, изтъкнала на конференцията Йоана Авадани, изпълнителен директор

на Центъра за независима журналистика в Букурещ. Освен това парламентът на Румъния дебатирал възможността да се въведат задължителни психиатрични прегледи за журналистите, а правителството неотдавна промени закона за държавни поръчки, свързани с медийни услуги. Авадани остро разкритикува и разработваната в момента в Румъния "национална отбранителна стратегия", според която медиите са посочени като "точка на уязвимост" в сигурността на страната.

Във Франция изтичането на информация за връзките на бившия ковчезник на партията на Никола Саркози Ерик Вьорт с наследницата на милиардите на "Л'Ореал" Лилян Бетанкур също доведе до напрежение между медиите и управляващи. Срещу Елисейския дворец бяха отправени обвинения, че използва контраразузнаването, за да установи източниците на информация на вестник "Монд", който пръв съобщи за скандала Вьорт-Бетанкур. На всичко отгоре намаляващият брой читатели и последната вълна от смяна на собствеността върху медии създаде допълнителна запла-

ха за свободата на печата във Франция, заявил френският социолог Жан-Мари Шарон.

В Италия сливането на медийната власт с политиката при премиера Берлускони от години е източник на напрежение, посочва "И Ю обзървър". Много е вероятно Берлускони да разшири допълнително медийната си империя след 1 април, когато изтича срокът на действие на закон, ограничаващ степента на съсредоточаване на медии у един притежател. "Като премиер Берлускони е единственият, който може да реши дали да удължи срока на действие на този закон", заявил Роберто Натале от Националната федерация на италианските печатни издания.

В България дясноцентристското правителство също се готви да прокара нови медийни закони, посочва "И Ю обзървър". Тези закони, заедно с широко разпространеното подслушване на журналисти и провала при разследването на бомбена експлозия пред редакцията на вестник "Галерия", напомнят "за предишния тоталитарен режим в тази страна", заявил на конференцията Борислав Цеков от Института за съвременна

политика в България.

Междувременно Европейската комисия изрази загриженост от арестите на журналисти в Турция. В четвъртък турската полиция обискира домовете и офисите на 11 души в Анкара и Истанбул в рамките на разследването на ултранационалистическата организация Ергенекон. Сред задържаните бяха Недим Шенер, разследващ журналист на вестниците "Миллиет" и "Поста", известният твърдолинеен секуларист и писател с леви възгледи Ялчън Кючюк и Ахмет Шък, журналист и академик, съавтор на книга за Ергенекон, в която се твърди, че членове на ислямисткото движение на проповедника Фетхуллах Гюлен са инфилирани в полицията и съдилищата. Задържани са и четирима журналисти от антиправителствения сайт Ода ТВ, чийто офис преди няколко седмици бе обискиран и бяха арестувани собственикът на сайта, главният му редактор и един от репортерите. "Европейската комисия следи със загриженост последните акции на полицията срещу журналисти", заяви еврокомисарят по разширяването Шефан Фюле.

Китай се превъоръжава

Китайският отбранителен бюджет за 2011 е нараснал с 12,7%, достигайки 65,6 милиарда евро, обяви говорителят на парламента Ли Джаосин, в навечерието на откриването на пленарната сесия. "Китай винаги е искал да задържи под контрол повишаването на разходите за отбрана", заяви Ли. Според него разходите са относително скромни в сравнение с останалата част на света, като се равняват на 6% от годишния бюджет на страната. "Това не е заплаха за никоя страна", подчерта той. Според Уили Лам от Китайския университет на Хонконг връщането към двуцифрен ръст на бюджета означава, че Китай ще затвърди позициите си в международната политика, спрямо САЩ, Япония и Тайван. Като се снабдява с усъвършенствана техника, Китай заплашва върховенството на САЩ в тихоокеанския регион и създава опасения в съседните страни.

Китай твърди, че целта му е само защита на страната, но според американския адмирал Майк Мълън новите програми на китайската армия са насочени срещу САЩ.

Испания страга от сивия сектор

Испания е имала през 2008 повече от 4 милиона работни места в сивия сектор на икономиката, създаващ приблизително 21,5% от БВП на страната, сочи проучване на Испанската фондация на спестовните каси (Funcas).

Изследването, което проследява еволюцията на паралелната икономика в Испания от 1980 до 2008, показва, че броят на работните места в сивия сектор за този период е нараснал от приблизително 1,4 до над 4 милиона. Това е довело до загуби за испанските финансови служби между 30,84-32,73 милиарда евро средно годишно, твърдят

авторите на проучването - четирима професори от Университета "Крал Хуан Карлос" в Мадрид. Докато официалната икономика се е удвоила за същия период, сивата ѝ посестрима е отбелязала 4-кратен ръст, смятат професорите. През периода 1980-1984 тя е съставлявала 12,5% от БВП, и 21,5% през 2005-2008, което прави средно 17% за целия период. По данни на испанското правителство в края на февруари в страната е имало около 4,3 милиона безработни. Funcas уточнява, че всеки зает в икономиката може заедно с това да има и по една работа "на черно".

www.duma.bg

кратки

Италия готви „План Маршал“

Италия може да предостави близо един милиард евро (1,4 милиарда долара) заем в помощ на Южното Средиземноморие, включително вече заделените 600 милиона евро, заяви министърът на външните работи Франко Фратини. Италия иска "план Маршал за Средиземноморието", допълни Фратини, позовавайки се на икономическата програма на САЩ за възстановяване на Европа след Втората световна война.

Американска армага край Крит

Американските бойни кораби "Киърсардж" и "Понс" пристигнаха във военната база в гр. Канея на о. Крит. Те преминаха в сряда през Суецкия канал, за да заемат позиция край бреговете на Либия в рамките на международните усилия за подпомагане на евакуацията на хора, напускащи Джамахирията.

Ново следствие срещу Санадер

Хърватската прокуратура отвори ново следствие срещу бившия премиер Иво Санадер, задържан през декември в Австрия по подозрение, че незаконно е получил комисиона от австрийската банка "Нуро Алпе-Адриа". Прокуратурата в Загреб подозира, че Санадер "е получил комисиона от 7 млн. шилинга в брой по време на преговори между хърватското правителство и австрийската банка за отпускането на кредит от 140 млн. шилинга.

Китай ще строи космически ракети

Китай, който има големи амбиции в усвояването на космоса и възнамерява да изпрати хора на луната към 2020 г., скоро ще разполага с модерен комплекс за строителство на ракети. Двайсет от общо 22 завода, които представляват "най-голямата база за проектиране, производство и изпитания на ракети в света", вече са готови, пише в "Глоубъл таймс". Китай изпрати човек в Космоса през 2003 г. и в това отношение стана третата държава в света след СССР и САЩ.

Почина съзателят на „Сухой“

На 81 години в Москва почина инженер Михаил Симонов, главен конструктор на легендарните самолети "Сухой", донесли милиарди долари и бойна слава на руската промишленост. През 1998 г. Симонов получи в Русия титлата "Легенда на авиационната промишленост", а името му стои редом с най-прославените личности в Националния музей на авиацията и космонавтиката във Вашингтон.

Рекордно ниско доверие към Саркози

Доверието към френския президент Никола Саркози (22%) е най-ниското от избирането му през май 2007 г., показва социологическо проучване на института Sofres за списание "Фигаро магазин", предаде АФП. Държавният глава е загубил два процентни пункта според аналогично проучване миналия месец. Общо 75% от французите не изпитват доверие към него, а 3% нямат мнение.

Свят

www.duma.bg

КАДАФИ БИЛ МАКЕДОНСКИ ЗЕТ

Либийският диктатор Муамар Кадафи е македонски зет, твърдят жителите на тетовското село Порой, намиращо се в източната част на републиката. Според жителите на Порой втората съпруга на Кадафи - Сафия, от която той има седем деца, произлиза от тяхното село. "Ние от над 20 години смятаме Кадафи за наш зет. За първи път видяхме Сафия при американските бомбардировки през 1986 година", разказва бившият учител в Порой Абдулселама Арслани. Според него Сафия е дъщеря на техния съселянин Ионуз Бафтияри, който след края на Втората световна война живее - като активен борец срещу фашизма - в Белград. Там Бафтияри се оженил за красива сръбкиня, която е родила Сафия през 1948 година. Като ученичка в средното медицинско училище Сафия се запознала с арабски студент, с когото станала много близка. "Всички знаехме за тази връзка. Тя беше публична и Сафия не се криеше... Но никой от нас не е подозирал, че този студент един ден ще управлява Либия над 40 години", разказва Абдулселама Арслани. Малко преди да приключи средното си образование, Сафия изчезва от Югославия и никой повече не я вижда. Според Арслани именно тогава тя е заминала с Кадафи за Либия. Припомняме, че Кадафи е бил личен приятел на Йосип Броз Тито. Дватамата са си разменяли визити и скъпи подаръци. Самият Кадафи е следвал в няколко военни училища в бивша Югославия през 60-те години на миналия век.

Снимка БГНЕС

Няколко хиляди демонстранти протестираха в Истанбул срещу задържането на осем журналисти в рамките на разследването на организацията "Ергенекон". Те скандираха призови за свобода на медиите в Турция и директно обвиняваха управляващата происламска Партия на справедливостта и развитието в опит да се избави от своите политически противници

САЩ търсят отвлечен агент на ФБР

Вашингтон разполагал с
доказателства, че Левинсън,
изчезнал преди 4 г. в Иран, е жив

Четири години след като пенсиониран агент на ФБР мистериозно изчезна в Иран, САЩ са получили неоспорими доказателства, че той е жив, събщи Асошиейтед прес. Вашингтон не разполагаше с достоверна информация дали Робърт Левинсън е жив или мъртъв, откакто изчезна през март 2007 г. от иранския остров Киш.

Държавният департамент на САЩ разпространи кратко изявление от три изречения на държавния секретар Хилъри Клинтън, в което тя заявява, че САЩ са получили нови индикации, че Боб е задържан някъде в Югоизточна Азия и почтително молят иранското

правителство да предприеме хуманитарни усилия, за да се върне в добро здраве при семейството си.

Досега на запитванията на Вашингтон официален Техеран отговаряше, че няма информация къде е отвлеченият екс-агент на ФБР. Американски дипломати обаче открай време смятат, че е бил отвлечен от ирански правителствени агенти. При едно от запитванията президентът на Иран Махмуд Ахмадинежад е предложил помощ за издирването на Левинсън. Клинтън е поискала от иранското правителство да осигури безопасното връщане на Робърт Левинсън при семейството му.

С течение на годините

мнозина повярваха, че 63-годишният мъж, болен от диабет и високо кръвно налягане, може би е починал, но в края на миналата година семейството му получи доказателство, че е жив, предаде Асошиейтед прес. Властите са потвърдили автентичността му. Агенцията узнала за доказателството скоро след появата му, но не съобщила новината досега, понеже според властите публичността ще осуети възможността за връщането на Левинсън.

Агенцията не разкрива характера на доказателството по същата причина. Остава неясно кой и къде държи Левинсън.

ФБР и Държавният департамент отричат да имат информация каква е била причината за пътуването на Левинсън в Иран. Той е бил щатен служител на ФБР до 1998 г., след което е напуснал и е основал охранителна фирма. Във ФБР се е занимавал с борба срещу организираната престъпност. В началото на 2007 г. е започнал разследване на

контрабанда на цигари и следите са го довели в Иран.

Той изчезва след среща с Дауд Салахутдин, американски беглец, издирван за убийството на бивш ирански дипломат в Мериленд през 1980 г. Характерният му подпис е използван, за да се регистрира напускането му от хотела, но той така и не стига до летището.

Специфичното е, че досега никой не е поел отговорност за отвлечането на американския агент. Според иранския бежанец Реза Кахлили Левинсън е бил задържан от бригадата "Кудс", която е част от Корпуса на стражите на ислямската революция. Източници от Иран му казали, че Левинсън разследвал пране на пари и открил връзка между елитния ирански корпус и руската мафия, пише руският електронен сайт Нюзру.

Възможно е американският агент да се държи от похитителите в Афганистан или Пакистан, чито граници без проблем се преодоляват от контрабандистите.

ИЗДИРВАТ ИЗЧЕЗНАЛ БЪЛГАРИН В НЕПАЛ

Камен Куманов, български пилот на парапланер от компанията "Пяранова Параглайдинг" от Лейксайд, Похара, е в неизвестност от понеделник, събщи непалският в. "Хималайън таймс". Според мениджъра на компанията той излетял от Сарангкот, Каски, за Корчунг, Мачапучаре, но последвалите опити да се свържат с Куманов били неуспешни, защото мобилният му телефон бил изключен. Куманов си взел тридневен отпуск, за да посети планините. Компанията е информирала полицията и армията на Непал. Започнало е издирване с хеликоптер в координация с бюро на Управлението за гражданска авиация в Похара. Совет Бания, секретар на Непалската организация за въздушни спортове, заявил, че тя също е започнала издирване. Според него Куманов е в Корчунг. Говорител на властите съобщил, че са включили в издирването 45 полицаи от Въоръжените полицейски сили. Ръководителят на бюро на Управлението за гражданска авиация в Похара - Нарендра Тхапа, напомнил, че според правилата парапланиризмът е разрешен само в района около Сарангкот. По думите му бюро не може да следи дейността на парапланерните компании поради липса на човешки ресурси. Осем такива компании действат в Похара, отбелязва "Хималайън таймс онлайн".

„Орехите“ с най-добър дизайн на опаковката

Сушенихте месни деликатеси "Орехите" спечелиха най-високата оценка в конкурса за дизайн на опаковка, етикет и рекламни материали, който се проведе за първи път по време на изложението "Винария", "Фудтех" и Хорека Пловдив". Престижното жури от водещи експерти от Националната асоциация за дизайн и реклама обяви като най-добра и стилна опаковката на "Орехите". Само четири фирми преминаха успешно строгия и прецизен подбор и бяха отличени в категорията за дизайн, като марката висококачествени месни продукти бе единственият представител на месопереработвателния бранш сред победителите. Конкуренцията бе много голяма, защото най-достоините бяха излъчени сред изложителите от близо 20 държави.

Обща стачка заля Белгия

Национална стачка, организирана от синдикатите, започна в петък сутринта в Белгия. Медиите в кралството съобщиха, че протестът засяга основно частния сектор, в това число транспорта и доставката на хранителни стоки. По някои от главните пътища, свързващи градовете в страната, както и по паневропейски магистрала бяха поставени прегради. Целта не беше пътищата да бъдат затворени, а да бъде ограничена скоростта на преминаващите и така те да могат да получат подготовките от стачкуващите позиви. Протестът засегна слабо работата на метрото и почти не се отрази на движението на железниците.

При въздушния транспорт протестни действия имаше единствено на летището в Лиеж.

Протестът бе насочен срещу междупрофесионалния договор за 2011-2012 г., за който се смята, че накърнява влиянието на синдикатите. Намеренията в оспорвания договор предвиждат определянето на

размера на заплатите да не става толкова централизирано, както е в момента. Онлайн анкета показва, че общественото мнение е разделено почти по равно, с малък превес на хората, които смятат, че стачката

не е оправдана. На този фон медиите в кралството публикуваха данни, според които най-големите страхове на белгийците не са социално-икономически, а от разделението на страната. Това опасение бе по-ясно изразено в южните части на Белгия. Почти със същия темп нарастват тревогите на хората от безработица и намалена покупателна способност. Проучванията показват, че франкофонското население изпитва по-силни тревоги от фламандците и пести повече. Публикуваните по-рано данни сочат, че белгийците пестят от средства за здравеопазване, електричество, гориво за автомобили си, цигари и алкохол. Шест от 10 анкетирани споделиха, че влагат усилия в пестене на енергия с изолации или намаляване на потреблението.

Снимка АФП

Високоскоростните влакове "Юростар" и "Талис", които свързват Брюксел с Лондон и Париж, са временно спрени от движение заради стачка на белгийските железничари

Суперджетът издържа изпита

Новият самолет получи правото да вози пътници

РОССИЙСКАЯ
ГАЗЕТА

СЪВМЕСТНО
ИЗДАНИЕ С

ДУМА

Татьяна ШАДРИНА

Новият руски самолет “Сухой Суперджет-100” официално получи правото да вози пътници. Междудържавният авиационен комитет връчи на производителите на разработчиците на самолета сертификата, който позволява да се започне търговската експлоатация на суперджета.

Ръководителят на комитета Татьяна Анодина отбеляза, че изпитанията за получаване на сертификата са преминали при екстремни условия: в планински условия, в условия на естествено обледеняване, при силен страничен вятър и при въздействието на електромагнитни полета. Самолетът също така е летял по търговски маршрути до летищата в Сочи, Оренбург, Уфа, Челябинск, Екатеринбург. По време на изпитанията той е направил около две хиляди летателни часове. Според мнението на Анодина самолетът ще има успех, тъй като той ще обслужва средните разстояния. Вместимостта му е 98 пътници. И той може да вдига в небето дванадесет тона.

При създаването на самолета са

Новият руски самолет "Сухой Суперджет-100"

използвани модерни технологии, например проектирането напълно е изпълнено на компютри “в цифра”. Самолетът е оборудван с уникален тип двигател с нов газогенератор, който успява да направят за година и половина. За пръв път, благодарение на високото ниво на коопериране с други държави, в Русия произвеждат самолет съвместно с чуждестранни фирми. И това е важно, като се има предвид, че самолетът е предвиден за глобалния пазар. Виктор Христенко съобщава, че през тази година се планира производството на 14 самолета, през следващата - 25 и до 2015-а трябва да се излезе на проектната мощност от 60-70 самолета.

За разработването на суперджета от

федералния бюджет бяха похарчени 16 милиарда рубли. Всички средства ще се възвърнат благодарение на търговската продажба на самолети. Развитието на авиостроенето в Русия ще остане приоритетна насока и през 2011 г. За това ще бъдат отделени 70 милиарда рубли. Ще се развият и самолетите "Суперджет". Първо това ще бъде "Суперджет-115" с подобрени характеристики, а след това удължените "Суперджет-130". Общо до 2030 година за развитието на този самолет се планира да бъдат отделени 2,6 милиарда рубли. Планира се и развитието на други типове самолети MC-21. За това до 2015 г. ще бъдат отделени 150 милиарди рубли, от тях 70 милиарда - от държавната хазна.

Михаил Погасян, новият ръководител на Обединената авиостроителна корпорация, разказа, че доставките на новин самолет са планирани още през първото тримесечие на тази година за “Аерофлот” и “Армavia”. Той не даде по-детайлни срокове и количеството на доставките. Но все пак уточни, че вече има 170 поръчки и той много се надява, че “Суперджетът” ще излезе на световния пазар. През тази година се очаква получаване на сертификат и на международно ниво.

“Суперджетът” е изгоднo предложение за авиокомпаниите, смятат експертите. Той спомага за намаляване на експлоатационните разходи, има висока горивна ефективност, покрива всички съвременни международни стандарти по отношение на шума. Има два варианта на салона, като вип-салон и обикновена бизнес класа. В пилотската кабина са използвани най-новите разработки на авиониката. Максималната далечина на полет е над три хиляди километра. Екипажът е от двама души. Цената на самолета е от 40 до 60 милиона долара.

Мубарак ще бъде съден за корупция

Бившият египетски президент Хосни Мубарак ще се върне идната седмица в Кайро, където ще бъде обвинен в корупция и може да бъде осъден, тъй като вече няма имунитет, пише в „Ал Ахрам“, цитирайки източници от Генералната прокуратура. Представителите на следствените органи съобщили, че генералният прокурор Абдел Магид Махмуд проучва „напълно сериозно“ какви конкретно обвинения могат да бъдат повдигнати срещу бившия държавен глава. Тъй като вече няма имунитет, той може да бъде осъден и да влезе в затвора, подчертали източниците. В четвъртък прокуратурата е информирала депутата Мустафа Бакри, който е внесъл иск срещу Мубарак, че идната седмица бившият президент трябва да бъде доведен в Кайро за разпит по обвинението в корупция, заявил пред Си Ен Ен самият депутат, който лично е предоставил на главния прокурор документи, които показват, че Мубарак и неговите приближени имат в задгранични сметки за 147 млн. долара. Според някои информации Мубарак се намира в египетския курорт „Шарм ал Шейх“, според други - се лекува от рак във военна болница на Саудитска Арабия.

Доку Умаров обяви гжихаг в Русия

Ислямисткият бунтовнически лидер Доку Умаров, поел отговорността за редица кървави атентати в Москва, обяви джихад в Русия. Призивът за свещена война бе отправен чрез видеозапис, качен на кавказкия ислямистки сайт Nunafa.com, предаде Франс прес. “Води се тотална война, бийте врага навсякъде, където можете!”, заявява Умаров в десетминутния клип. Облечен в камуфлаж, застанал между двама въоръжени бунтовници, той говори на фона на заснежени планини. Екстремисткият лидер приканва и жените да се включат в борбата. По традиция той се обръща към мюсюлманите в Кавказ, но вече и към тези в Татарстан и Башкортостан - две републики от Централна Русия с голям дял мюсюлмани сред населението, отбелязва АФП. Агенцията припомня съобщението за убити ислямистки

Лидерът на чеченските екстремисти
Доку Умаров

бунтовници и намерени складове с оръжие в Татарстан през ноември. Башкортостанският печат съобщи миналия месец за ареста на предполагаеми активисти от ислямистки формирования, у които били открити експлозиви. Доку Умаров пое отговорността за атентатите в московското метро през март миналата година (40 загинали), после и за атентата на летище “Домодедово” в Москва през януари, отнел живота на 37 души. Борил се за независима Чечения срещу федералните сили, през 2007 г. той загърби каузата на сепаратистите и се самообяви за глава на “емирството Кавказ”, напомня АФП.

Еврокомисар Георгиева посети Тунис

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Мисията на еврокомисаря по международното сътрудничество, хуманитарната помощ и реакцията при кризи Кристалина Георгиева в Тунис по границата с Либия приключи, съобщи ЕК. Тя няма да посещава границата на Либия с Египет, както първо-

**низийска
с Либия**

начално бе предвидено, тъй като там засега няма сериозни проблеми с бежанците. Според наблюденията от приключилата мисия ситуацията в Тунис не би могла да се характеризира като хуманитарна криза, а като налагаща спешни действия. Около 50 самолета участват в евакуацията на бежанците от Либия, преминаващи през Тунис, в своеобразния мост за репатриране са включени и кораби. Държавите от ЕС осигуряват подкрепа за операцията според възможностите си, уточни унгарското председателство на ЕС. Комисар Георгиева е призовала либийските власти да осигурят възможност да се окаже помощ на хората, които имат нужда. Екипът на комисаря уточни, че на границата на Либия с Тунис има три групи бежанци - най-много са египтяните, втората група са хора от страни, които не могат лесно да изведат своите граждани, а третата и най-малобройна група са хора, които не могат да се приберат по различни причини. Вълната от бежанци е голяма, но има организация, посочи екипът на еврокомисаря. В Тунис е създаден лагер за 12 000 души до границата с Либия, организира се втори лагер. През района по последни данни са преминали 97 000 души, от които 47 000 са египтяни. Общо 20 000 са били репатрираните до четвъртък.

Вестникът на БЪЛГАРКАТА!

Истинската жена чете истински вестник!

**Каталожный
№ 136**

ВЕСТНИК ЗА ЖЕНАТА

**В СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ
НА „ВЕСТНИК ЗА ЖЕНАТА”
ЧЕТЕТЕ:**

Храмът в самите нас. Протоiereй Страхил Блажен-
нов за вярата, греха и прощката
Душите ни, човешките. Вестник във вестника, спи-
сван от читателите

„Ерусалимите“ на българската признателност.
Цвете за Юлия - сестра милосърдна и баронеса Врев-
ская, “роза на Русия, откъсната на българската земя”
Мили родни картинки. „Дързост и красота“ в парла-
ментарна кавърверсия

SANUS PER AQUAM. Милост за Жежкио бунар!
Звездите също плачат. Любов без хепи енд
Психосъветник. Какъв любовник да изберем според темперамента му?

Здраве за всички.
Красота и мода.
Готварски тефтер. Морски вкусотии за ценители
Семки, занимавки. Тестове, вицове, игри, голяма
кръстословица, с още по-големи награди
Маргарита и звездите вещаят. Най-добрите сед-
мични хороскопи

Интервю

www.duma.bg

Достена Лаверн:

Терминът „граждански контрол“ е узурпиран

Тинк танковете в България са блокиращи ензими, които не допускат друг тип мнение до масовото съзнание, смята авторката на бестселъра „Експертите на прехода“

Интервю на Георги ГЕОРГИЕВ

□ Как ви звучи словосъчетанието „деца соросчета“?

- „Деца на Сорос“. Да, така се нарича една от главите в книгата. Смисълът е, че фондацията на Джордж Сорос е мястото на зараждането на много от организациите, с които се занимавам. Американската агенция за международно развитие (USAID) и Сорос са двата основни донора на българските тинк танкове или неправителствени организации, с които аз се занимавам в тази книга. „Деца на Сорос“ има не само в България, има ги и на много други места, в които са създадени фондации на Сорос. Те са не само експерти в тинк танкове, те са и хора, които се занимават с наука, с изкуство, с литература. Литературно-културните среди от 90-те години вече нямаха държавно финансиране и всъщност Сорос беше един от основните донори, които формираха определени интелектуално-артистични кръгове.

□ Как се получава този механизъм на изтеглянето на държавата от областта на обществените науки, на формиране на идеи и замяната на държавното присъствие с частно такова и по-скоро с външно присъствие?

- Една от основните тези на тази книга е, че т.нар. преход не тече само в източните страни, а и на Запад. Изтеглянето на държавното финансиране от обществените сфери на образование, на наука и изкуството е процес, който засяга цяла Европа.

□ Не е ли започнал по-рано на Запад?

- Не съвсем, като това е най-интересното. В много отношения източните и балканските страни са авангард на процесите, които се случват през 90-те години на XX век и през първото десетилетие на новото столетие - както по отношение на политиката спрямо малцинствата, така и спрямо стратегическите сфери и предприятия. Ние сме един вид лаборатория, както е например Гърция по отношение на драстичните мерки за „борба“ с финансовата криза.

Но да се върнем на предишния въпрос. В България тези финансиравания (на обществената сфера) чрез организациите на гражданското общество са външни. Докато на Запад, особено в САЩ, те са най-вече частно-корпоративни или дори държавни. Трябва обаче да отбележа, че през последните години във Франция също се наблюдава и външно финансиране на тинк танкове. В България по стечение на обстоятелствата финансирането на тинк танковете е външно, дори в началото 100% външно, най-вече с американски произход. Говорим за „Отворено общество“, USAID, но и за цялата плеяда фондации, създадени през 80-те години в Америка около Националната фондация за демокрация (NED): „Фрийдъм хаус“, Международния републикански институт и т.н., които действат в общо поле, свързано с външнopolитическите интереси на САЩ и на определени икономически кръгове. След

80-те години това са не толкова кръгове на индустриалния, колкото на финансовия капитал. Именно Джордж Сорос е продукт на тази трансформация на филантропите на индустриалния капитал в един нов вид филантропски организации, свързани с финансовия капитал.

□ Имат ли рождена дата спонсорите на българските тинк танкове? Твърди се, че те водят началото си от 80-те години на XX век и че по-късно им е свързана с т.нар. неоконсервативна революция.

- Неоконсервативната революция действително продуцира създаването на определен тип организации като тези, за които говорих преди малко - NED, „Фрийдъм хаус“, Националният републикански институт и т.н. Те са плод на сложни процеси на сливане на различни интелектуално-политически кръгове, на тяхното трансформиране, в тях присъстват както икономисти от Световната банка и Чикагската школа, така и бивши троцкисти, т.нар. десни болшевики. САЩ финансират както леви, така и десни тинк танкове, например в Чили, за да се оформи т.нар. ляво-десен минимален либерален консенсус. Затова е и интересен феноменът тинк танк, защото той е институционален механизъм за продуцирането на ляво-десен консенсус. Той не е само идеологически стожер на неолиберализма, а е по-скоро внедряване на определен тип организация на политико-интелектуалното пространство, където се преплитат международни организации, политически и академичен елит и неправителствен сектор.

□ С каква цел?

- Целта е размиването на границите между обществените и частните, националните и наднационалните интереси и създаването на сиви зони, където държавни фигури действат от името на частни институции и обратното. Получава се много непрозрачна сфера, в която е трудно човек да ги идентифицира, да определи тези интереси и да реагира - било в интелектуален дебат, било то по политически начин чрез урната, и да упражнява обществен контрол.

□ От друга страна, тези хора твърдят, че се борят за прозрачност в държавната сфера, за повече граждански контрол?

- Узурпирането на термина „граждански контрол“ в случая служи именно на такъв интерес. Т.е. да наричаме нещото по начин, по който всъщност му изнемваме същността. Като

Снимка Мариета ТОМОВА

ДОСТЕНА ЛАВЕРН е родена в Пловдив. Завършва Националната гимназия за древни езици и култури, а след това и американския колеж „Глагстоун“ в Портланд, САЩ. Магистър по съвременна история и доктор по политическа антропология от Академията за социални изследвания в Париж. Живее в Страсбург. Журналист е в списанието за култура на френския всекидневник „Ле Дерниер Нубел д'Алзас“. Президент е на Националния делфийски комитет във Франция, програмен директор на няколко международни програми и фестивали за литература.

се говори за наличието на граждански контрол, такъв като че ли се заявява в публичното пространство като истински съществуващ. Всъщност той не съществува.

□ Излиза, че тези тинк танкове или неправителствени организации, създадени у нас с външна помощ, узурпират дадени понятия като „борба с корупцията“, „свобода на словото“, „развитие на гражданското общество“ и после ги използват. С каква цел? Те се представят като носители на тези ценности, като техни изразители, те се представят като хората, които знаят как най-добре и правилно могат да бъдат реализирани, но с каква цел?

- Целта е да се изземат тези функции и никой друг да не може да бъде представител на тези функции.

□ Но какво им носи това? С каква цел ли се прави? Грубо казано, печелят ли пари от това нещо?

- Вижте, за разлика от академичната общност, тинк танковете имат достъп до финансови ресурси, за които академията изобщо не може да мечтае. Хората от този сектор се възползват от тези съществени ресурси и поради това те стават един вид лидери на мрежи на проекти, в които се включват и академичните институции, но по определени линии и наложени условия. Те имат определен достъп до методи и терминологии на изследвания, които поради тази финансова причина биват налагани на традиционно академични среди, задушени от липсата на такива средства.

□ Външното финансиране на неправителствените организации, за които говорите в книгата, в каква степен определя техните цели и задачи в България? Доколко се реализира поговорката „Който плаща, той и поръчва музиката“?

- Тук дебатът е огромен. Става дума за един вид преговори между локалните изразители на глобалното, каквито са тези неправителствени организации, и спуснатите им отгоре парадигми. Има пространство за преговори, но аз като изследовател смятам, че то е изключително стеснено. Много изследователи коментират, че те не успяват да откликнат на проблематиката, която е тук, а по-скоро налагат схеми отвън.

□ „Странното преоткриване на корупцията“ сред тях ли е?

- Цитирате Иван Кръстев, който съм цитирала в книгата. Действително в тази статия той обяснява много добре какво се случва с проблематиката корупция. Интересно е, че тя е писана най-напред на английски, но дори и преведена на български, е познавана от много тесен кръг хора. Тъй като темата корупция работи в общественото пространство като първичен нагон за борба срещу несправедливостта и злото, тя лесно бива използвана за налагането на чужди икономически интереси. Чрез промяна на законодателството, чрез лобиране в парламента, засягащо определени големи проекти, например енергийни, се налагат външно-икономически интереси и се изчистват територии от възможността да се конкурират на пазара както в икономически смисъл, така и в интелектуален смисъл. Тук става дума за паралелни процеси. Както в икономически, така и в интелектуален смисъл тези територии биват блокирани, изсмукани и изчистени за реакция.

Парадоксално е, че говорим за свободен пазар, защото изобщо не става дума за такъв или за спонтанна инициатива. Това беше нещото, което открих, когато писах тази книга. Пазарът на проектите, интелектуалният пазар не е свободен пазар. Дори икономическият ни пазар не е свободен. Неолиберализмът не се прилага чрез свободен икономически пазар както твърди например тинк танктът на Красен Станчев (Институтът за пазарна икономика - б.р.). Неолиберализмът всъщност не може да се наложи без държавата. За разлика от говореното, в което гражданското общество се съпротивлява на държавата, в реалността неслучайно Центърът за изследване на демокрацията е разположен срещу Министерството на външните работи, неслучайно те работят заедно с държавната администрация, защото държавата е изключително необходим партньор на подобни политики.

□ Възможно ли е, ако тинк танковете бъдат оставени без политическата подкрепа на страната донор, в случая САЩ, те да налагат самостоятелно на държавата своите видения и политики?

- Става дума за две паралелни писти за натиск - от една страна, политическа, по официалните канали, и от друга - чрез тинк танковете, които се спонсорират от американски донори.

Тинк танковете се включват и в сложни международни мрежи, които са и европейски мрежи. Брюксел е пълен с тинк танкове, които също работят с американски партньори и мрежи. Дотолкова, доколкото Европа не може да излъчи собствена политика по отношение както на социалната политика, така и по отношение на стратегическата военна политика, тези тинк танкове се оказват до голяма степен проводници на държавно-икономически интереси на Америка, но и на интересите на глобалния финансов капитал, който вече не е само национално оцветен.

На стр. 11

Мнение

www.duma.bg

Палят „старо гюбре“ наесен

Американският посланик се опитва да разиграе етническата карта в България

Евгений
ЕКОВ

След като впечатляващо дълго мълча като риба за скандалите, които тресат обществото благодарение на неговите приятели от ГЕРБ, посланикът на САЩ Джеймс Уорлик взе, че проговори. Но по друга тема.

Ромите също са граждани на България, те имат своите права и заслужават защитата, която вие и организациите ви могат да им предоставят, заяви тези дни пред ромски лидери шефът на американската мисия у нас. Той участва в среща за обучение на балкански ромски лидери под наслов „Ромски лидери за регионално сътрудничество“.

Изглежда „защитата“ на правата на етническите групи в България е най-новото амплуа на пратеника на Белия дом. Тази своя слабост Уорлик демонстрира още при посещението си м.г. в Ямбол, но че

Временно е загърбил „големите“ въпроси

на България, пролича на 12 февруари т.г. Тогава в цялото си величие и блясък Негово Превъзходителство се появи на т.нар. Национална конференция на мюсюлманите у нас, свикана от привържениците на Мустафа Хаджи.

В София и управници, и управляващи отдавна свикнаха на Уорликовите навици. Фактът обаче, че американският посланик сменя акцента на дейността си у нас - от парливите политически към горещите етнически въпроси, е повече от симптоматичен. Защото, както ни показва и „Уикилийкс“, в работата на дипломатите в Вашингтон, независимо от приемащата ги страна, няма нищо случайно.

Закономерно възниква въпросът: „Дали посланик Джеймс Уорлик не се готви да разиграе етническата карта в

България?“ За съжаление отговорът на този въпрос е по-скоро положителен. Това пролича и от думите, които самият той изрече на ромския форум. Вероятно няма по-маргинализирана група в България и региона от ромското население, каза Уорлик. Той посочи, забележете, че е дълбоко ангажиран с въпросите, свързани с ромската общност в България, и добави, че се е запознал с ромски лидери и семейства.

Може да се помисли, че амбасадорът е направил тези запознанства, за да прекарва заедно с ромските първенци свободното си време (те все пак са весели хора), а не за да се занимава с някакви досадни „етнически проблеми“. В качеството му на дипломат, още повече на шеф на мисия, това просто му е забранено. Самият Уорлик обаче изглежда не мисли по този начин. Това, което съм видял, каза той, е, че ромската общност в България няма свой „глас“ и поради това от много от тях могат да се възползват безскрупулни хора.

Кои са тези „безскрупулни хора“, пратеникът на Америка така и не посочи (запазил е дискретност значи), но самият факт, че предупреждава за тази опасност, вече означава, че той самият не е от тях. Доказва го и това, че посланикът посочи, че през последните години има постоянно търсене на

„златно решение“

на проблемите на ромите, което да промени нещата, но такова не е лесно да се намери.

Колко е трудно намирането на това „златно решение“, обясни и ръководителят на Представителството на ЕК в България Зинаида Златанова. Лицето на Брюксел припомни на участниците във форума, че хората от ромски произход, освен български, са и граждани на Европа и днес те са най-многобройното етническо малцинство на Стария континент - между 10 и 12 млн. души (!).

Ромите не се нуждаят от отделен пазар на труда, нито от отделни училища, които продължават сегрегацията на техните деца, те не искат и ремонтирани ромски гета, категорична бе Златанова. Нашата цел е ромите да бъдат приети на равнопоставена основа, да бъдат интегрирани в

Снимка БГНЕС

обществото, добави тя. Златанова пропусна обаче да обясни дали само е чужда вината за случващата се интеграция и каква отговорност за това носят самите роми, но това е разбираемо. Не може все пак на форум на роми да им обясняваш, че и те носят вина за неинтегрираните им братя и че немалко от участниците в събитието са наясно с това, тъй като лично са

гушналу немалко евросредства

Но това, както се казва, са „дребни въпроси“. По-важното, според Златанова, е, че стратегия за ромско социално приобщаване на европейско ниво ще направят свои национални стратегии за решаване проблемите на ромското малцинство и за пълноправната им интеграция в обществото.

Интересно какви ли „национални стратегии“ ще приемат Франция и Италия, които м.г. изритаха като мръсни котета над 1000 наши и румънски роми? Ами Германия, дето тайно им симпатизира? Да не говорим за

Холандия и Белгия, гражданите на които само като чуят за ром, и масово тичат да гласуват за десни партии. Не по-различно го правят и шведите, и австрийците, и кои ли още не. Изглежда обаче тези европейски политики и настрояния не стряскат българската евродама. Нещо повече, Златанова посочи, че от българското правителство също се очаква до края на т.г. да предприеме действия за приемане на всеобхватна стратегия. И тук вече става много интересно! Че нали си имаме декада на ромското включване, защо да приемаме и всеобхватна стратегия.

Още повече, че както съобщил националният омбудсман Константин Пенчев, при него постъпват малко жалби от роми. Вярно, че същият заяви, че това не значи, че те няма от какво да се жалват, но жалбите им просто не стигат до институцията му. Намалява му клиентелата на „обществения защитник“, гледа да си я осигури. Затова и Пенчев заяви, че нашето общество е огромен дължник не само на ромите, но и на всички бедни хора, които не могат да си позволят адвокатска помощ. В България има

проблеми с ромите, категоричен бе той. Затова навярно постави и проблеми, свързани със събарянето на незаконни ромски жилища. Пенчев посочи, че България е осъдена от Комитета по социални права на Съвета на Европа за събаряне на ромско гето от незаконни постройки.

Е, няма как, трябваше и

омбудсманът да удари шамар на държавата

Такъв бе сценарият и затова бе поканен. С молбата си, която отправи към всички ромски организации, да дойдат при него и да поставят проблемите си, Пенчев така и не разбра в каква игра се вкара. Защото целият балкански ромски форум, почетен от видни особи, казано на ромски език, не бе нищо повече от поредния опит да се подпали „старо гюбре“ - като за сетен път се разровят болезнени проблеми. Не случайно на срещата бяха поставени въпроси за депортирането на роми от Франция, за проблемите на ромската интеграция и усвояването на европейски средства. Фитилът, който трябва да подпали „гюбрето“, обаче е въпросът за участие на ромите на високо ниво във взимането на решения и планирането на политики. И този фитил е достатъчно дълъг, за да гори, докато изпълни предназначението си, точно когато трябва - на предстоящите наесен местни и президентски избори, в които ромите вече 20 години са сред главните фактори. Дотогава грижата фитилът да не загасне е на Пенчев, който, приемайки и изслушвайки като омбудсман ромски делегации и загърбвайки същевременно болките на обикновените „безмълвни“ българи, ще помпа ден след ден негативизъм сред обществото.

Защото парите, идващи от Америка и Европа, трябва да се зарабват от ромските „лидери“ и „НПО“ и тяхната активност не подлелжи на съмнение, а на смазания от кризата българин му остава да трупа гняв към наглостта им. До степен, че в деня на вота е достатъчен единствено зовът „Циганите пак решават съдбата ни!“, за да стане страшно.

Изглежда обаче на това разчитат тези, които разиграваха ромската карта наред българската столица.

Терминът „граждански контрол“ е узурпиран

От стр. 10

□ Как става разпъзването на тази мрежа след 1989 г. не само у нас, а и в Източна Европа? Спонтанен ли е процесът, или има план?

- Има ги и двете неща. Но доколкото т.нар. Интернационал на експертите, за който говорят някои автори, се оформя като корпоративна група на различни нива, те вече действат за собствените си интереси на професионално, а не само на политическо, ниво.

□ Тези хора вярват ли в това, което правят? Когато говорят за принципите на демокрацията, влюбени ли са в тях?

- Мисля, че до голяма степен са си повярвали. Много е трудно човек да си плуе в лицето всеки ден, когато отива на работа. Може би се случва и с мен, и с други хора, т.е. в един момент решаваме, че служим на някаква кауза, но същото време дълбоко в себе си знаем, че тя не е това, за което я мислим. Не го казвам, за да ги оправдая. Един от тези български лидери на тинк танкове демонстрира такава раздвоеност между собствената морална позиция и това, което трябва да се направи. Той казва например по време на една дискусия за бомбардировките над Югославия: Да, много е тъжно, че се бомбардират невинни хора, но прагматичната позиция на България в случая неминуемо трябва да бъде такава (да се дадат коридори

на НАТО), защото това ни вкарва в едни каква си геополитическа позиция на Запада. Той явно има двойствено отношение към реалността.

□ Да поговорим за казуса с Косово. По времето на кризата тези хора - Иван Кръстев, Огнян Минчев, Евгений Дайнов и други, казваха, че трябва да се бомбардира Югославия, при положение че българският народ казваше точно обратното...

- И след няколко години същите тези хора комплетираха във в. „Култура“, че е настъпил огромен разрыв между елитите и обществото...

□ Да, установяват го с почуда, при положение че спомогнаха за този разрыв, но да се върнем на Косово. Появяват се, казват обратното на това, което мисли над 80% от българския народ, в същото време това, което говорят, по някакво странно съвпадение отговаря на позицията на САЩ, които пък също по някакво съвпадение не явяват донори на техните организации...

- Вие казахте всичко, нямам какво да допълня. Следващият казус - войната срещу Ирак, също беше много интересен. Те пак защитиха американската позиция, но по някакъв начин се изложиха на голям риск, защото се противопоставиха на „Стара Европа“, а после пък дойде Обама. И в един момент Америка излезе с ново лице, с нов

дискурс. За разлика от 90-те години на ХХ век и в Европа, и в САЩ вече има и „други“ гласове.

□ Може ли да се каже, че се осъзнава „вредата“ или може би използват от тези тинк танкове?

- Започва да се разкрива механизмът, по който те налагат определен политически дебат. Те определят рамките на този дебат, формират донякъде и фалшивите му дилеми, черното и бялото на дебата. Въпросът е да се изкажат и други мнения, и друг опит да влезе в дискусията. Те се явяват нещо като организирани рамки на възможността на друг интелектуален опит да излезе на повърхността и да влияе върху развитието на обществото. Те са нещо като блокиращи ензими, които не допускат друг тип мнение да стигне до масовото съзнание. Тинк танковете в България не са допринесли за критическата публичност на общественото пространство, за което те претендират. Но не можем да говорим за конспиративна теория. Смятам обаче, че апатията е най-лошият резултат. В един момент обществото се оказва сираче, което не може да се самоорганизира, няма достъп до себе си чрез медиите, чрез публичното пространство. Не е толкова страшно да вмениш някаква идея на обществото. По-страшно е да го изключиш, да няма значение какво мисли, да не може да се самоизрази...

□ Защото каналите за това са вече затворени, включително с участието на тези хора...

- Да, макар те да не са основният и единствен играч. Те са един от възможните интерпретивни ключове на реалността на прехода, но не са цялата реалност.

□ Нашите тинк танкове раздвоени ли са между САЩ и Европа?

- Франция като представител на Европа е особено ненавиждана, макар сега Франция да е загубила вече ореола си на стълб срещу американския неоимпериализъм. Но доколкото иракската криза го показва, изборът САЩ или Европа е винаги в полза на САЩ при нашите тинк танкове. Въпреки че сега с изтеглянето на USAID от България те се ориентират към европейско финансиране.

□ Какво е бъдещето на българските тинк танкове, ако се лишат от пъпната връв, която ги свързва с американските им донори?

- Не мога да предвидя бъдещето, но мога да кажа, че тинк танковете в Европа все повече набират сила и може би нашите ще станат част от общоевропейския тинк танковски корпоративен елит. Доколко обаче те ще успеят да наложат собствения си модел е друг въпрос, защото скоро ще бъдем изправени пред тежки кризи, които надали ще бъдат толкова управляеми, както някои хора си мислят.

Общество

ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

Президентът на България даде традиционния си прием за Трети март - деня, който от 121 г., от 1890 г. насам, е национален празник на България. Този ден не е на държавата, той е на нацията и би трябвало да няма нищо общо с моментните политически конюнктури, с моментните интереси по върховете на властта, нито с отношенията между този и онзи от държавните мъже. Като нормална нация би трябвало да се гордеем, че сме потомци на славни деди и на едно Възраждане, възвисило народа ни до Свободата.

На този ден руските графове Николай Игнatieв и Александър Нелидов с турските Савфет Мехмед паша и Садулах бей сла-

Себе(не)уважение

гат с подпис официален край на Руско-турската война. И бележат раждането на новата българска държава след пет века робство. Санстефанска България до днес се приема като българския идеал. Защото е знак на единението на нацията и на собствената й гордост. Този ден решава съдбата на всеки българин до днес, но очевидно не се покрива с тежненятия на днешните му управници. Тях ги нямаше в резиденция "Бояна".

Там се бяха строили 20 посланици - от Юрий Исаков до Джеймс Уорлик, понеже съзнанието за държавност кара дипломата да уважи държавния глава на България в деня на

националния й празник. Президентът е институция, той не е просто лицето Георги Първанов в последната година от мандата му. Пълната липса на съзнание за държавност позволи на българското правителство, на шефката на българския парламент, на българските депутати да пренебрегнат институцията Президент. И да не уважат тържеството за националния празник. Медията забелязаха на приема само 4-5 леви депутати и един действащ министър - Младенов. Нямаше ни един лидер на парламентарна сила, ни един лидер на партия, ни един вицепремиер поне. Иначе всички се бият в гърдите, че са българи. Не си българин,

ако не уважава държавността си, сиреч - ако не се себеуважаваш. Разчу се, че след тържествената заря премиерът Борисов веднага заминал за Испания да присъства на ловно изложение! А г-н Уорлик пак крайно безтактно навърх Трети март ни обясни дълбочината на дружбата ни със САЩ, понеже се навършвали 20 г. от създаването на Корпуса на мира... Що да не го прави, щом политиките ни ги е страх да не изтърват случайно думата Русия дори в деня, в който Руско-турската война довежда до Сан Стефано и до нашето Освобождение? Когато един човек или един народ не уважава себе си, как иска другите да го уважават?

"На Първанов песента му свършва, кяр от него вече нямат, затова ги няма", коментираха присъстващи. Показателно: за разлика от политиките, на тържествената вечер на нацията дойде интелгенцията: учени, музиканти, артисти, художници. Бяха представители на православно клир и мюфтиите. Как да не помисли човек над думите на президента - "в темелите на българската държавност е вплетена духовността, тя ражда държавата".

Имаме нужда духовността отново да вплете себе си в основите на нова българска държавност. Която не е заложник на дребни и себични политически интриги и сметки.

Ябълката на раздора

АИДА ПАНИКЯН

Деветима на 100 с тежко бъбречно заболяване не са доживели присаждането на животоспасяващия орган! Сиреч, през 2010 г. са починали 70 до 80 души, чакащи трансплантация...

Преди близо две години премиерът Бойко Борисов се зае да оправи със замах и тази работа с трансплантациите. Даде големи обещания на чакщите - все едно, че ставаше въпрос да се купи дефицитна стока от магазин. Обеща дори, че пациентите с хронична бъбречна недостатъчност

ще бъдат трансплантирани, че харчовете за диализа ще спаднат драстично... А болните, които е нормално да се хванат като удавници и за сламката, му повярваха.

Само че нищо от обещаното не се случи. Освен че се създаде един нов фонд, който уж трябваше да гарантира на пациентите трансплантации в чужбина - операции, които у нас не се извършват. Но стана ясно, че за месеците, в които е работила тази структура, не е направила нищо друго, освен да изпрати на изследвания и за манипулации (но не и за лечение или трансплантация!) зад граница няколко болни и... да похарчи едни пари за заплати.

Подигравка с надеждите на болните хора!

За пореден път. "Такива донори липсват и в страните членки на ЕС, с които работи фондът", обясни тези дни шефката

му. Бих запитала: като е така, защо е създаден фондът? А като негов ръководител тя какво е направила, за да се променят нещата? Или като е знаела, че фондът е "кауза пердута", защо е приела да го ръководи?!? И още: ако беше лесно, нямаше да се създава държавна структура, която да харчи парите на данъкоплатците, а всеки пациент сам щеше да се оправя! И защо трябва дейността на фонда да бъде прехвърлена към структура, които съществуват от години и бяха наредени, че не могат да свършат работа. Нали уж затова се създаде фондът? А днес пак даваме назад.

Навярно управниците са усетили всичко това и са умували да намерят благовиден повод да закрият структурата. Междуременно пациентска организация се усети какво се случва (или не се случва) и надигна глас. Дюшеш

за МЗ!

А и да не забравяме за онези 5 млн. лв., щедро дадени в началото на 2010-а на фонда и още пощедно прибрани в края на годината обратно в бюджета. Е, едни 300 хил. лв. са похарчени, но по принцип пациентите сами са плащали за изследванията си. Във всяка нормална държава би била потърсена отговорност на ръководителите на подобна структура: защо се връщат държавни пари, при положение, че хората, които имат нужда от тях, плащат от джоба си и дори... умира? У нас проблемът на болните е проблем на болните и близките им. Но не и на държавата. Тя избяга от лекарствата за рак, редки болести и диализа, бяга от трансплантациите, бяга дори от спешната помощ и други отговорности.

Присъщи са й май само дейности, свързани с рязане на ленти...

Датума

5

www.duma.bg

1872 - УМИРА АНГЕЛ КЪНЧЕВ, РЕВОЛЮЦИОНЕР (Р. 1850 Г.). Активен участник в националнореволуционното движение, помощник на Васил Левски. Получава задача от Апостола да се заеме с организационна и агитационна дейност в Северна България. Разгръща широка дейност. На 5 март 1872-а прави опит да се прехвърли тайно в Румъния, но е издаден и обграден от властите. За да не бъде заловен жив, слага сам край на живота си.

1883 - В ПЛОВДИВ СЕ РАЖДА РАДУЛ МИЛКОВ, ВОЕНЕН ПИЛОТ (УМИРА 1962 Г.). На 16 октомври 1912 г. заедно с наблюдателя Продан Таракчиев извършват първия боен полет в историята на родната авиация, като мисията им е разузнавателна. След 1939 г. работи в самолетната фабрика "Български Капрони" в Казанлък и издава сп. "Нашата авиация". През 1948-а е произведен в чин полковник от ВВС.

1915 - РАЖДА СЕ ВЕНКО МАРКОВСКИ, ПИСАТЕЛ, ПОЕТ (УМИРА 1988 Г.). Истинското му име е Вениамин Миланов Тошев. Основоположник на македонската литература. Лириката му е силно повлияна от фолклора и Македония. Автор на стихосбирките "Лулкина песна", "Истината е жестока" и др., на пиеси в стихове, мемоари и т.н.

1927 - ЗАПОЧВА ДА ИЗЛИЗА В. „РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО“. Орган на БРП, от 1948 г. - на БКП. Излиза от 1927 до 1990 г., първоначално като седмичник. Забранен след Деветнайсетомайския преврат. От 1935-а до 9 септември 1944 г. излиза нелегално. През 1938 г., при сливането на БРП и БКП, наследява "Работнически вестник". Трибуна на социалистическите и левите идеи в страната. През 1990 г. "Работническо дело" се преименува на "ДУМА".

1946 - ЧЪРЧИЛ ПРОИЗНАСЯ РЕЧ ЗА „ЖЕЛАЗНАТА ЗАВЕСА“. Пред студенти от Уестминстърския колеж във Фултън, САЩ, той казва: "От Шчечин на Балтика до Триест на Адриатика върху континента се спуска "железна завеса". Понятието е взето от речите на Гьобелс. С това на практика се поставя начало то на студената война.

1960 - ЗАПОЧВА ИЗЛЪЧВАНЕТО НА ТЕЛЕВИЗИОННАТА РУБРИКА „ЛЕКА НОЩ, ДЕЦА“. Стартира по тогавашната Първа програма (дн. Канал 1 на БНТ). Предназначена е за децата от 3 до 63 години. В нея всеки може да види любимите си български герои и сюжети, измислени от най-добрите наши писатели и поети и изиграни от най-известните български драматични и куклени актьори. Също е любимият герой на няколко поколения български деца.

1966 - УМИРА АННА АХМАТОВА, РУСКА ПОЕТЕСА (Р. 1889 Г.). Една от най-значителните представителки на руската поезия. Показателен за личния и творческия й път е автобиографичният ѝ цикъл "Реквием", изцяло публикуван едва през 1987 г. и посветен на жертвите на сталинските репресии от 30-те години на XX век.

1970 - ВЛИЗА В СИЛА ДОГОВОРЪТ ЗА НЕРАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ЯДРЕНОТО ОРЪЖИЕ. Подписан е на 1 юли 1968 г. от 43 държави. До момента към него са се присъединили 189 страни, пет от които официално признати за ядрени сили - САЩ, Русия, Великобритания, Франция и Китай. Договорът се преразглежда на всеки 5 години на специални конференции.

8 март

ЖЕНСКО ЦАРСТВО

Райската земя на племето муосу и нейните красиви обитателки

това ли е бъдещето на света?

Писатели-фантасти вещаят всемогъщество на слабия пол, в Китай вече 2000 години живее племе, където е установен матриархат

Калина ЙОТОВА

През последните години научните изследвания показват, че жените надживяват мъжете. Тенденцията се наблюдава във всички развити страни, където нежният пол живее средно с 5-10 години повече от силния. Дори сред хората, закръглили цял век, 85% са жени, казва Том Пърлс, основател на института за изследване на столетниците към Бостънския университет. Според д-р Пърлс, който е и създател на сайта за съвети как да доживеем 100 години - www.livingto100.com, причините са различни и комплексни. Те варират от хормонални особености през сърдечносъдови проблеми до ролята на околната среда и генетичната предразположеност.

Лекарите отчитат, че има и три важни фактора, които допринасят за по-кратката продължителност на живота при мъжете. Те пушат повече (въпреки че разликата между половете се топи), ядат по-често храни, които водят до увеличаване на холестерола и не на последно място - не успяват да се справят със стреса по начина, по който го понасят жените.

Все по-често чуваме, че бъдещето принадлежи на жените. Дали това оз-

Мъжете, строени в редица, чакат запоевди

начава матриархат, в който мъжете са лишени от участие, вместо да се установи трайно политическо и социално равенство? През 2009 г. за кратко жените взеха превес на пазара на труда в САЩ. По данни на Бюрото по статистика на труда "женското царство" приключи в началото на 2010 г. Но въпросът за значението на този феномен остава.

Темата вълнува не само социолозите и икономистите. Тя се разгръща и в творчеството на фантастите. Пример за това са книгите на Джон Бруум и Робер Мерл.

През 1952 г. американецът Бруум публикува комикса "Това е женски свят". В него предрича, че един ден жените ще дискриминират и малтретират по жесток начин мъжете, които са принудени да работят у дома, докато нежната половина на човечеството управлява бизнеса и води войни. В "Добре охранявани мъже" Робер Мерл представя деформирани форми на бъдещо общество, в което след смъртоносна епидемия от енцефалит, управляват демонични жени, изпълнени с омраза, умопомрачение, жажда за власт и амбиции. Жените не искат да стават майки, мъжете са в подчинено и безпомощно положение, децата са напълно изоставени и страдат от самота. В сила е единствено "Кодексът на жената", който "създава

Всъщност матриархатът е жив и днес. Край бреговете на езерото Лугу, на границата между китайските провинции Юннан и Съчуан, живее матриархалното племе муосу. Жените от тази общност не се омъжват, имат колкото пожелаят любовници, а в езика им липсват думите "баща" и "съпруг". Хората, докоснали се до това кътче, го описват като спокойно и красиво място. В "царството на жените", както е известно в Китай, живеят 40 хиляди членове на муосу. В селцата жените вземат важните решения. Те контролират финансите в домакинството, имат законното право на собственост върху движими и недвижими имоти и пълни права над децата, родени от тях. Това е доста съществена разлика като се има предвид, че в много части на Китай и днес се практикуват уредените бракове.

Но това, което прави уникален народът муосу, е практиката zuo hup или "открит брак". От 13-годишна възраст, след специален ритуал, жените могат да избират за свои любовници мъжете в племето. Тези спътници в живота са известни като axias. Те прекарват дните си в работа - риболов или отглеждане на животните, а нощно време, най-често тайно, посещават домовете на жените. Децата от тези връзки се отглеждат от семейството на жената. Бащата и всички пълнолетни мъже са известни като "чичовци" - никой не носи позора на незаконороденото дете, чийто баща е неизвестен.

Вече 2000 години племето съществува по своите правила, но днес младите са принудени да живеят на ръба между културната традиция и модерния свят. Външното влияние не остава без значение. С разцвета на туризма властите решават да въведат входна такса за областта. Тълпи туристи пристигат, изкушени от идеята, че жените от муосу предлагат безплатно секс. Хотели, ресторанти, казина и барове изникват като гъби, а от Тайланд са "внесени" труженички, които се разхождат в традиционните местни носии.

Според хората, докоснали се до културата и живота на муосу, племето се променя. Въпреки всичко в него се усеща истинско чувство на гордост от начина му на живот - двата пола са почти равнопоставени, но все пак жените остават на върха.

неравновесие, като благоприятства всемогъществото на бившия слаб пол". Мерл пише, че "бъдещето ще покаже дали това неравновесие не носи в себе си тревожните кънове на междоусобиците". И макар финалът на двете книги да не е крайно апокалиптичен, а по-скоро унизителен и нелогичен, крайт не оставя много място за надежда.

Чудото на минералната вода

На второ място сме в света след Исландия по ресурс, но това огромно съкровище стои неизползвано

Ина МИХАЙЛОВА

Легенда разказва, че красива българка отказала да стане наложница на турски бей. За да я унижи, той я накарал да сервира гола на гостите си. Девойката го направила, но когато се изправила пред него, стоварила тежкия поднос със сладкиши върху главата му и го убила. За постъпката си била наказана да изгори на клада. Когато пламъците обгърнали голото тяло, от очите ѝ се отронили две топли сълзи. От тях бликнал извор, който хората нарекли Момина съзла. Тази легенда е една от многото, които хората в Хисаря и до днес разказват за един от възшебните си извори на здравето и красотата. Такива предания съществуват за повечето от минералните извори в България. Познати на местното население от древността с чудодейните си лечебни свойства, те винаги са представлявали интерес за чужди армии, бизнесмени и политици.

България е на второ място в света по ресурс на минерални води след Исландия. Тези ценни природни ресурси, съвместени със специфичния климат, са предпоставка за сериозен инвеститорски интерес към изграждането на балнео- и СПА центрове. Според специалистите това е една от възможностите за използване на уникалното богатство. За последните пет години в областта на балнеологията и СПА туризма са инвестирани около 8 млрд. лв.

Според статистиката в момента България използва едва 28,7 на сто от минералните си извори. Дори да даваме минералните води безплатно на инвеститори, училци и болници, ще е по-добре, отколкото тя да изтича без полза, както е сега, казват специалисти. Само в София над 18 различни вида минерални води бликат под краката на столичани. Какво правим с това богатство? Издадени са 5 концесии за бутилиране на вода, а столицата все още няма нито минерални басейни, нито аквапаркове. В София реално се ползва около 24 на сто от минералната вода, което е дори по-малко от общия показател за страната.

Цяла електроцентрала под земята

Според проучвания на специалисти от БАН геотермалният потенциал на страната е до 470 мегавата. Ние имаме технически възможности да използваме между 140-225 мегавата. В момента обаче 80% от него не се оползотворява. Топлите минерални води служат единствено за балнеолечение и за няколко оранжерии. Преди години с финансиране по програма ФАР са изградени демонстрационни инсталации за битово топлоснабдяване в Сапарева баня и Велинград. Един от основните недостатъци на използването на минерални води у нас е, че те не се връщат отново

В България има над 600 находища на минерални извори с общ дебит над 5000 л/сек. Общият годишен обем на експлоатационните запаси е 109 млн. куб.м, от които само половината се използва за различни, главно стопански цели. Според температурата си минералните води биват студени (до 37 градуса - температурата на човешкото тяло), топли (от 37 до 60 градуса) и горещи (над 60 градуса). В Северна България преобладават студенияте, а в Южна България - топлите и горещите (хипертермалните). Горещи минерални води има предимно в долината на Струма, Места, северното подножие на Западните Родопи. Най-горещият минерален извор в страната е при Сапарева баня (101,4 градуса - пренагрята вода). С по-ниска температура се отличават изворните минерални води в Северната част на България, при които максималната температура е измерена при находището във Вършец - 38 градуса. Много горещи (50-90 градуса) са находищата на минерални води във Велинград, в Кюстендилско и в Долнобанската котловина. В страната преобладават находищата с температура от 37 до 50 градуса. Лечебните качества на българските минерални води са били познати още в древността. Край минералните извори са съградени балнеолечебници: Хисар - древна Аугуста, Кюстендил - Пауталия, Бургаски минерални бани - Акве калите, по-късно Термополис, Сапарева баня - Германея, Сливенски бани - Танзос, и София - Улпия Сердика.

Единственият гейзер на Балканите се намира в Сапарева баня. На всеки 20 секунди той изтласква дъглата си 18-метрова струя във въздуха

в изворите. Технологиията на реинжектирането е непозната в България, въпреки че най-малко в десет от находищата на топли подземни води тя може да се използва. Според експертите най-перспективните зони за геотермална енергия са по долината на р. Струма, Чепинското корито, Средногорieto, Северното крайбрежие на Черно море. Най-големите възможности крие централната част на Дунавската равнина. Там има огромни акумулатори със солени термални води, чиито запаси от топлина са безгранични. В по-високите пластове температурата на водата е 50-80

градуса, а на по-голяма дълбочина достига 100-150 градуса. Такива проекти са реализирани около Париж, където десетки малки селища се топлоснабдяват по този начин. Паметливите помнят, че преди десетина години японското правителство отпусна помощ за проучване на геотермалния потенциал на страната и за проектиране изграждането на централи за добив на топлинна енергия от горещите минерални извори в Сапарева баня и Велинград.

След промени в Закона за водите само преди дни 42 общини в страната

Йелоустоун, САЩ

получиха от екоминистерството права за

25 години да стопанисват лечебното богатство

на своя територия. Те имат петгодишен срок, в който да започнат експлоатация на 58-те находища, иначе те ще се върнат на държавата. Очаква се т.г. от общо 102 находища над 60% да се поемат от общините. В края на всяка календарна година ще се прави списък с изворите, които местните власти могат да поискат, а държавата ще им ги отстъпва безвъзмездно.

"Някога варяхме картофи, царевича и яйца на извора. Касапи запаряваха токущо заклянати прасета, за да им падне четината, а сега, когато минералната вода става наша, от нея ще се печели. Градът ще се развива, замогаме се", говорят хората в Сапарева баня. Изворите там са два: прочутият гейзер в центъра, с температура 103,8 градуса и с дебит 14 л/сек, и по-малкият в северозападна посока, с дебит 1,5 л/сек и с температура 90 градуса.

Трескаво нетърпение е обхванало и местната управа в Павел баня. Те имат огромно желание да изградят римска баня с минерална вода, която да работи като обществена купалня. В Костенец също са мераклии - смятат, че ще съберат допълнителни постъпления в местния бюджет, а връщането на топлата вода в техни ръце ще даде тласък в развитието на балнео- и СПА туризма в региона.

В София има 40 сондажни извора на минерална вода, но по-голямата част от находищата не са разработени. Там, където има изградени съоръжения, те са занемарени и водата изтича в канализацията. Ако София съществува днес, това се дължи на минералната вода, казват стари софиянци. Как да се използва обаче такова богатство - над това трябва да умуват специалистите. Според тях в околностите на столицата има 8 термоводоносни зони с 8-9 типове минерални води, като някои са

т.нар. екзотични води с 35-40 пъти по-високо минерално съдържание. С болка жителите на Панчарево и Баталова воденица коментират минералните извори в района. В Панчарево 50-градусовата вода изтича директно в канализацията, а кладенците на двата сондажа в Баталова воденица са запушени и не могат да се използват. От началото на т.г. общината в София стопанисва осем минерални извора в София център, "Овча купел", Панчарево, Железница, "Свобода", "Лозенец", "Надежда" и Баталова воденица. Кметството ще се грижи за ценните находища в следващите 25 години, но... няма ясна идея какво ще ги прави. Проекти има единствено за два от минералните извори, но яснота кога ще се реализират - отново няма.

Като екзотични опрегелят специалисти някои от изворите

на Столичната община за част от минералното богатство. Един от проектите е пак да се търси концесионер, който да изгради СПА център в Централната минерална баня. Тъй като от доста време няма желаещи да инвестират в 100-годишната сграда, се предвижда концесията да бъде с нулева такса за 12-годишен период. Според главния архитект Петър Диков и двата опита за концесия се провалили, защото барьерта била твърде висока - 400 хил. евро годишна такса, освен вложенията за СПА център и реконструкция на сградата. Останалата вода от извора София център ще топли сградите на Министерския съвет, социалното министерство, на Направление "Архитектура и градоустройство" и ако остане капацитет - и Народното събрание. Швейцарски специалисти вече правели изчисления.

В една част на Централната баня ще се намира СПА-центърът, а в другата ще бъде изграден музей на София, който трябва да е готов до 2012 г. Десет години безстопанственост + няколко решения на градския парламент + 15 месеца работа + няколко милиона по проект "Красива България". Така накратко експерти описват най-новата история на един от символите на столицата - Централната баня, която е обявена за паметник на културата. Вторият проект, подготвян от общината за минералните извори, е за изграждане на градски аквапарк, водоснабдяване и отопление на комплекса "Спартак" (извор София Лозенец). С минерална вода ще бъдат захранени закритият и откритият басейн.

Третият проект е за минерален басейн с градски плаж в парка "Възраждане" - Зона Б5 (извор София Баталова воденица). Той може да се реализира, след като приключат продължилите с години съдебни спорове между общината и частна фирма за терен от 21 декара. Общината ще прави и голям рекреативен, спортен и развлекателен център при минералните извори в Челопечене.

Хората ще продължат да си пълнят безплатно минерална вода от изворите, но ще сложим крапчетата, за да пестим, казва кметцата Йорданка Фандъкова. Според експертите в МОСВ същото ще стане и с изворите в страната - където се налива вода безплатно, положението се запазва. При останалите - кметовете трябва да осигурят възможност за безплатно наливане на вода.

Култът към водата в Софийската котловина е от римско време. Ако не бяха изворите, градът би се развил по течението на р. Искър, констатира жителите на младата столица. За да се оползотвори капацитетът на горещия термален извор с дебит 20 л в секунда и температура около 48 градуса и за задоволяване на нараснали хигиенни потребности на гражданите, през 1888 г. Столичната община обявява международен конкурс за проект на Централна градска баня. Първият проект не е реализиран, а след втория конкурс е одобрена идеята на архитектите Петър Момчилов и Йордан Миланов. За да се построи сградата на Централната минерална баня, общината тегли няколко поредни заема. Първият е от Държавното съкровище. След това Лондонската банка отпуска 10 млн. лв. През 1906 г. следва нов заем. На 1 май 1913 г. банята е официално открита. През 1914 г. в северното ѝ крило отваря врати център с пет во-

На кръстопът

долечебни отделения. Плащането в басейните, спадката приказка с приятели на чаша боза или кафе след освежителните процедури се превръща в приказка за столичани. Къпането е истински

ационен център с хотел. Неуспешен. Следва идеята за "музей за историята на София с активното присъствие на минералната вода". Реализацията започва през 2004 г., когато банята е включена в

бъде разрушено, за да се трансформира отново функцията на сградата според нуждите на един СПА център, питат се служителите от Общинско предприятие "Стара София". Според поддръжни-

гради водолечебен център, в който да се обособят турска и руска баня и седем звена, които да предлагат 22 вида оздравителни процедури. От тях според заложениите показатели биха могли да се възползват около 3 хил. души всеки ден. Такава практика имало в Бу-

ритуал, който се чака цяла седмица. В края на 80-те години софиянци казват "сбогом" на идилитата, тъй като общината затваря банята. Тя се оказва "бреме за община".

Дискусията за съдбата ѝ не са от вчера. Изготвен е проект за превръщането ѝ в балнеоложки и рекре-

проект "Красива България". По същото време музейят на София остава без покрив, което налага ценните му експонати да бъдат "евакуирани" в някогашната баня. Планове за експозицията не липсват и се работи върху осъществяването им. И изведнъж - нова идея. Нима всичко това ще

ците на идеята за музей столицата и сега има достатъчно СПА центрове и твърде малко сгради, които да съхраняват историческата ни памет. Според тях присъствието на водата в сградата е заложено още в замисъла на проекта. Освен музей в северната ѝ част трябва да се из-

дапеша, където много от старите бани са обновени и превърнати в малки оазиси. Според разчета на унариците вложените от тях средства ще се върнат след 15 години.

Какво ще излезе в крайна сметка от идеята "две в едно" ще разберем скоро.

ВАНИ С МЕХУРЧЕТА

Независимо от студа и снега, по света има много места, където и посред зима хората по бански се наслаждават на чудото на минералната вода. Вместо традиционните вани с мехурчета пана, те се потопят в естествени минерални басейни. Ето някои от най-горещите дестинации в света:

Мамутовите горещи извори, Йелоустоун, САЩ

Йелоустоун е първият национален парк в света. Учените са установили, че той е сред най-големите супервулкани на Земята. Някои предполагат, че паркът и в момента е огромен

Температурата на водата обикновено е около 70 градуса.

Горещият извор Atami Onsen, Япония

Атами е крайбрежен курорт с горещ извор, който се намира в префектурата Шизуока, на източния бряг на японския полуостров Изу. Името на града означава „горещо море“. Горещият извор тук е популярен още от VIII в. и е познат с лековитите си качества. Захранван е с гореща минерална вода от гейзери, а водата достига температура до 45 градуса. Той лежи върху останките на древен вулканичен кратер. Годишно е посещаван от над 3

Термалните извори в Исландия

Маймунските горещи извори в Япония

дремещ вулкан, който за последните 2 млн. години е изригвал няколко пъти. Йелоустоун е известен със своите гейзери (общо 3000 на брой, около 2/3 от всички в света), но тук има и множество геотермални източници - около 10 000 горещи, севородородни извора, кални вулкани и пр. Мамутовите горещи извори са образувани от варовикови скали. Захранват се от гейзера Норис, а цветовете му преливат от бяло през кафяво до оранжево, в зависимост от количеството и вида на микроорганизмите в конкретния ден.

Термалният извор Deildartunguhver, Исландия

Известна като земя, където се срещат огън и лед, Исландия е дом на множество гейзери и термални извори, които се използват за отопление на домовете и привличат хиляди туристи всяка година. Deildartunguhver е горещ извор, най-пълноводният от всички в Европа, като при източника си водата е с температура 96 градуса. От него всяка

секунда бликат 180 л гореща вода, част от която тръгва по тръбопровод към домовете на местните хора. Водата на Deildartunguhver е защитена от закона, затова на туристите е забранено да я наливат или пре-насят.

Горещите извори Ainsworth, Британска Колумбия, Канада

Ainsworth се намират в пещерите на стар миньорски тунел, прокопан допълнително, за да се увеличи дебитът на водата от изворите. Тук може да се открие и още нещо интересно - естествена сауна, създадена от природата. Първоначално те са открити от местните индианци, а по-късно са използвани от миньорите в областта. Едноименното градче се намира в Канада, близо до езерото Кутни и планините Пърсел. Пещерата на Ainsworth е с форма на подкова, като освен във водата по дното ѝ, посетителите биват обливани от ситен дъждец - капки вода, стичащи се от тавана. Водата в така получения воден басейн е с температура между 40 и 45 градуса по Целзий. Извън пещерата тази температура пада леко, а отвън се образуват басейни от студена минерална вода, която достига едва 5-10 градуса.

Маймунските горещи извори Jigokudani, Япония

Изворите Jigokudani се намират в Японските Алпи, в префектура Нагано, но не винаги са достъпни за ползване от туристите. Тук царува популацията на известните снежни маймуни, които обитават района, и по-конкретно близкия Парк на маймуни Jigokudani. През зимата, особено в студените зимни утрини, цели стада от тях слизват в долината, за да се потопят в природните СПА басейни и да се стоплят, а следобед се връщат обратно в парка. Маймуните се къпят в изворите почти през цялата година, но през зимата заради студеното време баните им зачестяват. Изворите „за хора“ се намират малко по-надолу в долината - например Yudonaka и Shibu Onsen. Jigokudani означава „Дяволската долина“ - име, дадено на района заради вулканичната активност, парата и врящата вода, извираща от малки пукнатини по замръзнената земя повърхност. Обладана е и обградена от стръмни скали и студени, враждебни гори. Заради обилните снеговалежи, надморската височина от 850 м и единствения, доста тесен, път през гората, регионът е много слабо населен, макар да е много популярен сред туристите.

Минералните води са уникално лечебно богатство...

...в което трябва да се инвестира

Пазарът на труда изхвърля младите

Младите често
късно осъзнават,
че нямат
перспектива пред
себе си

Държавата се е отказала да води битка за новото си поколение

Ралица НИКОЛОВА

Младите хора в България все по-трудно намират работа, все по-малко специалисти се реализират на пазара на труда, а все повече бягат зад граница. Проблемът с младежката безработица не е от вчера, но за решаването му са нужни усилия, които да полага цялата държава и на първо място управляващите. Истински лукс е една икономика да си позволи да не интегрира младите хора в пазара на труда, особено в ситуация на криза. Това предупреждение отправи депутатът Драгомир Стойнев преди седмица по време на дискусия за младежката безработица, организирана от Младежкото обединение на БСП.

Вече трета поредна година младите социалисти организират кръгли маси, срещи с експерти и неправителствени организации по темата. Тъй като правителството явно не си върши работата и няма идея как да се справи с нарастващия проблем, младите в БСП са разработили подробен проект по темата. Стратегиата на левицата е свързана с национална карта "Образование-Реализация", която да гарантира връзката между бизнеса и висшите училища и между държавата и работодателите.

В последните години има свръхпроизводство на специалисти в някои области и недостиг на дипломирани специалисти в други. В картата, катего-

рични са социалистите, трябва да се очертаят нуждите на бизнеса по региони и да се съпоставят на структурата и профила на образователните заведения в тях. Важно е да бъде създадена система от стимули за бизнеса, така че той да заяви искане за конкретни университетски специалности или специалности в професионалните училища като спонсорира обучението, участва чрез практики, лектори и в изпитни комисии в самия образователен процес. Специални стипендии за млади висшисти, които за първи път са наемани на работа, предлагат още от БСП. Държавата трябва да осигурява част от средствата за заплатата на работодателите, които наемат млади специалисти, убедени са още експертите.

Друго предложение е свързано с насърчаването на професионалното образование сред младите. Ако се въведат индивидуални сметки за обучение на служители и работници, парите могат да бъдат използвани за придобиване на определена квалификация или преквалификация, както и в периода на търсене на нова работа.

Младите в БСП настояват и за въвеждане на допълнителни часове за обслужване на младежи в Агенцията по заетостта. Без конкретни законодателни инициативи проблемът няма как да бъде решен за дълъг период от време. Трябва закони, които да бранят интересите на младите

хора. Социалистите предлагат доброволчеството в България да бъде популяризирано и насърчавано. А трудът, положен от доброволците, да се признава за трудов стаж. Така, след завършване на образованието си, полагалите доброволен труд вече ще могат да докажат опит в определена сфера.

Правителство, социални партньори, граждански организации и представители на академичната общност трябва заедно да решават проблемите на младежката безработица. Ако

седнат на една маса и разгърнат обща стратегия с ясно разписани отговорности, нещата може би ще вървят по-гладко. Затова и предложението на младите в БСП е да има годишен план за противодействие на безработицата. Той трябва да бъде изготвян от всички страни, засегнати от проблема, и да бъде внасян, обсъждан и отчитан ежегодно в Народното събрание.

Все още държавата не предлага адекватна защита на младите, които не достигат до пазара на труда или биват изхвърля-

ни от него. Факт е, че бизнесът, засегнат от кризата, освобождава първо хората с най-малък трудов стаж или липса на такъв. Попаднали в безизходица и без подкрепа от страна на държавата, част от младите са принудени да избират между два порочни кръга: безработица-емиграция или безработица-престъпност.

Излиза, че държавата ни произвежда безработни висшисти, емигранти и престъпници. Дали някой в България някога е искал това?

Свръхпроизводство на безработни висшисти

България произвежда огромен брой висшисти, млади специалисти и експерти, които обаче нямат никакво поле за реализация. На пръстите на едната ръка могат да се преброят младежите, които намират работа по специалността си и получават адекватно заплащане. В същото време младите безработни са по-обезкуражени от останалите и това ги тласка към миграция - от малките населени места към градовете, от градовете към столицата, а оттам - към чужди държави.

Най-силно изразена е младежката безработица в селата. Там 58% от младите споделят, че нямат работа. В градовете пък всеки трети млад човек не работи.

По данни на агенция АФИС към февруари 2011 г. 23% от младите хора са безработни, като от тях 18% са временно безработни, а 5% са трайно безработни. Най-силно изразена е младежката безработица в селата. Там 58% от младите споделят, че нямат работа. В градовете всеки трети млад човек не работи. Най-големи възможности за работа за младите хора предлага столицата и там отчетените стойности са най-ниски на фона на цялата страна.

Обсъждането на въпроса за безработицата, независимо дали се намираме в условия на икономическа криза или не, налага задълбочен анализ на положението на т. нар. "проблемни групи", към които се причисляват и младежите, коментира младият социолог Ия Петкова. Тя напомня, че хората между 18-35 години могат да се отнесат към най-активната и трудоспособна част от населението. Това са хората, носещи енергията, амбицията, новите знания и ентузиазма, нужни за започването на нов цикъл от организационния и стопанския живот. За съжаление обаче точно тази група е една от най-силно засегнатите от безработицата в България.

Оказва се, че младежката безработица сред мъжете е по-голяма в сравнение с жените. При нежния пол обаче се отчита засилен интерес към образованието и придобиването на допълнителни знания и умения.

Структурата на безработицата сред младите хора в България показва, че 34% от младежите с основно образование са безработни, всеки четвърти млад човек със завършено средно специално или средно гимназиално образование също е безработен. А не всеки млад човек вече може да си позволи финансово да завърши по-високо образование. Важно е да отбележим, че и 17% от висшистите също не работят, казва социологът.

Тежкото заключение, което можем да направим е, че у нас има свръхпроизводство на специалисти в някои области и недостиг на дипломирани специалисти в други сфери. Тук идва мястото и на въпроса колко от работещите са заети по своята специалност. Оказва се, че всеки пети се занимава с дейности, различни от придобития квалификационен ценз, а 17% са заети с дейности по допълнителната си специалност.

Според специалистите от АФИС политическата обстановка също е значителен фактор, който влияе за младежката безработица. В тази връзка представлява интерес как се е развивала безработицата в динамичен ред за последните години - по време на предходното управление и по време на настоящето. Според данни от 2005 г. до 2009 г. е отчетена тенденция на намаляване на безработицата за сметка на увеличаване на заетостта. За периода 2009-2010 г. е отчетен силно изразен скок на безработицата и намаляване на заетостта.

И тук следва въпросът дали причина за това е икономическата криза или е неефективността на държавната политика и управление, питат социолозите.

Какво искат те?

Младежката безработица води след себе си кълбо от сложни проблеми пред новото поколение. Безработицата се оказва последица от лошо управление, но може да заложи след себе си други, опасни тенденции.

Една от причините за високия дял на безработицата сред младите хора е образователната система, твърди Живко Господинов от Младежкото обединение на БСП. Образованието ни се оказва неподготвено в новите условия да осигури на младите квалификация, съответстваща на търсенето на пазара. Училището все още се стреми да дава знания, а не опит, който би направил лесен преходът от обучаване към самостоятелна и активна личност, продължава с коментара си социалистът. В последните години качеството на образованието в България непрекъснато спада. Това е не само индикатор за недостатъчна ефективност на образователната система и инвестициите в нея, но и сигнал за необходимостта от по-нататъшно обучение на младежите, завършили училище.

При намирането на работа младите хора са в неблагоприятна ситуация и заради изискванията за трудов стаж, каквито има в повечето обяви за работа. Считайки, че нямат нужния професионален опит, работодателите избягват да ги назначават. Нямат мотивация да изразходват средства, нито пък време за обучението им. Това вкарва младите в омагьосан кръг - не ги назначават, защото нямат стаж, те не могат да натрупат стаж, след като не ги вземат на работа.

Масовата безработица се отразява крайно неблагоприятно и върху младежите, успели да намерят работа, защото несигурността и заплахата, че всеки момент могат да я загубят, ги принуждава да се примирят с налаганите от работодателите условия. Често те получават по-ниска заплата от обичайната или пък работят срещу минимално заплащане. Много млади хора работят в "сивата икономика" без трудов договор, регла-

ментирано работно време и т.н.

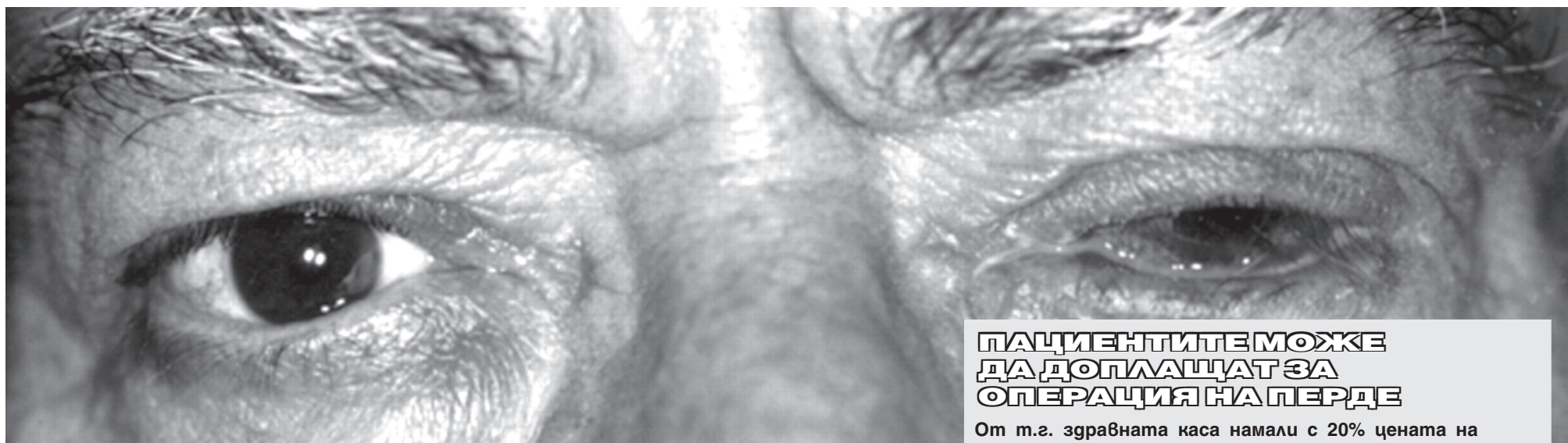
Тази нерегламентирана заетост лишава младежите от осигурителни и пенсионни права, както и от натрупване на официално признат трудов стаж, предупреждава Господинов. Той напомня, че безработицата и непълната заетост сред младите поколения води винаги до много сериозни психологически, икономически и социални проблеми.

Лишени от работа и средства, младите стават жертва на престъпния свят. А доколкото безработицата носи със себе си недоимък и отчаяние, тя несъмнено е от причините за ръста на престъпността у нас, казва още младият социалист.

По данни на Националния статистически институт от 2009 г. емигриралите младежи от България за шест месеца са над 9000 души. Най-голям е обхватът на емигрантския поток във възрастовата група от 20 до 29 години. Емиграцията се разглежда от младите хора като възможност за спасяване от бедността и като условие за реализация.

Какво искат младите? Живко Господинов дава пример с няколко решения, които биха могли в дългосрочен план да променят развитието на младите хора в България:

Образователната система трябва да осигурява ефективно и съвременно образование с перспектива за целия живот със стимулиране на индивидуалния потенциал. Необходимо е да се подобри връзката между пазара на работна сила и образователната система. Подготовката и преквалификацията на безработните младежи трябва да е в съответствие с изискванията на наличните свободни места, изискващи по-висока квалификация. За да се преодолее липсата на стаж и професионални умения, е необходимо работодателите да бъдат стимулирани да наемат млади хора без стаж. По-строгий контрол по отношение условията на труд ще лиши недобросъвестните работодатели от възможността да злоупотребяват с условията на заплащане и труд на младите хора.

Коварните страдания на зрението

Глаукомата и катарактата са бич за възрастните хора, но са лечими, казва г-р Веселин Даскалов, началник на отделието по офталмология в МБАЛ „Токуда Болница София“

Д-р Веселин Даскалов

Аида ПАНИКЯН

□ Д-р Даскалов, защо напоследък наричат глаукома и катаракта социално значими заболявания?

- Това са първите две причини за слепота на хората над 60 г., а това влошава качеството им на живот. Като погледнем статистиката, виждаме, че страните, в които катарактата е първа причина за слепота, имат по-слабо развита икономика. Обикновено глаукомата е водеща причина за слепота в индустриалните държави.

□ Каква е честотата на двете заболявания?

- Глаукомата засяга около 1-1.5% сред населението след 40 г., и близо 5% от хората над 70 г. Най-често

се открива случайно по време на профилактични преглед. Няма ясни симптоми. Човек постепенно ослепява. Тъй като се засяга периферното зрение, пациентът твърде късно разбира какво се случва. Затова, когато пациент над 40 г., и особено над 60 г., отиде на очен преглед, трябва да подсети лекаря да провери вътреочното му налягане и да прегледа очните дъна. Защото често под катарактата се „крие“ глаукома. Освен това граничните стойности на вътреочното налягане също може да доведат до глаукомна атрофия на зрителния нерв. Много рядко при закритоъгълната глаукома може пациентът да вижда цветни кръгове около лампата, може да усеща парене и тежест в очите. В 2/3 от случаите това се дължи на увеличеното вътреочно налягане, а в 1/3 от случаите - на съдови промени

□ Измерването на вътреочното налягане допълнително ли се заплаща от пациента?

- Не, то е включено в основния офталмологичен преглед по здравна каса. Още повече, че повечето очни кабинети са оборудвани със скринингови тонометри, с които изследването се прави за 30 секунди.

□ Може ли да се говори за наследственост при глаукомата?

- Наследствеността при глаукомата е 30%. Ако сте над 45 и е налице един от следните рискови фактори: болен близък, късогледство, диабет, очна травма, употреба на кортизонови препарати, непременно посещавайте вашия офталмолог един път годишно. Глаукомата обикновено засяга и двете очи, възможно е те да са засегнати в различна степен.

□ Лечимо заболяване ли е глаукомата?

- Да. Има и медикаментозно лечение, и хирургично. У нас има почти всички известни в света лекарства, включително и най-новите. За съжаление новите медикаменти са много скъпи - между 35 и 40 лв., но от юни м.г. НЗОК поема само 1/2 от стойността им. Глаукомата не е по-малко значимо заболяване, отколкото например рака. Какво от това като сме живи, като сме слепи? Така хората стават инвалиди. По-старите капки са и по-евтини, но в около 60% от случаите са с изчерпан ефект.

Уврежданията, които глаукомата предизвиква, са необратими, затова е важно пациентът да държи под контрол вътреочното си налягане и по възможност да го мери всеки месец. За жалост НЗОК плаща само за 2 прегледа годишно на диспансеризираните с глаукома пациенти. Това е подигравка със сериозността на това заболяване.

Лечението с капки е първата и най-популярна

ПАЦИЕНТИТЕ МОЖЕ ДА ДОПЛАЩАТ ЗА ОПЕРАЦИЯ НА ПЕРДЕ

От м.г. здравната каса намали с 20% цената на клиничната пътека за операция на катарактата. Това ще намали качеството на оперативната работа или в най-добрия случай - по-евтини консултативи, коментира г-р Даскалов. Освен това от 2011 г. двете клинични пътеки за лечение на това заболяване са обединени в една и е взета цената на по-евтината, научи ДУМА. През м.г. по по-скъпата клинична пътека са направени над 25 хил. операции в страната, а по другата - над 4 хил.

стъпка. Някои от тях намаляват течността, произвеждана от окото, докато други подобряват оттичането ѝ. Втората стъпка е лазерната терапия и хирургията.

При оперативното лечение се създава втори дренажен канал или се поставя дренажен имплант, за да се намали налягането. Процедурата, наречена лазерна трабекулопластика, подобрява дренажа при пациенти с откритоъгълна глаукома. При тези със закритоъгълна глаукома се прилага т.нар. лазерна иридотомия. При нея се прави малък отвор в ириса. Ефектът от лазерната терапия е от 6 месеца до 2 години. Но това е доброто решение при трудно подвижни пациенти, при пациенти, които заради други заболявания не могат да понесат операция.

Операциите при глаукома възстановяват нормалните пътища за отток на вътреочната течност или намаляват нейната продукция. В около 95% от случаите операциите при глаукома са успешни и запазват зрението до състоянието, в което е било до момента на операцията.

От няколко години вече се използват т.нар. импланти. Ефектът от класическата операция при глаукома е около 5 години. Но с имплантите успехът на операцията и продължителността на ефекта му са значително по-големи. В момента най-често използваните импланти са колагенови гъбички, трайни метални тръбички или клапи. У нас се използват от 7-8 години и досега няма случай да са били отхвърлени от някои пациенти. Проблемът при имплантите е, че те се заплащат от пациента - здравната каса не поема стойността им. При различните цената е различна - от 150 до 1800 лв. (за брой, а не за чифт).

Разбира се, като при всяка операция има риск от усложнения като кръвоизлив, възпаление и др., но те са несравними с риска от необратима загуба на зрението. И, разбира се, след опе-

рацията трябва да се спазва хигиена и да се прилагат временно капки и мехлеми.

Хирургичното лечение не във всички случаи е ключът към добрия изход на заболяването. Единствено офталмохирургът може да прецени кое натежава - времето или ползата от оперативна намеса.

□ В България глаукомата или катарактът е водеща причина за слепота при възрастните хора?

- По данни от 2004 г. катарактът е основна причина за загуба на зрението при хора над 55 г. За това заболяване в последните 10 години се говори много и пациентите идват при нас добре информирани.

□ Кои са причините за появата на перде?

- Промените в зрението настъпват постепенно и в началото дори не будят тревога. Влошаването продължава месеци или дори години. Катарактът може да е вроден или причинен от травма, или от диабет, или от продължителна употреба на някои лекарства, като стероиди например. Има случаи и млади хора да развият катаракта. Но най-често е част от естествения процес на стареене. Няма лекарства или диета, които биха повлияли нейното развитие. Единственият изход е операцията. У нас годишно се правят по около 30 хил. операции на катаракта, което нарежда страната ни на средно ниво на оперативност в Европа. Около 90% от операциите в страната се правят с ултразвук, работи се със съвременни апарати, правят се много малки разрези - под 3 мм, операцията е бърза и с изключително добър ефект за пациента. Използват се много и различни видове импланти (лещи), като цената им варира от 600 до 2600 лв.

Около 98% от операциите на катаракта са успешни. Веднъж премахнато, пердето не може да се появи отново. Ако след време отново зрението на пациента се замъгли, става дума за т.нар. вторична катаракта. Третия се чрез кратка лазерна процедура.

ВНИМАВАЙТЕ СЛЕД ИНТЕРВЕНЦИЯТА

Наричат глаукомата „тихият крадец на зрение“ - онова, което вземе, не връща обратно. Развитието на вече диагностицираната глаукома зависи много и от начина ви на живот, казва г-р Даскалов. Той съветва: Избягвайте физическите и психически претоварвания. Максималната разрешена тежест е 10 килограма. Каквото и да правите - четете, чертаете, шиеете, не го правете с наведена глава и при лошо осветление. Хранете се рационално, съответно на възрастта си, отгъдете предпочитания на зеленчуците, рибата, плодовете, ограничете мазнините и захарта. Спрете цигарите. Осигурете си здрав сън. Ако пътувате, не си забравяте капките!

Безплатни прегледи в „Токуда“

Безплатни прегледи на пациенти с катаракта и глаукома организира МБАЛ „Токуда Болница София“. Консултациите ще бъдат извършени на 12.03.2011 г. (събота) от 8.00 до 14.00 ч. след предварително записване на тел: 02/403 4000.

Прегледите са част от програма, посветена на Световния ден на глаукомата. В рамките на инициативата ще бъде организирана отворена за пациенти лекция „Ранна диагностика и съвременно лечение на глаукома“, която ще се проведе на 11 март (петък) от 13.00 ч. в аулата на МБАЛ „Токуда Болница София“.

- Татко, какво е това "сизифов труд"?
- Ех, сине, ще разбереш, като почнеш да се бръснеш!

На изпит професорът се възмущава:
- Може ли така пък съвсем нищо да не е знаете?!
- Извинете, професоре, но мислех, че изпитът е утре!

В химически завод избухнал пожар. Директорът на завода звъни в пожарната и моли да спасят сейфа със секретните документи. Там естествено никой не си мърда пръста. Директорът обещава 100 000 долара. Казват му да си гледа работата. Обещава 200 000 долара, пожарникарите се съгласяват.
След няколко минути директорът вижда една пожарна кола, която се носи с висока скорост. Колата минава направо през затворената врата на завода, пробива стената и се оказва в самия епицентър на пожара. От нея изскачат пожарникари и бързо се справят с огъня. Директорът започва да им благодари... Накрая ги пита какво ще правят с толкова много пари...

- Първото, което ще направим, когато получим наградата, е да оправим спирачките на тая шибана пожарна кола....
Жената:
- Защо всеки ден ходиш в кръчмата?
Мъжът:
- Там свири много добър цигулар.
- А във филхармонията да не са лоши?
- Не, но там не дават бира.

Доктор към пациент:
- Питам ви какво ви безпокои по отношение на вашето здраве, а не за политическата обстановка в света.
- А моята котка е необикновена?
- И какво пък и е толкова необикновено?
- Ето, виж тези снимки.
- Е... птички... рибки... мишки... сирене... Какво пък толкова?
- Котката ги е снимала!

- Мила, моля те, целуни ме!
- Но аз не съм целувала нито един мъж досега!
- Няма значение, аз също.
Знаете ли, че:
Алкохолът убива мозъчни клетки, но не всички, а само тези, които отказват да пият...
Едно идиотче пита баща си:
- Мамо, аз идиот ли съм?
- Идиот, аз съм баща ти!

В чудния свят на хокеистите:
През 1874 г. хокеистите за първи път са почнали да ползват протектор за слабините, така се нарича предпазителят, който слагат, за да се защитят от евентуален удар на шайбата в члена им. А през 1974 г. за първи път започнали да ползват и каски. Минали са 100 години, докато съобразят, че мозъкът също е жизнено важен орган...
Две приятелки си говорят:
- Ау, детето ти толкова прилича на мъжа ти!
- Да бе, чак и аз се чудя...
- Свидетелката, вие сте длъжна да казвате на съда истината и само истината. Разкажете, какво се случи?

- Ваша чест, нищичко не знам.
- Не знаете?! Но сами преди няколко минути вие твърдахте, че знаете всичко с най-малки подробности.
- Твърдах, но не мислих, че ще поставите такива жестоки условия!

- Искам да си тръгна порано от работа, имам уважителна причина...
- Каква?
- Писна ми!
В чудния свят на вътрешните министри:
След като излезе проверката за имотите на Цветан Цветанов, при която е установено несъответствие при доходите и харчовете на тъста и тъща му, лично вътрешният министър наредил операция "Тъст и Тъща".
Хванал Вълкът Червената шапчица и я вкарал в храсталците.
- Давай!
- Вълчо, в ред ли си?
- Казах ти! Давай!
- Вълчо, ти си толкова голям, а аз толкова малка.
- Давай, че ще се ядосам!

В леглото. Мъжът е нетърпелив и започва да се притиска към жена си:
- Е, хайде де, скъпа!
- Ох, не мога. Боли ме главата...
- Ама аз да не те карам да мислиш?
- Докторе, помогнете! Виждам двойно!

пътват към нас, за да кажат на жена ми.

- Вярваш ли, че сключването на брак в петък носи нещастие?
- Разбира се, че вярвам! И изобщо пък защо петък да е изключение?

Двама си говорят. Единият казва:
- Отгатни гатанката: родил се е в Англия, израснал е в Бразилия, а е умрял в България. Що е то?
- Не знам! - вдига рамене другият.
- Футбол...

Туристическа реклама:
През 2012 се очаква да свърши света... Искате ли да оцелеете - елате в България, тук сме с 50 години назад!

В леглото. Мъжът е нетърпелив и започва да се притиска към жена си:
- Е, хайде де, скъпа!
- Ох, не мога. Боли ме главата...
- Ама аз да не те карам да мислиш?
- Докторе, помогнете! Виждам двойно!

- Ами случва се вечер да го видя да точи един нож, а сутрин да брои пари.

- Как изкара нощта с онази кукла, говорителката от телевизията?
- Мани, не питай! В най-вълнуващите моменти всичко спираше за реклама.

Знаете ли, че:
Обидно е, когато баба ти помни Тодор Живков, а теб - не.

В кухнята на луксозен ресторант жена с вечерен тоалет мие чиниите и ги подава на мъж в смокинг да ги подсушава:
- Какви ястия само. А десерът - разкош. А шампанското?! Всичко беше толкова хубаво, но следващия път, моля те, като ме каниш на романтична вечеря за Свети Валентин нека да ти е валидна кредитната карта...

В полицията разпитват млад човек:
- Кажете откъде купихте толкова качествена диплома за висше образование?
- Намерих я на улицата!
- Твърдите, че сте намерили на улицата диплома на ваше

мени:
- Как е новата ти секретарка?
- Почти блондинка.
- Как така, рижа ли е?
- Не, чернокоса, но глупава.

Психиатър към пациента:
- Моля, легнете на кушетката, отпуснете се напълно и ми кажете за проблемите ви - ще ви помогна.
- О, докторе, вие сте ми последната надежда! Дали ще ви се намерят да ми дадете двестата лева заем до заплатата ми?

Питат пожарникар:
- Кое е най-трудното нещо, което сте гасили през живота си?
- Най-трудно от всичко си погасявам кредита...

Двама си говорят:
- Помниш ли колко се радвахме на 10 ноември 1989 г.?
- Помня, разбира се. Помня, че тогава имах и парно...

Мъж е в цветарския магазин, за да избере цветя за рождения ден на жена си. Все нещо не му харесва, гледа цените, върти се, пита, иска нещо поевтино. Накрая се обръща с молба към продавачката:
- Извинете, моля, ако вие бяхте на моята жена, какво бихте избрали?
- Друг мъж...

- Докторе, много често разговарям с кучето си.
- Това си е съвсем нормално, много хора си говорят с кучетата си.
- Да, но то ми звъни през 15 минути!

Блондинка се оплаква на приятелка:
- Моят приятел казва, че не му е интересно с мен, трябвало да си обогатя силикона. Представяш ли си? Пак! Само преди пет месеца го увеличавах!
- Глупачка си ти! Не силикон, а лексикон!

Медицински преглед в училище. Докторът пита първокласник:
- Някакви оплаквания от уши и нос?
- Да. Пречат ми, когато си слагам пуловера.

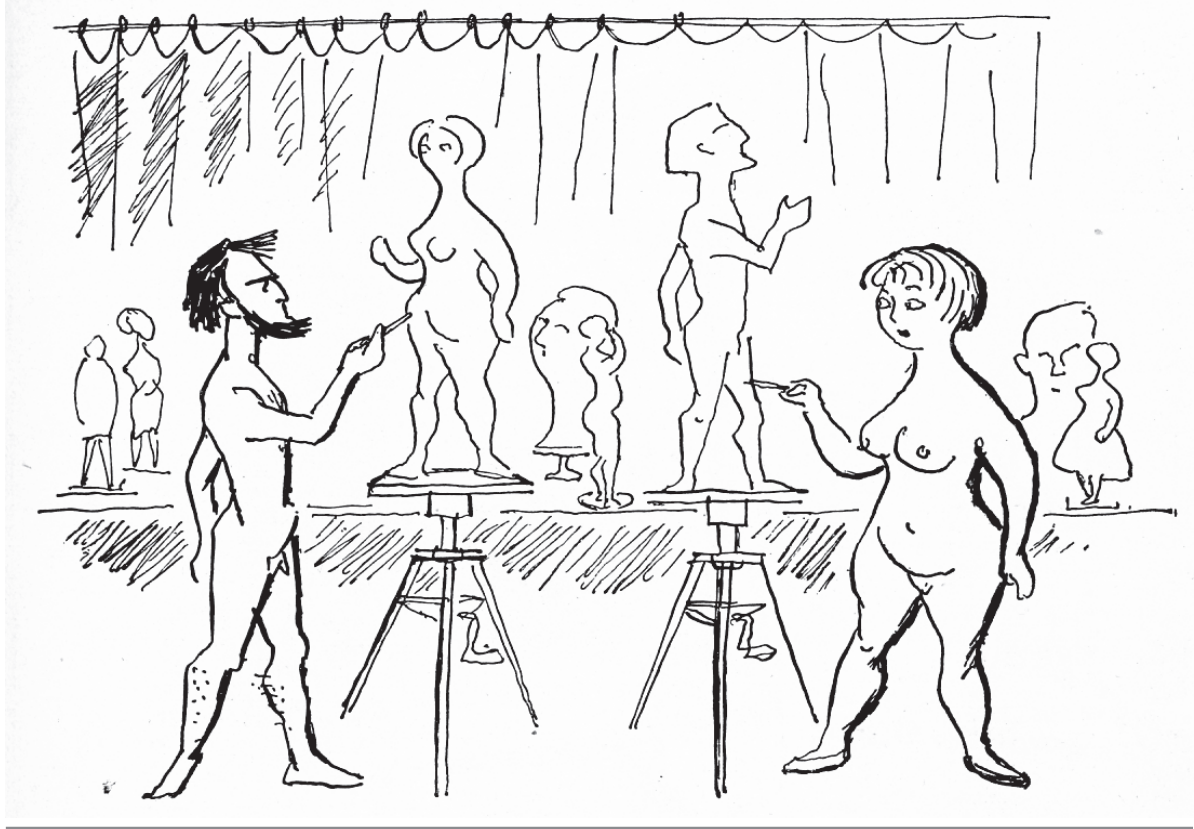
В чудния свят на таксиметровите услуги:
Най-скоростно такси се намира около Централната гара в София. Не успял даже да се нагласи на седалката, пътникът открива, че според таксиметровия апарат вече е минал три километра...

- Тате, мисля, че моята учителка се е влюбила в теб!
- Защо мислиш така, сине?
- Отново те вика в училище!

Младеж с момиче на ресторант. Момичето отпива от шампанското и шепне поетично и развълнувано:
- Ако знаеш колко обичам тази божествена напитка! В нея чувствам прохладата на пролетна утрин, лекия бриз на морето, аромата на разцъфнала роза... Когато пия този елексир, в душата ми хиляди ангели свирят на златни арфи. Някаква лекота и радост се разливат с хилядите мехурчета из моето тяло, искам ми се да запя и да литна, като птичка високо в небето към слънцето. Искам да обичам, да бъда обичана!... А бира не обичам! От бирата много пърдя!

Еврокласици

ХЕРБЕРТ САНДБЕРГ - ГЕРМАНИЯ

Червената шапчица си съблича рокличката, сваля бикините.
- Кво се събличаш ма, малката? Да истинеш ли искаш? Давай виното и питката, дето ги носиш за бабата!

Моята жена работи като асистентка на един фокусник от доста години вече. Мисля, че и тя се учи на разни фокуси. Прибрам се по-рано от работа и тя е в спалнята. Тя каза "Абра-кадабра" и моят приятел, Парашкев, изскочи от гардероба гол. Горкият, нямаше си и идея какво става.

Три дечица спорят чий баща е най-бърз.
- Моят баща е толкова бърз, че като стреля с лък, успява да догони стрелата преди целта ѝ.
- Баща ми пък е ловец. Стреля по дивеча и щом го застреля, за миг вече е до него, подхванал го е, за да не падне на земята и да се замърси с пръст...
- Нищо не разбирате вие от скорост. Моят татко работи в министерството и свършва работа в 17.00 часа, а си е вкъщи още в 16.15!

Драма:
Яко го загазиш. Приятелката ми някак е разбрала за годеницата ми. Сега двете заедно

- Спокойно, не се притеснявайте. Минете зад паравана и легнете на кушетката.
- На коя от двете?

Между приятелки:
- Ще ми заемеш ли пари?
- Колко?
- Ами, петстотин лева...
- Нали вчера взе заплатата! Къде я дяна?
- Разбираш ли, видях на разпродажба страхотни червени обувки, купих ги. След това се сетих, че няма с какво да ги нося. Трябваше да взема чантичка и ръкавици.
- Ясна си ми - похарчила си заплатата и сега се чудиш как да доживееш до аванс!
- Как да го кажа... Майната му на аванса, не ми стигат за шалче...

- Как да се различи еротика от порнография?
- Много лесно! Ако един и същ сюжет е напечатан в евтин вестник - то това е порнография, ако е в скъпо списание - то е еротика, а ако е нарисувана с маслени бои през XVII век - това е шедьовър на световното изкуство!

- Какво работи баща ти?
- Всъщност не знам, понякога мисля, че е месар, понякога, че е счетоводител.
- Как така?

име?
- Абсолютно!
- И как ще обясните такова съвпадение?
- Не е съвпадение. Просто веднага след това си купих лична карта на това име...

Знаете ли, че:
Веднъж се става на 18 години! А на 81 - още по-рядко!

Експресно социологическо проучване показва нарастване на доверието на избирателите към правителството.
Само 32% от анкетиранияте смятат, че страната се развива в неправилна посока.
Огромното мнозинство от 68% са твърдо убедени, че тя изобщо не се развива.

В магазина:
- Имате ли скиорски обувки 55-и номер?
- Кой??
- 55-и.
- За какво са ви ски?

В американски затвор слагат осъдения на електрическия стол. Палачът:
- Дайте ми адресите на най-близките ви роднини.
- Защо? За да им изпратите прахта ми ли?
- Не... сметката за ток.

Говорят си двама бизнес-

Парзан

Кахърни
МОНОЛОЗИ
ТИЯ ПОНЕ
ХРАНЯТ

Петър СОФРОНИЕВ

СОФИЙСКА

Лозан TAKEВ

С бандерол, без бандерол,
вече царят не е гол...
Вдигат на мегдана МОЛ...
Само дето не остана
в село селянин за семе.
Всеки магистрала хванал,
в кафенето градско дреме...

Ние, пенсионерите, обичаме да работим. Потърсих работа и аз. От любов към труда, разбира се, а не защото пенсията ми е цели 150 лева. Досега толкова вестници с обяви за работа съм изчел, че ако ги награбя всичките и влезна в градския транспорт, ще ми ги таксуват като багаж. На какво попадам ли? Ето, тука търсят запазен мъж, който нощно време да допълва интимно двама съпрузи. От различен пол при това! За съпрузите говоря. Дали плащат по-високо възнаграждение за нощен труд - не пише. Ама аз не съм подходящ за тази работа - нощите ми са заети. Тогава изхвърлям легените, които събират водата, дето тече от покрива направо. В друг вестник предлагат работа в механа. Търсят сервитьори. Искат обаче кандидатите да притежават лично оръжие. Нали не съм стъпвал в ресторант от години, не знаех, че вече сервират кюфтетата с пищов на кръста. И тази професия се разви! Чета друга оферта: "Русокоса запазена търси градинар на повикване, да се грижи за градинката й. Размерът няма значение." Сигурно ще трябва да се поливат цветя някакви. Явно госпожата има предвид и размера на маркуча, ама това... на повикване не го разбирам! Гледам по-нататък и окоето ми спира на: "Погребална агенция търси рекламни агенти. Кандидатите да са на възраст между 74 и 88 години. И с вида си да внушават, че този живот все някога трябва да свърши!" Тези пък са много претенциозни. Желаят да убеждавам хората, че много са се застояли на този свят. И че на оня ги чакат нетърпеливо! Специфична професия. А и имам още петнайсет години, за да започна да отговарям на условията за възраст. Най-накрая открих нещо за мен. Развълнувах се направо. "Свинокомплекс набира доброволци за изпробване на фураж на принципа "Ако човек го яде, и на свинята ще й хареса!" Аз нямам проблеми с храненето. И филия с туткал да ми намажеш, ще я глътна! Напоследък и в черчевето на прозореца лакомо се вглеждам. Тръгвам. Тези работодатели поне хранят. Да бързам, че вакантни-те места могат бързо да се свършат...

ДОБРА НОВИНА
ДОБРА НОВИНА
600 000 БЪЛГАРИ БЕЗ
ДОСТЪП ДО ЛИЧЕН
ЛЕКАР?! ЖЕЛЯЗНА
НАЦИЯ!

Мирослав БОЖКОВ

- ЧЕСТИТ ОСМИ МАРТ, СЪКПА!

БУКВАРЧЕ и първа
читанка

Ф, ф

Фен

Фидан е футболен фен. Фърля футболни седалки по футболните стадиони. Фърля и фугасни бомбички. Фиди ли автобус и феднага фзима камък и го фърля по фасадата и фаровете му. Фучи и фика на другите футболни фенове, че са фъшкини.

Фидане, Фидане, фече фсичко е ясно, ти никакъв фен не си, а си фашист!

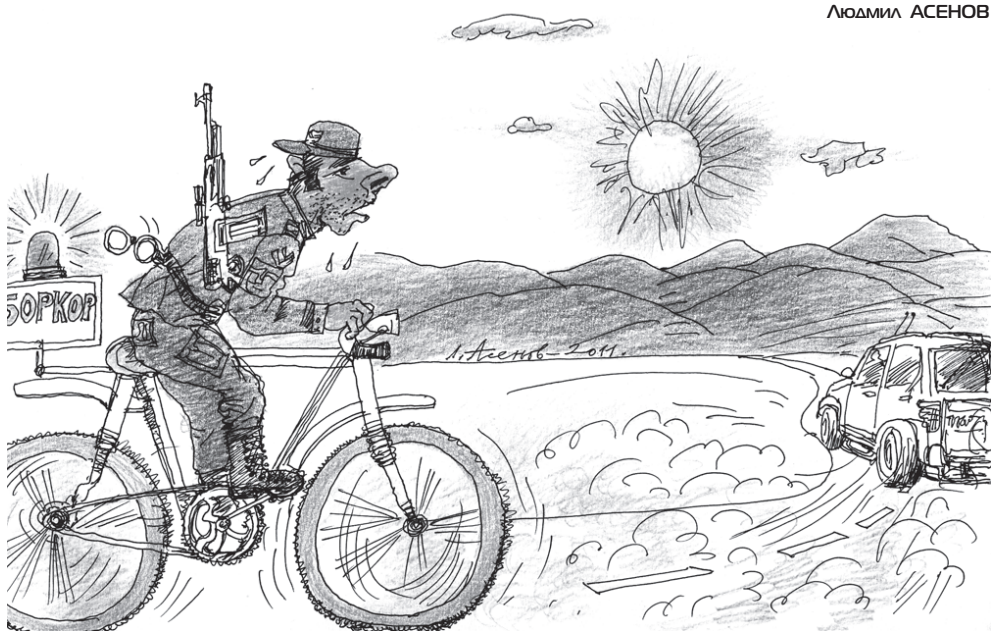
Ф, ф

Фермери

Фани и Фико са фермерска фамилия. Имат ферма за фуражен фий фъф Долно Фъртуново. Ферма имат, но финанси нямат. Фият им изобщо не пуска филизи, а ферментира поради липса на фито-санитарни грижи. Фани клати глава, фъздиша и фика:

- Фико, Фико, Фундаментална грешка направихме! Финансовото министерство никакво фнимание не ни обръща! Трябваше не ферма за фий га правим, а фирма за фитнес да открием!

Людмил АСЕНОВ

СПЕЦПОЛИЦАЙ ОТ СПЕЦОТРЯДИТЕ ПО СЛЕДИТЕ НА СПЕЦКОРУПЦИЯТА

АКО ПРОЧЕТЕТЕ НЕЩО ТАКОВА
В УТРЕШНИТЕ
ВЕСТНИЦИ, НЕ СЕ УЧУДВАЙТЕ!

Рашко СТОЙКОВ

БОРСОВИЯТ ИНДЕКС SOFIX 6 МЕСЕЦА
ИЗЧИСЛЯВАН ПОГРЕШНО! НАЙ-СЕТНЕ
НАРОДЪТ РАЗБРА ЗАЩО СМЕТКИТЕ МУ
НЕ ИЗЛИЗАТ?!

В КРИЗАТА СВЕТЪТ ПОХАРЧИ ЗА ОРЪЖИЕ
НАД 1 ТРИЛИОН ДОЛАРА! КАК ДА
НЕ СЕ ЧУДИМ, ЧЕ СЕ БУДИМ ЖИВИ?!

МИНУСИТЕ НА УПРАВЛЯВАЩИТЕ,
КРЪСТОСАНИ ОТ ПРЕМИЕРА,
СТАВАТ ПЛЮСОВЕ!

ОТ 400 ПАРТИИ У НАС САМО 177 ОЦЕЛЯХА!

И ЗАТВОРИТЕ НИ ПРЕД ФИНАНСОВ КОЛАПС -
БЕЗ ГАЗ, ВОДА И ТОК? НАПЪЛНЕТЕ ГИ
С МИЛИОНЕРИ!

Хубаво е човек да
си припомня от
време на време и
за онези времена.
За някои това са
спомени, а за
други нещо
съвсем нереално:

О, спомнете ли
си Господаро?

ДА ОТИДЕШ ДО ТЕЛЕВИЗОРА и
да го включиш от копчето на стаби-
лизатора.

ДА ПОСТАВИШ ИГЛИЧКАТА на
грамофона точно там, където започ-
ва новото парче.

ДА ВЪРНЕШ БУРКАНЧЕТАТА от
кисело мляко и бутилките от олио в
магазина.

ДА СИ ОСТАВИШ КЛЮЧА под
изтривалката, когато излизаш.

ДА ПИШЕШ ПИСМА на руско
другарче.

ДА ИДЕШ НА градска баня.

ДА НОСИШ ЛЕНТИТЕ ВЪВ ФО-
ТОТО да ти ги проявяват и после да
чакаш да си вземеш снимките, за да
ги видиш за пръв път.

ДА ПОЗВЪНИШ НА СЪСЕДКА-
ТА в неделя сутрин с молба да ти
услуги с чаша захар, понеже мага-
зинът не работи, а после в знак на
благодарност да й занесеш 3-4 пар-
чета кекс.

ДА СИ ОПЛЕТЕШ БЛУЗА по об-
разец от списание "Бурда".

ДА БЪРЗАШ ДА СЕ ПРИБЕРЕШ,
ЗАЩОТО ЩЕ ти "звъннат по телефо-
на".

ДА ВАРИШ ПРЯСНОТО МЛЯКО,
СЛЕД КАТО ГО КУПИШ, защото е
толкова истинско, че ще кисне.

ДА ОТКЛЮЧВАШ С КЛЮЧА,
както ти виси на връв на врата.

ПРОДАВАЧКАТА В МАГАЗИНА
ДА ТИ КАЖЕ: "На ти две лукчета, че
нямам стотинки да ти върна."

Аз, Саркози

Благовест МИТКОВ

Братовчедът Цуро пристигна в една дъждовна вечер. До този момент не бях подозирал, че имам братовчед Цуро, но той ми каза, че неговият пращядо и моят пращядо са били пове-че от братя, следователно ние сме повече от братовчеди, така че къде ще го сложа да спи след вечеря.

Сложих го в хола, но не след ве-черя, а призори, понеже братовчедът Цуро се оказа много държелив на пиене, та се наложи четири пъти да отскачам до денонощния супермар-кет. Когато на другия ден се събудих с натежала глава, Цуро вареше пача от свински уши, пиеше бира и обяс-няваше на жена ми, че пачата от свински уши е най-доброто лекарст-во срещу махмурлук. Жена ми гледа-ше връщата тенджерата с безмълвно отвращение.

След като изяде пачата, братов-чедът Цуро заяви, че смята да ми по-гостува известно време, понеже имал намерение да си търси работа в Со-фия и да се установи тук за постоянно, тъй като във Видин, откъдето е той, нямало препитание, а София е столи-ца - не може тук да няма работа като за него. После ми поиска петдесет лева назаем, за да почерпи и той. С петдесетте лева братовчедът купи от-някъде туба наливна мастика и още две кила свински уши. Преди той да донесе с радостен вид покупките, жена ми изсъска, че отива за три дни при майка си, но когато се върне, този изрод да го няма въкъщи.

Имаше го. Освен него имаше и една госпожа с две хлапета. Госпожа-та се казваше Севдалина. Когато я доведе, братовчедът Цуро ми обясни, че тя е негова стара любов, била се развела с мъжа си във Видин и дошла и тя в столицата да търси работа и щастие. Щастие то вече била намери-ла, защото срещнала на улицата ста-рата си любов Цуро...

Виждайки и братовчеда, и новите гости, жена ми сви свирепи устни, тресна входната врата и точетата й ситно-ситно изтракаха надолу по стълбището.

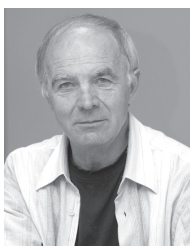
Братовчедът Цуро разпери ръце и попита какво й става на тая, мойта булка, що не вземе да иде на доктор? И без да дочака отговор, ми поиска още петдесет лева, щото мастиката и свинските уши свършили, а Севдали-на и децата били гладни.

Пододох му петдесетачката и мно-го бавно, но много твърдо му казах да изчезва заедно със старата си любов и с оторчетата й и повече никога, ама ни-ко-га да не се мярка пред погледа ми. Братовчедът Цуро прибра парите и с насълзени очи ми каза, че не е очаквал от мене такова отношение, после скръбно подкани госпожа Сев-далина и хлапетата да тръгват. На излизане госпожата се обърна, плю-на през прага и ми пожела да пукна дано. Освен това, кой знае защо, ме нарече Саркози. В нейните уста това име прозвуча като жестока обида.

От редактора

Чалгаджии и... сеирджии

Борис ДАНКОВ

На другия ден след 3 март БиТутВи реши да ни заинтригува с ромския феномен Цветино Джукати от Врачанското село Горна Кремена, който си изкомпозира... кючек по песента "Велик е нашият войник", като го изпълнявал на поразия по чалготеки и дискотеки из страната.

Видяхме и мазната физиономия на Джукати, чухме фрагмент от неговата чалгаджийска композиция: "Врътни краченца, завърти коланче. Велик е нашият войник. Велик! Ръгъръгъръгъръгъръгъръгъ, так! Абе, не мо'а се запра!" Надникнахме и в една от чалготекуите. Изслушахме изповедта на запалена фенка, която обясни на простия народ, че песента на Джу-

кати отговаряла на... българския менталитет.

Върха на сладолега бе коментарът на емигрант - психиатър от САЩ, който обясни явлението с... изчерпването на духовната енергия на българския народ и с... демографската криза. Преди това пък анкетираният военен заподозря, че причината за тази гавра с "Велик е нашият войник..." се крие в недостатъчната "иридиция" на народа.

Докато истината по "случая Джукати" е къде елементарна. В търсенето на жълтата новина някои колеги направиха такава безплатна реклама на самозвания чалгаджия от Горна Кремена, каквато мой самият дори не си е представял, че може да има. Вече да не говорим за интернетблоговете, които бъркат с първосигнални коментари и псувни.

Но така ще е докато самозвани чалгаджии и "звезди" си пошлите си "шедьоври" както и където им падне, а гържавата ни продължи да прилича на разпасан бардак, в който всеки прави каквото и както си поиска.

ОПИТ

На театър вместо в „Макдоналдс“

Почти пълна липса на интерес към "сериозната култура" отбелязва Националният статистически институт на Полша - ГУС. Според неговите изследвания едва 4 на сто от поляците посещават веднаж годишно симфоничен концерт. В изложбените галерии "се отбиват" не повече от 5 процента. На театър ходят около 8 на сто.

Още по-мрачна е картината, която представя последното изследване на социологическата агенция APC. Според него около 85 на сто от възрастните поляци заявяват, че не се интересуват от класическа музика и изкуство, от опера и театър. Те

предпочитат "леките жанрове" на масовата култура и телевизионните реалити шоута пред сериозните.

Може ли операта да бъде като "Макдоналдс"? - пита тиражният всекидневник "Газета виборча" в свой анализ на явлението бягство от "сериозната култура", като отговаря на въпроса недвусмислено: Да, възможно е "съотношението на силите" да се промени в полза на "класиката", но за това е необходимо да потърсят по-гъвкави форми за нейното "доближаване" до зрителите. Стандартните спектакли и концерти да бъдат заменени с новаторски търсения и по-добра реклама.

Спектаклите на театър "Полония" през лятото "на открито" на варшавския площад "Конституция" събират тълпи от зрители, което означава че не всичко е изгубено.

ПРЕМИЕРА

Тръгна 17-томното издание на Хайтов

В навечерието на 3 март в зала 7 на НДК се състоя премиерата на първите 4 тома от 17-томното издание на Николай Хайтов, дело на издателствата "Захарий Стоянов" и "Български писател".

Никога не е достатъчно да се говори и пише за писател като Николай Хайтов, особено във време като нашето, когато целенасочено се размихва националното съзнание, а на младите хора се внушава, че думата патриот е опасна дума - заяви шефът на издателство "Захарий Стоянов" Иван Гранитски, който съобщи за решението на издателите да дарят на 300 училища и читалища от страната пълния комплект на новото издание.

За творчеството и приноса на автора на "Шумки от габър" и "Диви разкази", на множеството томове с публицистика и есеистика, краеността за опазване на българската духовност говориха писателите Евтим Евтимов, Димитър Томов и директорът на издателство "Български писател" Гриша Трифонов, както и експертизират на културата Георги Йорданов.

По време на литературна-

СНИМКА БЛАГОВЕСТА ЦВЕТКОВА

Иван Гранитски поздравява съпругата на Николай Хайтов Жени Божилова за новото 17-томно издание на писателя

та премиера прозвучаха родопски песни в съпровод на гайда, както и изпълнения на популярното трио за класиче-

ска музика "Мелъди". Артистът Васил Банов изпълни рецитал по произведения на големия български писател.

АВАНГАРД

„Неохраняема зона“ откриха във Варна

33 художници участват в откритата преди няколко дни в художествения музей "Георги Велчев" във Варна поредна авангардистка "Неохраняема зона", чийто организатор е небезизвестният арт директор на галерия "Сталкер" и популярен график Димитър Трайчев - научи ДУМА от интернет-сайта Варна.uga.

За първи път "сталкерите" нарушават географското единство на своята масирана творческа изява с отделна изложба и в галерия "Буларт", където една от основателките на студиото Мария Зафиркова се представя със самостоятелния си проект "Helvetika Again", включващ 9 нови акрила в камерен формат, посветени на младостта и любовта.

За първи път в "Неохраняема зона" участват двама софийски автори Олга Ляхова и Кирил Прашков, известни със своите нестандартни търсения. Драйкът Гаро Кешишян застава до тях с класическа черно-бяла фотография без...грам еротика.

Центърът на "зоната" е подгреден в "Стената Сталкер- топ 12", където са представени множество различни и предизвикателни творци, сред които "класикът" Александър

Вездесъщият Димитър Трайчев пред "Стената Сталкер - топ 12"

Георгиев, Андрей Кулешов, Стойчо Чакърлов, Йордан Желев и др. Мила Петкова разказва историята на Microstock, а Нина Локмаджиева със своя проект превръща баналната битова досада в мултикултурно оцеляване.

САМОБИТНОСТ

Кулинарен фестивал „Пъстра трапеза“

Национален кулинарен фестивал "Пъстра трапеза" бе открит преди няколко дни в Благоевград ско- съобщил сайтът Фолклор-бг. По време на празника, който ще продължи до 8 март включително, на различни места в общината се провеждат кулинарни изложби на регионални уникални ястия. "Вкусни експозиции" са подгредени на няколко места в региона. Първата от тях е в село Логодаж, а уникални кулинарни шедьоври ще бъдат демонстрани и... дегустирани още в Обел- Клисурса, Селище, Дреново, Покровник, Изгрев, Еленово, Марулево- Делвино, Бело поле, Мощанец и Рилци.

На празника ще бъдат представени готови ястия, донесени от жители на съответното населено място в региона. Всяка от уни-

калните национални гозби трябва да бъде придружена от подробно описание и калкулация. Манжите ще бъдат оценявани от специално жури, а на победителите в състезанието ще бъдат връчени наградите на кулинарния фестивал "Пъстра трапеза". Предвижда се на 21 май т.г. на площада в Благоевград да се проведе заключителният кръг на празника.

Целта на фестивала е не само да бъдат издирени самобитни национални ястия, но и да бъде възродена кулинарната традиция в региона - твърдят организаторите на фестивала.

Е С Е И С Т И К А

Планината

Стара планина и България не са едновременно, но се допълват, доизграждат се, съединяват се, синтезират буквалното, асоциативното, фикцията, метафоричното. Планината е Домът ни, люлката ни, отечествознанието. Съдбата ни като трако-славяни-българи. Вечният епос на българщината. Всичко е, защото без нея щяхме да сме нищо или съвсем други. Гърците например са морски народ, стихията им е била корабоплаването и само Егейското море и фантазията са били най-подходящ ваятел за митичния Одисей. Поезията си маджарите са намерили в пустата и чардаша, русите - в неизбродните си лесове и мъчаливите реки. Море имаме и ние, но не е блазнилото дявоците ни, загърбвали го.

Челяд, мисли, благословии, упования, радости, сполуки, несполуки, тежоби, спомени, превратностите и въобще пълноводията на Живота биха текли съвсем иначе, ако си нямахме Стара планина. И колко много "ако" биха възникнали, ако Хан-Аспаруховите номади не пришпорват херзелетата си и към нея, и нами-

рат там не само рай с китни лъки, бистри потоци и буков въздух; криели ги, пазели ги там чукиите, клисурите. И свиват по припеци и котловини, колиби, оплитат кошари, завъртяват воденични камъни, тепавици, засаждаат ръж, овес, копър, чесън, повеждат овце, кози, загрънчават хлопатарии, заскрибуцват коля по сипеи и нанадолница.

След като загубихме държава, пет столетия Стара планина ще е непристъпната, неразгромената държава. И до днес наричат колибарските селища из Искърския пролом "гържавите". Неунищожената ни Татковина е била там горе, в шумата. "Горе" е било царството на Свободата, на Самогивите, Орлите, Елените, на Слънчевите и Змейовите сватби. Там, под златния полдей на звездите, връчват боздуган и даряват Крали Марко с Шарколията, кон като мълния. Засричат в килийни училища Аз, Буки, Веди, Глазали, Добро, Ест, Живети. Зографисват понятията си за Красота, Страдания, Грехове, Сатани, Тайнства, за Отсамното и Отвъдното. Вплитат душите си в шев-

ПЕОГИСТОЯНОВ-БИГОР е роден в с. Варвара. Завършил е Висшата театрална академия в София. Специализирал в Москва, Петербург, Загреб и Париж. Създател на Българската национална филмотека. Известен български киновед и критик, есеист. Автор на повече от 20 книги. Член на СБП.

ци и резби. Грейват гървени слънца по таваните, нацфтяват китки всякакви из дворовете. Тъчеха радости, меланхолии, спомени. Открадват си от аленото на залеза, от омаята на омайничетата и минзухарите, от оранжа на есените, от модрия безкрай на небето и ги изсипват по черги и халища. Вкаменяват копнежи и жалби в домове, мостове и черкви за чудо и приказ. Гений като смирения монах Рафаил издълба от липа кръст със 104 сцени от свящото житие Исусово и пресвятата Божя майка и още 600, откряващи се една от друга фигури, и когато след 12 години завършва шедьовъра си, ослепява; и уста Никола Фичето, който съзидва Николи хан в дивното старопрестолуе Търновград. Натъкмяват се песни за гиздосии с черни очи еленови, за либета - неналибили се, галили се - ненагалили се. За хвърковати Стояновци. За коли сребърни със златни канати. За писани гайди с ручила гласовити. За извървялата се "откак се зора зазорила" Цар-Шушманова конница със саби, блеснали като ясно слънце в робското

тъмнило. Неподкупни пред ятагана балканджийововци. И оня храбрец хайдути, който ще помолу да вису на бесиломто с бяла риза, та вятърът да вее перчема му. Стара планина изкова българина, даде му от своята хубост, съръжност и естественост, от целебната енергия на билките, от волността на орлите. Какво ли щяхме да сме без нашето, без славното ни "Горо ле, горо, зелена". Надали друг народ ще е разчитал така благоговейно на другаруването с гората, та да го чуе, да ѝ се изповядва. Без буките и боровете, без планината-закрилник какви предания, какъв юнашки епос, каква лирика щяхме да имаме? Стара планина е кърмилото, с което сме заяквали, оцелявали. Театърът, на чиято сцена са се разигравали личните и националните ни драми, пиесите на животолубието. Юначествата, епопеите, мисиите ни. Блянове, Недосънуването. Романтиката, Пантеона, Космозонията ни. Тя е вертикалата на нашите Преди. Галактиката на предишните ни съществувания. Угасналото. Незагасващото.

Б Е Л Е Т Р И С Т И К А

Войводата

Оргата тичаше през ореджялата гора с дивни, разсипани войкове. По-леко въоръжените башибозуци, събрани от околните турски села, изпревариха войската.

Редовният аскер на капитан Али Джемал вървеше във верига след кресливите башибозуци. Войниците, повечето анадолци, едва се съвръжаха да не хукнат. Спираха ги командите на възводните, които имаха заповед да придават на грабежите вид на военни акции.

Лефтер с мъка надигна глава до ръба на каруцата, видя Голия баур с надвисналата Вълчи връх и разбра, че са го докарали в селцето Караташ. Опитна се да се изправи до кръста, но падна по гръб. Усещайки, че потъва пак в бездната на полусъзнанието, с огромно усилие се обърна възник и притисна главата си до канатата, за да притъпи грусането.

Чуваше се вече безредна стрелба. Капитан Али Джемал се вслушваше да долови звук от манлихера. Ако се чуе такъв гърмеж, трябва да даде знак за внимание. Манлихерките комитите ги внасят от България и с тях те са двойно поопасни. Може да налетят и на редовен български аскер, който уж не минава границата, но знаеш ли ги тия гяури дали не са преоблечени войници! Тренираното му ухо не откри причина за тревога.

Втора седмица от началото на масирания позром над въстаналите странджански села. Заповедта на командира на Одринския гарнизон генерал Шукри паша за усмиряване на гяурите развърза ръцете на началниците на аскера. Капитан Али Джемал, или юзбаши Али, както по старому го наричаха анадолците, се усмихна доволно. Снощи му докараха две гяурки от укритието в черквата жени и деца. Една та беше съвсем крехка. Като им се насити, нареди на ординареца да ги предаде на аскера - нека се сръфат заради подаянието вонливите анадолци. Юзбашията се смяташе за интелигентен, беше завършил военно училище в Анкара. Не правеше сеири

като другите офицери от ротата, гържеше всичко да остане скрито-покрито. Сутринта не запита ординареца за момичетата. Не им бе за пръв път на тия шебеци да си окървявяват ръцете, за няколко дни бяха станали такива джелати, че юзбашията се страхуваше като свърши касаницата ще може ли някой да ги удържи мирни.

Капитан Али Джемал даде заповед на войниците да овладят "стратегическите пунктове" на противника - черквата, училището, общината. Анадолците вече и без заповед прескачаха плетовите и измъкваха от таваните и мазетата жени, деца, старци. Скоро доведоха някакъв треперещ човечец, който се представя като търговец под името Ставридис и непрекъснато хленчеше "Милост, капитан ефенди! Милост, аз не съм комита!"

- Довечера ще поговорим насаме с тебе! Заведи ме сега в къщата на Ничо чорбаджи!

Лефтер позна Ничовата къща още по високата покрита порта. От дъното на каруцата не можеше да види къщата, но познаваше всяко кътче в нея. Ял беше хляб в този дом, беше говорил за свободата и щастие, които имаха само една цена - цената на кръвта. Селяните го слушаха упоено не защото беше сладкодумец по природа, но защото идеше отпатък, от свободната земя на отечеството, дето няма озверен аскер и продажни кадии, дето българин съди и българин управлява. Колко ли щяха да се стреснат добродушните странджанци, ако видеха в каква копторка живее Лефтер войвода в Карабунар, ако знаеха, че приличното облекло и оръжието са купени с пари на комитетата. Апостол очакваха те и апостол им се явяваше...

Коларят вкара с трясък каруцата в двора и къщата изведнъж надвисна, срути се върху лежащия по гръб Лефтер. Дяланите греди на стряхата се замержеляха пред очите му и когато се укротиха в дълга еднообразна редица, потеглиха очите му като стълба, опряна в небето. Да можеше да стъпи на тая стълба и да изхвърчи нагоре...

Войниците тропояха и викаха по цялата къща. Отнякъде измъкнаха висока и кокалеста, пребрадена в черно старица и десетинагодишно момче с бозови потурки.

- Познавате ли този комита?

Старицата се хвана за климента на колата. Лефтер затвори очи. Капитан Али Джемал грубо наведе главата на старицата към каруцата.

- Познаваш го!
- Даскал Леф... Леф-тер...
- Даскал ли?! Баш комита на комитите!

- Даскал... - повтори жената.
- Кесиджия! Убиец! - рече юзбашията и гръпна ранения. Войниците изгърнаха и погряха отпуснатото тяло на савака на каруцата.

- Дели кесиджия! - натърти с удоволствие юзбашията. - Той уби Ничо чорбаджи!

Старицата се гръпна от каруцата. Върнаха я насла. Момчето гържеше с две ръце пояса ѝ.

- Ти... ли, Лефтере...

Лефтер войвода се облегна здраво без чужда помощ и погледна старицата в очите, сини и бистри като на момиче. Неведнъж бе долавял ласката на тези очи, когато след бурните събрания сядаха в късна доба да вечерят с чорбаджи Ничо. Много пъти тези очи му казваха, че го обичат като роден син и го жалят заради сълзите на неговата майчица отпатък.

- Аз убих Ничо, майко Стояно! - сурово изрече Лефтер войвода и бавно сне погледа си от лицето ѝ.

Жената се олюля.
- Проклет да си! Ти, дето ги подведе, проклет да си и на онзи свят!

Ръцете ѝ се дигнаха и се насочиха към Лефтер. Сянката им легна като разкривен кръст върху очите му и закри слънцето. Той се отместил с мъка и потърсил очите на старицата.

- Майко, знаеш ли кой издаде четниците от Енидже? Знаеш ли, че аскера изби и изсече на място повече от сто мъже, жени и деца? Знаеш ли с колко момичетата се погавриха и ги погубиха?

Старицата отпусна ръцете си и се хвана отново за

АТАНАС ТЕОДОРОВ е роден през 1941 г. в с. Победа, Ямболска област. Завършил е българска филология в СУ "Св. Климент Охридски". Дългогодишен главен редактор е на в. "Студентска трибуна" (1980-1990) и други издания. Автор е на няколко белетристични книги, сред които сборниците с разкази и новели "Далечни гръмове" (1974), "Кукувица чакай" (1980) и "Може да не умираме" (1986), на романа "Зачатия" (1989).

Член е на Съюза на българските писатели.

климения. Нищо не се измени в изражението ѝ, само очите ѝ хлътнаха още по-дълбоко и устните се свиха до синьо.

- Майко, знаеш ли кой заведе башибозуците в Текедере? Знаеш ли колко кръв изтече в Ергене река?

Очите на старицата зейнаха към Лефтер като две черни дупки. Момчето се притисна с лице към хълбока ѝ.

- Майко, помниш ли онова момче от Енимахле като го намериха заклано в клисурата? Майко, помниш ли, че и на мене ми гърмяха от Вълчи връх? Знаеш ли кой ни е издавал, майко?

Старицата скри очите си и се прегърби.

- Погледни ме, майко! Аз съм си отишъл вече от тоя бял свят. Аз нямам правото да крия нищо. Аз убих Ничо! Нямах друг избор, майко! Поискай от тези кучета пушка и ме довърши! Ти го стори, майко, не искам те да го сторят! Твое право е, майко!

До каруцата стояха само старицата, момчето и юзбашията. Войниците се пръснаха да крадат.

- Той си призна! - изхили се юзбашията. - Сербез комита, не лъже! Жал ми е, че трябва да го убием. Ама той друго не заслужава. Лош гяур! И Ничо чорбаджи беше гяур, но имаше достлук с правоверните, Аллах ми е свидетел. Дай сега сто лири, бабо! Толкова струва главата на хаирсъзина!

Старицата не помръдна и не отговори. Капитан Али Джемал гръпна момчето и го пласна към двора.

- Сто златни лири! Иначе момчето ще го дам на ония черни шебеци, а тебе ще запоядам да те обесят с краката нагоре!

Момчето зарева силно.

- Сто лири, чуваш ли, гърта чумо? Иначе ще запала къщата и момчето... както ти казах! Ей, Смаил, гей!

Старицата излезе от вцепенението.

- Стоене, заведи ме в горна-

та огая! Ела, чего, ела, че не виждам...

Юзбаши Али Джемал, капитан от редовната армия, интелигентен в собствените си очи, тръгна с леки стъпки подир старицата и детето. След малко излезе доволен и даде заповед да не се граби повече от имота на чорбаджи Ничо. Преди да напусне къщата нареди на Смаил да доубие с щика на английския си винчестер изпадналия в безсъзнание войвода.

По-късно в двора нахлу тълпа башибозуци, които търпеливо бяха чакали аскера да се оттегли. Заповедта на капитана не важеше за тях. Забелязаха убития в каруцата, един от тях отрязва с дълъг крив нож главата му и я пъхна в дисагите на коня.

Вечерта старицата смъкна с помощта на момчето трупа на Лефтер и по християнски обичай го изми, облече го с новите Ничови грехи, покри шията, за да не зее грозното празно място на главата, запали свещи и седнаха с момчето да будуват до сутринта.

Сутринта момчето намери двама-трима оцелели старци, поп нямаше да прикади и опее смъртта, затова един старец каза няколко думи, които му се струваха подходящи за безбожен човек. Пренесоха тялото на поляната зад последните къщи на селото и го положиха в плиткия гроб.

Оцелелите, които се завърнаха след време в селото, нарекоха поляната Воеводска поляна.

* * *

Слушал съм този разказ от устата на дядо Стоян Бежанеца. Много неща старецът не помнеше или не знаеше по причина на невръстната си възраст. Неговото цяло име беше Стоян Ничов Кераташки, но всички му викаха Бежанеца. Обичаше да разказва какви теглила са преживели до Балканската война и как преминали границата, но това вече е друга история.

СПОРОВЕ ПО ПРИЧИНИТЕ ЗА ФИНАНСОВАТА КРИЗА

Липса на консенсус във Вашингтон

Комисията за разследване на финансовата криза, създадена през май 2009 г. от президента Барак Обама, предаде доклада си през януари т. г. Задачата ѝ беше да изясни причините за краха, който започна през август 2007 г. и достигна върхната си точка година по-късно със срива на няколко големи американски финансови институции.

ЖЕРАР ДЮМЕНИЛ
и ДОМИНИК ЛЕВИ*

СЕДЕМСТОТИН свидетели, деветнадесет дни публични изслушвания, доклад от шестстотин страници и хиляда и сто документа в Мрежата не бяха достатъчни, за да се постигне единомислие сред десетимата членове на Комисията за разследване на финансовата криза (1). Трябва да се отбележи, че шансовете да се постигне съгласие не бяха особено големи. Членовете на комисията бяха избрани на двупартиен принцип, тоест шестима народни избраници демократи и четирима републиканци. Дори републиканският квартал не успя да проговори в един глас. Ето защо докладът съдържа три части. Първата е тази на демократите, втората – на трима от републиканците, а третата – на последния републиканец.

* Икономисти, автори на *The Crisis of Neoliberalism* (Кризата на неолиберализма), Harvard University Press, Cambridge (Massachusetts), 2010.

Коментарите в пресата също са противоречиви. Някои издания приветстват разпространяването на *смайваща информация и документалното богатство* на доклада... Коментатор от *Ню Йорк Таймс* добре онагледява сериозните разногласия – докладът не бил нищо друго освен *пълна бъркотия, излишно предъкване и безразборна смесица* (2). И все пак, саркастичното определяне на различните гледни точки, предложено от автора, твърде точно описва политическата палитра:

(На стр. 2)

(1) „The financial crisis inquiry report“ (Докладът от разследването на финансовата криза), 2011, www.fscic.gov/report. Ако не е посочено друго, цитатите, които следват, са взети от този документ.

(2) Frank Partnoy, „Washington's financial disaster“ (Финансовото бедствие във Вашингтон), *The New York Times*, 29 януари 2011.

КУРШУМИТЕ, които убиват, могат да бъдат шиитски или сунитски, умерени или радикални, прозападни или „антиимпериалистически“. Хората, които умират, също. Но режимите, които стрелят, си приличат. Този в Триполи впрочем съумя да замени закланателния призив за световна революция с охраната на границите на Европейския съюз (1).

Едни и същи манипулации са характерни за правителства, които изглеждат коренно различни. Така Техеран твърди, че открива в арабското демократично надигане симптомите на *ислямско пробуждане*, вдъхновено от иранската революция през 1979 г. Израел пък подхваща тази измислица, но за да се престори, че е разтревожен. Когато иранските опозиционери решиха обаче да изразят подкрепата си за протестиращите в Кайро, управляващата теокрация нареди да се стреля по тях. Израелската армия пък не избива невъоръжени цивилни граждани – освен ако не са палестинци (1400 жертви в Газа преди две години). Но подобно на Техеран, Бенямин Нетаняху не обръща особено внимание на исканията на арабската младеж за свобода. Защото това би могло да лиши страната му от отлични партньори – автократични, но проамерикански настроени. Така на Тел Авив не му остава нищо друго, освен да бие тревога, като използва иранското плашило.

СТАЧКИ и протести, продължили няколко седмици, заляха тази голяма мюсюлманска страна. Икономическа и социална криза, разграбване на държавата от страна на президентското семейство и безграничен авторитаризъм разтърсиха този стълб на американската политика в региона. Вашингтон обаче изостави своя стар съюзник. Държавният секретар поиска от диктатора да си подаде оставката, за да отвори път за демократичен преход.

Това не е Египет през февруари 2011 г., а Индонезия през май 1998 г. Думите не са на Хилари Клинтън, а на Мадлин Олбрайт. Сухарто, дошъл на власт с помощта на Централното разузнавателно управление (ЦРУ) през 1965 г., трябваше да слезе от сцената, след като нареди да бъдат избити половин милион комунисти и хора, набедени за такива. След събарянето на Берлинската стена (1989 г.) и разпадането на Съветския съюз (1991 г.) Индонезия загуби позицията си на преден пост в борбата срещу комунизма и Вашингтон предпочете да окаже съдействие на движението за демократизация, като го ориентира в благоприятна за интересите на САЩ посока. Още повече че президентът Бил Клинтън искаше

КРАЯТ НА ЕДИН РЕГИОНАЛЕН РЕД

Какво променя арабското пробуждане

Докато в Европейския съюз доминира страхът от масова имиграционна вълна от Либия, САЩ се интересуват най-вече от отражението на арабското пробуждане върху регионалния ред. Те се безпокоят от възможните последици от падането на Хосни Мубарак, стълб на политиката им, независимо дали става дума за иранския въпрос или за израелско-арабския конфликт. Всички тези сметки обаче може да се преобърнат с главата надолу вследствие на надигналото се обществено мнение, чувствително към проблемите на палестинците.

АЛЕН ГРЕШ

да предложи на света една по-отворена представа за Америка. В крайна сметка това се оказа умело решение и Джакарта установи тесни връзки с Вашингтон, макар че Индонезия, като активен член на Организацията на ислямската конференция, демонстрира независимост, например по въпроса за ядрената програма на Иран.

Какви поуки можем да извлечем от този пример? Най-напред, че никоя диктатура не е вечна, дори когато се разпорежда в най-населената мюсюлманска страна. Също така, че вътрешните трансформации оказват влияние на външната политика, но мащабът на промените варира според контекста – Египет не е Индонезия и Близкият изток не е Югоизточна Азия.

В кулоарите на Елисейския дворец, както и в другите западни администрации пренебрежителното отношение към „арабската улица“ стана обичайна практика. Трябва ли наистина да взимаме под внимание какво мислят тези няколкостотин милиона души, от които в най-добрия случай може да се очакват само ислямистки и антизападни лозунги, при положение че се разбираме толкова (На стр. 4-5)

А утре Иран?

СЕРЖ АЛИМИ

А напрежението с Израел и международните санкции позволяват на режима в Техеран, окужан от отслабването на големите регионални съперници (Египет и Саудитска Арабия), да прави разпалени националистически изказвания. Това му е от полза и поради факта, че „зеленото движение“ от 2009 г. не беше повалено, въпреки наложените репресии. Върховният водач Али Хаменеи се надяваше, че *ваксината* на обесванията и изтезанията е унищожила *зародишите* на протеста. За негово съжаление арабските бунтове и унизителният контраст между образованото население и средновековната политическа система подкопават вече разклатената легитимност на режима. Ето защо, вместо по либийски модел да обстрелва със самолети тълпата от недоволни, управляващият религиозен клан насърчава ожесточения ропот на фанатичните си последователи. След мащабната мобилизация на опозицията 222 от 290 депутати настояха за процес срещу Мехди Каруби и Мир Хосейн Мусави, двама бивши служители на режима, които живеят

под домашен арест, откакто се надигнаха срещу Върховния водач. На 18 февруари в Техеран се проведе демонстрация, чиято цел беше да се изрази омраза, гняв и отеращение от жестоките и отблъскващи престъпления на ръководителите на меча и на техните лицемерни и монархистки настроени съюзници (2). Определяни ту като *ционистки агенти*, ту като *хулигани*, те са заплашени със смърт.

Макар на теократичния режим да му липсват въображение и изразни средства, той не е лишен от подкрепа. Упреците на Запада са му безразлични. Съществуването му обаче е крехко, защото, както припомни на 14 февруари турският президент Абдула Гюл, който беше на посещение в Техеран, *когато държавните ръководители не обръщат внимание на исканията на нацията, самите народи се заемат с тази задача.*

(1) Вж. Ален Морис, Клер Родие, „Как Европейският съюз затваря съседите си“, *Монд дипломатик* в Дума, 3 юни 2010.

(2) Съобщение в Техеран на Съвета за координация на ислямската пропаганда, цитиран от агенция „Франс прес“, 16 февруари 2011.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Павлина Колева

Липса на консенсус във Вашингтон

(От стр. 1)

приносът на демократите се състои в колекция от есета с лява насоченост, този на тримата републиканци – в презентация на PowerPoint с десен уклон, а четвъртият републиканец ни предлага *цветисто крайно дясно списание*. На всеки заслуженото.

Нека започнем с основната част, а именно тази на демократичното мнозинство. Обяснява ни се, че драмата се е разиграла на фона на необузdana финансиризация: прекалено големи заеми, рисковани инвестиции, липса на прозрачност, изключване на някои пера от счетоводния баланс на банките, акробатика на пазарите на деривати. Неособено оригинално, но добре подплатено с документи и казано направо. Главната теза е взривоопасна. Кризата изобщо не е била непредвидима: *Имаше предвещаващи признаци. Трагичното е, че те бяха пренебрегнати или омаловажени*. Освен това е можело да бъде избегната: *Не приемаме тезата, че регулаторите не са имали необходимата власт, за да защитят финансовата система. Имаха голяма власт в много области, но решиха да не я използват*.

Правителството е обвинено, че не се е подготвило добре за сътресенията, а ответните му мерки са сметнати за непослователни. Федералният резерв не се опита да забави натрупването на т. нар. „токсични“ заеми (прословутите високорискови ипотечни кредити *сбпрайм*) чрез въвеждане на норми, регулиращи отпускането на кредити: *Най-очевидният пример е неспособността на Федералния резерв да спре потока от токсични ипотекни, чиято роля се оказва ключова. А можеше да го направи, въвеждайки правила за предпазливо отпускане на ипотечни кредити. Федералният резерв беше единствената институция с подобна власт, но не го стори*. Бившият му директор Алън Грийнспан е поименно назован. Висшите ръководители на някои големи финансови институции са обвинени в управленски грешки, особено при управлението на рисковете. Действията на агенциите за кредитен рейтинг са определени като основен фактор за кризата. Измамите също не са били рядкост.

И накрая, финансовият сектор е обвинен, че е оказал натиск върху ръководителите: *Самата финансова индустрия изигра ключова роля за намаляване на закононите ограничения, наложени на институциите, пазарите и стоките. Комисията не беше изненадана от това, че индустрия с подобни богатства и власт е оказала натиск на политическите ръководители и регулаторите*. След това се споменават милиардите долари, похарчени за лобиране и финансиране на предизборни кампании. Така една от основните теми на офанзивата е именно липсата на *регламентация*.

Какво могат да отговорят републиканците на подобно обвинение? Те не понасят твърдения за необходимостта от по-голяма регламентация. Председателят републиканец на Комитета за финансови услуги към Камарата на представителите заяви пред пре-

сата: *Във Вашингтон доминира схващането, че банките трябва да бъдат регулирани, докато според мен Вашингтон и регулаторите трябва да служат на банките* (3). Говори се, че четиримата републиканци са се опитали да прокарат забраната за използване в доклада на думата „дерегулация“ (както и на думата „Уолстрийт“ впрочем) (4). Но изглежда не са успели да се договорят.

Първият аргумент на републиканците е, че за сътресенията не могат да бъдат обвинявани единствено САЩ, тъй като бумът на пазара на недвижими имоти и финансовата криза засегнали и основните напреднали държави. Нищо не се казва обаче за изключителните „постижения“ на САЩ в областта на опасното кредитиране. Аргументирането се основава преди всичко на един добре познат метод за отклоняване на вниманието – вината се приписва на други, в случая на Китай и страните износителки на петрол. Тези държави, които отбелязват голям излишък в търговските си баланси, спестявали прекалено много, тоест не харчели достатъчно от доларите си.

Нарушено равновесие от тридесет години насам

ПОСЛЕДНАТА част на доклада пуска отровна стрела – любимото оръжие на крайната десница. Проблемът наистина се коренял в самите САЩ, но се криел в социалните програми на няколко последователни правителства. Годици наред бяха гласувани програми, целящи да улеснят достъпа до собственост на скромните домакинства: *Имаме основание да смятаме, че в периода 1997-2007 г. балонът [на недвижимите имоти] нарасна повече и продължи по-дълго от предишните благодарение на водените правителствени политики, които изкуствено увеличиха търсенето на жилища, като насочиха към пазара на недвижими имоти много повече средства от онези, които щяха да бъдат налични, ако се спазваха старите норми и ако правителството не беше предизвикало бума на кредитите от типа сбпрайм*.

Големите агенции (5), най-известните сред които са „Фреди Мак“ и „Фани Мей“, са пряко замесени, тъй като е трябвало да изкупуват при преференциални условия от кредитните институции отпуснатите според тези „социални“ критерии кредити. Следователно трябвало да се спре да се помага на бедните! В началото на доклада членовете демократи отхвърлят тази аргументация с обяснението, че кредитите, отпуснати съгласно тези социални закони, са много малка част от всички кредити.

Но как да тълкуваме атаките на демократите срещу финансовата лудост и липсата на правила? Обяснението им за кризата и негласните препоръки внушават, че ако „Обама, такъв, какъвто беше в началото“, преди да загуби демократичното мнозинство, беше успял да възприеме привлекателния образ на един нов Рузвелт, можехме да се надяваме на значителни по обхват реформи – едно желание, което продължава

В резултат имало голямо количество ликвидности и стремежте да бъдат вложени под формата на финансови инвестиции.

Това изобилие от средства довело до спада на лихвените проценти и до необуздания апетит за заеми на американските домакинства: *От края на 90-те години на XX в. Китай и други големи развиващи се държави, както и страните производителки на петрол, консумираха и инвестираха на собствена територия по-малко, отколкото получаваха като приходи. Тогава към САЩ потекоха огромни количества капитали, които направиха взимането на заем изгодна сделка*.

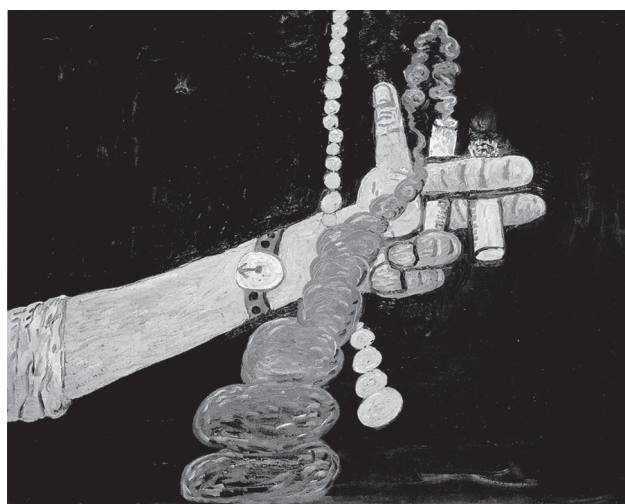
Ако оставим настрана факта, че не обвинените държави изкупили токсичните американски ценни книжа, и ако не се впускате в дебрите на механизмите за определяне на лихвените проценти, този аргумент лесно може да бъде оборен чрез позицията на демократите в комисията. Според тях Федералният резерв е бил длъжен да въведе норми, забраняващи на банките да отпускат очевидно рискови заеми.

да е налице въпреки изборния обр-ат. И все пак е трудно да се съгласим напълно с демократите в комисията. Разбира се, открито е засегнат въпросът за индивидуалната и институционалната отговорност. Но наистина ли кризата можеше да се избегне? Подобно на всяко тълкувание, ограничено единствено до икономическите аспекти, и този анализ си остава частичен. Налице са два пропуски. Диагностиката не отчита основните аспекти на икономическата ситуация в САЩ, както и историческата динамика на социалните промени, предопределящи избухването на кризата.

Относно първата точка, в случая изглежда необходима малко макроикономика. В свят на свободна търговия и свободни движения в капиталите САЩ си позволиха лукса да следват единствена по рода си траектория на натрупващ се вътрешен и външен дисбаланс. Заради нарасналата международна конкуренция значителна част от търсенето се насочи към производителите от останалата част на света (6). Изправена пред необходимостта да подкрепи търсене, насочено към предприятия на нейна територия, държавата беше принудена да следва енергична политика на кредитиране на домакинствата. Но не успя да предотврати пренасочването на голяма част от така създалото се търсене към останалата част на света. Това явление е добре познато.

Вместо да се стигне до спирание на икономическия подем, както се случи през 1983 г. във Франция и в други държави, мощта на САЩ и силният долар позволиха тази политика да бъде водена цели тридесет години с цената на непрекъснато увеличаващ се търговски дефицит. Доларовите парични потоци, които в резултат потекоха към останалата част на света, се върнаха в САЩ под формата на финансови вложения. Това доведе най-прос-

PHILIP GUSTON.
„Разговаряйки“
(1979)

тичко казано до външен дълг – на американски действащи лица към чуждестранни такива. А нарастването на дълга на домакинствата и на американското правителство към местни действащи лица и увеличаването на външния дълг задължително вървят ръка за ръка (7). Необходимото стимулиране чрез кредитиране се комбинира с авантюризма на финансовите институции, от което се породиха злополучните условия, довели до кризата.

Колкото до дълбоката историческа динамика, не можеше да се очаква от демократите в комисията да посочат с пръст новия неолиберален обществен ред, установен в началото на 80-те години на XX в., макар и да споменават за тридесетте години дерегулация. Убягва им основният въпрос за *същността* на неолиберализма и за връзката му с кризата.

Какво всъщност представлява неолиберализмът? Съвкупност от обществени, икономически и политически практики; обществен ред. Всеизвестен факт е, че богатите забогатяха неимоверно и именно това беше целта. Отговорността не е само индивидуална, а и класова – на *капиталистическата класа* и съюзниците ѝ, на *висшите ръководни кадри* в частния и държавния сектор (и на първо място най-високопоставените и онези от финансовите среди), както и на ръководителите на левите и десните партии. Съюзването на различните управители и организатори оповести края на кейнсианските и социалдемократическите алтернативи от периода след края на войната. Разбира се, от другата страна са бедните, както и народните класи на работниците и служителите като цяло.

И накрая, кризата разкри противоречията на този нов обществен ред, който се опита да задоволи на всяка цена жаждата си за доходи и власт, докато в крайна сметка положението стана нетърпимо. Финансиаризацията е показателна в това отношение. Към всичко това трябва да се прибави и фактът, че кризата започна именно от САЩ, защото те вървяха най-дълго по този път и защото международната им хегемония им позволи цели тридесет години да следва траекторията на нарушеното равновесие.

Но извеждането на преден план на тази историческа динамика предполага и едно позадълбочено тълкуване на вътрешните разделения в комисията и различните аргументации. Те не са само израз на различията в гледните точки на двете партии, а разкриват и политически цели,

свидетелстващи за различните варианти на съюзи между капиталистическите класи и ръководните кадри в рамките на неолиберализма. Така тримата републиканци искат запазването на един непроменен неолиберализъм. Доводите им се основават на безкомпромисната защита на интересите на капиталистите в качеството им на безспорни лидери на съюза на върха. Четвъртият републиканец, привърженик на крайната десница, без никакви скрупули демонстрира желанието си кризата да бъде използвана, за да се увеличи натискът върху народните класи. Както в Европа, основната цел е окончателно да се заличат и последните остатъци от социалния компромис в следвоенния период. Това са същите групи, които препоръчват Централната банка, без която 2010 г. щеше да прилича на 1933 г. (8), чисто и просто да бъде премахната. Презрението към народа и омразата към бюрократията вървят ръка за ръка.

Колкото до демократите, за тях глобализацията е част от необратимите промени. Подобно на френските социалисти, те искат „добър“ капитализъм с честен и умерен финансов сектор. Но анализът им подсказва известно приплъзване на съюзите в полза на нефинансови предприятия, съсредоточени върху производството и върху един реален растеж в рамките на икономика, чиито практики да бъдат смекчавани от ръководните кадри на държавата. Позицията им свенливо загатва за Новия курс (New Deal). Тогава отговорността за депресията беше приписана на финансите, президентът Рузвелт, търсейки съюз с народните класи, се осмели да се изправи срещу *едрия бизнес* и положението беше овладяно от администрацията. Но до каква степен днешните демократи желаят подобно обръщане на съюзите?

(3) Изказване на Спенсър Бакхус в *Birmingham News*, прегадено от Пол Крузман, „Wall Street whitewash“ (Обвиняването на Уолстрийт), *The New York Times*, 17 декември 2010.

(4) Прегадено от Пол Крузман, *nak tam*.

(5) Агенции или, ако трябва да сме абсолютно точни, *спонсорираните от правителството предприятия*.

(6) Китай е обвиняван, но всъщност гбе трети от дефицита се дължи на други държави.

(7) Вж. *The Crisis of Neoliberalism* (Кризата на неолиберализма), Harvard University Press, 2010.

(8) Производството спадна с 25% в периода от края на 1929 г. до 1933 г. Финансовата система се срива през 1932 г.

НАДЕЖДИ И ПРЕЧКИ ПРЕД ВЪСТАНИЯТА НА АРАБСКИТЕ НАРОДИ

В Иракски Кюрдистан, както и в останалата част на страната, протестите на хората, настояващи за повече демокрация, бяха потушени със сила. В Бахрейн отношенията между краля и населението са обтегнати. От Йемен до Алжир и от Мароко до Йордания населението иска повече демократични права и по-голяма социална справедливост.

Бягството на президента Бен Али и оставката на Мубарак ускориха мобилизирането на населението в региона, без обаче да слагат край на движенията в двете страни.

В Тунис социалните очаквания съжителстват със страха от хаоса. В Египет работниците се опитват да наложат исканията си и правото си да се организират, а „Мюсюлмански братя“ се обявяват за „мирен преход“ (вж. стр.6 и 7).

В Либия племената продължават да играят решаваща роля (вж. стр.6). Армиите пък, стълбове на държавите от десетилетия насам, започват да взимат превес над апаратите за сигурност и се колебаят между народа и автократите (вж. по-долу).

Армиите, народът и автократите

САЛАМ КАУАКИБИ И БАСМА КОДМАНИ*

ПОВЕЧЕ от четиридесет години в арабския свят думата „армия“ се римува с държавен преврат, извънредно положение, тайна и наблюдение. Тази институция стоеше в основата на политическите системи или пък беше техен последен гарант, но действаше дискретно. Многократно изигра ролята на закрилница на населението и спасителка на държавата. Въпреки че е част от апарата за сигурност, последен опорен стълб на властта, видяхме как в Тунис и Египет тя се разграничи от полицейските сили, призна исканията на протестиращите за легитимни и в крайна сметка изостави водача, когото беше довела на власт и под чието командване се предполагаше, че би трябвало да действа. Какво се случи през последните десетилетия, за да започнат обществата да се радват на намесата на военните и дори да я търсят, както се случи в Тунис, а след това и по време на революцията в Египет, която помете режима на Хосни Мубарак?

Като се има предвид историческата тежест на армията за изграждането на държавата-нация след извоюването на независимостта, повечето арабски ръководители, независимо дали са произлезли от редиците ѝ, или не, бързо осъзнаха в каква опасност можеше да се превърне тя. Затова всички те се стремяха да ѝ отредят второстепенна роля и да я неутрализират, като ѝ дадоха значителни икономически привилегии. В Египет именно САЩ до голяма степен финансираха тази политика, отпускаяки значителни субсидии на генералите. Последните получиха разрешения за строеж на търговски центрове, градове в пустинята, балнеокурорти и бяха приети в елитарните клубове, които по-рано бяха привилегия единствено на аристокрацията в Кайро. Те заемат различни управленски постове в страната, ръководят големите публични предприятия и кабинетите на много от министрите.

Успоредно с това държавните ръководители изградиха сложна система от апарати за сигурност, ръководени от високопоставени офицери, които се оказаха впримчени в нова логика – мисията им да бранят държавата се превърна в задача да защитават режима. Това изместване се наблюдава навсякъде, но беше предприето най-вече от ръководителите, произлезли от редиците на армията.

Службите за сигурност изпълняват задачи, свързани с разузнаването и опазването на обществения ред. Всекидневно контролират действията на гражданите. Множението им се превърна в правило. И естествено, те взаимно се следят. В Египет личният им състав беше раздут и стана близо три пъти по-голям от този на армията (милион и четиристотин хиляди срещу петстотин хиляди военни). В редки случаи двете служби са слети в една, както е в Алжир.

Възприемани като желязната ръка на даден режим, тези агенции за сигурност се превръщат в преки ръководители на политическия живот. Представят се за органи, които населението (стачкуващи работници, безработни или протестиращи, искащи жилища или права върху земята, която обработват) не може да подмине. Регулират и отношенията между верските общности и определят границите на свободата на изразяване.

Проникването във всички институции не е новост, но директното управление на обществения живот от страна на службите (мухабарат) по безпрецедентен начин се засили през последното десетилетие. Агенциите вече работят на светло, като изказванията на ръководителите им изразяват смразяващо усещане за всевластие. *Тук всичко се свежда до сигурността*, заяви пред нас (1) висш ръководител от вътрешното министерство на Египет. *Всичко е свързано с нашите отговорности, от птиците в Синайската пустиня до агентите на „Ал Кайда“, които се разхождат в нея, като се мине през джамиите в Кайро и Александрия.* И се стигне до контрола над умовете – в Саудитска Арабия, в контекста

на борбата срещу джихадизма, вътрешното министерство разви концепцията за „интелектуалната сигурност“.

Така ръководителите могат да спят спокойно. Служителите по сигурността се грижат за всичко – по-голямата сигурност винаги води до по-малко политика. Терминът „сигурнокрация“, взет назаем от суданския политолог Хайдар Ибрахим, добре онагледява тези режими (2). Последователните въстания в страните в региона разкриват разпадането на политическите институции. В повечето случаи това са държави в състояние на крах, които трябва да бъдат спасени от армиите.

Характеристиките на системите за сигурност в арабския свят не се различават от системите в Латинска Америка и Югоизточна Европа преди демократичния им преход – играят ролята на щит между държавата и обществото като функциониращи в затворен кръг апарати, които се различават по мащаб и сложност, но чиито представи за безнаказаност и начин на функциониране си остават едни и същи и насърчават неумолимата логика на терора. И ако основната задача на тези изключителни машини за надзор е да внушават страх и да не позволяват установяването на връзки между гражданите, в техните структури страхът също властва на всички нива и е толкова по-силен, колкото по-бързо се променя йерархията, в зависимост от съперничествата между клановите.

В СЛЕДСТВИЕ на масовите бунтове, които избухнаха в началото на годината от Маргреб до Машрек, беше прекъснат затвореният кръг, в който работят апаратите на властта. Населението, което най-неочаквано се оказа действащо лице, разкрива различията и действа като катализатор за съперничествата. И изправя властовите структури пред дилема: дали да стрелят по протестиращите.

Когато машината за сигурност се повреди, се затруднява функционирането и на останалите стълбове на властта: управляващата партия, бизнес олигархията и, разбира се, армията. Надигането на народа доведе до разграничаване на институциите, обслужващи режима, от онези, които изтъкват, че служат на държавата – на първо място армията. Тъй като не ѝ бяха поверявани задачи по опазването на реда, последната може да изиграе ролята на гарант на прехода. Съществуват много допирни точки между нея и апарата за сигурност. Връзката най-често се осигурява от началниците на службите за военно разузнаване, като генерал Омар Сюлейман в Египет и генерал Мохамед Медиен в Алжир, които така заемат най-важния пост в политическата система.

Трябва да се прави разлика между тунизийската и египетската армия по отношения на действителния им принос за прекратяването на бунтовете. Подобно на повечето арабски ръководители, преминали от казармата в президентския дворец, Зин ал Абидин бен Али се страхуваше от амбициите на хората в жълтокафяви униформи. Още с идването си на власт през 1987 г. съставът и средствата за армията бяха намалени, като бяха свалени от длъжност и някои от военачалниците ѝ. Неизяснените обстоятелства около инцидента с хеликоптер, при който през 2002 г. загинаха генерал Абделаиз Сик и

няколко висши офицери, засилиха подозрителността между двореца в квартал „Картаген“ и институцията (3). Дълго време останала встрани от политическите решения, дори и при управлението на Бургиба (1957–1987), армията нямаше допир до икономическия живот на страната и следователно не беше замесена в корупцията на режима.

За сметка на това египетските военни са на власт от революцията на „свободните офицери“ през 1952 г. Полковник Гамал Абдел Насър, който при смъртта си притежаваше само 85 египетски лири, беше носител на амбициозен проект за социално и икономическо развитие на страната си и на целия арабски свят. Националистическата му идеология приласка народа, който му прости провалите в политически план и системните му посегателства върху свободата на изразяване. Наследникът му Ануар ел Садат обаче, също произлязъл от редиците на армията и застъпник на икономическия либерализъм в полза на една нова паразитна буржоазия, наложи културата на корупцията, като в същото време си подсигури лоялността на армията – даде ѝ икономически привилегии, за да ѝ отреди второстепенна роля, след като ѝ открадна победата във войната от октомври 1973 г. срещу Израел с подписването на споразуменията от Кемп Дейвид през 1978 г.

През последните десет години неприязънта на военните към Мубарак нарасна. Армията го упрекваше за това, че с отказа си да назначи вицепрезидент създаде опасна несигурност за бъдещето на страната, както и за упорството му да определи за свой наследник сина си Гамал (4) – личност, чиято легитимност не признаваше и чието идване на власт щеше да я лиши от ролята ѝ на влиятелен фактор при определянето на бъдещия ръководител. И накрая, президентът предизвика недоволство и заради това, че позволи на тесен кръг бизнесмени, гравитиращи около наследника му, да си присвояват все по-големи богатства.

В ДНИТЕ, непосредствено преди падането на режима, се появиха различни мнения – дали Мубарак да бъде подкрепян, или да бъде принуден да подаде оставка. Консенсусът в полза на втория вариант се засилваше, но изглежда армията все още не се решаваше сама да поеме отговорността за свалянето на президента. Предпазливите и понякога противоречиви изказвания от страна на САЩ целяха да се запази стабилността на системата, дори и това да наложи Мубарак да си замине. В последните двадесет и четири часа между 10 и 11 февруари, като улесни достъпа до различни емблематични за властта сгради (парламентата и президентския дворец), армията допринесе за задълбочаването на протестите, с цел да ги представи като основната причина за падането на режима. Тогава възприе отново ролята на влиятелен фактор в политиката, но този път се представи за основателка на новия политически ред и се нае да установи демократична система на управление. Намесата ѝ бе желана, тъй като бе възприета като необходима за защитата на процеса на вътрешна промяна на регионалните и чуждестранните взаимодействия (Израел, САЩ, арабските държави и дори Иран).

Голямата разлика се състои в същността на военната намеса. В Тунис армията се намеси, за да защити народа, като с одобрението на американския „приятел“ принуди Бен Али да си тръгне. Египетската армия, от своя страна, се наложи още в началото на събитията, за да запълни създалия се вакуум в сигурността на улицата. Впоследствие зае неутрална

(На стр. 4)

(1) По повод политическа среща, организирана през март 2008 г. от Арабската инициатива за реформи (ARI), с участието на представители на службите за сигурност и на гражданското общество.

(2) Haydar Ibrahim, „Al amnocratiya fil Sudan“, в сборник за „сигурнокрацията“ на арабски и английски език, ARI, Аман, ще бъде публикуван през ноември 2011 г.

(3) Ще бъде направено ново разследване, според Al-Sabah, Тунис, 22 януари 2011.

(4) Вж. Virginie Collombier, „Egypt: before and after“ (Египет: преди и след), Arab Reform Brief, № 44, февруари 2011, www.arab-reform.net

* Съответно ръководител на научни изследвания и изпълнителна директорка на Арабската инициатива за реформи.

Армиите, народът и автократите

(От стр. 3)

позиция, когато милициите на Мубарак нападناх протестиращите на площад „Тахрир“. Вярно, че не стреля по тълпата, но и не попречи на други да го сторят. В крайна сметка тя реши да скъса с агонизиращия режим и да защити системата.

В Алжир политическата роля на генералния щаб се очерта при управлението на президента Хуари Бумедиен (1965–1978), когато се появи Военна сигурност. Именно тя е влиятелният фактор в политиката. При всички избори тя се намесва, за да утвърди един ред, оказал се забележително стабилен, ако се изключи провалът с катастрофални последици през 1991 г. През 1999 г. именно армията допринесе за избирането на Абделазиз Бутефлика. Първите белези за противоречия между армията и службите се появяват през 2004 г., когато против волята на началника на генералния щаб Мохамед Ламари последните организират преизбирането на Бутефлика. През 2004 г. се утвърди окончателно самостоятелността на службите и върховенството им над армията (5), пише Мустафа Мохамед.

С идването на власт на Бутефлика изчезва слабата надежда политическите дела да бъдат изтръгнати от влиянието на службите, които взимат в ръце целия държавен апарат. На пръв поглед ситуация без изход: армията не може да се оттегли от политическите дела, без това доведе до вакуум в системата, но не прави и нищо, за да благоприятства започването на демократичен процес.

В случая на Алжир припокриването на военния апарат и службите за сигурност изключва възможността за каквато и да е прозрачност и прави контрола им в политическата област напълно безотказен. В този „идеален“ модел на сигурнокрация ръководителите на изпълнителната власт, президентът и правителството в действителност почти не управляват. Неподготвеността на миролюбивата опозиция предполага, че промяната може да бъде подета единствено от вътрешността на системата, но би било твърде изненадващо, ако поддръжниците на реда подкрепят промени, които биха компрометирали собствения им статут. Ето защо се възражда надеждата самият народ да сложи началото на динамика, която може да доведе до дерайлирането на режима. Това би изправило военния апарат и службите за сигурност пред съдбовния избор дали да стрелят или не по населението.

И в Либия армията беше оставена на втори план в полза на революционните комитети. Лагерите ѝ бяха изтласкани в пустинята. В първите дни на кървавата репресия, предприета по заповед на полковник Муамар Кадафи, станахме свидетели на случаи на дезертьорство, а влиятелният генерал Абу Бакр Юнис Джабер беше поставен под домашен арест. Подсилването на системата за сигурност, основаваща се на специални части, верни на Кадафи, и използването на африкански наемници потвърдиха, че диктаторите се отнасят с подозрение не само към народа си, но и към армията си.

След революциите в Египет и Тунис армията има задачата да определи при какви условия да се върне гражданската власт. За момента нямаме основание да мислим, че иска да я измести. В Египет тя се намеси по общо решение, в качеството си на институция, на фона на народното недоволство, като това би трябвало да покаже на най-авторитарните елементи, че не трябва да се изкушават да прекрочват границите, които сама си е поставила. Това завръщане на власт най-вероятно ще се осъществи на базата на съюз между цивилните и военните, както вече се е случвало на други места (6), което ще позволи на вторите да се предпазят от евентуални репресии. В случая на египетската армия, и в още по-голяма степен в Алжир, ако се стигне до промени, са налице всички шансове да се договори запазването на някои икономически привилегии.

Салам Кауакиби и Басма Кодмани

(5) Mustapha Mohamed, „Etat, sécurité et réforme en Algérie“ (Държавна, сигурност и реформи в Алжир), в сборника за „сигурнокрациите“, цит. съч.

(6) Stéphane Boisard, Armelle Anders, Geneviève Verdo, „L'Amérique latine des régimes militaires“ (Латинска Америка на военните режими), Vingtième Siècle, № 105, Париж, януари-март 2010.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Марта Иванова

(От стр. 1)

добре с управляващите, способни да наложат в страната си спасителен ред? При положение че монарси и президенти приемат нашите ръководители и дори интелектуалците ни с типичната ориенталска гостоприемност – между 1995 и 2001 г. са осъществени четиристотин частни посещения на френски министри в Мароко. При положение че тези автократи крепят привидния „мирен процес“, докато израелското заселване се разраства.

За няколко седмици митът за пасивността на арабските народи, за неспособността им да постигнат демокрация се срина. Тунизийският и египетският бунт, движенията, които разтърсват региона, от Алжир до Бахрейн, като се мине през Йемен и Либия, и които засягат и неарабски Иран, повдигат въпроси, свързани не само с обществото и развитието на страните, но и с регионалната политика. За първи път от 70-те години на миналия век геополитическата ситуация в региона вече не може да бъде анализирана, без да се взимат под внимание, поне частично, стремежите на народите и страните, станали отново творци на съдбата си.

Споразуменията от Кемп Дейвид развързаха ръцете на Израел

Това важи най-напред за Египет. Макар все още да е твърде рано, за да се очертае бъдещата му външна политика, всички наблюдатели отбелязват, че Белият дом е загубил верен съюзник и лоялен приятел, на когото заедно с Израел основаваше регионалната си стратегия от тридесет години насам – Египет участва по-специално във войната срещу Ирак (1990-1991). През последните години Хосни Мубарак стоеше начело на похода срещу „иранската заплаха“. Освен това успя да поддържа илюзията за „мирен процес“, като оказваше натиск върху Палестинската автономия да продължава преговорите. В същото време приемаше редовно в Шарм ел Шейх израелски ръководители, като всичко потвърждаваше, че те не желаят никакво мирно споразумение. Той се включи и в блокадата срещу Газа и допринесе за провала на всички опити за помирение между „Хамас“ и „Фатах“, дори и на този, който беше договорен от една друга „умерена“ държава – Саудитска Арабия (споразуменията от Мека през февруари 2007 г.). По време на бунта от тази зима някои от протестиращите размахваха плакати на еврейски, заявявайки, че това е единственият език, който Мубарак разбира – езикът на израелските ръководители.

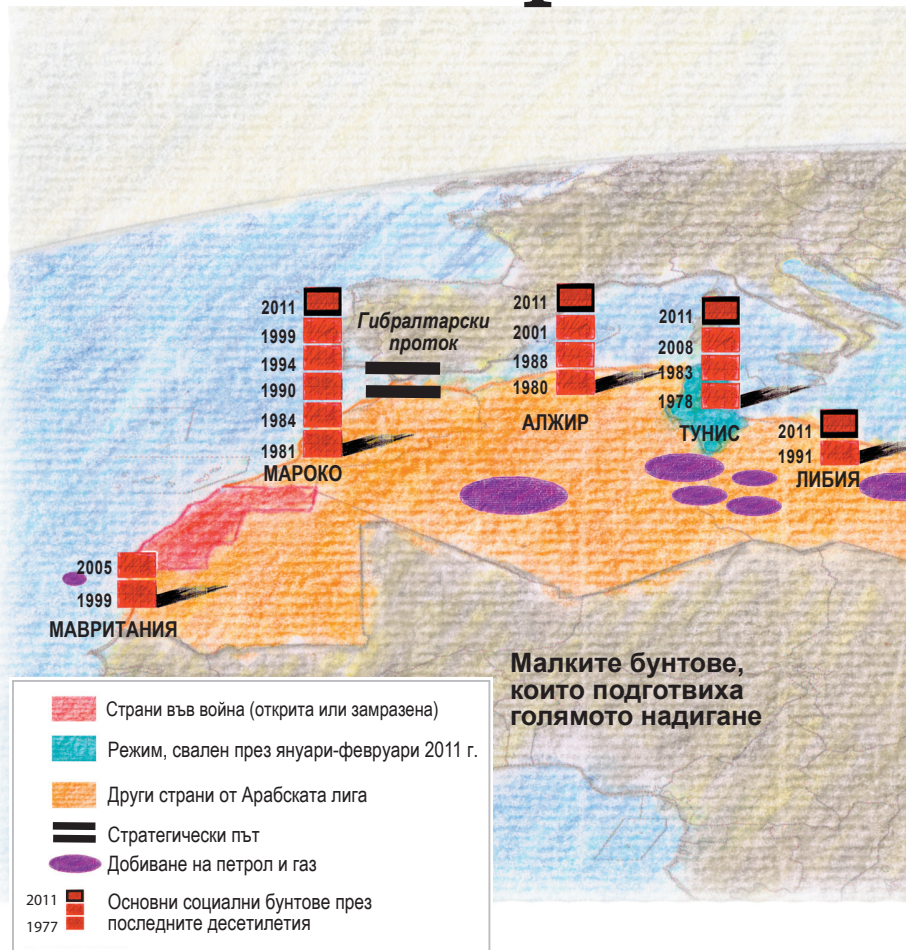
Върховният съвет на въоръжени сили, който временно е поел властта в Кайро, успокои Вашингтон и Тел Авив, като заяви, че страната ще спазва поетите международни ангажменти, а именно споразуменията от Кемп Дейвид (1978 г.) и израелско-египетския мирен договор, подписан през 1979 г. Но макар да е малко вероятно египетският народ да поиска връщане на военното положение, той не възприема тези текстове като фактор за мира и стабилността в региона, напротив. Както пише Стивън А. Кук от Съвета за международни отношения (Ню Йорк), според много египтяни тези споразумения възпрепятстват възможността на Кайро за намеса, като в същото време позволяват на Израел и на САЩ да защитават безпроблемно интересите си в региона. В отсъствието на опасност от война с Египет, Израел успя да засели Западния бряг на р. Йордан и Газа със стотици хиляди израелци, да нахлуе два пъти в Ливан [през 1982 и 2006 г.], да обяви Йерусалим за столица на държавата и да бомбардира Иран и Сирия (1).

Всеки път, когато е имал възможност, египетският народ е изразявал солидарността си с Палестина и Ливан. По време на войната от лятото на 2006 г. портретите на Хасан Насрала, ръководител на „Хизбула“, бяха окачени в магазините в Кайро, докато режимът осъждаше авантюризма на организацията. Протестиращите, които се бориха за установяване на плурализъм и демокрация, не изпитват особени симпатии към Иран, неарабска и шиитска страна, възприемана в исторически план като съперник, чийто репресивен произвол се потвърждава все повече. За сметка на това обаче, те оценяват отказа му да се подчини на диктата на САЩ и Израел.

Страх от залез на американското влияние в региона е обхванал „умерените“ арабски ръководители

В бъдеще едно по-представително правителство в Кайро ще трябва да взима под внимание мнението на народа

Какво променя

както при формиране на позицията си относно ивицата Газа, така и в отношенията си с Израел. Освен това несъмнено ще възприеме по-резервирана политика във връзка с американските опити за създаване на общ (неофициален) фронт на арабските страни и Израел срещу Техеран.

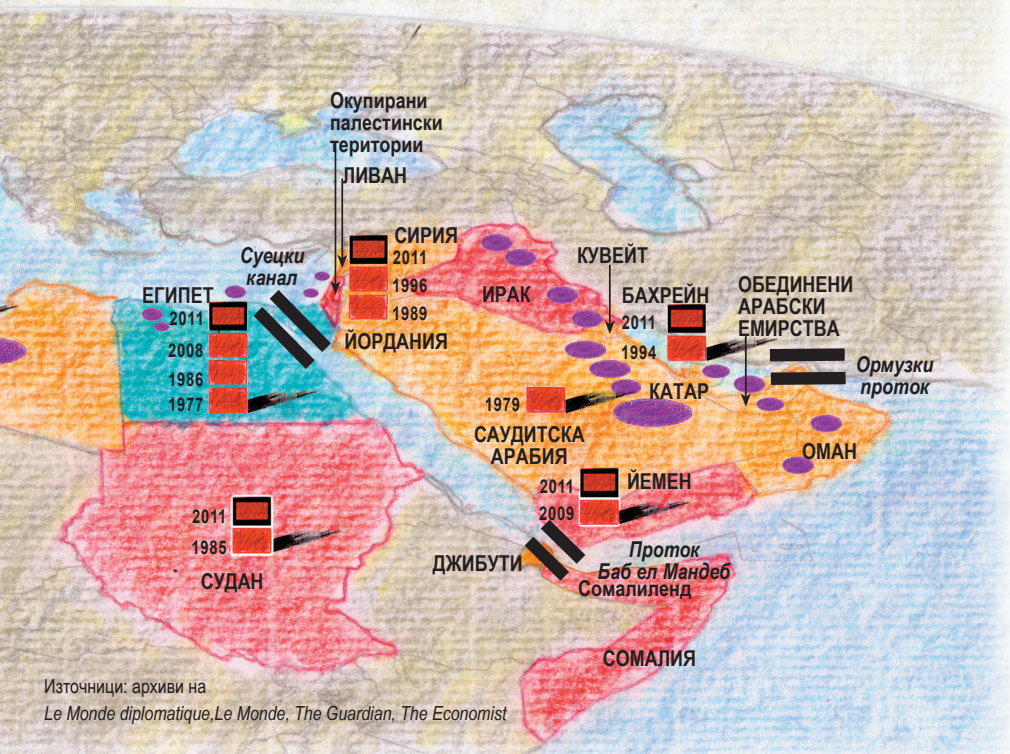
Полюето на действие на Кайро ще зависи и от състоянието на икономиката му, разклатена в годините на „либерализация“. Страната остава зависима от военната и хранителната помощ на САЩ и от фондовете на Европейския съюз. Някои анализатори изтъкват възможността Египет да възприеме независима външна политика, подобна на тази на Турция. Но полюето на действие на Анкара се основава на динамичната икономика на страната и брутен национален продукт, три пъти по-висок от този на Египет (при сравнително еднакво население).

Сътресенията в Кайро обезпокоиха останалите арабски страни, представяни като „умерени“ и преди всичко Саудитска Арабия. Крал Абдула се изказа пред американския президент в защита на Мубарак. Страх от залез на американското влияние в региона е обхванал тези ръководители. Способността на САЩ да обединява широк фронт срещу иранската ядрена програма и да налага санкции не заличи нито провала им в Ирак (войските им би трябвало да се изтеглят преди края на годината, а страната също е засегната от вълната от протести, която залива региона), нито затъването им в Афганистан, нито безсилието им да накарат израелското правителство да спре заселването.

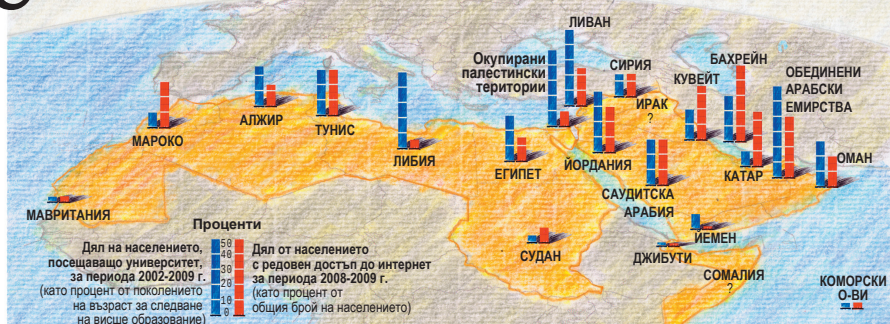
Оставката на ливанското правителство на Саад Харири през януари 2011 г. и свалянето на властта от страна на Мубарак засилиха страховете на „умерените“ араби, стреснати от разпространението на движението за демократизация от Йемен до Бахрейн. Защо младежите в Персийския залив също се вълнуват от случващото се в Тунис и Египет. В доста явно предупреждение към властите саудитският всекидневник *Ал Уатан* (16 февруари) призовава да се вземат под внимание стремежите на тази младеж, която се интересува от плановите за развитие, следи прилагането им и бързината на изпълнение, измерва ефикасността им и разходите по тях и обмена информация за печелившите и губещите от тези планове – така се намеква за корупцията, която разяжда много проекти в кралството. Но дори преди събитията Саудитска Арабия търсеше по-самостоятелен път в региона чрез сближаването си със Сирия. Тя отговори благосклонно през януари 2011 г. на политиката на отваряне, водена от иранския министър на външните работи Али Акбар Салехи.

Палестинската автономия пък губи с падането на Мубарак верен съюзник (враждебно настроен към помирение с „Хамас“), който играеше ролята на гарант на преговорната ѝ политика с Израел. Сега трябва да се съобразява с това. В средата на февруари тя внесе в Съвета за сигурност на ООН резолюция, осъждаща израелската политика на заселване. Обама поиска от Махмуд Абас да оттегли текста. Въпреки силния натиск на американския президент, Абас отказа да го стори, като демонстрира залягане на стратегията си по отношение на американския покровител. Дали безизходицата ще накара младежите на Западния бряг и в Газа също да надигнат глас за повече свобода и достойнство, да водят борбата си в името на

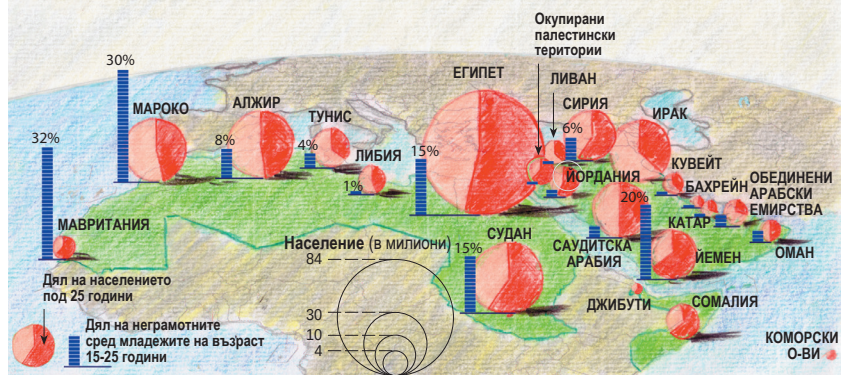
арабското пробуждане

Бум на броя на студентите и на достъпа до интернет

Преобладаващо младо население, сред което неграмотните са малко

КАРТИ ФИЛИП РЕКАЦЕВИЧ

защитата на човешките права и равенството, да излязат мирно по улиците едновременно за обединение на палестинските сили и срещу окупацията? Както отбелязва *Йерусалим пост* (2), Израелската армия се подготвя със страх за подобен развой на събитията, като създава сили за бързо реагиране.

Още по-притеснено от арабските съюзници на Вашингтон, правителството на Бенямин Нетаняху не пропусна да изтъкне неизменната си подкрепа за Мубарак. Това поведение, отбелязва Даниел Леви, влиятелен член на мозъчния тръст „New America Foundation“, осветлява по особен начин постоянно застъпваната от Тел Авив позиция, че Израел бил *единствената демокрация в Близкия Изток* – този израз не показва страх, че страната може да бъде изолирана и обградена от диктатури, а напротив – желанието да бъде „единствена“ (3). Последователните правителства в Тел Авив се приспособиха така добре към прозападните авторитарни режими и поради факта, че са наясно с чувството на арабските народи за солидарност с палестинците.

За момента правителството е парализирано от настъпващите промени, преувеличава умишлено ролята на ислямистите и прави паралели с ислямската революция от 1979 г. в Техеран, като подхваща рефрена за „иранската заплаха“, която светът не разбирал, или пък като обявява на войниците, подобно на министъра отбраната Ехуд Барак по време на посещение на северния фронт, че може скоро да бъдат призовани да нахлуят отново в Ливан (4).

Ако „Западът е загубил“, дали оста Дамаск – Техеран и съюзниците ѝ от „Хамас“ и „Хизбула“ спечелиха? Несъмнено. Но слабите им страни са очевидни. „Хамас“ е ограничен в Газа, а вероятността от повдигане на обвинения срещу ръководителите на „Хизбула“ от страна на Специалния трибунал за Ливан отслабва организацията на Насрала (5). Въпреки че иранските управляващи приветстваха египетската революция, те безмилостно потушиха протестите на хората, които излязоха на улицата с подобни искания.

Президентът Башар ал Асад пък разполага с два коза – от една страна, страха на сирийското население да не би евентуални размирици да доведат до нестабилност по иракски модел с религиозни сблъсъци и, от друга, твърдата позиция спрямо Израел, която безспорно се радва да популярност сред хората. Страната обаче изживява демографски бум и, тъй като изпълнява програми за либерализация, трябва да се справя със сериозни икономически и социални трудности, без да споменаваме стремежа на младите сирийци към свобода, подобен на този на останалите араби.

Макар първоначално протестиращите да целяха свалянето на Мубарак от власт, те не са забравили Палестина

В началото споменахме Индонезия и начина, по който Вашингтон съумя да се приспособи към падането на диктатурата. Основната разлика с Близкия изток днес е свързана с Палестина, за която редица наблюдатели смя-

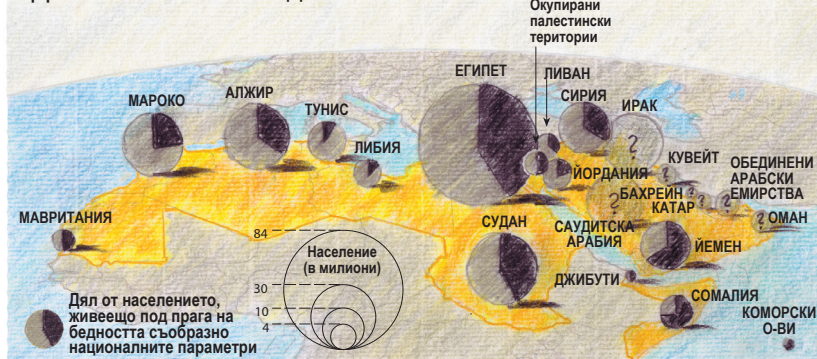
тат погрешно, че е добила второстепенно значение за протестиращите. В Кайро самите организатори съзнателно забраниха антиамерикански и антиизраелски лозунги, тъй като решиха да се съсредоточат върху един-единствен враг, а именно режима – едно разбираемо за всички желание. Но след падането на Мубарак, по време на мащабното честване на победата в Кайро на 18 февруари, протестиращите масово подхванаха лозунгите за освобождаване на Йерусалим.

В продължение на десетилетия САЩ успяха да подкрепят Израел почти безусловно, без да се налага да плащат цената за това – ако оставим настрана непопулярността им сред хората по арабските улици, на които те гледаха с насмешка, арабските ръководители им оставаха верни съюзници. Този период обаче приключва. Още през март 2010 г. генерал Дейвид Петреъс, тогава ръководител на Централното командване на американските въоръжени сили, заяви: *Арабският гняв по палестинския въпрос ограничава силата и дълбочеността на отношенията ни с правителствата и народите от тази зона и отслабва легитимността на умерените режими в арабския свят* (6). Новият геополитически контекст ще принуди администрацията да вземе съдбоносни решения. Но ще иска ли и ще може ли тя да ги вземе?

Тези въпроси могат да се отправят и към Европейския съюз, който също е компрометиран от безоблачното си сътрудничество с Бен Али и Мубарак. Той е неспособен да се дистанцира по какъвто и да било начин от диктаторите, сключва нови и нови споразумения с израелското правителство, враждебно настроено към постигането на мир, утвърждава една неолиберална политика, която допринесе за бедността и масовата корупция в страните на юг от Средиземно море. При това положение ще посмее ли Съюзът най-сетне да вземе под внимание „арабската улица“, която (какво чудо) не е съставена от брадясали фанатици и жени, носещи бурка? Или може би ще трябва, както призовава ливанският интелектуалец Жорж Корм, гражданското общество на Севера да вземе пример от хората по арабските улици и *на свой ред да протестира повече срещу страховитата неолиберална буржоазия, която предизвиква обедняване на европейските икономики, не създава достатъчно възможности за развитие на заетостта и всяка година обрича на несигурност все по-голям брой европейци от всички националности. Този негативен развой на нещата се осъществи в полза на шепата „мениджъри“, които с годишните си възнаграждения присвояват все по-голяма част от националното богатство* (7).

За няколко години светът стана многополюсен. Всяка голяма страна, от Бразилия до Китай и от Индия до Южна Африка, търси своето място не срещу Запада, нито в негова услуга, а редом до него, като се стреми да защитава собствените си интереси. Така например Турция, член на НАТО и съюзник на САЩ, играе все по-голяма регионална роля, като демонстрира независимост по въпросите за иранската ядрена програма и Палестина (8). Страните от Магреба и Близкия изток се опитват на свой ред да се

Десетки милиони бедни

присъединят към тази световна тенденция. *Това, което народите в региона искат, анализира Грѐм Е. Фулър, бивш служител на ЦРУ и автор на Бъдещето на политическия ислям, е да могат да контролират живота и съдбата си. (...) В краткосрочен план това предполага строги мерки – Вашингтон трябва да отстъпи и да остави обществата да се развиват сами, да сложат край на дълго водената политика за инфантилизиране на народите в Близкия изток (...) основана на късогледата представа за „американските интереси* (9).

„Нито Изток, нито Запад“, скандираха протестиращите иранци през 1979 г., заявявайки волята си за конфронтиране както със САЩ, така и със Съветския съюз. „Нито със Запада, нито срещу него“, биха могли да скандират протестиращите днес в арабския свят, които заявяват волята си за независимост и суверенитет в един многополюсен свят. Те ще съдят за Запада по способността му да защитава принципите на справедливостта и международното право навсякъде по света и по-специално в Палестина. Но вече няма да приемат правителствата им да използват борбата срещу Запада, за да налагат диктатура.

Ален Греш

(1) Steven A. Cook, „The U.S.-Egyptian Breakup“ (Раздялата на САЩ и Египет), саит на Foreign Affairs, 2 февруари 2011, www.foreignaffairs.com

(2) Yaakov Katz, „IDF prepares over fears of Egypt-style W. Bank demos“ (Израелските сили за отбрана се подготвят заради опасения от демонстрации на Западния бряг по модела на египетските протести), The Jerusalem Post, 18 февруари 2011.

(3) Daniel Levy, „Israel's options after Mubarak“ (Възможностите пред Израел след Мубарак), 13 февруари, http://english.aljazeera.net

(4) Haaretz, Тел Авив, 15 февруари 2011.

(5) Вж. „Бейрут в клопката на Специалния трибунал“, Монд дипломатик в Дула, 3 февруари 2011.

(6) Изказване пред американския Сенат, 16 март 2010.

(7) Georges Corm, „Quand la „rue arabe“ sert de modèle au Nord“ (Когато „арабската улица“ служи за модел на Севера), 11 февруари 2011, www.lemonde.fr

(8) Вж. Уенгу Кристианасен, „Нито Изток, нито Запад – гръзките решения на Анкара“, Монд дипломатик в Дула, 18 февруари 2010.

(9) Graham E. Fuller, „Revolution in Egypt“ (Революция в Египет), The Christian Science Monitor, Бостън, 4 февруари 2011.

В края на февруари „Мюсюлмански братя“ решиха да основат Партия на свободата и справедливостта – политическо средство, чрез което да влияят на бъдещето на страната.

ЖИЛБЕР АШКАР*

ПРОТИВНО на повечето прогнози, египетският бунт бе организиран и проведен от коалиционни сили с преобладаващо светски и демократичен характер – партии, асоциации, мрежи от интернет потребители. Организациите от ислямското течение или техните членове в лично качество взеха участие в това движение, но наравно с формации, които преди началото на бунта имаха второстепенно значение, и с групи, доближаващи се по-скоро до източноевропейските дисиденти от 1989 г., отколкото до масовите партии или революционни водачи, традиционни участници в социалните революции.

Докато в Тунис дискретността на ислямисткото движение може да се обясни най-вече със жестоката

* Преподавател във Висшето училище за ориенталски и арабски изследвания към Лондонския университет. Автор на книгата *Les Arabes et la Shoah. La guerre israélo-arabe des récits* (Арабите и Холокостът. Словесната израелско-арабска война), Sindbad – Actes Sud, Apr., 2009.

репресия, която ограничи възможностите за действие на партия „Енахда“, парадоксално ключът за малодушното държание на египетските „Мюсюлмански братя“ се намира именно в статута им на партия, толерирана от военния режим.

Ануар Садат, дошъл на власт след смъртта на Гамал Абдел Насър през септември 1970 г., благоприятства завръщането на братството в общественото пространство и издигането му като противовес на левицата на Насър или радикалната левица. „Братята“ се вписаха изцяло в икономическата либерализация (*infatih*), водена от човека, сложил край на насъризма, което социологически се изрази с растящото влияние на новата египетска буржоазия сред членовете им. И все пак, те не се отказваха да изтъкват благочестието си в контраст с ширещата се корупция. Това дори е един от ключовите им аргументи пред дребната буржоазия – любимия им материал за обработване.

„Братството“ беше създадено като религиозно реакционно политическо движение, чиято основна грижа беше – и все още е – ислямизацията на египетските политически и културни институции и утвърждаването на шериата като източник на законодателството. Програма, която е обобщена в главния лозунг на организацията: *Ислямът е решението*. „Братството“ послужи обаче и като политически антидот за екстремистките и жестоки интегриски групировки.

От своя страна, Садат неизменно разчиташе на религията, за да легитимира идеологически властта си на фона на социалните и националистическите протести. Загрижен да компенсира последиците от непопулярния мирен договор, сключен с Израел през март 1979 г. (помалко от шест седмици след иранската революция), през следващата година той наложи промени в конституцията, за да впише шериата като *основен източник на всяко законодателство*, въпреки факта, че сред населението на Египет има значително християнско малцинство. Тази отстъпка не беше достатъчна, за да спечели подкрепата на „Мюсюлмански братя“ за израелско-египетския

договор. Именно тогава Садат реши да сложи край на влиянието им. През 1981 г., няколко месеца преди да бъде убит от членове на екстремистка група от ислямското интегриско течение, той предприе масови арести срещу тях.

Малко след като пое президентския пост след Садат, Хосни Мубарак освободи задържаните членове на „Мюсюлмански братя“. В началото новият президент се показва като умерен и трезв човек, в рязък контраст с огнения стил на предшественика си. Той на свой ред се стремеше да си сътрудничи с „Братята“, за да се сдобие с подкрепа сред народа, като в същото време утвърди режима на контролирана свобода, който Садат беше наложил на „Братството“, за да възпре развитието му.

По-възрастните проявяват консервативно малодушие, а по-младите настояват за политически свободи

Отношенията на „Мюсюлмански братя“ с режима се обтегнаха през 1991 г., когато Египет участва във водената от САЩ коалиция срещу Ирак по време на войната в Залива. Този конфликт предизвика решаващ обрат в отношенията между Вашингтон и саудитския му съюзник, от една страна, и „умерения“ сунитски ислямистки интегризъм, от друга, като към последния принадлежат масовите ислямистки партии в Алжир, Египет и Тунис. За беда на саудитската монархия, която дотогава поддържаше връзки с тях, тези партии се включиха в протестите срещу войната. Разривът им с Рияд спомогна за по-лесното налагане на репресиите, на които бяха подложени в различна степен през 90-те години – със съгласието на САЩ и Европа.

През последните десет години „Мюсюлмански братя“ живяха разкъсвани между консервативното малодушие на по-възрастните им ръководители и натиска на част от по-младите кадри за по-активно застъпване за политическите свободи. И така, те внимаваха да не си

Един диктатор, „спечелил уважение“

Февруари 1947 г. Италия се отказва от правата си върху Либия.

24 декември 1951 г. Обявяване на независимостта. Идрис ал Сенуси става крал.

1 септември 1969 г. Полковник Муамар Кадафи взема властта и обявява републиката.

Декември 1969 г. Споразумения за изтегляне на военните бази (една американска и две британски).

1 декември 1973 г. Национализация на „Бритиш петролиум“.

14 и 15 април 1986 г. Президентът Роналд Рейгън дава заповед за бомбардировки над Триполи и Бенгази.

Декември 1988 г. Атенат срещу „Боинг 747“ на компанията „Пан Ам“ над Локърби (Шотландия). Обвинени са либийските служби.

Април 1992 г. и ноември 1993 г. Санкции на Съвета за сигурност на ООН срещу Либия.

Април 1999 г. Преустановяване на санкциите след сключването на споразумение, разрешаващо либийците, заподозрени за атентата над Локърби, да бъдат съдени. През януари 2001 г. един от двамата обвиняеми е осъден на доживотен затвор. Другият е оправдан.

Септември 2003 г. ООН гласува окончателната отмяна на санкциите.

Декември 2003 г. Либия изоставя програмата си за производство на оръжия за масово поразяване.

Май 2006 г. САЩ възстановяват дипломатическите си отношения с Триполи.

Декември 2007 г. Кадафи е посрещнат в Париж от Никола Саркози.

Август 2010 г. Кадафи е посрещнат в Рим от Силвио Берлускони. Засилване на сътрудничеството с Италия в борбата срещу нелегалната имиграция.

Племената в либийския политически свят

Али ШИБАНИ*

ВЕЧЕРТА на 15 февруари 2011 г., вторник, гражданите на Бенгази, втория по големина град в Либия, се събраха, за да настояват за освобождаването на Фетхи Тарбел. Този адвокат, който представляваше семействата на затворници, застреляни през 1996 г. в затвора „Абу Салим“ в Триполи, беше задържан, защото според официалната версия е разпространил слуха, че затворът бил в пламъци. Освобождаването му не успокои духовете. Бяха разпространени призови за провеждане на „ден на гнева“ на 17 февруари. В уречения ден, подобно на случващото се в останалата част от арабския свят, хиляди протестиращи излязоха по улиците.

Арестите, стрелбата с истински куршуми и прибягването до авиацията не успяха да успокоят положението. Изявлението на полковник Муамар Кадафи по телевизията на 22 февруари и заплахите му за гражданска война, ако не се възстанови спокойствието, засилиха решимостта на протестиращите.

Масштабът на движението предизвика неподчинението на някои военни. Тяхното поведение се дължеше, от една страна, на призива, отправен от племената, и от друга, на присъствието на чуждестранни наемници в редиците на военните.

В Либия, както във всички други страни от Северна Африка, племенната система изигра централна роля за опазване на местната култура и в борбата за независимост. Но при управлението на Идрис I [1951-1969], спомня си Абд ал Монсиф ал Бури, либийски писател и защитник на човешките права (1), племената вече нямали никаква политическа

роля. Обществото се беше организирано в синдикати и сдружения, за да изразява исканията си пред краля, който отхвърляше племенните структури. Именно Кадафи ги интегрира в политическия свят. Историкът Пиер Вермерен уточнява: *той, разбира се, искаше да ги засенчи, за да бъде Върховен водач на всички либийци, но запази тази система в рамките на режима и извън него, докато в другите страни от Магреба тя изчезна. Самият Кадафи произхожда от племе в Сирт. Беше възприеман като член на племе [кадафа], свалило краля, който пък е бил водач на друга общност – сенусите. Кадафи винаги е използвал тази система, понеже тя му служеше и му помагаше да господства над едно население от едва шест милиона души, разпръснати на територия, три пъти по-голяма от тази на Франция.*

След държавния преврат на 1 септември 1969 г., превърнал го във Водач на революцията, Кадафи сключи съюзи с племената, като това трябваше да гарантира властта му. Той назначаваше в революционните комитети най-верните последователи на режима, пък били те и най-некомпетентните управители, добавя Ал Бури. Като разделяше, за да владее по-добре, Водачът настрои едни племена срещу други и си послужи с езиковото многообразие (арабски, берберски и тубу), за да накаже бунтуващите се племена, като например племето тубу, обитаващо територията на няколко страни (2). Ръководителят на Фронта на тубу за спасение на Либия, Иса Атубаби, разкрива положението на хората: *Децата ни нямат право да ходят на училище и да влизат в болница. Жените ни не могат да получат нито семейна книжка, нито извлечение от акта за раждане.*

Кадафи плати на някои племена, за да неутрализира по-добре политическите партии, синдикатите и всяка форма на опо-

зиция, така че да осъществи утопията си за Джамахирията – форма на демокрация на масите без държава, без правителство и без политически партии. Той ги натовари със задачата да потушат студентските протести през 70-те години на миналия век. Ал Бури смята, че цензурата на всички канали за изразяване на мнение засили политическата роля на племената, понеже те служеха за посредници между властите и населението, което очакваше от тях да предават оплакванията му.

В края на февруари племената се намесиха, като призоваха военните да подкрепят народа. Съветът на мъдреците на племето ал зуая, което живее покрай пътя на петрола в Източна Либия, заплаши да отреже износа на черно злато към Европа, ако репресиите продължат. От своя страна, племето ал варфала, едно от най-големите, традиционен съюзник на режима, поиска от Кадафи да напусне страната. Туарегите пък бързо се присъединиха към протестите.

Събеседник, пожелал анонимност, смята, че лоялността към племето е подтикнала военните да се присъединят към народа, понеже *виждаха как умират братята и децата им*. Той добавя: *Чувството за принадлежност към нацията също изигра роля. Когато ръководителите на батальоните видяха как чуждестранни наемници стрелят по либийците, те решиха да защитят протестиращите.*

(1) Abd Al-Moncif Al-Buri, „Le tribalisme, le régionalisme et l'avenir de l'exercice politique en Libye“ (Племенната организация, регионализъмът и бъдещето на политиката в Либия), www.libya-nclo.com (на арабски език).

(2) Племето на тубу, „жителите на Тибести“, живее в Южна Сахара. Наброява около три милиона души и е разпръснато в Чад, Нигер, Египет и Южна Либия, в която представлява 18% от населението.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Павлина Колева

* Журналист.

се обявяват за „мирен преход“

навлекат гнева на властта, като в същото време все повече се ангажираха с демократичната и националистическа съпротива. Членовете им например участват в мрежата „Кефая“ („Стига“). Зародило се в знак на солидарност с втората палестинска Интифада, това движение се разви като опозиция на войната в Ирак през 2003 г., преди да се утвърди като съпротивителна сила срещу диктаторския характер на властта и на династичната наследственост, която започна да се очертава.

Тогава привържениците на по-голяма политическа дързост бяха окуражени от идването на власт на Партията на справедливостта и развитието (ПСР) в Турция – консервативна мюсюлманска партия – след парламентарните избори през 2002 г. Опитът изглежда потвърди възможността за един модел, считан дотогава за неприложим. Бруталната намеса на военните по време на изборния процес в Алжир през януари 1992 г. и след това, през 1997 г. в Турция, насилствената оставка на Неджметин Ербакан, отстранен от армията само година след като застана начело на правителството, действително бяха доказателства, че парламентарният път е затворен за вдъхновените от исляма движения в страните, в които политическата власт е под военен контрол.

Новият опит на Турция показва промяна по този въпрос, още повече че Вашингтон и Европейският съюз дадоха благословията си на този нов курс. Когато през 2004 г. администрацията на Буш се сблъска с краха на официалното си оправдание за нахлуването в Ирак (наличие на оръжия за масово поразяване), тя представи „утвърждаването на демокрацията“ като основна цел на политиката си в Близкия изток. Окуражени от благоприятното развитие на турския случай, във Вашингтон се надигнаха гласове за по-отворено отношение към египетските „Мюсюлмански братя“. Като отстъпи неохотно под натиска на САЩ, Мубарак въведе по-голям плурализъм на изборите през 2005 г. и отпусна повече места на опозицията, съществена част от която са „Мюсюлмански братя“. Така държавният глава искаше да им покаже, че ще извлекат по-голяма полза от свободните избори в Египет от другите. Няколко месеца по-късно, през януари 2006 г., изборната победа на палестинския „Хамас“ отне всякакво желание на администрацията на Буш за „утвърждаване на демокрацията“ в региона като цяло и в частност в Египет.

Избирането на Барак Обама за президент на САЩ, речта му в Кайро на 4 юни 2009 г., в която заявява подкрепата си за демократизирането на региона, както и сякаш презрителното му отношение към египетския му колега наелектризираха опозицията срещу Мубарак. След известно колебание „Мюсюлмански братя“ се включиха в Националната асоциация за промяна, коалиция с либерална насоченост, създадена през февруари 2010 г., начело с Мохамед ел Барадей.

Въпреки това, няколко месеца по-късно те преоблегнаха призивите на либералната опозиция за бойкотирание на парламентарните избори през ноември и декември и участваха на първия тур с надеждата да подновят голяма част от мандатите си. Резултатът не им остави друг избор, освен да бойкотират втория тур. Така се озоваха с един-единствен депутат, срещу осемдесет и осем в предишния парламент.

С тези избори отчаянието стигна до краен предел в една страна, в която 44 % от населението живее с по-малко от 2 долара на ден и където алчната буржоазия от парвенюта демонстрира лукс, сравним единствено с този на владетелите на петролните монархии в Залива, за които Египет е своеобразна игрална площадка. Страната беше като буре с барут, а пожарът дойде от Тунис. Мрежи и съюзи от млади опозиционери призоваха към демонстрация на 25 януари 2011 г. Отстъпвайки отново пред страха си от гнева на властта, „Мюсюлмански братя“ реши да не се отзове на този призив. Едва на третия ден се присъедини към движението, като включи организираниите си сили в протеста. В същото време водачите на братството сипят хвалби по адрес на армията, тъй като са наясно, че това твърдо ядро на режима ще бъде призовано да разреши ситуацията.

„Братството“ се обявява „против религиозната държава“, но „за гражданска държава, позоваваща се на религията“

Когато Мубарак назначи ръководителя на разузнавателните служби Омар Сюлейман за вицепрезидент и когато последният призова опозицията към *диалог*, ръководството на „Мюсюлмански братя“ прие да се срещне с него. Това отстъпление, както и първоначалният отказ да се присъединят към движението, допринесоха за дискредитирането им пред младите водачи на мобилизацията (*chebab*). Накрая, когато Мубарак отстъпи, „Братството“

приветства военната хунта, като в същото време поиска от нея да освободи затворниците и да отмени извънредното положение. То обяви също така решението си да основе законна политическа партия.

Така „Мюсюлмански братя“ заявиха намерението си да работят за „мирния преход“ (*orderly transition*), към който Вашингтон неуморно призовава от самото начало на бунта в Египет. Те поеа ангажимент за постигането на тази цел, като заявиха, че не държат да взимат властта, а искат само да се възползват от демократичните си права. Ето какво казва пред *Ню Йорк Таймс* един от водачите им, Есам ал Ериан: *Ние нямаме намерение да играем доминираща роля в предстоящия политически преход. Няма да издигнем наш кандидат на президентските избори, предвидени за септември. „Братята“ имат за цел установяването на демократична и гражданска държава, като в същото време не признават светската либерална демокрация от американски и европейски тип, която твърдо отхвърля религията от обществения живот* (1).

Още по-ясно той се изразява на пресконференция, дадена същия ден в Кайро, на която подчертава, че „Мюсюлмански братя“ са *против религиозната държава* (тоест държава, ръководена от религиозни водачи, както е в Иран), но са *за гражданска държава, позоваваща се на религията* (2). Използваният арабски термин *marja' iyya* може да означава юридическо-теологична инстанция, натоварена със задачата да проверява съвместимостта на гласуваните от парламента закони с исляма, като идеята е за тази цел да има право да налага законодателно вето – по подобие на оповестения през 2007 г. проект за програма на „Братството“, който обаче не беше официално приет. Този проект бе допълнително разкритикуван, тъй като изтъкваше, че президентската длъжност в Египет не може да бъде изпълнявана от жена или от немюсюлманин.

За да си осигурят подкрепата на „Мюсюлмански братя“, военните назначиха в комитета за преразглеждане на Конституцията един от най-видните членове на „Братството“ – адвоката и бивш депутат Собхи Салех, автор на книга срещу светския характер на обществото. А начело на същия комитет поставиха Тарик ал Бишри, юрист, преминал от национализъм, вдъхновен от насъризма, към разбирания, акцентирани върху ислямската идентичност на Египет и необходимостта законодателството на страната да се основава на шериата. В речта, която произнесе в Кайро по време на масовите протести на 18 февруари, духовният им водач шейх Юсуф ал Кардави, призова демонстрациите да бъдат преустановени и да се даде време на армията, като в същото време я подкани да смени правителството.

Такива са очертанията на „мирния преход“, предвиден от военните под покровителството на Вашингтон – насочен е към изборна демокрация, контролирана от армията, както се разви преходът в Турция между 1980 и 1983 г. На хоризонта се задава и друг аспект от „турския модел“ – възможността партия, вдъхновена от исляма, да вземе властта и да си сътрудничи с военните в управлението на страната. Подобно сътрудничество би могло да се окаже по-лесно в Египет, тъй като египетската армия изобщо не е гарант за светския характер на

Три силни мъже

22 юли 1952 г. Организацията „Свободни офицери“, ръководена от Гамал Абдел Насър, сваля от власт крал Фарук.

26 юли 1956 г. Насър национализира Компанията на Суецкия канал. В отговор на това Франция, Великобритания и Израел атакуват страната.

Юни 1967 г. Война с Израел.

28 септември 1970 г. Насър умира.

5 октомври 1970 г. Ануар ел Садат го наследява.

6 октомври 1973 г. Начало на войната между Египет, Сирия и Израел.

18-19 януари 1977 г. Гладни бунтове.

19 ноември 1977 г. Пътуване на Садат до Йерусалим.

17 септември 1978 г. Подписване на споразуменията от Кемп Дейвид между Египет и Израел.

26 март 1979 г. Мирен договор между Египет и Израел. Арабската лига изключва Египет.

6 октомври 1981 г. Садат е убит. Хосни Мубарак го наследява.

25 февруари 1986 г. Армията смазва бунт сред полицейските кадети.

Декември 2007 г. Масова стачка на държавните служители.

Април 2008 г. Гладни бунтове и работнически стачки.

Януари-февруари 2011 г. Масови манифестации и оставка на президента Мубарак.

обществото, какъвто претендира да е турската армия. И все пак, това съгласие ще остане проблематично, докато „Мюсюлмански братя“ не постигнат осъвременяването, осъществено от турската ПСР, и докато продължават да предизвикват недоверието на САЩ и враждебността на Израел заради отношението си към Палестина.

Но докато революционният потенциал от 25 януари е все още жив, евентуалното му радикализиране, проявено с вълната от социални бунтове, последвала оставката на Мубарак, би могло в крайна сметка да даде живот на ляво течение, в сравнение с което „Мюсюлмански братя“ биха изглеждали като по-малкото зло. Както за Вашингтон, така и за египетските му клиенти във военната област.

(1) Essam El-Erian, „What the Muslim brothers want“ (Kakbo uckam „Мюсюлмански братя“), *The New York Times*, 9 февруари 2011.

(2) „Al-Ikhwān al-Muslimūn: narfud al-Dawla al-Diniyya li annaha dud al-Islām“, 9 февруари 2011, www.ikhwanonline.net

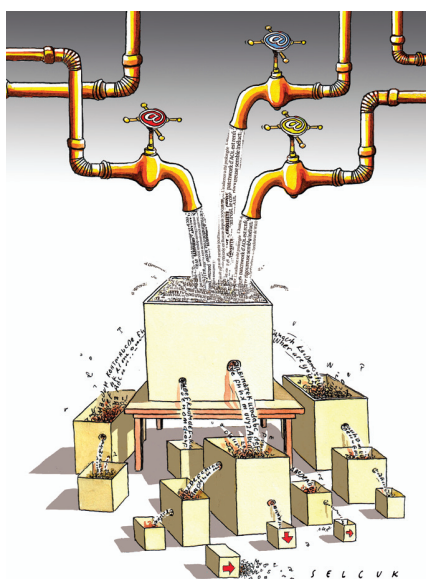
LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Десислава Николова

Автомати за информация

Да се определи какво иска да чете публиката според термините, въведени в търсачките, след което да се наемат орди от редактори, за да се произведе желаното – на такъв принцип работят все по-многобройните „ферми за съдържание“ в интернет.

ИГНАСИО РАМОНЕ*

СТРЕМЕЖЪТ към доходност принуждава медиите повече от всякога да се питат каква информация иска да чете публиката. Тръгва се от следната констатация – по-малко от 15% от онова, което се публикува във вестниците, интересува истински мнозинството от хората. Следователно е налице проблем с предлагането, което не отговаря в достатъчна степен на търсенето. Тогава възникват два въпроса: какъв вид информация да се предоставя и кога точно да става това.

Въпроси от зората на масмедийните, на които благодарение на интернет за първи път може да се даде отговор с помощта на няколко нови инструмента. Един от тях е Google Trends, услуга, която помага да се разбере с каква честота даден термин се изписва в търсачката Google, с възможност за обобщаване на данните по региони и езици (1). Така в реално време може да се разбере какви актуални теми най-силно вълнуват потребителите в даден момент.

Въз основа на тези сведения Google News пусна услуга, генерираща безплатна онлайн информация от статии, които непрекъснато се събират от множество източници в Мрежата и на първо място от другите медии. (...) [Но] големият новатор, прокаращ формулата за „статии по поръчка“ е американският сайт Demand Media, създаден през 2006 г. Според неговия манифест основната му задача е да задоволява световното търсене на съдържание с търговска стойност. Но не какво да е съдържание, тъй като амбициозната му цел е да създава материали, които да разрешават проблеми, да отговарят на въпроси, да улесняват спестяването на пари и време и да правят хората щастливи (2). Медия-мечта!

Как се справя ли? Много е просто, както обяснява една журналистка: За да определи темите, по които да се пише, алгоритъмът на Demand Media отчита най-често пусканите в търсачките термини, ключовите думи, предпочитани от специалистите по реклама, както и наличието или липсата на статии по темата в Мрежата. Така сравнява какво искат да знаят потребителите и колко са готови да платят рекламодателите, за да пуснат реклами до статии по тези теми. След като алгоритъмът идентифицира търсенето, темите, по които да се пише, се публикуват в интернет в Demand Studio – платформа, посещавана от 10 000 редактори и специалисти по видеотехника на свободна практика, които осигуряват на компанията статии и видеозаписи. Достатъчно е да се регистрират на интернет страницата на Studio и да чакат да бъдат обявени темите – понякога се получават до 62 000 предложения само за един ден. Плаща се на статия (по 10 долара) и на видеозапис (по 20 долара) (3).

Ето как с масовата индустриализация на производството на съдържание в интернет Demand Media измис-

ли евтината информация (low cost). През второто тримесечие на 2010 г. например неговите 10 000 редактори на хонорар са произвеждали средно по около 6000 статии и видеозаписи на ден! (...) Разбира се, при такива обороти не трябва да се очаква висококачествен резултат. Но този сайт се превърна в най-големия източник на материали за YouTube, на който предоставя между 10 000 и 20 000 видеозаписа на месец. Те пък генерират близо 1,5 милиона страници, отваряни всекидневно... Все още рядко срещано явление в областта на онлайн медиите, Demand Media се оказва успешно начинание: търговският му оборот за 2009 г. беше изчислен на 200-300 милиона долара.

В същия дух Yahoo! – един от най-известните портали в Мрежата и сериозен съперник на Google, създаде през юли 2010 г. в САЩ информационния сайт The Upshot. Темите в него също не се определят от журналисти, а от статистиките за потребителските търсения в Yahoo!, и по-специално в сайта, генериращ информация, Yahoo! News (4). През май 2010 г. Yahoo! изкупи американската компания „Associated Content“, специализирана в производството на евтино съдържание по поръчка. Всеки месец служителите ѝ преглеждат повече от 50 000 статии, снимки, звукови файлове и видеозаписи, предлагани от близо 380 000 независими сътрудници (5). На потребителите, желаещи да пишат и да бъдат публикувани, „Associated Content“ обяснява, че могат да спечелят и малко пари, тъй като компанията е създадена с идеята, че всеки, който предостави полезна информация, критики, напътствия, интервюта, коментари и други, трябва да бъде възнаграден за компетентността си (6).

До известна степен става въпрос за „масовизиране в световен мащаб“ на работата на хонорар. Тези платформи са наричани „ферми за съдържание“ или „заводи за информация“. Но кой купува подобни данни „на ниски цени“? Асоциации, компании, интернет страници, списания и пресгрупи, както и фирми, желаещи да увеличат обичайната си публика, продажбите си, приходите от реклама и броя на потенциалните си клиенти (7).

Американската група AOL, един от пионерите в интернет пространството, днес вече отделена от групата „Time Warner“ и в период на тежко реструктуриране, реши на свой ред да се препозиционира на пазара, този път като предприятие за информация (8) – именно с тази цел през февруари 2011 г. изкупи онлайн всекидневника „Хъфингтън поуст“. През 2010 г. AOL пусна своя собствена „ферма за съдържание“, Seed.com. На нея се публикуват статии на проходящи в журналистиката, литературата и фотографията творци,

работещи по най-различни теми (развлечения, здраве, спорт, домашни любимци, нови технологии, икономика и финанси, пътувания, политика), които се разпространяват на многобройните ѝ специализирани сайтове (DailyFinance, StyleList, AOL Travel, Moviefone, Wow.com, AOL Food и др.). Както обяснява Сол Хенсел, един от ръководителите на Seed.com, бивш репортер от Ню Йорк Таймс, просто взехме модела на журналистиката на хонорар, такава, каквато винаги е съществувала, и го направихме много по-ефективен (9). (...)

В ЕВРОПА започват да се появяват „ферми за съдържание“ от този вид. Лидер в областта е италианската платформа Populis, чийто самонадеян лозунг гласи: „Там, където изкуството да се създава съдържание се среща с науката в Мрежата“. Тя твърди, че регистрира повече от 18 милиона уникални посетители на месец. Служителите ѝ създадоха база данни с около 16 милиона теми, които представляват интерес както за потребителите, така и за потенциалните рекламодатели. Статиите не са дело на професионални журналисти, а на „редактори на свободна практика“, на любители, запалени по определена тема, които са се регистрирали на сайта. Размерът на хонорарите варира от 5 до 150 евро в зависимост от обема и качеството на статията.

Във Франция също се появяват сайтове за съдържание по поръчка (10). Wikio, европейският портал за индексация на информационните потоци, привлича близо 3 милиона посетители всеки месец. На сайта му „Експертите“ (www.les-experts.com) се публикуват статии, най-вече с практически съвети (11), по теми, избрани от потребителите. Амбицията му е да предлага по 100 000 статии месечно, съставяни от армия блогъри срещу твърдо заплащане – при одобряване на статията, и допълнителен хонорар – в зависимост от читателите, приходите от реклама и компетентността на блогъра.

За сметка на това канадското онлайн списание Suite101 (www.suite101.fr), до което французите имат достъп от септември 2009 г.,

не плаща хонорари на сътрудниците си на свободна практика. Изплащат им се единствено т.нар. *доходи от реклама*, и то ако потребителите „кликнат“ върху продаваните на изгодни цени и разпространявани заедно със статиите рекламни карети. А едно американско изследване върху онлайн икономиката през 2010 г. разкри, че 79% от читателите на информация в Мрежата никога не кликат върху рекламите или го правят много рядко (12). Алчни да „намалят разходите“ за сметка на журналистите, традиционните пресгрупи започват да проявяват все по-голям интерес към тези нови методи за „дейно“ производство на съдържание. Така германската пресгрупа „Hubert Burda Media“, собственик на 186 списания в десетина страни, придоби между 35 и 40% от капитала на сайта Suite101.

НО В СЪСТОЯНИЕ ли са тези „заводи за информация“ да конкурират класическите информационни медии и сайтовете, поддържани от професионални журналисти? Повечето от шефовете на тези „ферми за съдържание“ се съмняват в това по две причини. Първо, защото смятат, че пазарната ниша на информационните сайтове вече е пренаситена, и освен това твърдят, че нямат никакво намере-

- (1) Статия „Google Trends“ в Уикипедия, консултирана на 10 февр. 2011 г.
- (2) „Our Manifesto“ (Нашият манифест), www.demandmedia.com/
- (3) Caroline Boudet, „Demand Media, l'usine à infos du Web“ (Demand Media, заводът за информация на Мрежата), Les Echos, Париж, 23 ноември 2009.
- (4) Вж. Cécile Ducourtieux, Xavier Ternisien, „Quand les internautes dictent l'actualité“ (Когато потребителите в интернет диктуват какво е актуално), Le Monde, 13 юли 2010.
- (5) AFP, 18 май 2010.
- (6) L'Expansion.com, 19 май 2010.
- (7) „Fermes de contenus: business plan et métriques“ (Фермите за съдържание: бизнес план и метрика), декември 2010, www.tubbydev.com
- (8) L'Expansion.com, 17 март 2010.
- (9) *Пак там*.
- (10) Nicolas Rauline, „Les „fermes de contenus“ à la demande se lancent à la conquête du marché français“ („Фермите за съдържание“ по поръчка се впускат да завладяват френския пазар), Les Echos, 21 декември 2010.
- (11) Примерни теми: „Как успешно да се представим на интервю за работа?“, „Как да си продадем апартамента?“, „Какъв шампоан е подходящ за мазна коса?“, „Къде можем изгодно да си купим карамфили?“.
- (12) Le Monde, 20 март 2010.
- (13) Nicolas Rauline, *цит. съч.*
- (14) Marie-Catherine Beuth, „Les nouvelles „ficelles“ des sites d'infos américains“ (Новите „трикове“ на американските информационни сайтове), 18 юли 2010, www.lefigaro.fr
- (15) „Yo no dejaria el destino de las noticias en manos de Google“, El País, Мадрид, 25 юли 2010.

ние да се наместват в нея. Статиите (кратки, лесни и консенсусни), които предлагат, дават преди всичко практически съвети как „по-добре да живеем всеки ден“, съвети от типа „Направи си сам“ и препоръки в областта на здравето, парите, работата, развлеченията, възможностите за пътуване... Основната цел на тези сайтове за евтино съдържание е привличането на голям брой читатели, за да се продават реклами на много ниски цени, като се залага на т.нар. икономика на кликането. Президентът и основател на Populis Лука Аскани смята, че неговият сайт все пак може да се окаже допълващ: В интернет между 20 и 25% от използваната информация идва от традиционните медии, 60 до 65% – от търсачките, и около 15% – от съдържанието, споделяно чрез социалните мрежи. Опитваме се да покрием тези три зони и да даваме адекватни отговори (13).

Междувременно, с кризата в медиите, безплатните информационни сайтове наблюдават отблизо успеха на „фермите за съдържание“ (...). Дори някои авторитетни вестници се замислят за това. През юли 2010 г. американската група Washington Post Company, издател на известния всекидневник, придоби iSurgent, новооткрита компания, която предлага на потребителите да консултират вестник, съобразен с интересите им. Той се генерира автоматично чрез натрупването на съдържание от 27 000 информационни сайта и блога, предлагани на потребителя, който може да отсее тези предложения (14). Тази перспектива ужасява Бил Келър, директор Ню Йорк Таймс: Няма да оставя съдбата на информацията в ръцете на Google (15).

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Марта Иванова

* Откъс от книгата му L'Explosion du journalisme. Des médias de masse à la masse de médias (Експлозия на журналистиката. От масмедийните към масата от медии), Galilée, Paris, на френския книжен пазар от 3 март 2011 г.

„Монд дипломатик“ ООД Венко Кънев Георги Ненков	„Дума 2008“ ЕООД Николай Малинов Павел Бебов
„Монд дипломатик“ започва да излиза на български език през ноември 2004 г. под името „Свят и дипломатия“. От ноември 2005 г. българското издание носи сегашното си име. От началото на 2010 г. „Монд дипломатик“ излиза всеки първи и трети четвъртък на месеца като приложение на в. „Дума“.	Вестник „МОНД дипломатик“
Във Франция вестникът се издава от SA Le Monde diplomatique, в което акционери са SA Le Monde, Асоциация Gunter Holzmann и Асоциацията на приятелите на Le Monde diplomatique.	Директор проф. д.ф.н. Венко КЪНЕВ
Директор Serge HALIMI Главен редактор Maurice LEMOINE	Отговорен редактор Юрий БОРИСОВ
Основател: Hubert BEUVE-MÉRY Предшени директори: François HONTI (1954–1972), Claude JULIEN (1973–1990), Ignacio RAMONET (1990–2008)	Редактори Дора Чичкова Павлина Колева
	За контакт с българската редакция: София – 1784 бул. „Цариградско шосе“ 113 А Вестник „Дума“ (Монд дипломатик – българско издание)
	тел. +359 2 8773447 e-mail: lmdbg@press.bg bg.mondediplo@gmail.com www.bg.mondediplo.com

ЕКАТЕРИНА РАДЕНКОВА е родена на 22 март 1985 г. в София. Миналата година се дипломира в НХА, специалност живопис, в класа на проф. Андрей Даниел. Преди това завършва Националното училище за изящни изкуства "Илия Петров". Участва в много групови изяви, сред които две изложби на 51-во ателие "Натюрморт и приятели" и "Художници рисуват художници" в галерия "София прес"; протестна изложба "Да спасим Рила планина"; две изложби в Бат, Англия и Британския съвет в София, както и пътуваща експозиция от конкурс за детска рисунка на спортна тема по повод летните олимпийски игри в Сидни, Австралия, 2000 г.

Неотдавна младата художничка откри своята дебютна изложба, озаглавена "От Аляска до Аляска" в галерия "София прес". Веднъж вкисил от въздуха на Аляска, човек трудно може да се откъсне от нея и винаги нещо го тегли нататък. Пустите северни пространства, лабиринти от реки, планини от глетчери. Това неповторимо усещане за хармония ме провокира да създам серия от картини, представящи Аляска, споделя художничката. - Тази тема ме е вълнувала най-много през последните години и продължава да ми оказва влияние - добавя Екатерина, която три пъти е ходила в Аляска и има желание пак да замине.

Интервю на Надежда УШЕВА

- Аляска е темата на първата ти самостоятелна изложба. Защо избра точно нея за своя дебют?

- Идеята се роди по време на трите ми пътувания до Аляска, като през целия престой съм си мислила за картини, събирала впечатления и съм си ги представяла. Нарисувах цикъл от 18 творби на тази тема. И съм изключително щастлива, че точно тях представих на дебютната ми изложба.

- Как отиде в Аляска?

- Първата година съвсем случайно попаднах на поканата за Аляска. Имаше най-различни предложения, които звучаха интригуващо. Помислих си, кога друг път ще имам възможност да отида на толкова различно и далечно място, ако не сега. И не съжалявам за избора си, върнах се изпълнена с много емоции и вълнуващи преживявания, заредена с творческо вдъхновение. За последен път бях там през 2009 г.

- Какво правеше там? Оставаше ли ти време да рисуваш?

- Работих във фабрика за съомга. Обработвахме и чистихме риба. Нямах много време да рисувам. На място правех само скици, снимки и трупах впечатления за бъдещите ми картини. Като се връщах, започвах сериозна работа с четка в ръка. Отново се потопих в тази уникална атмосфера. Само че

Екатерина Раденкова: Оптимистка съм за моето бъдеще

За един млад човек е важно да вярва в способностите си, да има кураж и хъс да следва мечтите си - споделя младата художничка, дебютирала неотдавна с първата си самостоятелна изложба в галерия „София прес“

като Нью Йорк, Вашингтон, Чикаго, Сиатъл.

- Какво те впечатли най-силно?

- Силно ме впечатлиха отношенията между хората. Белите нощи през лятото и пълният мрак през зимата са ги направили много чувствителни. През лятото например слънцето залязва за 2-3 часа, а през зимата - обратно, появява се за кратко, колкото да напомним за себе си. Но местните хора са привикнали с тази особеност на географската ширина. Те са много грубожелобни както помежду си, така и към чужденците. Ако някой човек ме срещне на улицата с карта в ръка, без да търся помощ, той сам ще ми предложи. Веднага ще ме упътят накъде да тръгна,

как да стигна до мястото, което търся. Спокойно е, даже и в най-големия град Анкоридж, в който живее половината население на Аляска, около 250 хиляди души. Хората не са изнервени като нас. Вероятно, защото стандартът на живот е доста висок, а и връзката между човека и природата е много плътна. Хората се занимават предимно с риболов през лятото, откъдето идва основният им доход. През зимата работят на нефтените находища. Уловът на кралски раци също е доходоносен. Той се смята за една от най-рискованите професии в света, но много хора се подлагат на този риск.

- Каза, че искаш отново да заминеш. Как се виждаш там?

- Бих искала да остана известно време, да усетя зимата на Аляска, да се потопя в спектакъла на северното сияние, да опитам малко от пълния мрак, да видя как ще се справя с това предизвикателство. Видях лятото, сега е ред на зимата.

- Развитие ли е там изобразителното изкуство?

- Повече е застъпено приложното изкуство, което е типично за Аляска. Характерни са тотемите, изобразяващи истории за цели семейства. За тях всеки детайл има някакво значение. Местните жители правят интересни маски от дърво и кожи, украсени по уникален начин. Разпространено е също изработването на фигурки от кости на животни. Изящните изкуства не са толкова развити. По-рядко може да се срещне интересна живопис или скулптура.

- Какво мислиш да правиш занапред, как си представяш бъдещето си?

- Искан и се надявам да отида пак. Едно от най-силните ми желания е да направя изложба там, защото, това което нарисувах, показва бита на хората и е много близо до техния начин на живот. Мисля, че ще им бъде интересно как момиче от Европа оценява и интерпретира живота на Севера.

- Остана ли ти свободно време да обиколиш и разгледаш други места в САЩ?

- След сезона на съомгата, който продължава месец и половина, след изтощителната работа във фабриката остават два-три месеца, които бяха отредени само за пътувания из Аляска и други щати. Посетих както уникално красиви дивни кътчета в Аляска, така и огромни космополитни центрове

как да стигна до мястото, което търся.

Спокойно е, даже и в най-големия град Анкоридж, в който живее половината население на Аляска, около 250 хиляди души. Хората не са изнервени като нас. Вероятно, защото стандартът на живот е доста висок, а и връзката между човека и природата е много плътна. Хората се занимават предимно с риболов през лятото, откъдето идва основният им доход. През зимата работят на нефтените находища. Уловът на кралски раци също е доходоносен. Той се смята за една от най-рискованите професии в света, но много хора се подлагат на този риск.

- Каза, че искаш отново да заминеш. Как се виждаш там?

- Бих искала да остана известно време, да усетя зимата на Аляска, да се потопя в спектакъла на северното сияние, да опитам малко от пълния мрак, да видя как ще се справя с това предизвикателство. Видях лятото, сега е ред на зимата.

- Развитие ли е там изобразителното изкуство?

- Повече е застъпено приложното изкуство, което е типично за Аляска. Характерни са тотемите, изобразяващи истории за цели семейства. За тях всеки детайл има някакво значение. Местните жители правят интересни маски от дърво и кожи, украсени по уникален начин. Разпространено е също изработването на фигурки от кости на животни. Изящните изкуства не са толкова развити. По-рядко може да се срещне интересна живопис или скулптура.

- Какво мислиш да правиш занапред, как си представяш бъдещето си?

- Искан да се занимавам с това, което обичам - да рисувам, да показвам изкуството си както в България, така и на други места по света. Искан да се усъвършенствам в живописа и да намеря своето завършено "аз". Оптимист съм за моето бъдеще, колкото и трудно да е това. Смятам, че за един млад човек е важно да вярва в способностите си, да има кураж и хъс да следва мечтите си.

- Кои места ти искала да посетиш?

- Всяко място носи свой собствен дух, културата и обичаите на своя народ. Няма място в света, което да не е интересно и вълнуващо. Мечтая да отида в Индия, Египет, Камбоджа, Бразилия, Чили, Перу... Обичам да пътувам и в България. Нашите малки, китни селца и градчета са изпълнени с цвят и носят духа на историята ни.

"Консервна фабрика за риба"

Абсурдите на българската топонимия

133 години след Освобождението на България от турско робство над 130 селища в страната продължават да носят чужди имена. Защо?

БОРИС ДАНКОВ

Изглежда почти абсурдно, че 133 години след Освобождението ни от турско робство много наши села и градове продължават да носят чужди имена. По-голямата част от тях са османотурски названия, останали от петвековното владичество на завоевателя. Някои от тях са побългарени, но това не променя по същество техния произход и съдържание. Трети са трансформации от тракийски и гръцки, византийски названия, които по същество са небългарски, чужди имена, независимо от това, че отдавна сме "свикнали" с тях и ги възприемаме едва ли не като български.

Толерантност или немарливост

По-интересно е друго - доколко пословичната българска историческа толерантност е такава. Или по-скоро е резултат на немарливост и липса на чувство за историчност; готовност за оцеляване - с цената на безогледно нагаждачество и верноподанически конформизъм.

В това отношение имената на българските селища като че ли са красноречива кардиограма на немарливостта и пословичната нашенска търпеливост. Едва ли по друг начин може да се определи фактът, че в началото на XXI век такъв голям процент от селищните названия в България са останали непроменени.

Истина е, че в резултат на петвековното османско "присъствие" почти цялата българска топонимия е била подменена с турска. Затова след Освобождението една от първите задачи на новосъздадената държавна администрация е била османотурските названия на селищата да бъдат сменени с български. Според изследването на П. Коледаров и Н. Мичев "Промените в имената и статута на селищата в България 1878 - 1972 г." през периода 1878 - 1912 г. са отпаднали около 560 турски имена. През периода 1920 - 1934 г. са преименувани 2091 селища. От 1935 - 1944 г. са сменени 432 названия. След 1944 г. са променени имената на повече от 700 селища, като 25 на сто от тях са получили антропоними на "вудни държавници", 4% са подменени със "символи на прогреса", а едва за 10 процента може да се предполага, че са сменени османотурските им названия.

Печално известна е кампанията

за "прекръстване" на улици и селища след 1989 г., когато се надигнаха демократични "гласове" за замяна на "тоталитарните" имена с техните "изконни" (гори турско-арабски!) названия. Оттогава е и нелепо преименуване на Михайловград в Монтана, докато изконното българско име на града си е Кутловица.

В момента над 130 селища в страната носят османотурски имена: Абрим, Аврен, Айдемир, Алтимир, Алфатар, Арда, Арзан, Арпаджик, Арчар, Белеврен, Боаза, Булаир, Веграре, Гоз, Джебел, Дръндар, Дуванли, Дуранкулак, Егрек, Зеблил, Ирник, Кайнарджа, Караисен, Карабунар, Карпелит, Конак, Конаре, Конуш, Кочан, Късак, Мезек, Мустрак, Оман, Скутаре, Табан, Тузлата, Хайредин, Чарда, Чилик, Шиливери... Списъкът

Историческа карта на България от X век, на която ясно се виждат изконните български имена на основните селища в страната

Българският герб в Стематографията на Христофор Жефарович

е толкова дълъг, че е трудно да бъдат изредени всички османотурски имена, които се подвизават в днешната българска топонимия. Достатъчно е да се прелисти актуалният пощенски указател на България, да се надникне в етимологията на селищните имена, за да се разбере каква топонимична ориенталска "екзотика" се крие в тях.

Ако има нещо странно

то е във факта, че в началото на XXI век няколко от големите български градове продължават да се подвизават с чужди названия, без това да смуцава никого и да прави някому впечатление. Така името на гр. Айтос е определено чуждоезично. То идва от византийското название на крепостта Аетос, която се намира в съседство с града, докато в анализите на историята селището си има забравено българско име. Османотурско е и названието на гр. Харманли, което се свързва с "равно място" и турското "харман" за вършеене, като се пренебрегва изконната българска мартирология, свързана с бащата на Крали Марко - Вълкашин. Името на гр. Кърджали също е открито османотурско. Всякакви опити за неговото топонимично "облагородяване" са пресилени и жалки (че това било име на едва ли не изстрадал проповедник Кърджа Али?!). Докато то идва от името на известния завоевател от времето на султан Мурад I (1360 - 1389), покорил с огън и меч българските селища в Източните Родопи. Чисто турско е името на Пазарджик, колкото да ни се внушава, че неговата съставна част "пазар" е навлязла трайно в езика ни. Османотурско, макар и побългарено, е названието на Хасково, което в буквален превод на старото име Хаской означава ленно (спахийско) владение на султана. Побългарено турско название се крие зад Севлиево, което идва от името на някогашния турски владетел Селви или Серви. Потурчено е названието на Кюстендил, като е променено името на неговия феодален владетел Константин Драгаш (1379 - 1395).

Такава е жалката картинка

В полето на българската селищна топонимия в началото на третото хилядолетие. Затова няма защо да се учудваме, че неотдавна скандалната изселническа фондация "Бултюрк" се зае да "сондира" сред турското население у нас неговата "готовност" за възстановяване на османотурските имена на някои селища като Крумовград, Омуртаг и Търговище.

Не може да предизвика учудване и поведението на родните "националисти" (по-скоро ксенофоби!) от "Атака", които, вместо да излязат с някаква конкретна инициатива по случая "Бултюрк", предпочетоха да "разлаят кучетата" в Брюксел. Ако четата на Сидеров имаше сериозни намерения за решаването на проблема, вместо да вдига излишна пушилка и врява, щеше да предложи в Народното събрание Закон за селищните названия в България, с който веднъж завинаги да се сложи точка на абсурдите с българската топонимия. В най-лошия случай нашенските "патриоти" щяха да прокарат чрез ГЕРБ някакво правителствено решение по казуса, чрез което да започне последователна смяна на османотурските названия на българските градове и села. Уви, по всичко изглежда, че съмнелениците на Сидеров са толкова патриоти, колкото Доган е хигроинженер... Ако не беше така, сигурно и нещата в мило то ни отечество щяха да изглеждат по-иначе, отколкото са всъщност.

Галерия

www.duma.bg

Изложба, вдъхновена от кръговрата

Красимир Джигров рисува творби, побудени от преклонението му пред природата

До 18 март може да се видят рисунките и скулптурите на проф. Красимир Джигров в галерия "Ракурси" (ул. "Хан Крум" 4а).

Тази изложба е колкото различна, толкова и еднопосочна, защото, както посочва авторът, "тя е предизвикана от преклонението ми пред природата, пред кръговрата на сезоните, деня и нощта, пред нейните символи - ябълката, греха, чрез който се ражда новият живот, и най-вече жената, главния, вечния символ на живота за мен. Тази

изложба е и преклонение пред енциклопедичния Ернст Гомбрих, чийто труд "Изкуството и неговата история" предизвиква непрекъснато моето възхищение. Приемам и поддържам тезата му, че "няма такова нещо като "изкуство". Има само художници."

Да, може би странни взаимовръзки, но те бяха мое състояние, моментно, но и трайно, свързано с много лични проблеми, изводи и истини, провокирали това мое вдъхновение, чийто резултат е тази изложба, допълва Красимир Джигров.

Той е роден през 1947 г. Завършил е Художествената гимназия в София и НХА, специалност керамика, при проф. Венко Колев. Член е на СБХ. До 1990 г. участва във всички изложби на приложните изкуства, провеждани по линията на АМХ и СБХ в страната и чужбина. За този период има поредица на монументални творби в конкретна архитектурна среда. Работи в областта на рисунката, живописата, текстил, камък, бронз, дърво и керамика. Има над 20 самостоятелни изложби в България, Македония, Румъ-

ния, Турция, Австрия.

Организатор е на международния пленер "Арт керамика" в Троян. Професор и дългогодишен ръководител на катедра "Керамика" в НХА. Носител е на награда за цялостно представяне в младежка изложба и за цялостно творчество на името на Иван Пенков.

Съвременни инсталации от Анна Ермолаева

Анна Ермолаева притежава невероятната интуиция да се окаже на подходящото място в подходящия момент, за да "намери" историите си, документални в основата им. Директният поглед на камерата ѝ притежава яснота и четливост, създава усещане, че вижда всичко със собствените си очи.

Двуканалната видеоинсталация "Отдръпни се" (2006-2008) представя как на прочутия виенски битак Nashmarkt в края на работния ден един булдозер изрива всичко непродадено. И само за секунди нужните може би някому стоки се превръщат в боклук - в огромна и заплашителна планина от доскорошни обекти на желание. "Петилетен план" е проект в процес - авторката снима ескалатора на една и съща метростанция в родния си град с интервал от пет години.

В София са представени и най-новите работи на художничката. Във видеото "Навътре/Навън" (2011) камерата снима домашна библиотечка с малки мили сувенирчета по рафтовете, после се отдалечава и разбираме, че този интимен кът е всъщност част от полуразрушена сграда - оголен, превърнат в публично достояние от може би страшен катаклизъм. В двуканалната инсталация "Облаци" красотата, видяна през илюминатора на самолет, започва странно да запълва пространството на салона му.

Най-старата работа е "Вкл./Изкл." (1999) - ироничен коментар към едно от най-древните клишета в света - мъжествеността. Изложбата може да се посети до 11 април в галерия ИСИ (бул. "Васил Левски" 134, вход откъм ул. "Екзарх Йосиф").

Анна Ермолаева напуска родния си Ленинград поради политически преследвания, когато е на 19 г. Пристига във Виена без пари и познатства, работи всичко, учи история на изкуството и нови медии. Още като студентка е поканена от куратора Харалд Зеeman да участва в раздела "Aperto Over All" на 48-ото Венецианско биенале. От 2005 г. е преподавателка в Университета по изкуства и дизайн в Карлсруе. Участвала е в много международни изложби.

Крум Дамянов представя новите си пластики

тел, доцент, професор към Архитектурния факултет на ВИАС. От 1994 г. е професор към катедра "Скулптура" на НХА. Носител е на най-високи отличия - наградата "Иван Лазаров" за монументална скулптура, държавната на-

града "Паисий Хилендарски" и др.

Крум Дамянов е автор на редица паметници, сред които "Бранителите на Стара Загора", "Асениевци" във Велико Търново, "Създателите на българската държава" в Шумен, камбаните "Знаме на мира", "Софроний" във Враца, "Разпятието" в Кюстендил. Доста работи на проф. Крум Дамянов, особено с библейски сюжети като "Завръщането на блудния син", има в колекцията на мецената на българското изкуство Юго Вутен.

Най-новите скулптури на Крум Дамянов са подредени до 23 март в галерия "Арте" (ул. "Г. С. Раковски" 183А). Бронзовите пластики разкриват съкровените възгледи на автора през последната година.

Проф. Крум Дамянов е роден през 1937 г. в Ракитово, Пазарджишко. Завършил е Националната художествена академия, специалност декоративно-монументална скулптура при проф. Любомир Далчев. От 1969 г. до 1994 г. последователно е преподава-

Мартенско настроение

Художникът Кирил Божков показва изложба живопис, вдъхновена от пролетта. Тя ще бъде разположена до 26 март в арт галерия "Кирил Божков". Експозицията "Мартенско настроение" е посветена на доброто настроение навсякъде около нас през целия март, породено от "песента на капчуците, чуруликането на птиците, крехото присъствие на първите кокичета". Представени са пейзажи, цветя, женско лице, символизиращо пролетта, и др.

Изложбата включва и картини от поредицата "Розови платна", като се търси символика с българската традиция на 1 март да се закичваме с мартеници - бели и червени. Идеята обаче не е заимствана само от смесването на двата цвята, а е плод на далеч по-прозаични обстоятелства. Преди време Кирил Божков се натъкнал в специализиран магазин на розово платно, което никога не искал да купи заради необичайния му цвят.

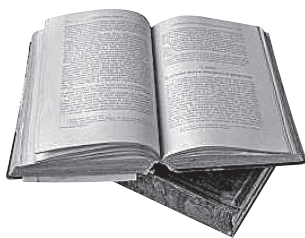
Художникът обаче не се притеснил от това и го купил. Аз смятам, че цветът не само не е попречил, а дори е помогнал за настроението в сюжетите, изписани върху тези платна - сюрреалистични композиции, импресионистични есенни и

зимни пейзажи. Комбинират се отлично със сериата пролетни пейзажи, в които преобладават сигнално зелени пролетни нюанси, посочва Божков.

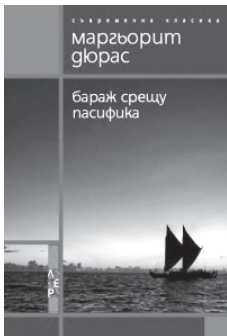
Като контрапункт на розово-зелената идилгия

в изложбата е представен и портретът "Старец". От картината безизразно гледа мъж, надхвърлил приличието на възрастта и приличието на всички норми в живота - без мъдрост.

□ Лавица

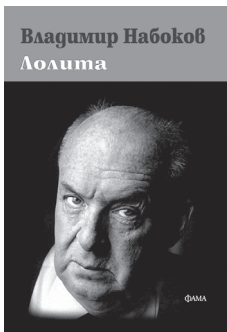
“БАРАЖ СРЕЩУ ПАСИФИКА” от Маргьорит Дюрас, издадена от “Летера”, ни отвежда в 20-те години на миналия век. Това е безутешен и поетичен разказ за угнетяваща мизерия, за гладни деца, гладни кучета и гладни тигри. За богатите и бедните, за големия град и големите надежди. За съдби, които зависят от продажбата на един пръстен с диамант и от прищявките на планаторски синове. За неударжимата стихия на океанския прилив, който залива и опустошава земята и надеждата. Но и за бунта на непримиримия човешки дух срещу съдбата и слепите природни сили. Дори да е отчаян. И обречен. Като баража пред Пасифика...

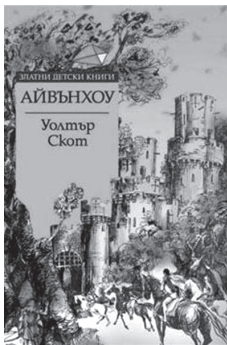
“ТЕОРИЯ ЗА МАТЕРИЯТА И СВЕТЛИНАТА” от Андрю Портър сякаш материализира и осветлява иначе най-незабележимите хора - с обикновени професии, с неатрактивни съдби, преследвани от реални или фиктивни вини и изправени пред истински важен или въображаем избор. Стилът му е по чеховски лаконичен и изчистен, а героите му се лутат между смешното и трагичното, разполовени между страсти и дълг и в непрестанно дирене на тънката нишка, която свързва семейството и чертае съдбите ни. Според британския “Индипендънт” Потър (р. 1972 г.) е един от най-добрите нови разказвачи на Америка. Издава “Милениум”.

“ПОЛИТА” от Владимир Набоков пусна на книжния пазар издателство “Фама”. С корицата на третото издание на прочутата творба от 1997 г. насам издателството отдава почит на създателя на малката изкуствелка. Самата скандална история за връзката между мъж на средна възраст и едва съзряващо момиче неизбежно извиква във въображението очаквания за изтънчена перверзност, дори за порнография. Но не само поквара и еротика извират от “Полита”. Гениалният Набоков още отпреди запленил от темата за любовта като опасна лудост е превърнал този шокиращ материал във върховно интелектуално постижение.

“АЙВЪНХОУ” от Уолтър Скот е исторически рицарски роман, написан през 1819 г. Действието се развива през XII век във феодална Англия. Романът е наречен на фамилията на главния герой - рицаря Уилфред (от) Айвънхоу. Айвънхоу е и името, под което най-често се споменава главният герой. Сюжетът на романа се развива по време на управление на Джон Безземни - век след завоюването на кралство Англия от норманите, по време, когато все още съществува напрежение между местните саксонци и норманските завоеватели. Един от най-популярните романи на шотландския автор излиза в поредицата “Златни детски книги” на КК “Труд”.

Принос към незабравата

Нова книга за спогвижника на Гоце Делчев - Атанас С. Даскалов

Бойка АСИОВА

Таско Врански. Серски войвода. Това е едно от многото имена на тази личност. Изписано е на скромния паметник, издигнат от неговите земляци в центъра на родното му село Враня, Мелнишко. С книгата “Таско Войвода” Атанас Кременлиев е успял да извади от незнанието обрза на този малко познат войвода на ВМОРО, любимец на народа, ръководител в Серския революционен окръг. Освен вкус към истинските стойности от миналото авторът очевидно изпитва симпатии към героя на своя историко-документален очерк Атанас Спасов Даскалов (1878-1923). А симпатиите често съдържат енергията, която движи изследователя към целта.

Атанас Кременлиев се е хванал за якото, усукано, цялото на възли въже на националноосвободителните борби на Македония и е открил в него тънката до скъсване нишчица на Таската Серски. Малко по малко, последователно и с инатливо съзнание, че това е потребно за поколенията, Кременлиев е изровил свидетелства за Войводата. Наистина оскъдни - по причина на случайни обстоятелства или от скромност на лицето. Или и по двете. Дали от пожеляла фотография, дали спомен от изпята на селския събор песен, писмо на дъното на нечий стар сандък, документи от дебрите на Централния държавен

архив и в музейни сбирки, краеведчески трудове на местни патриоти, писма, вестникарски изрезки...

Чертца по чертица изследователят е изписал фигурата на Таската Серски. Този мъж е един от най-близките до сърцето на Гоце Делчев поради своята преданост, скромност, върност. При обиколките на Гоце из Серско Таско неотлъчно е с него. Неговият лик е и на фотографията в пещерата Капе в Алиботуш. Тази е снимката, която за последно запечатва жив апостола на националноосвободителната революция в Македония. Тук през пролетта на 1903 г. събира сподвижниците си, за да решат готови ли са за въстание. Оттук Гоце тръгва към смъртта. В село Баница, където загива в сражение с турския аскер, Таската пак е до своя Бог. За да остане жив и до края на живота да носи горестта в сърцето си, че не е могъл да предпази от гибел своя Бог.

През 1906 г. като войводи на чети в

Атанас Кременлиев

ТАСКО ВОЙВОДА

на Христофор Тзавелла.

Към двата паметника на революционера Атанас Спасов Даскалов от село Враня - гранитния му бюст в родното село и народните песни за него, Атанас Кременлиев прибавя и своята книга “Таско Войвода”. Една стабилна опора за незабравата на светли имена от славно минало.

□ Класика

Брам Стокър мери сили с Оскар Уайлд в приказния жанр

върне и двамата ще се оженият. В друга приказка на Брам Стокър (“Лудостта на 7”) палав гарван изкълвава седмиците в една класна стая и поставя в неочаквана ситуация всички.

Ейбрахам “Брам” Стокър е роден на 8 ноември 1847 г. във Февърю. 30 години по-късно той е театрален критик и се жени за Флорънс Балком, актриса и прочута красавица, ухажвана и от Оскар Уайлд.

Стокър става директор на един от най-успешните лондонски театри и го ръководи цели 27 години. Близък приятел е на Артър Конан Дойл, с когото има далечна роднинска връзка. През 1897 г. е публикуван неговият шедевър “Дракула”.

Оскар Уайлд

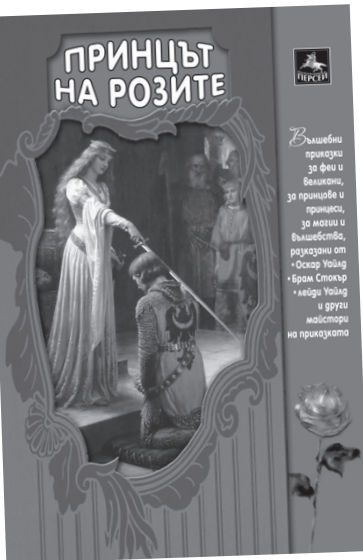
Сборникът “Принцът на розите” поднася в нов превод класическите приказки на Оскар Уайлд “Щастливият принц”, “Рожденият ден на инфантата” и “Младият крал”. Уайлд, творил в различни жанрове, е автор на два приказни сборника, от които са взети тези творби. Понякога тъжни и предразполагащи към размисъл, те са четиво, към което човек може да се връща многократно в различни етапи от живота си, за да открива все нови и нови неща в тях. С “Рогатите вещици” е представена и майката на писателя - лейди Уайлд, която също пише и през целия си живот е обзета от страст да събира и обработва приказки и легенди.

У и л я м Бътлър Йейтс, една от най-изтъкнатите

Брам Стокър

фигури в европейската литература и Нобелов лауреат за литература през 1923 г., съставя няколко сборника с вълшебни приказки. Така той отсява имената на майстори на приказката като Уилям Лармини, Едмънд Лийми, Т. Крофтън Крокър, Уилям Карлтън, Самюел Ловър и Джеймс О'Грейди, с които българският читател ще се срещне за пръв път. Забавни и увлекателни, понякога страшни, друг път смешни, тези приказки учат младия читател как да живее и как да се бори, като отстоява ценните за него неща.

Легендарният Брам Стокър, създателят на Дракула, се разкрива в неочаквана светлина в сборника с приказки “Принцът на розите”. Заглавие на книгата, която се издава у нас от ИК “Персей”, дава едноименното приказно произведение на Стокър. В него смелият принц Зафир се впуска в неравна битка със страшен великан, който заплашва кралството, управлявано от баща му крал Маго. Преди двубоя красивата принцеса Блубел му дава благоуханна роза като израз на любовта си и вярата си, че той ще се

□ Разкази

„Колибри” с нова книга на Салман Рушди

“Харун и морето от приказки” от Салман Рушди възпелтава най-характерното в творчеството на големия съвременен разказвач. Тук ще откриете тъй характерните за него езикови еквилибристики и закачки, класически фантазмагории и иносказания, еднакво завладяващи въображението на деца и възрастни. Така издателите от “Колибри” представят новото издание в превод от английски на Жечка Георгиева.

Салман Рушди (р. 1947 г. в Бомбай) е британски писател от индийски произход, който спечелва признание още с публикуването на втория си роман “Среднощни деца” (1981), за който е удостоен с наградата “Букър Ман”. През 1988 г. неговият четвърти роман “Сатанински строфи” предизвиква силна реакция в ислямския свят, иранският аятолах обявява автора за вероотстъпник и за убийството му е определена голяма парична награда.

„Филип Кутев” празнува 60 години

Концерти и спектакли с най-атрактивните програми на състава са планирани за юбилей

Националният фолклорен ансамбъл „Филип Кутев” обяви богатата си програма от събития за отпразнуване на 60-годишнината на обичания от всички музикално-танцов състав. През цялата 2011 г. е предвидена богата програма от събития, които включват концерти, спектакли, участие във фестивали и изложба, научи ДУМА от Стоян А. Стоянов. Честването на юбилей ще бъде открито през март с оперетата „Българи от старо време”, съвместна продукция с Музикалния театър „Стефан Македонски”. През април ще се състои Великденски концерт, а тържественият концерт е насрочен за месец май.

Програмата на събитията включва премиери на детския спектакъл „Клан, клан - недо-клан”, концерти с класиката на ансамбъла, концерт-спектакъл „Диви ягоди”, концерт „Солистите на ансамбъл „Филип Кутев”, участие във Втория фолкфест „От Витоша по-високо нема”, издаване на CD с класически хитове, концерт със симфоничния оркестър на БНР, бенефис на солистите - певци и танцьори на ансамбъла, навършили 80 години, хоров концерт „Бисерите на Филип Кутев”, изложба на костюми от колекцията на ансамбъла и авторски скици към тях на художничките Невя Тузсузова и Венера Наследникова в Етнографския музей (част от Института за етнология, фолклорис-

Проф. Елена Кутева и Георги Андреев, главен диригент и композитор на ансамбъла, обсъждат програмата от събития за 60-годишния юбилей

Снимка: Мирслав Златев, Булафото/НБА „ФИЛИП КУТЕВ”

тика с етнографски музей) и др. През 1951 г. именитият български композитор Филип Кутев (1903-1982) осъществява една своя мечта - да създаде нов музикално-танцово сценичен жанр, който да охужествява на сцената българския фолклор, давайки му нов живот. Ансамбълът е ново за културата на България явление, което става модел за създаването на много подобни състави у нас. Продукцията му излиза извън границите на страната ни, превръщайки се в културен феномен, повлиял и на световната култура. Естетическата цел на Филип Кутев е била запазването на формата и стилистиката

на българския селски фолклор в сценичните композиции и песни чрез национални инструменти, традиционно вокално звукоизвличане, старинни костюми и танци. Изключително богатият и разнообразен по диалекти - говорни, музикални, танцуванно-пластични, на типове звукоизвличане, на костюми, български фолклор се превръща в източник за създаването на много и различни концертни и театрално-сценични програми, в които всеки българин разпознава нещо свое - нещо от родния си край.

„Ансамбъл „Филип Кутев” от създаването си до днес следва своята историческа мисия, не-

Част от ансамбъла репетира „Българи от старо време”

отстъпвайки в нито един момент на професионализма и художествено-естетическите критерии. Същевременно ние обогатяваме и развиваме репертоара си, обръщайки се както към неексплоатирани фолклорни източници от богатото българско наследство, така и към стойностни композитори и хореографи, които да ги претворят сценично” - отбелязва проф. Елена Кутева, директорка на ансамбъла.

Организацията на проявите, свързани с 60-годишнината на „Филип Кутев”, е поверена на организационен комитет с председател министъра на културата Вежди Рашидов. Негови членове са проф. д-р Михаил

Букурещлиев, бивш директор на „Филип Кутев”, проф. дин Лозанка Пейчева, директорка на Института за етнология и фолклор с Етнографски музей, проф. Димитър Момчилов, ректор на НМА „Панчо Владигеров”, проф. Жени Захаријева, председателка на СБМТД, Жана Иванова, управителка на ИК „Жануа '98”, и проф. д-р Елена Кутева, директорка на ДФА „Филип Кутев”. Събитията ще се състоят в периода март-декември в София и в други градове. Проявите са подкрепени от държавните институции, като организаторите разчитат и на финансовата помощ на компании и организации.

Снимка: „ВИТАЛИТИ МЮЗИК”

Тъмен ли е генят на момчетата от „Немо”

Отговорът е в новата им песен, която от няколко дни препуска в ефира. Парчето идва като естествено продължение на „Песен в го диез”, която сътвориха в компанията на новия си барабанист Шарки. Сингълът „Тъмен ден” е записан в студио „На вилата”. Музиката и текстът са на вокалиста Алек, аранжирментът е на „Немо”, а смесването - на група „Иерихон”. Парчето може да се чуе на честотите на радио Стар ФМ, както и в секция „Музика” на www.nemoband.com, и в YouTube, научи ДУМА от Петя Рачева. „Немо” е и сред 8-те финалисти в конкурса „Jack Daniel's Battle of the Bands” - България 2011. Отличени са в категорията „Най-добра любителска рок група” сред 57 банди, записали участие в нагпреварата. Предстои им най-вълнуващата фаза от рок битката - участие в клубно турне. След Велико Търново, следващите концерти са на 9 март в „Swinging Hall” в София, на 10 март - в клуб „JAM”, Стара Загора, на 13-и - в „The BOX”, София, на 15-и - в „Строежа”, София, на 19-и - в „Трите льва”, Варна, и на 20 март - в „Полинеро”, Пловдив. Според регламента на „Jack Daniel's Battle of the Bands” - България 2011, музикалната нагпревара ще стигне своята кулминация по време на финалния концерт на 15 април в София, когато ще бъдат обявени победителите. Парчетата на рокаджииите, участници в Битката на бандите, ще бъдат компилирани в диск, който ще се разпространява безплатно със сп. „Про-рок”.

Хю Лори „Доктор Хаус” дебютира с албум в традициите на блуса

„Let Them Talk” е първият албум на Хю Лори, откакто подписа с „Warner Bros Records” през 2010 г. Проектът е продуциран от Джо Хенри и е записан в Лос Анджелис и Ню Орлеанс, а звученето му е в духа на нюорлеанския блус - жанр, който пробужда любовта на Хю към музиката.

Вдъхновен от албуми в подобен стил като „Buena Vista Social Club” на Рай Кудър и „O' Brother Where Art Thou”, саундтрака на T-Bone Burnett, „Let Them Talk” на Хю Лори обединява необикновената селекция от традиционни песни, известни музиканти и легендарни изпълнители.

Записите на албума включват вокалните и клавирни умения на Хю, подкрепени от „Кралицата на Ню Орлеанс” Ирма Томас, блус пианиста Ален Тусен и певица легенда

Сър Том Джоунс. Изключително е „After You've Gone” - съвместно парче с музикалния герой Д-р Джон.

Премиерата на „Let Them Talk” за Европа е определена за 9 май, като в нейна подкрепа ще бъдат организирани лайв концерти в Лондон, Париж, Берлин, а също и ще бъде излъчен специален документален филм, който ще проследява музикалното пътешествие на Хю Лори до Ню Орлеанс.

Хю Лори е най-гледаната телевизионна звезда, като главната роля в сериала „Доктор Хаус” му осигурява близо 81 милиона зрители седмично по цял свят. Свирейки на пиано и китара, Хю се занимава с блус почти цял живот - от 6-годишна възраст. Въпреки че много пъти е правил опити да запише албум, талантливият артист едва сега успява

да реализира мечтите си. Дебютният албум „Let Them Talk” на Хю Лори ще бъде на българския музикален пазар от „Орфей мюзик”, изключителен лицензиант на „Warner Music International”, научи ДУМА от Мина Рожева.

Снимка: „ОРФЕЙ МЮЗИК”

Кид Рок е сред водещите изпълнители на рок фестивала в САЩ

Кид Рок ще бъде хедлайнер на тазгодишния Рок фест в САЩ. Събитието ще се състои от 14 до 17 юли, а Кид Рок ще забавлява публиката на живо на 15-и. В момента певецът е на турне в Северна Америка, за да представи новия си албум „Born Free”. Обиколката започна на 15 януари с юбилеен концерт по случай 40-ия рожден ден на певица в родния му град - Детройт, както ДУМА писа, и продължава, въпреки че „лошото момче на Америка” се сблъска с лошите метеорологични условия в страната и няколко дати бяха отложени.

„Born Free” - осмият студийен албум на изпълнителя, излезе на 16 ноември м. г. и изкачи класацията на „Billboard” за рок албуми. В много отношения този проект е повратна точка в кариерата на Кид Рок. Въпреки че все още я има дързостта, остроумието и самоувереността, белязали предишните му албуми, в този изпълнителят не рапира, няма го и метъл звученето - дори липсва предупредителен стикер за родителски контрол. Гледайки как всичко се срива през последните няколко години - икономиката, загубата на работни места, исках да направя запис, който да отрази тази реалност, но също и да има собствен дух, споделя музикантът.

„Born Free” е на българския пазар, благодарение на „Орфей мюзик”.

Театърът служи, за да живеем други животи

Пълното и парадоксално весело за полицейски трилър заглавие на пиесата на вече прочутия в много страни каталунски драматург Жорди Галсеран е „Карнавал.com“. Действието се развива в седмицата преди началото на постите, когато се правят шумни масови тържества с паради, маски, музика, танци и пируване. Сред празника обаче се намесва терористична формация, която изнудва, отвлича и убива. Така напрежението в полицейското управление, което е основното място на действие, е високо, телефоните не спират да звънят, служителите са отчаяни, защото трябва да спрат действията на терористи и компютърен престъпник, а нямат нито заподозрян, нито мотив, нито искане за откуп. В същото време една самотна майка без средства изживява най-лошия си кошмар...

Началото на търсенето - Койна Русева, Ангелина Славова и Вихър Стойчев

Василена Радева поставя полицейския трилър „Карнавал“ от Жорди Галсеран на сцената на Младежкия

спектакля „Нордост“ и номинирана за режисура за наградата на САБ „Икар 2011“, отново е концентрирала творческия си интерес към една напрегната ситуация, в която човешките характери проявяват най-добрите, но и най-лошите си черти. Разгръщайки действието с максимално вътрешно и външно напрежение, тя прави своеобразен разрез на жестокото и изпълнено не само с физическо насилие време, в което живеем, с което доразвива и доказва мисълта на драматурга, че на сцената най-важни са случката и персонажите и затова ми допадна идеята да преведа с театралния инструментариум нещо толкова филмово като полицейския трилър. „Сетих се за екзекуциите на заложници в Ирак, които се заснемаха и разпространяваха в интернет, и те ме ориентираха как да разкажа едно отвличане и

разследването около него в реално време и без промяна на мястото - разказва авторът. - Докато се подготвях за пиесата, направих нещо като анкета сред приятелите си с въпроса „Какво е най-лошото, което може да ти се случи в живота?“ Повечето казаха: „Да ми умре дете.“ Когато настоях: „А нещо по-лошо?“, някои отговориха: „Да го гледам как умира и да не мога да направя нищо.“ Тогава си рекох - щом това е най-страшното, което може да се случи на човек, пиесата ще е за него.“

Койна Русева е в ролята на полицейския инспектор, а Ангелина Славова е компютърен програмист. В спектакля участват още Деян Ангелов, Елена Бърдарска и Вихър Стойчев. Сценографията, костюмите и видеото са на Никола Налбантов. Музиката е написал Мартин Каров.

Най-тежко е очакването - Койна Русева в сцена от спектакля

С кинематографичен ритъм, който напомня на филми и телевизионни сериали за похищения на деца, пиесата създава повече напрежение с онова, което оставя недоизказано на въображението на публиката. Според Жорди Галсеран „Карнавал“ докосва толкова болезнени места, че част от публиката може би няма да го понесе добре. Единственото, което мога да обещая на зрителите, е, че ще изживеят емоции, които рядко се изживяват в театъра. А театърът, мисля, служи точно за да живеем други животи, подчертава авторът.

В тази постановка режисьорката Василена Радева, отличена с „Аскеер 2010“ за изгряваща звезда за режисурата на

Напрежението нараства - Вихър Стойчев и Койна Русева

Роли

Мариус Куркински в „Български разкази“

Снимка Георги ВАЧЕВ

В своя моноспектакъл „Български разкази“ Мариус Куркински разказва и изиграва всички роли в приказката за „Нероден Петко“, разказите „Тодьо, ле, сине, докторе“, „Ех, това сладко станимашко винце“, „Огън“ и повестта на Ангел Каралийчев „Росенският каменен мост“. Отделните части на спектакля показват различни видове човешка мисъл, пресъздадена в различни видове слово. От народната приказка, през документалния разказ, до произведението на един автор. Три аспекта на българското съзнание, слово и живот: приказна необяснимост, документална безпощадност и авторско творчество, казва актьорът.

За изпълнението си в „Български разкази“ Мариус Куркински е номиниран в категорията „Главна мъжка роля“ за наградата на Съюза на артистите в България „Икар 2011“.

Премиери

Най-новата премиера на Варненския драматичен театър е постановката на Александър Илинденев „Гледна точка, или Ръбовете на кръга“. Спектакълът е изграден основно върху иносказателно-ироничната повест-приказка „Гледна точка“ на Василий Шукшин, абсурдно-гротескните етюди по текстове на Даниил Хармс и съвременно звучащите сатири на Михаил Жванецки. Обикновените хора в „Гледна точка, или Ръбовете на кръга“ са затънали в своя не-красив еснафски живот, изпълнен с дребни проблеми, дребни страсти и също така дребни на-

Има много истини, които се наричат гледни точки

дежди. Динамичният спектакъл, в който са използвани средствата на гротеската и буфонадата, разиграва една и съща ситуация от гледните точки на Песимиста и Оптимиста, после гледните точки се сменят, а с тях и истините...

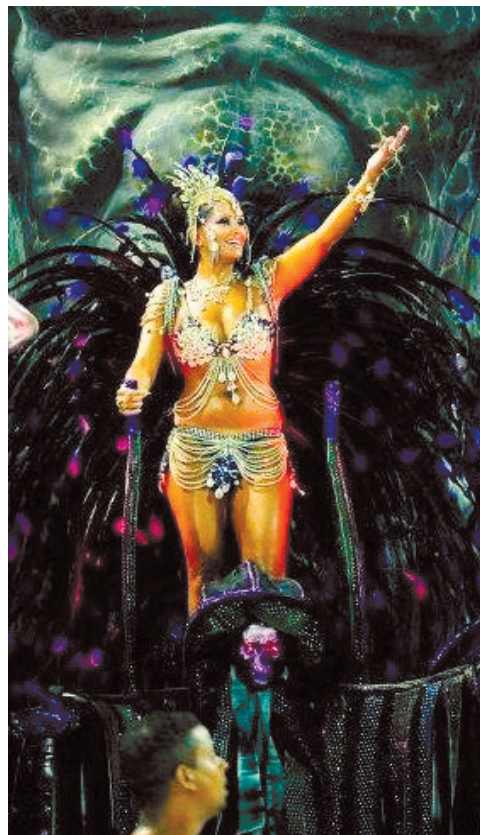
От гледна точка на днешното време ние поглеждаме към героите на „Гледна точка, или Ръбовете на кръга“ с ирония, намираме ги старомодни, нелепи, дори абсурдни. Но от друга страна екзистенциалните въпроси, на които те трябва да си отговорят, вълнуват и нас. В този смисъл гледната точка към миналото се оказва, че е гледна точка и към настоящето и именно в пресечната територия между двете са моите търсения. Същността е в болката ми за днешния човек, разкъсан в търсенето на истината от хиляди лъже-водачи, лъже-пророци и лъже-политици, които не го оставят да подреди живота си сам, простичко, по човешки, подчертава режисьорът Александър Илинденев.

Актьорите Милена Кънева, Свилен Стоянов, Биляна Стоева, Петя Петкова, Пламен Георгиев, Николай Божков, Владислав Виолинов, Симеон Лютаков, Мария Гинкова, Валентин Митев, Надежда Рядкова, Оник Саркисян и Димитрина Славова пресъздават героите в спектакля. Сценографията и костюмите са на Тодор Игнатов. Хореографията е на Татяна Венциславова.

Страница на Светлана ПАНЧЕВА

Казват, че поне веднъж в живота си човек трябва да посети прочутия карнавал в Рио де Жанейро. Малцина обаче са щастливците, които успяват да материализират този вълнуващ сън. Зато ва пък в днешния свят на все достъпни високи технологии, които скъсяват разстоянията между изток и запад, север и юг, всеки, който желае, може да влезе в уебстраницата на знаменитата бразилска атракция и косвено да изживее поне част от емоцията, подготовката за която всъщност започва от първия ден след края на поредното издание и продължава цяла година до следващото.

Увертюрата към карнавала в Рио по традиция е две седмици преди началото на същинското събитие с изяви на най-различни участници. Пак по традиция по това време вече бяха разпродадени билетите за прочутия Самбодром. Там на 12 март ще дефилират 12-те най-добре представили се през годината школи по самба, т. нар. Висша лига. В 90-минутна програма

Фиеста с бикини, пера и високи токчета

Празникът в Рио - най-горещото шоу в Южна Америка, започва днес

те ще се състезават за шампионската корона - всяка със своя сцена и сюжет на спектакъла, със зрелищни облекла, с пищно поднесена изваяна плът, която прави на пух и прах всички известни представи за физическото тяло. Всяка школа ежегодно влага по около 1 млн. долара в подготовката си за това паметно събитие. Репетициите в седмиците и дните, предшестващи еуфоричните тържества, предоставят възможност за всички желаещи да усвоят някои основни стъпки и фигури от огнения танц. Двете най-популярни училища - Мангера и Салгуеро, се намират в южната част на Рио. Костюмите и мизансценът се измислят и подготвят цяла година, декорите и облеклата се сътворяват от майстори специалисти, както и от самите артисти. За любителите, които просто искат да изживеят вълнението на карнавала, характерни и най-разнообразни костюми се дават под наем на приемлива цена.

Музиката е най-важната част от спектаклите. Тази година се очаква повече от 300 оркестъра да се подвизават по улиците на карнавала, като се разделят на две големи зони - Сул (южната част на града) и Санта Тереза (център). Сред тях са и най-известните банди "Cordao do Bola Preta", "Cacique de Ramos", "Bafo da Onca", "Banda de Ipanema", "Suvaco do Cristo", "Carmelitas" и др. Перкусионистите са "биещото сърце" на самба училището, което се представя на карнавала, и стига до 250-350 души, "оживяващи" със звук и ритъм представянето на танцьорите.

Тази година карнавалът е от 5 до 8 март. Средните температури този месец обикновено са между 25 и 30 градуса, периодът на валежите почти е приключил, затова и времето е идеално за танцуващите костюмни улични шествия. Към 6-те милиона жители на културната столица на Бразилия в този момент от годината се прибавят

поне още 1 милион, прииждащи от всички краища на света, за да станат част от тази разбушваща кръвта традиция, поддържана от кариоките жива до днес.

А тя води началото си от далечната 1723 г., когато се е състоял първият фестивал в Рио. Но популярният в наши дни парад се провежда от около 1830 г. Карнавалът е европейска традиция, която колонизаторите католици пренасят в Новия свят, а африканските роби с техните страстни ритми и движения превръщат в истински празник. Паради няма само в годините на Втората световна война, те се възобновяват през 1947 г. Фиестата започва винаги в събота, 40 дни преди Великден. По традиция в петък вечер, преди да започне същинският карнавал, тръгва шествие по улиците на Рио, по време на което Крал Момо се възкачва на трона заедно с Кралицата на карнавала и двете принцеси. Кралят се избира

Самба е бразилски танц и музикален жанр с африкански произход и характерен ритъм, създаван от барабани и маракаси и обикновено с 50-52 такта в минута (размер 4/4). Португалските колонизатори внасят през XVII-XVIII век в Бразилия много роби от Ангола и Конго, които идват със своите танци. Постепенно висшето общество ги възприема, като ги модифицира да бъдат танцувани в затворен хват и се оформя танц, наричан Zemba Sueca. По-късно става популярен с името Mesemba - грациозен бразилски танц. Той се смесва и с други бразилски танци, пренася се в Европа през 1925 г., и се възприема името самба. В Бразилия танцът е много популярен, характерно облекло са бикините, диадемата с много разноцветни пера и златисти или сребристи обувки на висок ток. Изпълнява се от жени, по време на карнавалите, тъй като може да се танцува на място и не е необходим партньор.

Уникалното съоръжение САМБОДРОМ, конструирано от световноизвестния и един от най-влиятелните в света - бразилския архитект Оскар Нимаейр (който на 15 декември тази година трябва да навърши 104 години), открито през 1984 г., побира в различните си сектори 90 000 зрители. Билетите са на цени от 100 до 2100 долара за ВИП местата. Вратите се отварят в 17 ч. в Деня на победителите, а от 21 ч. започва грандиозната фиеста по протежение на дългия 700 м Булевард на самбата, на който се намира и Музеят на самбата. Организацията е перфектна, а всички, купили билети, могат да прочетат подробни указания кога, откъде и как да се придвижват до местата си, какви вещи и храни трябва или не бива да носят със себе си, както и много полезни съвети за сигурността, за облеклото и аксесоарите, които ще им осигурят удобство през дългите часове пребиваване на Булеварда на самбата. Стриктно и точно са посочени начините и часовете на превоз с градския транспорт, метрото, такситата и т.н. Помислено е за всичко и в наглед хаотичната вакханалия всъщност е наложен предварително добре организиран ред. В дните на карнавала Самбодром ще бъде най-сигурното място в Южна Америка, обещава организаторите, тъй като сред огромната тълпа от гости от различни страни ще има много политици и кралски особи.

между най-едрогабаритните жители на града, а условието е да тежи не по-малко от 100 кг. В края на шествието кметът на града връчва на Краля на фестивала ключовете от Рио де Жанейро, символично предавайки му управлението.

Голям пожар избухна преди месец в Самба сити - мястото, където се извършва подготовката за тазгодишния карнавал. Пламъците са обхванали четири склада, училще по самба и карнавалния музей, съобщи Би Би Си. Въпреки огромната загуба, карнавалът ще се състои, заявиха организаторите.

Страницата подготви
Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

Позиция

www.duma.bg

Българското знаме

Вадер ХАН

Казвам се Вадер Акбархан, уча журналистика и съм буден. Трети март. Най-големият национален празник: рожденият ден на майка България - такава, каквато я знаем днес.

Неработен ден. Ден, посветен на тържеството на свободата. Освободени от работа и от грижи, българите празнуват. Площадите оживяват. Войници маршируват, тържествена музика прониква високо в небесата, дълбоко в сърцата, стари знамена и слава се веят от пролетния вятър. Пролетният вятър, спуснал се от върховете на Балкана, носи мириса на кръв, на барут, на пожар.

Събудих се късно, сам в обществото. Станах, приготвих си чантата и тръгнах да излизам. Спря ме календарът. Послушах го.

Днес е Трети март! Ще направя нещо. До стената от месеци стоеше обленгнато българското знаме. Разгънах го и го отърсих от праха. В дясната ръка с българското знаме, а в лявата - с въже, тръгнах към прозореца. Щом го отворих, върху мен връхлетя пролетният вятър, а пред мен се изправи с цялото си мъчаливо величие Витоша. Привързах здраво знамето за пераза. Щом ръцете ми направиха последния възел и пуснаха въжето, вятърът блъсна ленивия плат и три цвята мигом полетяха в небето - бяло, зелено, червено.

Силните възли не позволяваха знамето да отлети към незначителни висоти, а го приковаваха към сградата, към земята, към днешния ден. Към настоящето. Прибрах се в стаята, а тя - тя беше необичайно глуха. Не биваше. След няколко движения на търкалото на мишката пуснах "За теб, България". Това накарва вятъра да развее още по-силно българския трикопър.

Погледът ми от българското знаме се издигна по масивното твърдо тяло на Витоша към върховете, до белите снегове, докосна синьото небе, но беше рязко издърпан надолу към реалността. Надолу към сиво-оранжевия Студентски град, към колосалните блокове, грапаво стърчащи сред пустота, към хилядите им празни прозорци. Хиляди празни прозорци. Моето знаме беше единствено.

Погледът ми отчаяно търсеше трите цвята - бяло, зелено, червено - по безбройните прозорци на многостепенните блокове, обградени хоризонта на моя свят. Очите ми не намираха това, което търсят, не вярваха, продължаваха да се взираят в далечината, да се отправят във всички посоки и да не губят вяра, че българското знаме ще ги срещне някъде.

Сълзи не можеха да избият, защото пролетният вятър веднага ги изсушаваше, а горещата вяра в погледа ги изпаряваше в мига, в който се опитаха да го замъглят. Но те не спираха да търсят и да отричат това, което виждаха.

Аз също не можех да приема това, което бях открил. Грабнах фотоапарата, затворих вратата, зад която звучеше "За теб, България", и се спуснах по стълбите. Онзи пролетен вятър, който горе носеше миризмата на кръв и мечти, тук миришеше на изгоряла гума, на прах. И развяваше не знамена, а найлонови торбички. Направих няколко крачки и вдигнах с надежда поглед нагоре. И видях знаме! Българското знаме! Но беше моето... Изглеждаше малко и незначително, като странен парцал, закачен на

Днес сме роби не на чуждия ятаган, а на собственото си неверие

пръчка, неохотно развяван от вятъра. А горе, горе имах чувството, че белият, зеленият и червеният къс изпълват цялото небе и през тях струи слънцето, божията благодат, вярата. Вярата на Българина. Сега тя беше закачена на талашитена пръчка и се вееше от осмия етаж. Хей, тук наоколо трябва да има още знамена!

С фотоапарат в ръка и трескаво търсещ поглед, тръгнах по улиците на Студентския град. Вървах, молих си, обходах днешна България. И открих знамена. Открих вяра.

Да, имаше знамена. Макар и несръчно сложени и неразгънати. Някои от тях бяха спуснати хоризонтално, други - вертикално, трети - наклонени, като Самарското знаме в ръцете на Никола Корчев, на карти-

Или... свобода да мечтаеш. Тази свобода днес българинът е изгубил. Той е роб - роб, по-безличен от роба, който е бил през турското робство. Днес сме роби не на чуждия ятаган, а на себе си, на собственото си неверие. А кой е днешният поробител? "Здравият разум". Сиреч, песимизмът, житейският опит, че нищо не може да се промени в България. Че всяка мечта и вяра са опасни, че всеки порив за добро дело е обречен на звучен присмех, на провал, след който идва отчаяние. И че всеки честен човек, всеки мечтател, който е достатъчно наивен да се опита да промени нещо тук, неминуемо ще бъде кърваво смлян от масивните зъбни колелета на системата, на адската машина, на жестоката реалност, наречена България.

ната, която всеки е виждал. Не бяха виждали как се стягат възли студентите, не бях виждал и аз, но бяхме успели да закрепим българския трикопър във въздуха и над сивото ежедневие.

А колко красиво се вее българското знаме. Енергично ни маха, извива тялото си, описва фигури, подобно на жив пламък, разгарян от тревожния вятър. Какво ни казва? Червено - под паветата, върху които

стъпвам с фотоапарат в ръка, е попила кръв; кръвта на мечтите, на обичта към семейството, към живота, бликнала, когато хилядите младежи - да, младежи като всички онези, натъпкани в блоковете около мен - са прерязали връзката си със всичко споменато или неказано, и са тръгнали с масите някъде напред, където да дадат живота си, щастието си - себе си - за едничката, свята майка България. Зелено - като безценната природа, като дарената от Бога плодородна земя, като лековития дъх на горите, който има силата дори днес да лекува тревогата, всички болести и проблеми, всяка тъга, и да носи вяра и оптимизъм на всеки, откъснал се от проблемите, от себе си, и поел глътка въздух. И бяло - свободата да мечтаеш, смелостта да вярваш, силата да понасяш леко каменитост и хлъзгав път на живота, докато всяка сутрин се возиш в градския транспорт, притиснат в безизходната напрежението с проблеми ежедневие, изкълчен от неимоверното усилие да се задържиш на крака...

Това ни казва българският трикопър. Това говорят от площадите политици и духовници на 3 март. Нека го кажем на своите деца, на приятелите си, на близките си. Нека го кажем на себе си.

Имай вяра, българини. И се научи да развързваш възли. Развържи надеждата, вярата, пролетния вятър. Имай вяра в себе си.

Снимки Благвеста ЦВЕТКОВА

И тогава долетя въпросът: "Какво е накарало студентите да развееят българското знаме?" Какво мен накарва да го направя? Може би датата. Може би думите "Редно е!". Може би.

Не беше това. Посегнах към знамето и го взех в себе си, защото бях в България. Защото останах в България. Половината ми съученици избягаха, устремени към мечтите си, които не можеха да се сбъднат тук. Половината ми колеги ще избягат отук, за да не им се налага да спасяват живота срещу пари - пари, които ще спасят тях от жестоката хватка на живота и ще осигурят на децата им образование, самочувствие, успех. Пари, които ще им позволят да мечтаят.

Ден на свободата. Свобода. Да, свобода да избягаш - свободен си!

Точката наг И-мо

Tzv Tzv. Обикновени хора

Иво АТАНАСОВ

В началото на трудовия ми път в завода имаше началник на цех, който убедително доказваше колко прекрасно може да се живее без тефтер. В случая няма намек за тефтерчето на Левски, в което Апостола е отчитал за какво харчи всеки грош комитетска пара. Пък и днес половината народ не се нуждае от подобен самоотчет, защото отдавна фигурира в списъка за вересиите на кварталния магазин. Човекът просто беше усвоил изкуството да ръководи без бележник. Когато идваше на оперативки, лявата му длан беше изписана с цифри. И ако не получеше думата в началото на съвещанието, по-нататък и да искаше, не можеше да докладва, защото знаците по ръката му вече се бяха изтрили. Там записваше и задачите, които му възлагаха. И докато слезеше до цеха, те също ставаха невъзможни за прочитане. Но човекът беше находчив, осланяше се на богатата си практика и дори бе доста успешен началник на цех.

Преди да видим монограма върху левия маншет на ризата му, вътрешният ни министър напомняше героя от тези епизоди. Сякаш изписва върху дланта си доказателствата срещу заловените престъпници и като дойде време да влязат в съда, всичко вече е дотолкова изтрито, че Темида се принуждава да пусне арестантите на свобода. Като че ли там нанася и указанията на Брюксел и докато си дойде в родината, по ръката му не е останала нито буква, та му се налага да импровизира. Така например след последното съвещание на вътрешните министри в евростолицата г-н Цветанов се похвали, че Германия вече е склонна страната ни да влезе в Шенген и единствено Франция продължава да ни прави спънки. Наложил се германското вътрешно министерство да обясни в писмо, че немският скептицизъм по отношение на бързото ни присъединяване към Шенген си остава.

Появата на монограма обаче "хвърли в джаза" мало и голямо. Сякаш Пурко от филма "Господин за един ден" се бе завърнал в селската кръчма, но издокаран в градски дрехи. Инициалите на латински "Tzv Tzv", избродирани върху обръщания маншет с тъмносин конец и печатен шрифт, станаха най-коментираното събитие. Един от тълкувателите припомни, че надписването на долните дрехи, каквито по принцип са мъжките ризи, е с единствената цел да не се изгубят в общото пране. Авторът предположи, че всички в ГЕРБ са с килливи ризи и си ги отбелязват, за да ги познаят след прането в общия куп. Може и да е прав, но само донякъде. Защото ако някоя мръсна риза е вече чиста, няма значение чия е била преди това, сега всеки би желал да я носи. Не е така обаче с мръсните пари. След общото им препиране всеки би желал да получи собствения си дял и сигурно затуй гербарии се присетиха за монограмите.

Мен пък шумът около "Tzv Tzv" ме върна в детските години, преминали на турската граница покрай местенето на баща ми от гарнизон на гарнизон. Та в топлоградското село Радовец съседското момче отиваше на бостана и с джобно ножче изчегърташе инициалите си върху още зелените дини. Когато узряваха, ги откъсваше и спокойно си ги носеше по една, по две къчки, защото, който и да го спреше, щеше да се увери по буквите върху кората, че карпузът, както казват там, не е краден. Не знам дали в село Шума има бостан, но навярно подобен манталитет развиват мнозина от управниците, които виждат най-прекия път към успеха си тъкмо в предварителното нарочване на нещо общо за свое собствено.

Някои експерти пък определят бродирането на монограм на видно място, каквото е маншетът на ризата, за пошло. Щом инициалите са на латински, очевидно притежателят на ризата иска да се покаже като изтънчена персона, надраснала средата, от която произхожда. Персонализирането на ризата обаче трябва да бъде на дискретно място, иначе заприличва на парвенющината на новобогаташите, които изваждат на показ материалния си напредък по възможно най-просташкия начин. Монограм на маншета е като етикет на ръкава - издава недостиг на възпитание и на познания какво може да носи един мъж.

Като вярващ човек се стремя да не бъда несправедлив към когото и да е, включително и към г-н Цветанов. Та нали и моя милост пускаше тениски с шаржа си и дори календарчетата с лика си! И все пак, това е било в предизборните кампании. В ежедневието подобни волности са разбираеми за лицата от шоубизнеса, но не и за държавните мъже. Свидетелство са не за изтънченост, а за нахлуването на чалгата в политиката. Дори пленарната зала вече е превзета от лифтинг, липосукции, цветни лещи за очите като при фолкпевиците, тоалети като за модни ревюта.

Може и да остана неразбран като героя от филма "Обикновени хора", донесъл на актьора Робърт Редфорд "Оскар" в режисьорския му дебют. В тази лента настъпи разлив от нещо "дребно" - съпругът забеляза, че за съпругата е страшно важно с какви точно обувки да бъде на погребението на загиналия при катастрофа син. Това му дойде в повече. Както и на нас ни идва в повече откровението на г-н Цветанов, че е "като обикновените хора". Почнеш ли да уверяваш, че си като тях, значи вече със сигурност не си.

Други текстове от автора на:
www.ivotanasov.info

□ Суета

www.duma.bg

Синоним на мода и стил,

Обикновеният на пръв поглед тоалет е сред онези няколко, които се смятат за задължителни в гардероба на всяка жена. Благодарение на това облекло пък мъжете винаги може да имат готов отговор на вечния въпрос на половинките им: "Какво да облека?" Малката черна рокля, разбира се...

Скромни тъмни тоалети са били носени от жените и преди няколко века. Причините за това са били най-малкото две - траур или беднотия. Но при всички случаи нито цветът, нито самата черна рокля не са се асоциирали с изтънчен стил. Когато английската кралица Виктория овдовяла, поданиците ѝ в цялата страна също си сложили траурни одежди. Във фетиш обаче черната рокля се превръща доста по-късно, като метаморфозата ѝ в модерна дреха е предшествана от продължителните и упорити търсения на дизайнерската мисъл.

Известният преди повече от век моделиер Пол Поаре предложил на дамите да се откажат от корсетите. По-късно жените в порив на кокетство и заради популярните по онова време разходки с колело започват все по-смело да показват малка част от краката си. Първата световна война и икономическите трудности принуждават представителките на нежния пол да водят все по-активен начин на живот, на който дългите поли само пречели. За тоалетите се използва все по-малко плат, а към кройката на дрехите дамите започват да се отнасят все по-придирчиво. И почвата за появата на малката черна рокля вече е подготвена. Остава само в нея да се постави зрънцето, от което да покълне идеята за винаги модерното облекло.

Прави го великата Габриел Шанел. Модната екстремистка Коко още през 1926-а успява да превърне малката черна рокля в синоним на стил. Още тогава тази дреха се отличава от другите с липсата на каквито и да било излишества - без яка, копчета, връзки, плисета, ресни и други подобни финтифлюшки. Деколтето е вдигнато почти до основата на шията, а ръкавите са дълги и тесни. Шанел винаги е казвала, че много моделиери са наясно как трябва да изглежда фасадата на тоалета, но само тя знае как и умее да направи долната част на роклята. Да се спреш навреме е велико изкуство. И мадамazel Коко го владее до свършенство. Дължината на полата за нея е била обект на особено внимание - над коляното се приемала за напълно недопустима.

Малката рокля на Шанел неслучайно е черна - Габриел е загубила възлюбения си. Но всичко, което тя слагала на момчешката си фигура, мигновено ставало изключително модерно. И в траурни дрехи след Коко се облича голяма част от населението на планетата ни. Тази стъпка обаче се оказва символична: през XX век имало доста поводи за скръб - светът се трясал от войни и икономически депресии. Дори дамите, тази прекрасна половина на човечеството, която винаги енергично отстоявала своята неповторимост, започват да носят строги и доста безлични облекла. Оказва се обаче, че дори малката черна рокля е белязана с дуализма на времето. Тя можела да

С този семпъл тоалет вече 85 години красотата на женското тяло изпъква още по-ярко

бъде толкова незабележима, че красотата на женското тяло изпъква на фона ѝ по-ярко от обикновено. Това облекло не отвлеча вниманието от индивидуалността на собственичката и същевременно я допълва по неповторим начин. Така възниква напълно нова философия в облеклото - малката черна рокля...

Семплият за някои тоалет е наричан "вечната класика" и се смята за уместен винаги, навсякъде и по всякакъв повод. Дори 85 години след като малката черна рокля е призната за необходима и във всекидневието на жените, и за по-специалните моменти, почти няма модно ревю, на което уважаващи себе си дизайнери да не демонстрират своето виждане за това облекло.

Смята се, че превратът в съзнанието и гардероба на жените е свързан именно с възможността малката черна рокля да се облича на най-различни събития. Дамите обикват този семпъл тоалет почти веднага и с лека ръка се отказват и от старомодните си възгледи, и от свръхпретенциозното сляпо следване на модата. След Коко Шанел малката черна рокля

вече не е знак на траур, а най-актуално облекло - желана премяна както на бляскави светски събития, така и във всекидневието. Тя става толкова популярна в Америка, че е наричана La Ford заради факта, че пикът на нейната популярност съвпада с всеобщото увлечение по прочутата марка автомобили. Малката черна рокля се превръща в дреха, носена почти от всички дами, независимо от фигурата, възрастта, телото и финансовото положение.

Въпреки перманентното многоцветие, което издига на пиедестала на модата ту нюансите на лилавото, ту на зеленото или розовото, черното винаги се смятало за неутрално. В този смисъл и малката черна рокля се приема от дизайнерите за чисто платно, върху което с помощта на аксесоарите може да се създаде определен стил. Обикновената кройка на този класически тоалет дава неограничени възможности за експерименти и позволява на дамите всеки път да изглеждат различно. Например, когато с малката черна рокля се съчетае делово сако, жената смело може да се появи

облечена по този начин на работното си място, без да буди недоумение. Щом сложи кожена яка и брошка, представителката на нежния пол е готова за вечерно излизане. Малката черна рокля изглежда страхотно както с цветни чорапогащи, така и с клин. Необходимо е обаче да се има предвид, че този вариант е най-подходящ за жени, които имат дълги и стройни крака. Белите перли, черните чорапи или чорапогащи и стилните обувки с висок ток са аксесоари, допринасящи за класическата визия на малката черна рокля. Няколко неочаквани детайла, каквито са например дървената гривна, както и плетената брошка във вид на цвете или сърце, ще превърнат класическия тоалет в гръндж облекло. Опитайте да съчетае вечната тъмна дреха с ярки обувки и тя ще възкръсне за нов живот. Малката черна рокля може да бъде носена по най-неочаквани начини, с различни аксесоари, като се спазват съветите на модни експерти или се цели създаването на

собствен уникален образ. Тя е една от добрите изключения сред дрехи, които в днешното динамично всекидневие помагат за бързото трансформиране визията на дамите. Може би затова малката черна рокля винаги ще е търсена, актуална и необходима.

Казват, че всяка жена не само се чувства, но и наистина винаги изглежда добре в този класически тоалет. Това твърдение обаче отдавна се е превърнало в мит, тъй като именно тази дреха като че ли най-много задължава жената. Тя непременно трябва да има хубава фигура, понеже коварният силует на малката черна рокля може да извади на показ почти всички недостатъци на тялото. А пък краката на дамата, облечена във вечната дреха, трябва да бъдат направо свършени, защото дължината до коляното е една от най-опасните. Черният цвят, на който се приписва способността да втялява, пък изисква наличието на безупречна кожа. Специалистите също са на мнение, че няма нищо по-лошо от жена с повехнало лице и заоблена фигура, напъхана в малка черна рокля.

Така или иначе тази непретенциозна дреха не само вече 85 лета се приема за култова и се носи по всяко време на денонощието с повод и без повод, но със сигурност ще се радва на признание още дълги години.

Страницата подготви
Альона НЕЙКОВА

СЪВЕТИТЕ НА КОКО ШАНЕЛ

Най-различни варианти за носенето на малката черна рокля ще ви предложат днес и известни дизайнери, и модни стилисти. Може да се срещнат както елегантни класически модели, които са наричани още изчистени, обикновени или традиционни, така и бляскави, украсени с камъни, бродерии и апликации. Формата и кройката на малката черна рокля, разбира се, са променени през последните 85 години. Но съветите на Коко Шанел за носенето на този прекрасен вечен тоалет са актуални и в днешно време:

- ✓ Роклята трябва да е малко под коляното, тъй като някои смятат капачката за най-непривлекателна част на женското тяло (е, със сигурност това твърдение може да предизвика немалка полемика).
- ✓ Не бива да има ръкави, но ако все пак моделът изисква наличието им, добре е те да са без всякакъв декор.
- ✓ Чорапите (чорапогащите) да са с черен цвят.
- ✓ Никакви излишества - без плисета, драперии и ресни.
- ✓ Обувките да са максимално изчистени и елегантни, с остър затворен връх. Запомнете: чорапите, особено черните, не бива да се носят със сандали.
- ✓ Бижутата да не са големи, а по-скоро фини и нежни.
- ✓ Малката чанта в ръцете (в никакъв случай на рамото или на китката) е необходимият аксесоар, допълващ цялостната визия на жената, облечена в малка черна рокля.

Срещи

Липсата на грижа за младите хора и това, че непрекъснато напускат страната подготвени специалисти, е фатално за държавата - смята известният актьор, преподавател в НАТФИЗ

Интервю на
Радостина КОЛЕВА

□ Как започна новият театрален сезон?

- Всеки следващ театрален сезон дава възможност за размисли за това накъде отива театралният процес; какво се случва в театъра, какви са възможностите да продължи да съществува; какво се случва в държавата; как се решават проблемите, свързани с науката, културата, образованието и пр. Мисля, че трябва по-често да си задаваме тези въпроси, за да имат бъдеще театърът и киното. И въобще духовността на нацията.

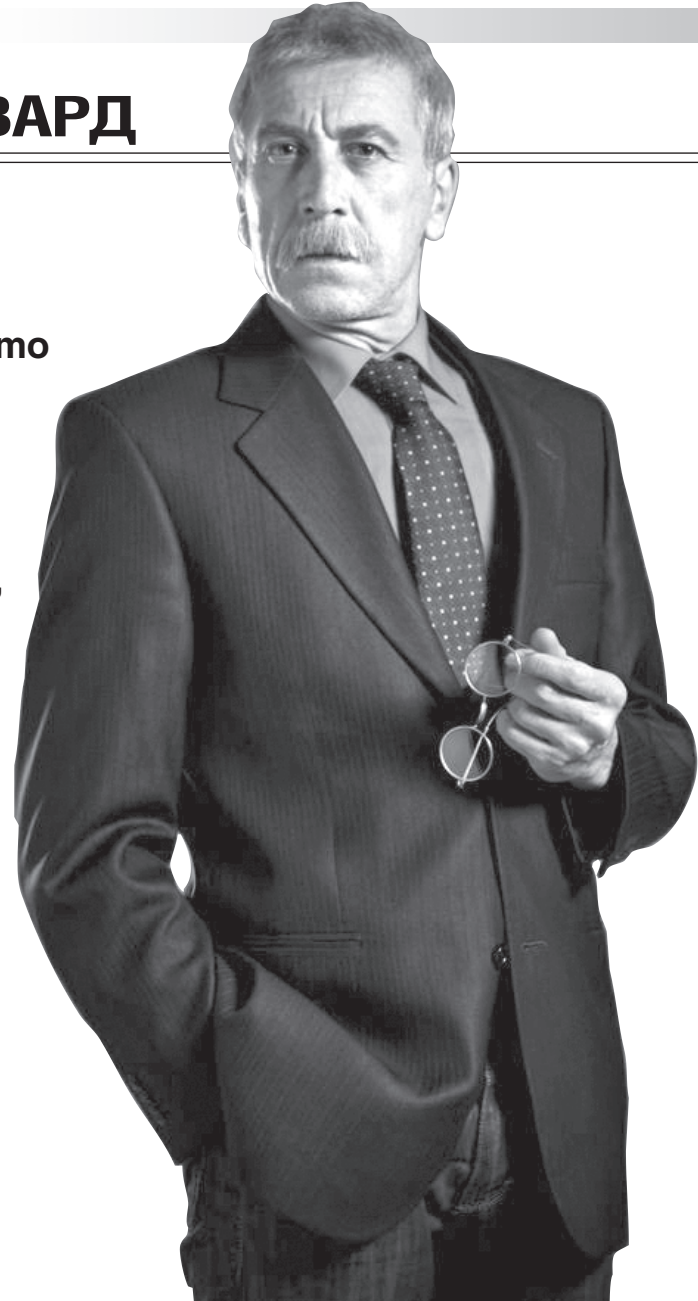
□ Съгласен ли си с театралната реформа?

- С някои неща - да. Не смятам обаче, че обединяването на отделни театри и театрални трупи ще разреши проблемите, които съществуват. И още - ако стъпим единствено върху финансовите показатели, рискуваме изкуството да се комерсиализира, което в никакъв случай не е добре. Обезличава се националната идентичност. Някак си пространствата, които би трябвало да бъдат средища на духовността, се превръщат в бордеи, където властва ниската култура. За съжаление нацията ни тотално деградира. Всяка реформа би трябвало да укрепи онова, което българинът носи като потенциал у себе си, а не да го обезличава.

Предстои да бъдат приети закони за сценичното изкуство и за киното, които с общи усилия ще бъдат коригирани и ще се мисли не единствено за приходите, а и за онези неща, които трябва да са от полза за българина. Много е сложно времето, в което живеем, и си мисля, че вече не се опираме на доброто, което сме постигнали, за да го надграждаме, а рушим всичко в името на някакви неясни цели, за да има промяна на всяка цена. А не бива!

□ Ти си професор в НАТФИЗ. Как тези промени ще се отразят на бъдещите млади актьори?

- Всичко това изключително негативно рефлектира върху обучението на студен-

АТАНАС АТАНАСОВ е актьор на свободна практика от 2002 година. Отпогава играе в Малък градски театър "Зад канала" в постановките "Шведска защита", "Арт" и "Дама Пика", в Младешкия театър - в "Островът на съкровищата", а в театър 199 режисира "Облогът на Паскал". Преподава и води свой клас в НАТФИЗ - първо като доцент, а от 9 години е професор.

тите. Зле се отразяват и финансовите проблеми на държавата... Спестява се от области, за които бюджетът е толкова малък, че всъщност нищо не пестим.

Не само демографският проблем оказва негативно влияние върху държавата, липсата на грижа за младите хора, а и това, че непрекъснато напускат страната подготвени специалисти. Няма, не се вижда светлина в тунела.

□ Спомена за предстоящото приемане на закон за киното. Не го ли набутаха киното съвсем в ъгъла?

- Вероятно от желание да се измъкнем от финансовия колапс, като правим икономии на всяка цена. Твърде малко са нещата, с които вече можем да се гордеем като излезем от Калотина: киното, спорта, музиката, литературата. А ги подлагаме едва ли не на геноцид. Вече никой не вярва, че България може да се конкурира с правешките компютри, с производството на въглища, стомана, метало-режещи машини, с туризма и износа на селскостопански продукти от миналото.

□ Какво те амбицира в живота?

- Всяко нещо, което е в състояние да ангажира вниманието ми за определен ден, за месец, за година. Това може да бъде човек, може да бъде спектакъл, идея... На мен лично като човек ми е необходимо да бъда ангажиран с нещо, за да не плувам по течението. Вероятно идеите, които ме ангажират, са някакво бягство, но при всички случаи необходимо бягство от няко-

Атанас Атанасов:

Нацията тотално деградира

го, от нещо. И ми дават самочувствието, че съм полезен за себе си и другите. А може би това е излишна илюзия, но в крайна сметка са нужни и илюзии, иначе самото съществуване става безсмислено. Всички се нуждаем от такива илюзии. Впрочем това е една от слабостите на българина - може би нацията затова е в упадък, защото ние непрекъснато сме недоволни и другият ни е крив, непрекъснато си намираме оправдания в нещо друго, което е извън нас.

□ Чувствал ли си се предизвикан от нещо?

- О, да. Ако не съм предизвикан, аз предизвиквам сам съдбата, търся ситуации, които да ме предизвикат. Непрекъснато съм в движение и си намирам някаква работа, дори да съм сам. За мен движението е едно от основните неща, които човек трябва да върши в живота си.

□ А когато режисираш, пътуваш ли нанякъде?

- Да, това е пътят към моите фантазии към онова, което не съм успял да видя, да изживя, да почувствам. Това е пътуване назад, връщане към онова, което съм преживял, за да го споделя с колегите си и с публиката. Естествено, че не всичко от преживяното се разбира от публиката. Въпросът е да се стигне до съпреживяване. В този смисъл режисьорските ми занимания ме интригуват много, защото аз мога да разказвам за себе си чрез себе си, да си спомням за

лошото и доброто, да фантазирам и да тълкувам живота си. Това е своеобразна индивидуална психотерапия - тя ме и лекува, тя ме и разболява. Когато спектакълът вече е готов и отивам да гледам поредното представление, вече го гледам от позицията на някакво минало. На нещо, което съм свършил.

□ Не ти ли е по-интересно да режисираш, отколкото да играеш?

- Да, дотолкова, доколкото онова, което ми предлагат като роли, е връщане към познати схеми. За 30 години актьорска работа доста съм преживял и когато имам предложения, бих искал да ме провокират. А в момента работата ми като режисьор ме провокира много повече, защото се налага да мисля в много посоки. Предизвикателствата в актьорската професия като че ли са по-малко. Причините са различни - времето, в което трябва да се реализира спектакълът. Някакси актьорите в по-голяма степен вече се използват като фигури от шахматната игра. Няма време да се даде възможност на коня да си помисли, че може да бъде цар на конете.

□ Иво Сироманов провокация ли е? С него подготвяте "Българско криминале" за театъра в Стара Загора.

- Да. И тази постановка е опит да се задълбае в онази безпросветност, за която причините са различни. Анализираме в черно-бяло средата, в която живеем...

Сцена от "Шведска защита", постановка в Малък градски театър "Зад канала"

На мен лично като човек ми е необходимо да бъда ангажиран с нещо, за да не плувам по течението

„Цар” Чагин приключи със спорта

Легендарният пилот на отбора КАМАЗ-Мастер Владимир Чагин, обяви, че приключва със спортната си кариера. Така седемкратният победител в рали „Дакар” си тръгва непобеден! Още в старта на кариерата си Владимир тръгва с победа в ралито „Париж-Уляновск-Улан-Уде” през 1996-а и още тогава блясва талантът му на пилот в рали-маратоните. Следват добри постижения в ралитата „Байконур-Москва”, „Мастер-Рали”, „Дезърт Челъндж”, но до 2000 година „Дакар” не се предаваше на руснака. След това обаче тръгна цяла серия победи и в периода от 2002-а до 2005 година Чагин стана истинският „Цар на Дакар”. Руските състезателни чудовища - камиони на отбора КАМАЗ-Мастер, поразяваха наред съперниците и както при Шумахер във Формула 1, така и в маратонските рали Чагин беше далеч пред конкуренцията.

Lada Granta 200 „коня”!

Без да дочаква старта на серийното производство на новите си седани LADA Granta, АВТОВАЗ през май тази година ще пусне на старт собствена пистова състезателна серия със специално подготвени автомобили. Серията ще има седем кръга през годината и ще се кара на всички действащи писти в Русия - „Автодром Москва” (Мячково), „Нижегородское кольцо”, „Смоленское кольцо”, „Каньон” в Казан, а финалът на шампионата ще бъде естествено в края на годината в Толиати. За разлика от предишните маркови серии, където стартираха практически нормални серийни коли, купата LADA Granta ще предложи достатъчно доработки на пистовите коли. Те ще имат турбомотор с ходов обем 1,6 литра и мощност 200 к.с., подредена предавателна кутия и усилено окачване.

Rolls-Royce гомви... електрокар

Модата на електрокарите заля дори такава консервативна компания като Rolls-Royce. На автосалона в Женева англичаните ще покажат концептуален модел под названието 102EX. Засега не дават никаква техническа информация за първия в света електрически ролс, но представители на компанията вече заявиха, че са успели да създадат първия в света акумулатор за автомобили от клас „ултра-люкс”.

„С помощта на този модел стартираме нашите изследвания в областта на създаването на екологически чисти двигатели, които ще можем в бъдеще да монтираме дори на такива големи автомобили като нашите Rolls-Royce”, заяви ръководителята на старата английска, сега под немско

ръководство (BMW) компания Торстен Мюлер-Отвес. Интересно е, че всъщност скоро ще може да се вози на прототипа 102EX - от марката ще предоставят машината за тест-драйв на потенциалните й купувачи.

TOTAL

От Русия с любов

Ford и руското обединение Sollers решиха да направят съвместно предприятие, което ще се занимава с производство и дистрибуция на автомобили Ford на руския пазар. Двете страни участват с по 50% в новото предприятие, наречено СП Ford Sollers, а производствените му мощности ще се разгънат в сегашните предприятия на двете фирми в Татарстан, Набережние Челни и край Санкт Петербург, където ще се правят леки коли и малки търговски автомобили от края на 2011-а. Освен с производство на автомобили съвместната фирма ще произвежда още двигатели и ще развива пресово производство, което ще помогне максимално да се локализира производството на автомобилите Ford в Русия. СП Ford Sollers ще отговаря още и за вноса и продажбата на всички продукти на Синия овал, в това число автомобили, запасни части и аксесоари на руския пазар. От Ford планират още руско „гражданство” да получат и други модели - всъщност Explorer, кросоувърът Kuga и ванът Transit, но най-интересен е, разбира се, новият бюджетник!

Тази сензация от миналата седмица продължи през тази да придобива нови и нови подробности - от Ford обещаха на руснаците нов евтин седан! Интересно е какъв ще бъде идващият нов руски народен Ford?

Вече е известно, че става дума за седан от търговския клас B, представители на който са такива, също обявени за „народни” автомобили, като Renault Logan, Hyundai Solaris и Volkswagen Polo. И ако по-рано се смяташе, че в категорията „народен” се влизаше с достатъчно скромна цена и сравнително добра изработка, то появата на новите „руски” седани Hyundai Solaris и VW Polo доказва, че руснаците освен първите две качества вече ценят още стилния дизайн, богатото

НОВ ЕВТИН СЕДАН НА FORD

оборудване и съвременния механичен „пълнеж”. На тези условия отговаря и вече правен на друго място модел на Синия овал - 4-вратата Ford Fiesta, представена засега на пазарите на Китай, Бразилия и Америка. Добавеният обемист багажник на станалият вече класика последен модел на Fiesta не само не загрозява динамичната външност на донора-хечбек, но и е направил колата доста по-солидна. В този си вид малката Fiesta по формата на задните светлини, характерните щамповки в страниците и по

силует много напомня вида на флагмана на Ford - Mondeo.

„Имахме сериозна задача - да създадем красив, вместителен и компактен автомобил - заявява Джон Паркър, изпълнителен вицепрезидент на Ford Asia. - И резултатът надмина всичките ни очаквания! Макар и с малко непривични за марката форми, седанът Fiesta се получи невероятно хармоничен. Вътре той напълно повтаря оригиналния интериор на хечбека”.

Механичната част на колата също ще повтаря тази на хечбека - отпред

независимо окачване McPherson, отзад полузависимо. За моторите обаче при руския „народен” форт ще има проблем - хечбекът предлага широка гама бензинови - 1,25 л (59 и 81 к.с.), 1,4 л (95 к.с.) и 1,6 л (120 к.с.) и дизелови агрегати - 1,4 л (67 к.с.) и 1,6 л (74 и 89 к.с.). Кой от тях ще стане базов при руското издание ще разберем по-нататък. Същият въпрос стои открит и при кутиите - при хечбека има 5-степенна механична и двойка автоматици - 5- и 6-степенни.

За да е „народен” моделът, трябва сериозно да отговаря на въпроса за съответната цена. В Щатите базовата цена на четиривратата кола е \$13 320, което е с \$3500 по-малко от цената на по-големия Focus. Руският вариант при всички случаи трябва да е по-евтин. Ако това стане, конкуренцията в лицето на Лада Приора и останалите - Logan, Solaris и Polo ще трябва да се пази или да противодейства с ново намаляване на цените!

Прохоров не спира - предлага и кроскупе на хибрида си Е-мобил

Компанията Е-авто на олигарха Прохоров демонстрира нова версия на своето кроскупе, която е малко по-голяма и има две допълнителни врати. Решението за създаване на петврат модел се базира върху мненията на посетилите представянето на вече доста прочулия се проект за руски хибриден автомобил, наречен Е-мобил. Премиерата на Е-мобилите се състоя в средата на декември миналата година в самия център на Москва в специален павилион на Тверския булевард.

Освен петте врати, обновеното кроскупе предлага увеличено пространство за задните пътници, увеличен от 200 до 210 милиметра пътен просвет, както и по-големи ъгли на предния и заден ъгъл на атака, съответно от 20 до 27 и от 28 до 30 градуса. Увеличено е и багажното пространство на автомобила. Сега, по информация на автопроизводителя, обемът на багажника достига 450 литра, а със сгънати седалки от втория ред нараства до 1100 литра. Освен това новият вариант е станал с 15 милиметра по-

висок и с 38 милиметра по-дълъг. Така вече в новото петврато кроскупе с комфорт ще се разполагат пет човека.

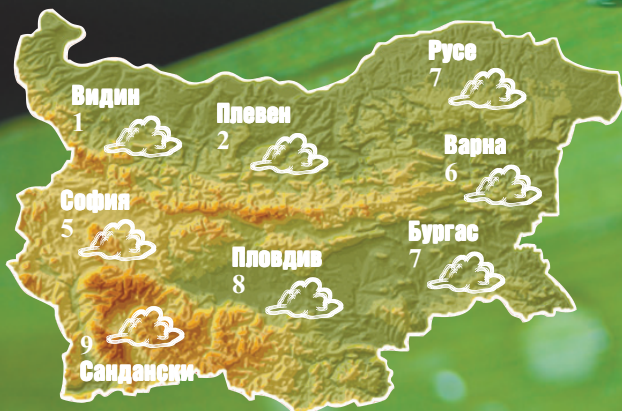
Напомням, че миналия декември предприятието Е-авто представи на московската публика наведнъж три прототипа на хибридни концептуални и по думите на създателите му „народен” автомобил - Е-микрован, Е-кроскупе и Е-фургон. Освен тези три разработки през есента на автосалона във Франкфурт ще бъде демонстриран още един модел, развит върху аналогична на досегашната пратформа.

Руските хибридни автомобили, които засега се посрещат със смесиени чувства от широката публика и специалистите, като мненията за евентуалния им успех и изобщо за пускането им в производство коренно се разминават, ще имат електро-мотор 70 к.с., захранван от комплект литиево-йонни акумулатори и 0,6-литров двигател, работещ на природен газ. Максималната скорост на автомобила е 120 километра в час а с едно зареждане на акумулатора и резервоара на ДВГ-то Е-мобилът ще може да изминава около 400 километра.

справочник

ВРЕМЕТО

Днес над страната ще има разкъсана облачност, над Източна България - до слънчево. Ще бъде почти тихо. На места в низините и котловините сутринта ще се образува мъгла. Минималните температури ще бъдат между минус 6 и минус 1, максималните между 3 и 8°. В София минимална температура минус 3, максимална 5°. В планините ще има разкъсана облачност, в много райони до слънчево време. Ще духа до умерен западен вятър. Максимална температура в районите с надморска височина 1200 м - около 2, на 2000 м - около минус 3°. По Черноморието ще преобладава слънчево време. Вятърът ще се ориентира от юг и ще бъде слаб. Максимални температури между 5 и 8°.

Изгледи за

В неделя ще се появи северозападен вятър, който в Дунавската равнина ще се усили и ще започне да прониква студен въздух. Облачността ще бъде значителна, на места ще превали слаб сняг. В понеделник вятърът ще се обърне от североизток и ще продължи да нахлува студен въздух. Ще вали сняг. Минимални температури между минус 6 и минус 1, максимални между минус 2 и 3°. Атмосферното налягане е значително по-високо от средното за месеца, понижава се.

ДУМА

www.duma.bg

duma@duma.bg

Основател
Стефан Продев

Издател „ДУМА 2008“ ЕООД
Николай Малинов

Русия
България

МОНД
дипломатик
СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С ДУМА

Главен редактор
Ивелин Николов
Първи зам. главен редактор
Юрий Борисов
yborisov@duma.bg
Зам. главни редактори
Георги Георгиев
ggeorgiev@duma.bg
Таня Джаджева
tgeneva@duma.bg
Отговорен секретар
Ивайло Гиздов
igizdov@duma.bg

ТЕЛЕФОН НА ЧИТАТЕЛЯ:
97 05 200

Адрес на редакцията:
София - 1784, бул. „Цариградско шосе“ 113 А,
Факс: 975 26 04, автоматичен номератор 97 05 + вътрешен номер

АДМИНИСТРАЦИЯ

ОФИС МЕНИДЖЪР: Ели Мишева - 200; 226
СИСТЕМЕН АДМИНИСТРАТОР: Иван Стоянов - 250
ДИРЕКТОР МАРКЕТИНГ: Дея Йорданова - 207
PR: Велислава Хубавий - 201
РЕКЛАМА: Петрана Сомлева - 205, Георги Томов - 221, факс - 975-26-04; e-mail - reklama@duma.bg, Кореспондент в САЩ: Ивайло Йолов, e-mail: mediabg2002@yahoo.com; Експонатор: 91975 в. 112; Печат: ИПК „Родина“ АД - 1784 София, бул. „Цариградско шосе“ 113а Номератор - 9752; Дистрибутори: ОБВ „Разпространение“ ЕООД - 02/962-23-23; „Национална дистрибуция“ ООД - 02/975 20 35
РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Мирослав Александров, Румяна Кирилова, - 208, 203; Катерина Димитрова, Ива Костадинова: abonament@duma.bg
КАСА - 97-05-249
НАБОР: Хрисула Василева - 227, e-mail: korespondenti@duma.bg;
ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски

ВЕСТНИК „ДУМА“ Е НАСЛЕДНИК НА ТРАДИЦИИТЕ НА ВЕСТНИЦИТЕ „РАБОТНИКЪТ“, „РАБОТНИЧЕСКИ ВЕСТНИК“ И „РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО“

ИЗПОЛЗВАНИ СА И ЕМИСИИТЕ НА БТА, „ФОКУС“, БГНЕС, БНР, ФРАНС ПРЕС, ИНТЕРНЕТ И ДР. РЪКОПИСИ НЕ СЕ РЕЦЕНЗИРАТ И НЕ СЕ ВРЪЩАТ
ХОНОРАРИ НА ВЪНШНИ АВТОРИ СЕ ИЗПЛАЩАТ ВСЯКА СРЯДА ОТ 14 ДО 16 ЧАСА

1 БНТ
06.55 Най-доброто от... „Италианска магия“/п./
07.25 За животните с любов/п./
08.10 Симба - цар Лъв
09.00 Ваканцията на Лили - 6-сериен тв филм /България, 2007г./, 1 серия
10.00 Българите и християнството: „По образ и подобие“ - документална поредица
10.30 Вярта и общество с Горан Благоев
11.00 Малки истории
12.00 По света и у нас
12.30 Бразди
12.55 Иде нашенската музика - фолклор
13.55 Памет българска с проф.Божидар Димитров
14.45 Минута е много
15.35 Земните момичета са лесни - игрален филм /копродукция, 1998г./
17.20 Световна купа по сноуборд /репортаж от Йонг Пьонг/
17.45 Приятелите ме наричат Чичо - игрален филм /България, 2006 г./
19.15 В кадър
19.45 Знаете ли, че...
19.50 Лека нощ, деца!
20.00 По света и у нас
20.45 Шоуто на Канала
21.45 Законът на Картър - игрален филм /САЩ, 2000г./
23.30 По света и у нас
23.35 Бофор - игрален филм /Израел, 2007г./
01.45 Шоуто на Канала/п/

b tv
06.00 Физиотоника
06.30 „Най-смешните...“ /п./
07.00 „Приказки край лагерния огън“
07.30 „Х- мен Еволюция“ - детски сериал
08.30 „Кой е по-по-най“
09.30 „Кухнята на Звездз“ - кулинарно предаване
10.00 „Модерно“ - токшоу с водещ Радост Драганова
11.00 „Търси се“ - токшоу
12.00 bTV Новините
12.30 „Най-смешните животни и хора на планетата“
13.00 „Последният темплиер“ - Минисериал, част 1; Драма, САЩ, 2009 г.
15.00 „Скорост 2“ - Екшън, приключенски; САЩ, 1997 г.
17.00 „Море от любов“ - токшоу
18.00 „Сеизмограф“ - предаване за полемика и анализи
19.00 bTV Новините - централна емисия
19.30 bTV Репортерите
20.00 „Аз, шпионинът“ - Комедия, Трилър, САЩ, 2002 г.
22.00 bTV Новините
22.30 „В джаза събота вечер“ - токшоу
23.30 „Годишни музикални награди на Планета Пайнер“ - концерт
01.40 „Последният темплиер“ - /п./
02.30 „Търси се“ /п./

NOVA TELEVISION
05.00 „Робинята Изаура“ - сериен филм /п./
06.00 „Гостите на „Здравей, България“ - предаване на НТВ
07.00 „Иконостас“
07.30 „Уди Кълвача“ - детски анимационен сериал, 3 сезон
08.00 „Аладин“ - детски анимационен сериал, 2 сезон
08.30 „Трансформърс“ - детски анимационен сериал
09.00 „Семейство Джетсън“ - анимационен филм
10.30 „Липички“ - с уч. на Били Конли, Нейтън Кавалери, Емили Франсоа и др.
12.15 „Бейб в града“ - с уч. на Магда Жубански и др.
14.15 „Любовен гуру“ - с уч. на Майк Майерс и др.
16.00 „Карбовски директно“ - публицистично предаване на НТВ
18.00 „Отечествен фронт“ - предаване на НТВ
19.00 „Календар“
19.30 „Темата на Нова“
20.00 „Гадна компания“ - с уч. на Антъни Хопкинс и др.
22.15 „Горещо“ - телевизионен таблоид
23.30 „От Русия с любов“ - с уч. на Никол Кидман, Бен Чаплин и др.
01.20 „Звяр в сърцето“ - с уч. на Джовани Мецоджорно, Алесио Бони и др.

b ACTION
06.00 „Ед, Ед, Ед“ /п./ - детски сериал
07.00 „Кодово име: Съседските деца“ - детски сериал
08.00 „Оги и хлебарките“ - детски сериал
08.30 „Големи неприятности в Малкия Китай“ /п./ - Екшън, Комедия, САЩ, 1986 г.
10.30 „Зад решетките“ /п./ - Екшън, Драма, САЩ, 1989 г.
12.30 Част от „А“ група - коментарно предаване
13.30 „Най-добрият нинджа“ - риалити шоу
14.00 „Хрътките“ /п./ - актуално предаване с водещ Валентина Войкова
15.00 „А“ група: Славия-Миньор
17.00 Студио
18.00 „А“ група: Черноморец - ЦСКА
20.00 „Хрътките“ - актуално предаване с водещ Валентина Войкова
21.00 „Първичен инстинкт“ - Трилър, САЩ, 1992 г.
23.30 „Код: Криминално“/п./ - актуално предаване с водещ Мая Костадинова
00.15 „Хрътките“ /п./ - актуално предаване с водещ Валентина Войкова
01.00 „Тузари“ - еп. 10

ОВЕН
И днес ще сте малко нервни, но ако впрегнете енергията си в положителна посока, можете да направите невероятни неща.

21 март - 20 април

ТЕЛЕЦ
Днес творческата треска, която ви е обзела от предния ден, продължава. Имате сили да отхвърлите много задачи.

21 април - 21 май

БЛИЗНАЦИ
Днес ще ви се иска да извършите нещо шуру, което не сте правили. Не мислете какво ще си помислят хората, а осъществете намеренията си.

22 май - 21 юни

РАК
Днес ще имате един много напрегнат, но успешен ден. Всяко служебно начинание, което започнете, ще се увенчае с успех.

22 юни - 23 юли

ЛЪВ
В днешния ден ще горите от желание да се захванете за работа. Компютрите може да ви създават проблеми.

23 юли - 23 август

ДЕВА
Ще лежите на лаврите си и ще гледате със задоволство колко добре се развиват начинанията, които сте започнали.

24 август - 23 септември

ВЕЗНИ
Днес на работата цари затишие, което може да ви се стори необичайно. У дома е възможен конфликт, но нещата ще утихнат.

24 септември - 23 октомври

СКОРПИОН
На работното си място се пазете от колежки, проверете дали това, което ви казват, е истина.

24 октомври - 22 ноември

СТРЕЛЕЦ
Днес отново ще сте прекалено оптимисти, но това в никакъв случай няма да ви навреди, дори напротив.

23 ноември - 21 декември

КОЗИРОГ
Може да получите важна информация, свързана с вашия бизнес, внимавайте да не я пропуснете.

22 декември - 20 януари

ВОДОЛЕЙ
Противоречиви неща ще ви се случват през днешния ден. Късметът ще е с вас, но не го експлоатирайте прекалено.

21 януари - 19 февруари

РИБИ
В началото денят ви ще започне като обикновено, но след обяд събитията, които ще се случат, ще ви изненадат приятно.

20 февруари - 20 март

ВАЛУТНИ КУРСОВЕ

EUR
1.9558

USD
1.4163

GBP
2.3070

CHF
1.5281

Жив

В РИТЪМА НА
ЗАБАВЛЕНИЕТОПесен на Маргарита Хранова
стана „Хит на годината 2010“

www.duma.bg

Жени Живкова ще очарова със стил

Ангела Стефанова е лице на новата пролетно-лятна колекция, която ще бъде представена на 9 март

Модна къща „Жени стил“ с дизайнер Евгения Живкова ще представи новата пролетно-лятна колекция на 9 март в зала 3 на НДК. Линията е съставена от 50 облекла, разпределени в 10 теми. Топалетите са изработени в разнообразни съчетания на различни материали и шарки, те са атрактивни и, в същото време, очарователно свежи.

Обемът и силуетът подчертават женската индивидуалност, смята известната ни дизайнерка. Роклите са хит за този сезон. Те са прави, разкроени, широки, свободно падащи по тялото и с много волани и набори. Изработени са от сурова коприна, шифон и лен, кои-

то умело се съчетават чрез различни сръзвания и геометрични форми. Акцент при тях са различните гарнитури от дантела и мрежести ефирни материали.

Саката са с разнообразен силует. При някои модели има лек набор в рамото, който придава романтичен чар. За тях е характерно враждането на биета от различни платове, например в раменете, реверите и талията. Полите и панталоните са класически прави, изработени са от лен и с различни декорации. Бюстчетата изработени от шифон и дантела и свободно падащите блузи са провокативната изненада за това лято. Акцент при тях са плисираните вола-

ни и рюшове. Официалните рокли са къси и дълги до земята, изработени от платове с много релефни цветя. При тях също се съчетават различни материали. Разголени рамене и гърбове им придават елегантност.

Цветовите за лятото са много разнообразни - пясъчно-земни тонове, тюркоазеносиньо, ярко цикламено, червено и графично - черно и бяло.

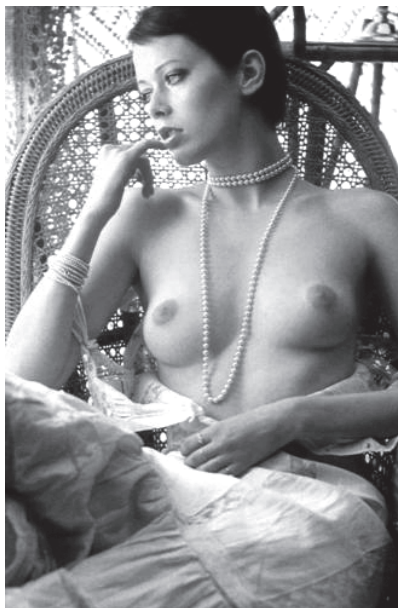
Материите са: шифон, коприна, тафта, сурова коприна, дантела, трико, батиста. Десените също са разнообразни - точки, цветя, карета, дъс и графично съчетание на черно и бяло. Лице на пролетно-лятната колекция на Жени Живкова е дъщеря ѝ Ангела Стефанова.

Силвия Кристел се среща с родните киномани днес и утре

Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

Изящната, срамежлива жена с тяло на момиче, която в „скандалния“ еротичен филм от 70-те години на миналия век - „Емануела“, разпалваше фантазиите на мъжете по цял свят, пристига на „София филм фест“. Силвия Кристел участва във филма на Огънен Свиличич „Два слънчеви дни“. Той ще бъде прожектиран днес от 20.30 ч. в Дома на киното в присъствието на актрисата, и утре от 16 ч. в кино „Люмиер“, където заедно със Силвия ще бъде и режисьорът. Лентата е включена в балканската състезателна програма на фестивала, а Огънен Свиличич е член на международното жури на основния конкурс. Актрисата с бурно и противоречиво минало неотдавна спечели битката с рака, неотлъчно до нея в онези сурови и трудни моменти от живота ѝ е бил единственият ѝ син Артур. Всичко, което публиката би искала да знае за 58-годишната холандска звезда от близкото минало, е описано в автобиографичната ѝ книга, излязла преди 5 години и превърнала се в бестселър. В неделя Силвия Кристел ще бъде в студиото на предаването на Росен Петров „Нека говорят“ по Би Ти Ви.

Фил Колинс обмисля ваканция с колело

Певецът и композитор Фил Колинс обмисля тайна ваканция с колело, след която да не се върне под светлините на прожекторите никога. Здравните проблеми натежават при 60-годишната звезда, пише британският в. „Дейли телеграф“. Проблемите му са най-различни - от намален слух до увреждане на нерв на ръката, което не му позволява да свири на барабани. Колинс твърди, че моментът да спре е добър. „Не мисля, че ще липсвам на някого“, споделя певецът. Бившият член на „Дже-незис“ признава, че на меломаните им е писнало от него, както и че няма място под слънцето на музикалния свят. „Гледам наградите на MTV и мисля, че не мога да имам общо с това“, възмущава се ветеранът. „Не принадлежа на този свят“, убеден е Фил Колинс.

„МИСИС БЪЛГАРИЯ ЗЕМЯ“ ЗАЛОЖИ НА „СВАРОВСКИ“

Христо ПЕТРОВ

На бижута, украсени с камъни „Сваровски“, заложи „Мисис България Земля 2010“ Дияна Колева, която лично прерязва лентата на най-големия магазин за продажба на този тип украшения на Балканите. Брюнетката, която е майка на 9-годишна щерка и е луднала по фотографията, си хареса комплект от колие, обеци и гривна на донякъде стряскащата цена от 900 лв. Сумата е съобразена с високото качество и дългата гаранция за непомръкване блясъка на камъните, категоричен е Николай Павлов, мениджър за Източна Европа на фирмата производител „WESTA“.

По далеч непълните му пресмятания само през м.г. в България са били внесени бижута „Сваровски“ на стойност над 200 000 евро, като по-голямата част от тях вече си имат собственички. Въпреки кризата нашенската не се отказва от красивото и попълва колекциите си с украшения, настояща той.

По темпове за разрастване на този тип търговия сме изпреварили Гърция, Сърбия и Македония. Това предопределило и избора за място на най-новия магазин от веригата,

900 лв. струва колието в комплект с гривна и обеци, украсено с камъни „Сваровски“

предлагаша накити с марката на Oliver Weber - Стара Загора, коментира Недялко Тодоров, притежател на „New Vision Boutique“ и „Vip Styl“.

За предстоящата женски празник производителите са подготвили за българките нови стилни предизвикателства от легирана стомана, сребро и злато, като цените варират от 29 до 900 лв.

Стефан Данаилов открива „Дами канят“ в Пловдив

Проф. Стефан Данаилов ще даде старта на „Дами канят“ в Пловдив на 7 март от 18 ч. в мол „Галерия Пловдив“. Но не на продължението на култовия филм, а на второто издание на изложбата със същото име. Проектът е съвместна инициатива на Дружеството на пловдивските художници, арт мол „Галерия“ и „Сиенит холдинг“.

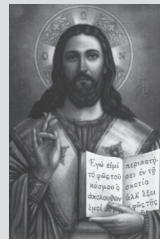
В навечерието на 8 март жените творци от арт сдружението ще демонстрират своя нежен поглед към света чрез живопис, графика, пластика. Стефан Данаилов, чийто емблематичен кинообраз в лентата „Дами канят“ вълнува не едно поколение българки, пръв ще има възможността да оцени техните творби.

Откриването на експозицията ще е в галерийния салон, на втория етаж, зад стената за катерене. Елегантната изложбена зала много бързо се превърна в арт средището на Пловдив с многообразието от културни събития, перфектната им организация и одухотворения интериорен дизайн на 1000 кв.м площ. „Дами канят“ ще продължи 1 месец.

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

5

Св. мъченик Конон Исаурийски (I-II)

По молитвите на свети Конон бесовските привидения били прогонени, а 29-те съда, в които били затворени бесовете, зарити под църквата на свети Конон. По неговите свети молитви винаги да пребъдем и ние невредими от бесовете, прославяйки Отца и Сина, и Светия Дух.

6

† НЕДЕЛЯ СИРОПУСТНА - на Всеопрощението (Сирни заговезни или Прощална неделя)

На този ден се четат Христовите думи: „Ако не простите на човеците съгрешенията им и вашият небесен Отец няма да прости съгрешенията ви.“ (Мат. 6:15) Всеки човек в църквата иска прошка от другите чрез специален ритуал, за да може да влезе в поста, който е време за очистване, размисъл, усъвършенстване и примирение със събратята.

Музей на лошото изкуство показва 400 произведения

Около 400 картини са изложени в Музея на лошото изкуство (МОВА), който е открит в град Детхъм, щата Масачузетс. За да попадне някое произведение в него, необходимо е да отговаря само на едно условие: трябва да бъде толкова лошо, че всички експерти, без изключение, да твърдят това. Тогава творбата има шанс да се окаже и в полезрението на инициаторите на МОВА. Защото те са убедени, че бездарността не бива да се игнорира, а трябва да се познава и да се вижда. Целта е да се покажат най-отвратителните произведения на изобразителното изкуство. Това не е най-разумната идея, защото няма такава сграда на Земята, която да побере всички цапаници с претенции за художествени творби.

Лов и риболов

www.duma.bg

Започна пролетното преброяване на дивеча

Добре е тази акция да се съчетае с неговото подхранване

Стамен ХРИСТОВ

Началото на традиционната пролетна таксация (преброяване) на дивеча вече започва. Всички ловни дружини от системата на Съюза на ловците и риболовците са ангажирани с тази дейност, която задължително се провежда под контрола на оторизирани ловни специалисти от Изпълнителната агенция по горите по места. Събраните данни се обобщават на национално ниво и на базата на тях се правят планове за отстрел през следващия ловен сезон.

Ясно е, че такава информация няма как да бъде абсолютно точна, просто не е възможно при дневен обход да се срещне всяко животно, обитаващо даден ловно-стопански

Снимка в. СТРУМА

Ловната дружинка от "Петрич-Изток" с председател Ангел Хаджиев първи започнаха акция за подхранване на дивеча в Беласица

район. Но на базата на наблюденията на местните ловци и резултатите от отстрела през изминалия ловен сезон може да се придобие максимално точна представа за състоянието на дивечовите запаси, което всъщност е и основна цел на таксацията. Много дружини, особено тези, които направиха този опит и миналата година използват възможността да съчетаят тази акция с друга изключително важна задача - подхранване на дивеча. Масово се изнася концентриран фураж, сол, отработено масло, което служи като дезинфекционно средство за дивите свине. Много от ловците с готовност се включват в пролетните мероприятия, защото опитът от последните години показва - там, където се подхранва целенасочено, резултатите в отстрела и на едър, и на дребен дивеч са добри.

Познаваме ли ги?

Бялката - малкият нощен убиец

Милчо АНДРЕЕВ

Бялката е добре познат в България дребен хищник, който особено през последните години нанася значителни щети на птичето поголовие в селските дворове. Тя се среща повсеместно в Европа и Азия, главно в горите и полята в равнините край населените места. Много често се заселва в запустелите дворове, къщи и стопански постройки, особено в предпланинските райони. Названието си носи от бялото петно на гърдите и гърлото, на дължина тялото и достига 60-75 см, а опашката - 20-25 см. Теглото рядко надхвърля 1,8 кг. Половият диморфизъм не е добре изразен. Окраската ѝ е тъмнокафява до черно-кафява с естествен блясък. Бялото петно на гърлото е раздвоено към предните крака. Цветът му е бял, по изключение може да има сивкавозлатист оттенък. Бялката може да се сбърка със златката и по-рядко с черния пор. Ходилата ѝ са голи.

Леговището си прави в скалите, в таванските помещения на изоставени постройки. Храни се с мишки, плъхове, зайчета, с птици и техните малки и яйца. Напада и домашни птици. Тя е свирепото животно и унищожава повечето птици, отколкото може да изяде. По-често, отколкото при златката, в храната ѝ участват и различни плодове - шипки, къпини, глог, дрян и др.

НАЧИН НА ЛОВУВАНЕ

Основен начин за лов на бялката е с куче да се открие дупката, скривалището и то да я изкара до най-близкото дърво и тогава тя става лесна мишена. Другият резултатен метод е ловът от чакало до стървище, особено през зимата. В миналото бялката е ловена с капани, но сега това е забранено. На бялка се стреля с обикновено ловно гладкоцевно оръжие. Най-често това е наддевка 12 калибър. Решаващ е първият изстрел, така че полуавтоматите не дават голямо предимство. При лов от чакало е по-добре да се ползва карабина .22 калибър за изстрел в главата, защото така се запазва кожата. Патроните за ловни двучевки са най-често четворки. Причислена е към вредните животни.

АКО ЩЕТЕ, ВЯРВАЙТЕ...

Ако сънувате бялка - за мъж - ще се запознаете с кокетно момиче, за жена - ще ви подарят много скъпа вещ; ако я преследвате - ще се разочаровате от мъж; ако я държите в ръка - вие сте остроумен и това се харесва на приятелите ви.

Запасите ѝ навсякъде в страната ни са високи. Естествените неприятели на бялката са чакалът, лисицата, дивата котка, скитащите кучета и бухалът. Бялката сватбува през лятото - юли-август. Бременността ѝ продължава около 250 дни. В началото на май ражда 2-6 малки. Около 30 дни те са слепи. До есента израстват и заживяват самостоятелен живот. Следите и приличат на следите на златката. Пръстите се отпечатват ясно, защото стъпалото е голо. Стъпката е овална, с размери до 5 см. Дирята е както на златката. Групиранката на стъпките е в зависимост от хода на

бялката - спокоен ход или бърз бяг. Кожата на бялката е ценна. Трофейна стойност имат кожата и черепът. Разрешена е целогодишно за лов у нас. Запасите ѝ са високи и подлежат на регулиране, особено в районите с дребен дивеч - зайци, фазани, яребици и кеклици. В някои местобитания по начина си на хранене бялката може да е повече полезна, отколкото вредна. Това са районите, в които плячка са ѝ основно гризачите.

Кулинария

Пикантна дива патица

Продукти: малка кисела зелка; дива патица; сланина; къри; индийско орехче; черен пипер; дафинов лист; червен пипер

Дивата патица се пържи от всички страни, като предварително е шпикована със сланина, като малко преди да е готова (запържена от всякъде) се добавят подправките без дафиновия лист и се изчаква и те да се запържат. Запързва се по възможност в мас.

В тавичка се слага основа от нарязаното зеле, след това патицата и отгоре се покрива с другата половина зеле. И така се пече с фолио около 2,5 часа на умерено силна фурна.

ГУЛЯЙДЖИИ

Свършил ловният сезон, дивите животни решили да отпразнуват събитието, събрали се, всеки дал своята лепта и решили да изпратят костенурката да купи шише вино. Речено - сторено, взела костенурката парите и потънала в храстите. Чакат животните час, чакат два - няма я. Започнали да я ругаят:

- Ама пък бързоходец си избрахме - ще пукнем, докато чакаме - въздъхнал вълкът.

- Корубата ѝ ще строша, само да ми падне - закарнала се мечката.

В този момент от храсталака костенурката си показала главата и казала:

- А вие щом ще ми се заканвате и ще ме ругаете, аз въобще никъде няма да ходя!

Хумор

Лазар КОЛЕВ

Риболовците много, рибата малко

ПОСМАЛИ МАНГО
Двама въдичари седели на раздумка. Единият се похвалил:
- Ще ти кажа само това,

колега, че когато най-сетне извадиш шарана, равнището на язовира спадна с половин метър!

ТРЪСТИКОВО РАСТЕНИЕ СМЕТАЧНИ МАШИНИ	ИТАЛИАНСКИ РАЛИ ПИЛОТ	ШАХМАТНА ФИГУРА АВСТРИЙСКИ МОТОЦИКЛЕТИ	ТАБЛЕТКА СПЕЦИАЛИСТИ ПО ГРОЗДЕТО	ПРЕПАСКИ НАШ РОК-ПЕВЕЦ	ГОРСКИ ХИЩНИК	ЛЕГЕНДА	ТРАГЕДИЯ ОТ И.ГЪОТЕ	ДЪРВОДЕЛСКИ ИНСТРУМЕНТ
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ВИСШИ ПРАВОСЛАВНИ ДУХОВНИЦИ						ЧАСТ ОТ САЩ ИНДИЙСКИ КИНОРЕЖИСЬОР	ГРАД В ДРЕВНА МЕСОПОТАМИЯ ХИЖА ВЪВ ВИТОША	
↓						↓	↓	
БАЙКАЛО-АМУРСКА МАГИСТРАЛА /СЪКР./ ЧАСТ ОТ КРАК		ЕВРЕЙСКИ СВЕЩЕНИК	ЖИВОТИНСКА МАЗНИНА НЕМСКА МЕДИЙНА КОМПАНИЯ		ЧАСТИ ОТ ЧОВЕЧЕСТВОТО НАЧАЛЕН УДАР В ТЕНИСА			
↓		↓	↓		↓			
СТРУНЕН МУЗ ИНСТРУМЕНТ		↓		Г-Я В НЕМСКИЯ ФИЛМ "ИНДИЙСКАТА ГРОБНИЦА" САМОЛЕТО-СТРОИТЕЛНА СПЛАВ	ПРЕМЯТАНЕ ПЧЕЛНИ РОЯЦИ		ГРАД В ИТАЛИЯ	
↓				↓	↓		↓	
ПЕТНА ПО КОЖАТА НА ЧОВЕК	ИЗДАДЕНА ЧАСТ В ГОРЕН ЕТАЖ НА КЪЩА	ИЗРЯЗАНА ТЯСНА ЧАСТ ОТ ПЛАТ ПЛАТО В ПЕРУ		ВИД АНТИЛОПА БЪЛГАРСКИ ИКОНОМИСТ			ЗАКРИТ СЪД ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ НА ВОДАТА В ПАРА /МН.Ч./	
↓	↓	↓		↓			↓	
РАВЕНСТВО НА ПРАВА			УПОЙВАЩО СРЕДСТВО	БЪЛГАРСКИ ТЕНИСИСТ ПРИБОР ЗА ПРЕСУКВАНЕ НА ПРЕЖДА		ГРАД В КАЗАХСТАН УЧЕНИЕ ЗА МОРАЛА	ПЛАНИНСКО ЕХО, ЕК БАЛКАНСКА СТОЛИЦА	
↓			↓	↓		↓	↓	
ГРЪЦКА БУКВА ЛЕКАРСТВО		ПОСЛЕДОВАТЕЛ НА ПРОТЕСТАНТИЗМА ПРЕДШЕСТВЕНИЦИ НА МАНДОЛИНИТЕ						
↓		↓						
РАЗСТОЯНИЕ ОТ ТОЧКА НА ОКРЪЖНОСТ ДО ЦЕНТЪРА И		СТОЛИЦАТА НА АВСТРИЯ РЕКА В ЕВРОПА, ПРИТОК НА ДУНАВ		ТЪНКИ ИЗПРЕДЕНИ КОНЦИ ПРЕДШЕСТВЕНИЦИ НА КИТАРА И МАНДОЛИНА	ПРОЗОРЕЦ НА КОРАБ	ВИЗАНТИЙСКИ ФИЛОСОФ НЕФЕРМЕНТИРАЛ СОК ОТ ГРОЗДЕ		ОТШЕЛНИК, ПУСТИННИК
↓		↓		↓	↓	↓		↓
ХИЩНИК ОТ РОДА НА КУЧЕТО	ПОМЕЩЕНИЕ С АПАРАТУРА	БРАТ НА РЕМ /РИМ.МИТ./ ЖИЛИЩЕ НА ПЧЕЛИ		УВИВНО РАСТЕНИЕ В ДЖУНГЛА БЪЛГАРСКИ ПОЕТ-"ДЪЛГ"				СЪОБЩИТЕЛНИ СРЕДСТВА
↓	↓	↓		↓				↓
АПЕЛ, ЗОВ			ВЪГЛИЩА АМЕРИКАНСКИ КИНОАКТЬОР-"СПЕШНО ОТДЕЛЕНИЕ"	СЛОВАШКИ ПЕРАЛНИ МАШИНИ ЧАСТИ ОТ КОЛОПРОБЕГ		НЕМСКИ ИСТОРИК НА ФИЛОСОФИЯТА РОДОНАЧАЛНИК НА ПЛЕМЕ	ФРЕНСКИ КОМПОЗИТОР РУСКИ ВОЕНЕН ДИРИГЕНТ	
↓			↓	↓		↓	↓	
РЕКА В ГЕРМАНИЯ МАЛКОТО НА КОЗА		УРЕД В ХУД. ГИМНАСТИКА /МН.Ч./ КОЛБАС				ХИЩНА ПТИЦА		
↓		↓				↓		
ДОЛНО ДАМСКО ОБЛЕКЛО ГРАД В ЕГИПЕТ						ОБРЪЩЕНИЕ КЪМ БАЩА ГЕРОЙ ВЪВ ФРЕНСКИЯ ФИЛМ "ДЖО"		
↓						↓		
СОФИЙСКА БИРА				СЪД ЗА ТЕЧНОСТИ			ПЪТНА ПОЛИЦИЯ	
↓				↓			↓	
ГРАД В ГЪРЦИЯ	КЪСИ ДОЛНИ ГАЩИ ИЗПЪЛНЯВАЩ ДЛЪЖНОСТТА /СЪКР./			РЕКА В МАРОКО	СПОРТЕН КЛУБ ПСЕВД. НА ЖУРНАЛИСТА ВЛАДИМИР ТОПЕНЧАРОВ		ФРЕНСКИ ДРАМАТУРГ АНГЛИЙСКА РОКГРУПА	
↓	↓			↓	↓		↓	
БЕЛГИЙСКИ ПОППЕВЕЦ		НАЧАЛО НА РЕКА		ХАРАКТЕРЕН БЕЛЕГ, СВОЙСТВО ИЛИ КАЧЕСТВО/МН.Ч./		ПРАБЪЛГАРСКА ТИТЛА		
↓				↓				

РЕЧНИК: Ирани, Исна.

СТОЯН СТОЯНОВ

ИЗИСКВАНЕ КЪМ ИЗДЕЛИЕ		ГРАД В ИНДОНЕЗИЯ		ШВЕДСКА ПОПГРУПА		ЧИСЛО, РАВНО НА 3,14		ЦИФРА		ВЕЛИЧИНА, ИЗРАЗЯВАНА С ЧИСЛО		ПЕСЕН НА Л. ИВАНОВА		КЕФАЛОВА РИБА
СПОРТНИ СЪОРЪЖЕНИЯ		НАЛИЧНИ СРЕДСТВА В БАНКА/МН.Ч./		ЧАСТ ОТ ОКОТО		РОД ПАЛМИ		СЪДОВЕ ЗА ЦВЕТА		КРАЙ НА МОЛИТВА		СЛИВЕН-ВЪРХУ АВТОМОБИЛНИТЕ ТАБЕЛИ		
								НАСЕЛЕНИЕ НА ДЪРЖАВА						
ЧЛЕНКА НА ДРЕВНО ТЮРКСКО ПЛЕМЕ							ГРАД В КАЛИНИНГРАДСКА ОБЛАСТ НА РУСИЯ						ОБЛАСТЕН ГРАД В СИБИР	
КИПЪРСКИ ФУТБ. ТИМ						ЖИТЕЛ НА ШРИ ЛАНКА И ИНДИЯ						БЪЛГАРСКИ ТЕЛЕФОНИ		
						ДРЕВНОГРЪЦКИ СКУЛПТОР						ПУЯК		
ПОТВЪРЖДЕНИЕ			Г-Й В ЕДНОИМ. РОМАН ОТ П. СТЬПОВ					ПРОВИНЦИЯ В БЕЛГИЯ						
МЕСЕЦ			ЦВЕТНА ХАРТИЯ ЗА СТЕНА					СТАРОЗАВЕТЕН КОВЧЕГ						
				НАША ГРАНИЧНА РЕКА						СТИХОТВОРНИ СЪЗВУЧИЯ				
				ЛИРИЧЕСКИ ПОЕТ						НАШ ТРЕНЬОР ПО БОРБА				
ИРАНСКА ПАРИЧНА ЕДИНИЦА					РУСКИ ХИМИК						Г-Й В ГЕРМАНСКО-СРЪБСКИЯ ФИЛМ "МЪЖКИ ИЗЛЕТ"			
ЯК ЖРЕБЕЦ					ФРЕНСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ						ГРАД В ПОЛША			
			ДОЛНИЯТ ОТВОР НА СТОМАХА					ТРИКОТАЖЕН ПЛАТ						ПРЕДПРИЯТИЕ
			ФУТБОЛИСТ ОТ "СЛАВИЯ"					ЛЕТЕЦ, АВИАТОР						
КЕРЕМИДА ПО РЪБОВЕТЕ НА ПОКРИВ	КЛАДЕНЕЦ						ОБЛАСТ В ЗАПАДНА СТАРА ПЛАНИНА						ГОЛЯМО ПАРЧЕ ХЛЯБ	
	ЛИТЕРАТУРНА ТВОРБА						ФРЕНСКИ МУЗИКОВЕД И ПИСАТЕЛ							
						АВСТРИЙСКА ТЕНИСИСТКА						РУСКИ ВЕРТОЛЕТИ		
						ГРАД В КАНАДА						ВЪГЛЕВОДОРОДНА ТЕЧНОСТ		
ПРЕДШЕСТВЕНИК НА ООН			ЧАСТ ОТ ПАРАШУТ							НАШ ФУТБ. ТРЕНЬОР				
СМЕС ОТ ВЕЩЕСТВА			РОДНИЯТ ГРАД НА ИВ.ВАЗОВ							РАСТЕНИЕ С ЯДЛИВИ ЛИСТА				
				СЪЕДИНЕНИЕ НА САЛИЦИЛОВА КИСЕЛИНА С ФЕНОЛ						ГЕРОЙ В ЕДНОИМ. РОМАН ОТ Ж. ВЕРН				
				НЕМСКИ МАТЕМАТИК						РАЗКАЗ ОТ ЕМ.СТАНЕВ				
ГРАД В ДРЕВНА МИДИЯ					РИБА ПОПЧЕ						ГРАД В ПАКИСТАН			
ПРИТОК НА РДУНАВ					БИВШ КАНЦЛЕР НА АВСТРИЯ						ЛЕНЕНА ТЪКАН			
			ГРАД В СЛОВЕНИЯ					ДВОРЕЦ						МЪЖ В ТАНЦУВАЩА ДВОЙКА /МН.Ч./
			ВИСОКОПЛАНИНСКА ЗЕМЯ В СРЕДНА АЗИЯ					ДУХОВ МУЗ. ИНСТРУМЕНТ						
ВИД ДЪРВО, ЯБЛАН	ВЪЗПОМЕНАНИЕ						ВРЪХ И ЯЗОВИР В РИЛА						СЪНОТВОРНО ЛЕКАРСТВО	
	ФРЕНСКИ МОРЕПЛАВАТЕЛ						УДАР ВЪВ ФЕХТОВКАТА							
						РАДИОАКТИВЕН ХИМ. ЕЛЕМЕНТ						ГРАД В ГАНА		
						ХУЛИГАН						БИВШ ИТАЛИАНСКИ ФУТБОЛЕН СЪДИЯ		
ГРАД В БЕЛГИЯ			ПУСТИНЯ В ИЗРАЕЛ						НАШ КИНОРЕЖИСЬОР "КОЗИЯТ РОГ"					
СПИСЪК НА ВЕЩИ			ГОРСКО ПОЛУБОЖЕСТВО /ГРЪЦ.МИТ./						ГРАД В КИРГИЗСТАН					
				ИНДИЙСКИ ФИЗИК						ДРАМА ОТ Х.ИБСЕН				
				СЕЧИВА ЗА КОСИТБА						Г-Й В ПИЕСАТА "УСИЛНИ ГОДИНИ" ОТ К.ЗИДАРОВ				
ГРАД В ИРАН					ИТАЛИАНСКИ ФУТБОЛЕН ТИМ						АНГЛИЙСКИ ФУТБОЛЕН МЕНИДЖЪР			
МЯРКА ЗА ПЛОЩ					US ПОП-ПЕВИЦА						ИНФОРМАЦИЯ НА МАРОКО			
		ГРАД В УКРАИНА						ЧАСТ ОТ ЧОВЕШКОТО ТЯЛО/МН.Ч./						
		КОРЕЙСКА МЯРКА ЗА ПЛОЩ						НАРОДНОСТ В ЛАОС						
ПЪЛНО СЪГЛАСИЕ								ДЕРМАТИЧНО ЛЕКАРСТВО						
ЕДИТ ОТ ГЛАВНИТЕ ЕГИПЕТСКИ БОГОВЕ														
						ГОЛЕМИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОБЕДИНЕНИЯ								

РЕЧНИК: Адас, Аретир, “Еносис”, Илария, Лаперуз, Паран, Радин, Ремиз, Ренер, Риман, Семир, “Синалар”.

ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

СКАНДИ
ВОДОРАВНО: КАРТОН - АЛАГАТОР - КАЛ - ТАРАС - РИМА - ТАВАНИ - АПАРАТ - ВИС - МЕТАЛ - ПАТИ - ЛИК - РОТАС - ЗЕНОН - КОНЕН-ПАТИНА - ТАРАН - РАДЕВ - КИТ - ОРИС - СЕЛЕН - ЛИМОНИТ - КИТЕЛ - ЛЕВ - ЛИМАН - ПИЛА - ШИИ - КОМАР - ПАМИД - ПАНАМ - МАЛИНА - КАНАП - РУБИН - ТИР - АРАМ - ТАНЕВ - РАДИКАЛ - РОЛАН - РИС - НОМЕР - НАНА - РОГ - КОПАЛ - ГАМЕН - ТОВАР - МАДАРА - БАЛЕТ - ТАВА - АМИР - ТИТАНИТ - ЦИТАТИ.

ОТВЕСНО: КАКАВИДА - ИЛИНА - АРОМАТ - РАВИК - РОМЕИ - НАДИГ - ЛИ - АТЛАС - КАРОВ - ПАРИС - ТЕТ - РОНИН - КАПАК - КОТА - АНТИМОН - СИЛОН - МАНОВ - ЕТЕР - ТИМАР - ЛОПАТИ - КАРА ТАНАС - МАМУТ - МАРАТ - ЛАПАС - ДЕКАР - БАРЕЛ - ВАСАЛ - ПЕЛИН - МИНОР - МАЦ - ЗАВЕТ - ПАНЕЛ - ГА - ПАРАПЕТ-НЕПАЛ - ВАНАДАТ - ТИТАНИК - ЛИМИТ - НА МАМА - ДОМ - ТОНИК - ЛИНИЯ - НЕРИТ - РАВИНАТ - РАДАР - КАНАРИ.

СТОЯН СТОЯНОВ

Спорт

www.duma.bg

Стоичков: Аз съм простакът на България!

Легендата на българския футбол Христо Стоичков се обяви за най-големия простак

на България. Камата е недоволен от създадения му негативен образ в родината и заяви, че не мисли да се връща със семейството си да живее у нас, събщи ТВ 7. Той е категоричен, че колкото и да бъде оплюван, никога няма да бъде постигнат. Ицо се похвали, че е на път да открие футболна школа и в Бахрейн, след Барселона и Етрополе.

“За много хора съм неприятен, защото успелите хора не ги обичат. Изкараха ме какъв ли не. Аз съм глупакът и простакът на тази държава!

Вярно, характерът ми е много здрав. Наследил съм го от дядо ми, винаги искам да бъда прав и пръв. Гледам да не обръщам внимание на завистта и злобата. Нашият ген е такъв - да излъжеш някого, да ограбиш, да убиеш. Такава ни е психологията. Когато човек в България тръгне да прави нещо, веднага му се намират кусури. В Барселона имам 4 школи, в които тренират над 2000 деца. В момента работя и над подобен проект и за Бахрейн. Там има проблеми, но всичко ще се оправи. Преговаряме и с други

държави. Лесно е да се направи школа, но трябва и да я поддържаш. В България избрах точно Етрополе, защото преди няколко години се запознах с едни момчета, те се освободиха от мисълта, че съм Стоичков, не се притесниха от мен и покрай лова в Балкана направихме и нещо много ценно - футболната академия. Ще бъде трудна задача, но все пак съм приел да бъда почетен консул на България в Барселона. Живее там вече 20 години и знам каква е ситуацията”, каза Стоичков.

Националите без съперник за контрола

ФИФА затяга надзора над приятелските срещи заради скандалната проверка с Естония

Националният отбор на България по футбол остава без съперник за приятелски мач на 29 март. Тимът на Словакия, срещу който трябваше да играем, се договори за същата дата с Дания. Германският селекционер Лотар Матеус имаше желание да бъде организирана проверка 3 дни след европейската квалификация с Швейцария на 26 март. Датата 29-и е свободна за мачове в календара на ФИФА, но повечето отбори то-

гава играят квалификации или вече са си уредили контроли. Словакия беше единствен вариант пред БФС за проверка.

ФИФА планира да затегне контрола върху контролните мачове заради съмнителните резултати напоследък. Една от причините за подготвяните мерки е приятелският мач между България и Естония в Анталия миналия месец, когато реферът отсъди 4 дузпи за крайното 2:2. До този момент ФИФА не се вълнуваше особено от контролите, като позво-

Лотар Матеус вече се чуди срещу кой отбор да изведе националите на 29 март

ляваше на националните федерации сами да организират срещите, без да се меси в делата им.

“Имаме 60 професи-

оналисти, които работят в нашия юридически отдел, той е един от най-големите ни. Футболът стана много атрактивен за залагания и трябва да го защитим. Играта е жертва на своята популярност и ние също трябва да поемем отговорност”, каза шефът на ФИФА Сеп Блатер.

“Имахме проблеми с контроли, играни в Турция, а също и с мач между Бахрейн и Того. Затова искаме да сме сигурни, че такива мачове повече няма да се повтарят. Ще се на-

месваме, ако имаме съмнения за уговорени срещи или каквото и да било, за да защитим футбола. Ще изискваме всякакъв тип информация, включително името на съдията. ФИФА ще има правото да смени рефера, ако прецени, че назначеният не е подходящ за съответния мач. За да влязат новите мерки в сила, трябва да бъдат одобрени на конгреса на ФИФА през май”, каза генералният секретар на световната футболна централа Жером Валке.

ФИФА и УЕФА предупредиха украинската футболна федерация да не се опитва да отстрани президента си Григорий Суркис от поста преди края на неговия мандат. Той изтича след европейското първенство през 2012 г., на което страната ще си подели домакинството с Полша. Централите изразиха задоволството си от прогреса на страната в подготовката за форума, но предупредиха, че организаторите все още не са изпълнили всички изисквания. “Искаме да ни предоставите потвърждение от членовете на украинската федерация, че ще изпълнят молбата ни да се спре организирането на избори преди изтичане на мандата на ръководството през 2012 г. ФИФА и УЕФА ви дават 30 дни да изпратите всички необходими документи, след което ще считаме случая за приключен”, се казва в писмото до украинците.

Португалският голаджия на Реал Мадрид Кристиано Роналдо (вдясно) се бори за топката с полузащитника на Малага Игнасио Камачо в мача от Примера дивисион. Роналдо се отечете с хеттрик, но получи контузия в дясното коляно

Роналдо контузен след хеттрик срещу Малага

Голмайсторът на Реал Мадрид Кристиано Роналдо получи контузия в подколянното сухожилие, след като наниза хеттрик на Малага при победата със 7:0. Със сигурност той пропуска утрешното гостуване на Расинг Сантандер, както и 1/8-финалния реванш от Шампионската лига срещу Олимпик Лион. Роналдо (51, 68 и 77-д) обаче прекъсна главата си суша от последните 4 мача. Той се изравни със звездата на Барселона Лионел Меси на върха при голмайсторите в Примера дивисион. Двамата имат по 27 попадения, а също така и делят първото място за “Златната обувка”. Там българинът Димитър Бербатов е 5-и.

Реал изигра един от най-лесните си мачове от началото на сезона на “Сантьяго Бернабеу”. Другите попадения нанизаха французинът Карим Бензема (27 и 62), аржентинецът Анхел ди Мария (37) и португалецът Марсело Виейра (45). Гостите пък завършиха мача в намален състав след червен картон на Мануел Гаспар (67). С

успеха Реал продължава да заема 2-ото място с 64 точки, със 7 по-малко от Барселона. Малага пък е предпоследен с 23 т.

“Контузих се при последния гол. Сигурен съм, че не е нищо сериозно, но не трябва да поемам рискове. Не смятам, че ще играя в неделя”, каза Роналдо.

“Не знам, изглежда сериозна контузия, това е негативното от двубоя. Ако Кристиано има лека травма, няма да бъде драма. Бензема играе много по-добре в последните седмици. Той е напълно различен играч от футболиста, който беше, когато дойдох в клуба. Сега Карим е много по-солиден и силен - и физически, и психически. Знаех какво може Емануел Адебайор, преди да го вземем. Знаех как играе и какво може да донесе на отбора. Когато разполагаш с двама централни нападатели, това ти дава възможност да използваш единия или другия - в зависимост от мача”, заяви треньорът на “Белия балет” Жозе Моуриньо.

кратки

Бончо Генчев започва работа в БФС

Бившият национал Бончо Генчев започва работа в БФС. Той ще обикаля всички юношески групи в Северозападна България, за да търси таланти. Паралелно с това героят от световното първенство в САЩ 1994 г. ще бъде и делегат на мачове към Зоналния съвет на БФС. “Започвам работа като селекционер. Ще се постарая да стъпя не само в големите футболни центрове, а навсякъде, където се развива футбол в Северозападна България”, потвърди Генчев.

Пипнаха Коло Туре с допинг

Защитникът на Манчестър Сити Коло Туре може да бъде изхвърлен от всички нива на футбола за срок от 2 години, след като бе уличен в употребата на допинг. Ръководството на “гражданиите” вече отстрани Туре от състава си. Все още не е ясно дали става дума за употребата на наркотици или стимулиращи допинг средства. Твърде вероятно е Туре да е приемал медикаменти, без да знае, че те съдържат забранени вещества. Дори това да се окаже истина, защитникът от Кот д'Ивоар не би срещнал одобрение от английската Футболна асоциация, защото според законите на Острова всеки спортист е получил списък със забранените продукти, които няма право да употребява.

Дагоха стагион на Уест Хем

Уест Хем получи право да се премести да играе на чисто новия Олимпийски стадион в Лондон след олимпиадата през 2012 г. Кандидатурата на клуба бе одобрена от правителството и от кмета на Лондон Борис Джонсън. И докато “чуковете” се радваха, собственикът на Лейтън Ориент (III дивизия) Бари Хърн изрева на умряло. Олимпийският стадион се намира само на една спирка с метрото от Ориент и Хърн се опасява, че с течение на времето клубът му ще изчезне. “Ще ги съдя всички - от асоциацията, през олимпийския комитет, до Уест Хем и кметството”, закани се Хърн.

Флетчър и Карик преподписаха с Юнайтед

Полузащитниците на Манчестър Юнайтед Дарън Флетчър и Майкъл Карик преподписаха договорите си до 2015 г. След като дебютира за първия тим през 2003-а, шотландският национал постепенно се превърна в ключова фигура за състава на сър Алекс Фъргюсън. Флетчър триумфира 3 пъти във Висшата лига, 2 пъти в дивизия Купата на лигата и по веднъж ФА Къп и отличието в най-значимия европейски клубен турнир - Шампионската лига. “За мен е огромна чест да играя за Юнайтед. Спечелих толкова трофеи, но това не засища глада ми за още. Искам да благодаря на всеки в клуба за подкрепата през всичките години на “Олд Траффорд”, заяви Флетчър. “Дарън е в клуба от 15-годишен. Горд съм, че той стигна да първия отбор, след като премина през академията. Доволен съм, че подписа нов договор, защото е полузащитник от световна класа”, заяви сър Алекс.

Спорт

Зума се подиграва с Левски и ЦСКА

Грандовете нямали играчи за националния отбор

Почетният президент на Локо Пд Христо Бонев отново нападна родните грандове Левски и ЦСКА. Той е уверен, че двата тима не разполагат с играчи, които са достойни за националния отбор. Зума призова селекционера на “трикольорите” Лотар Матеус да обърне внимание на халфа им Христо Златински. Бонев е доволен от назначението на рефера Таско Тасков за утрешния мач от XVII кръг на “А” група с Черно море на стадион “Тича”.

“Разбрах, че Матеус не е гледал дербито между Левски и ЦСКА (1:3). Правилно е постъпил, защото там няма какво да види. Вместо сега да ходи в Бургас (за мача Черноморец - ЦСКА), по-добре да гледа нашия с Черно море. Там има един футболист, който е готов

за националния отбор - Златински”. Не се притеснявам от това момче (Тасков) и съм сигурен, че няма да опорочи срещата. Бих се притеснил, ако наряди бяха получили старите муцуни А.А. и А.Г. (б.р. - става въпрос за Ахмед Ахмед и Антон Генов). Базил де Карвальо се прибира в България другата седмица. Той има договор с Левски и ако не го искат, нека му платят, а ние ще си го вземем. Подчертахме важността и трудността на мача пред футболистите и апелирахме за пълна мобилизация. Обяснихме им всичко, което може да се очаква от Черно море - терен, съдийство, начин на игра. Нашият тим трябва да е на 100% готов да се противопостави на всякакви предизвикателства, за да спечели. От това, което видях в тренировките през седмицата, смятам, че момче-

тата са настроени правилно и заминаваме с една-единствена цел да победим”, каза Бонев.

“Единственото, от което се опасявам, е играта на нашия тим. Смятам, че ако сме достатъчно концентрирани и покажем това, на което сме способни, няма да имаме проблеми. Не трябва да отдаваме внимание на съдийството и терените, защото това са реалностите в българския футбол. Длъжни сме да подхождаме с респект към всеки противник. Нашият отбор може да играе добър и грамотен футбол. Всички знаят какво бе за нас Базил, имаме нужда от него. Неговият казус обаче е прекалено сложен и едва ли аз съм човекът, който може да се ангажира с прогноза как ще се развият нещата”, каза треньорът на Локо Неделчо Матушев.

НОВ НА „АРМИЯТА” СЧУПИ РЪКА

Новото попълнение на ЦСКА Станислав Костов счупи няколко кости в китката на лявата си ръка след падане по време на тренировка. Бившият играч на Пирин е с гипс. Травмата му не е сериозна и той ще може да поднови тренировки още следващата седмица. Костов със сигурност ще пропусне днешното гостуване на Черноморец Бургас от XVII кръг на “А” група. Срещата ще се изиграе на ст. “Лазур” от 18.00 ч. и ще бъде излъчена по БТВ Екшън. Освен Костов мача с бургазлии ще пропусне наказаният Александър Тонев. Сред избраниците на старши треньора Милен Радуканов попадна Емил Гъргоров-Бадема, който е наваксал с подготовката.

“Има среден вариант на еуфория, който е най-добрият. Сега трябва да слезем малко на земята, но и без нея не става. Есента бяхме смачкани и видяхте, че беше трудно. Това, което направихме, е много хубаво, но трябва да мислим за мача с Черноморец. Нужно е да продължаваме със същото самочувствие и борба. Отиваме с уважение и респект. Трябва да подхождаме всеки път, както срещу Левски”, каза Радуканов.

Групата на ЦСКА: Иван Караджов, Благой Макенджиев, Иван Бандаловски, Костадин Стоянов, Петър Стоянов, Джузепе Акуаро, Апостол Попов, Румен Трифонов, Фабрицио Грило, Тодор Янчев, Коста Янев, Маркиньос, Борис Галчев, Грегъри Нелсън, Спас Делев, Четин Садула, Емил Гъргоров, Мишел Платини, Килиън Шеридън.

Снимки БГНЕС

Стадион “Донбас” е един от четирите в Украйна, на които ще се играят мачове от европейското първенство по футбол през 2012 г. Той е напълно готов и вече чакат мачовете от континенталния шампионат

НОВАК ЗАМЕСТВА ЙОВОВ СРЕЩУ ЛОКО СФ

Зимното попълнение на Левски Даниел Димов ще замести наказания Христо Йовов за столичното дерби с Локо Сф. Мачът от XVII кръг на “А” група ще се изиграе утре от 18.00 ч. на национал-

ния стадион “Васил Левски” и ще бъде излъчен по БТВ Екшън. Другият вариант пред треньора на “сините” Ясен Петров е Мариян Огнянов. На този етап Петров не смята да връща холандеца Сержиньо Грийн

в средата на терена. Грийн е налаган от месеци като централен бранител и в опрделени мачове се справи, но пък този ход не сработи срещу ЦСКА.

Въпреки тоталния провал срещу “армей-

ците” Петров едва ли ще направи чак толкова промени в своята единайсеторка. Не е изключено шанс за изява да получи и сърбинът Марко Видович, който също като Димов не е изиграл официален мач със

“синята” фланелка. Ако Видович започне, най-вероятно ще е на позицията външен халф, като по този начин на пейката ще седне един измежду Даниел Младенов и белгиеца Жанвион Юлу-Матондо.

Легендата на германския футбол Франц Бекенбауер е посрещан в Прищина, Косово от играчи на местен отбор. Той е на посещение в страната, след като бе назначен за почетен посланик от президента Беджет Паколи

СЛАВИЯ БЕЗ КАПИТАНА СРЕЩУ МИНЬОР

Титулярният капитан на Славия Богомил Дяков ще пропусне домакинския мач на тима срещу Миньор. Двубоят от “А” група е днес на ст. “Славия” от 15 ч. и ще бъде излъчен по БТВ Екшън. Десният бек е измъчван от травма, която не е толкова сериозна, но треньорското ръководство е преценило да не рискува със здравето му. Дяков обаче ще е на разположение на треньора Емил Велев за следващия двубой. Извън групата остана и полузащитникът Йордан Юруков, който е наказан заради натрупани жълти картони. Жълтата карта на едно от новите попълнения бразилецът Жосиас Басо все още не пристигнала и той също ще гледа от трибуните. Футболистите ще се надяхат за двубоя с перничани с филма “С мръсна газ”.

НИКИ СРЕЩА АЯКС НА ФИНАЛА ЗА КУПАТА НА ХОЛАНДИЯ

Твенте, където играе българският национален вратар Николай Михайлов, ще играе на финала за Купата на Холандия срещу гранда Аякс. Шампионът в Ередивизи се наложи с 1:0 над Утрехт на 1/2-финалите. Гола отбеляза Марк Янко (77), който засече топката в мрежата отблизо след подаване от дясно. Ники, който е несменяем титуляр в срещите за първенство, остана на пейката за сметка на ветерана Сандер Бошкер. Аякс пък се класира безпроблемно на финала, след като отвя Валвийк с 5:1.

www.duma.bg

elegante

ФУТБОЛ
ДНЕС
ПО БТВ ЕКШЪН
15.00 Славия - Миньор
18.00 Черноморец - ЦСКА
ПО НОВА СПОРТ
14.45 Бирмингам - Уест Бромич
17.00 Арсенал - Съндърланд
19.30 Манчестър Сити - Уигън
ПО ДИЕМА
17.00 Болтън - Астън Вила
ПО ЕВРОСПОРТ 2
16.30 Хановер - Байерн
19.30 Байер - Волфсбург
ПО РИНГ
19.20 Каргиф - Инсуич
ПО ТВ+
19.00 Майорка - Валенсия
21.00 Барселона - Сарагоса
23.00 Атлетико - Вилареал
ПО ФИЛМ +
21.45 Ювентус - Милан
УТРЕ
ПО БТВ ЕКШЪН
15.00 Черно море - Локо Пг
18.00 Локо Сф - Левски
ПО ДИЕМА
15.30 Ливърпул - Манчестър Юн.
ПО НОВА СПОРТ
18.00 Уулвърхемптън - Тотнъм
ПО ЕВРОСПОРТ 2
16.30 Фрайбург - Вердер
18.30 Хамбургер - Майнц
ПО ТВ+
13.30 Сампdoria - Чезена
16.00 Интер - Дженоа
20.00 Атлетик Билбао - Севиля
22.00 Расинг - Реал Мадрид

3 1 8

5 ЧИСЛА И ПЕЧАЛБИ ОТ ТОТО 2, ТИРАЖ №17

6 ОТ 49

I теглене
Числа: 7, 11, 15, 21, 23, 26
ПЕЧАЛБИ:
I гр. (6) няма
II гр. (5) 28 по 1167,10 лв.
III гр. (4) 1225 по 26,70 лв.
IV гр. (3) 18 582 по 2,50 лв.
ДЖАКПОТ: 19 607,86 лв.
II теглене
Числа: 1, 12, 13, 17, 32, 39
ПЕЧАЛБИ:
I гр. (6) няма
ДЖАКПОТ: 972 660,51 лв.

6 ОТ 42

I теглене
Числа: 14, 18, 30, 37, 39, 40
ПЕЧАЛБИ:
I гр. (6) няма
II гр. (5) 5 по 2356,30 лв.
III гр. (4) 464 по 25,40 лв.
IV гр. (3) 8805 по 1,90 лв.
ДЖАКПОТ: 122 799,45 лв.
II теглене
Числа: 8, 23, 30, 34, 41, 42
ПЕЧАЛБИ:
I гр. (6) няма
II гр. (5) 11 по 1713,70 лв.
ДЖАКПОТ: 176 291,47 лв.

5 ОТ 35

I теглене
Числа: 3, 4, 6, 13, 22
ПЕЧАЛБИ:
I гр. (5) 1 от 17 644,20 лв.
II гр. (4) 267 по 66,10 лв.
III гр. (3) 9630 по 2,40 лв.
II теглене
Числа: 3, 21, 23, 28, 33
ПЕЧАЛБИ:
I гр. (5) 1 от 17 644,20 лв.
II гр. (4) 355 по 49,70 лв.
III гр. (3) 10 062 по 2,30 лв.

ТОТО ДЖОКЕР

Позиция: 2, 3, 9
Цифра: 7, 8, 1
ПЕЧАЛБИ:
I гр. (3) няма
II гр. (2) 596 по 26,80 лв.
ДЖАКПОТ:
I гр. 62 903,65 лв.
II гр. няма

СНИМКА ПРЕСФОТО/БТА

Ваня Стамболова (вдясно) се класира за 1/2-финалите на 400 м на европейското първенство в Париж, след като даде най-добро време

Българката Петя Дачева се класира за финала в дисциплината троен скок на европейското първенство по лека атлетика в Париж. Дачева преодоля квали-

фикациите с 5-и резултат, след като постигна личен рекорд от 14,20 метра в последния си 3-ти опит. Тя стана една от седемте състезатели, които преминаха

Дачева на финал в Париж

Стамболова с първо време в серията на 400 м, Атанасов и Иванов отпадат от европейското в зала

квалификационната норма от 14,10 м. С най-добър резултат завърши Наталия Кутякова (Рус) с 14,44 м. Другата българка Андриана Бънова остана 20-а с 13,05 м. За днешния финал не се класира лидерката в световната ранглиста Катя Демут (Гер), след като преодоля едва 13,81 м и остана 15-а. "Щастлива съм. Особено като знам, че 3 седмици не съм обувала шпайкове заради болки в ахилесовото сухожилие. Тук правих разбежи и се нагласявах за скок. Нямах болки. Елиминирахме ги с обезболяващи медикаменти. Бях освободена и всичко се получи. Но най-вече се амбицирах

от това, че видях как се влиза със слаби постижения във финала. Насълзиха ми се очите, когато разбрах резултата си. Надявам се на финала отново да съм освободена и да скачам добре. Най-важното е да минеш квалификацията", каза Дачева.

Надеждата ни за медал Ваня Стамболова се класира на 1/2-финалите на 400 метра, след като финишира първа в серията си за 53,06 сек. След нея се наредиха Янин Линденберг (Гер) и Наталия Лупу (Укр). 1/2-финалните серии се проведоха късно снощи.

"Чувствам се добре. Може би все още не съм в отличната фор-

ма, в която бях преди, но причината е в грип, който изкарах преди 3 седмици. Ще се опитам да дам най-доброто от себе си. Пистата ми идва потвържда, като интересното е, че в средата на залата, където са скоковете и спринтът на 60 м, е по-мека", каза варненката.

Николай Атанасов и Георги Иванов не успяха да преминат квалификациите. Атанасов регистрира 7,57 м в скока на дължина и се нареди 9-и в група А. Иванов пък не записа успешен опит в тласкането на гюле. Представителят на домакините Гайтон Буки прати уреда най-далеч - 20,39 м.

Томова играе за титла в Уругвай

Младата българка Виктория Томова се класира на финала на турнира "Уругвай Боул" 2011, след като на 1/2-финал победи Алехангра Сиснерос (Мекс) с 6:4, 6:2. Талантливата българка, която миналата седмица навърши 16 години, тръгна от квалификациите и в 5 поредни срещи не загуби нито сет. По пътя към 1/2-финалите тя отстрани 2 поставени тенисистки, както и първата братовчедка на Маша Шаропова - Дария. За титлата Вики ще спори с Монсерат Гонсалес (Пар, НЗ). Миналата седмица Томова игра на друг турнир на клей в Южна Америка - "Аржентина къп" в Мар Дел Плата, където отпадна на 1/4 финалите.

Зографски 37-и в Осло

Владимир Зографски остана 37-и в ски-скока от голяма шанца на световното първенство в Осло. 17-годишният талант, който е световен първенец за юноши, направи само един скок от 113,5 метра и със 102,6 точки остана извън първите 30. Шампион стана Грегор Шлиренцауер (Ав), който победи големия си съперник и сънародник Томас Моргенщерн. 21-годишният Шлиренцауер записа скокове от 130 и 134,5 м и с 277,5 т. завоюва първо индивидуално

злато от шампионата. Моргенщерн, шампион от нормална шанца, събра 277,2 т. след скокове от 133 и 131 м. Двукратният олимпийски първенец от Ванкувър 2010 г. Симон Аман (Швейц) се нареди 3-ти с 274,3 т. (129,5 и 134,5 м).

Най-известният полски състезател Адам Малиш прекратява състезателната си кариера. "Това е последният ми сезон. Благодаря на всички фенове за подкрепата", каза Малиш, след като се нареди 11-и в Осло. Последният му старт ще бъде на 26 март в Краков.

елегайте

ДНЕС

ПО ЕВРОСПОРТ

БИАТЛОН

10.45 СП, 10 км (мъже)

СКИ БЯГАНЕ

12.45 СП, 30 км (жени)

ЛЕКА АТЛЕТИКА

18.15 ЕП в зала

УТРЕ

ПО ЕВРОСПОРТ

БИАТЛОН

10.45 СП, преследване (мъже)

СКИ БЯГАНЕ

14.45 СП, 50 км (мъже)

ЛЕКА АТЛЕТИКА

16.30 ЕП в зала

кратки

България с 2 медала на ЕП по стрелба за юноши

България спечели 2 сребърни медала на европейското първенство по спортна стрелба за юноши в Бреша, Италия. В отборната надпревара на 10 метра пистолет девойки Велислава Душанова, Силвия Чакърлова и Милица Костова събраха 1114 точки. Първи е тимът на Полша с 1126 т. На 10 метра пушка Иван Йорданов се окичи със среброто, след като събра 694,4 т. Само 4 десети не му стигнаха да триумфира с титлата, която пък взе Илия Чархейка (Блрс) с 694,8 т. (593+101,8). Трети остана Андреас Гойтер (Гер) с 692,6 т. Другият българин Петър Градинарски е 24-и с 586 т.

Четириима наши на световното по шорттрек

България ще участва с четириима състезатели на световното първенство по шорттрек за мъже и жени, което ще се проведе в Шефилд, Англия, от 11 до 13 март. Това са най-добрата ни състезателка Марина Георгиева-Николова, Рая Захариева, Асен Пандов и Кирил Пандов. Отборът пътува за Англия на 9 март.

Вон спечели малката световна купа

Линдзи Вон спечели малката световната купа в комбинацията, след като завърши на 2-ро място в Тарвизио, Италия. Американката събра 220 точки и е недостижима. Втора е Тина Мазе (Слвн) с 212 т., пред Мария Рийш (Гер) 205 т. и гр.

Въпрос: През коя година Тото Котуньо печели конкурса "Еurovision"?

а. 1980 г. б. 1990 г. в. 1992 г.

Toto Cotugno

**10 АПРИЛ
ЗАЛА 1 НДК**

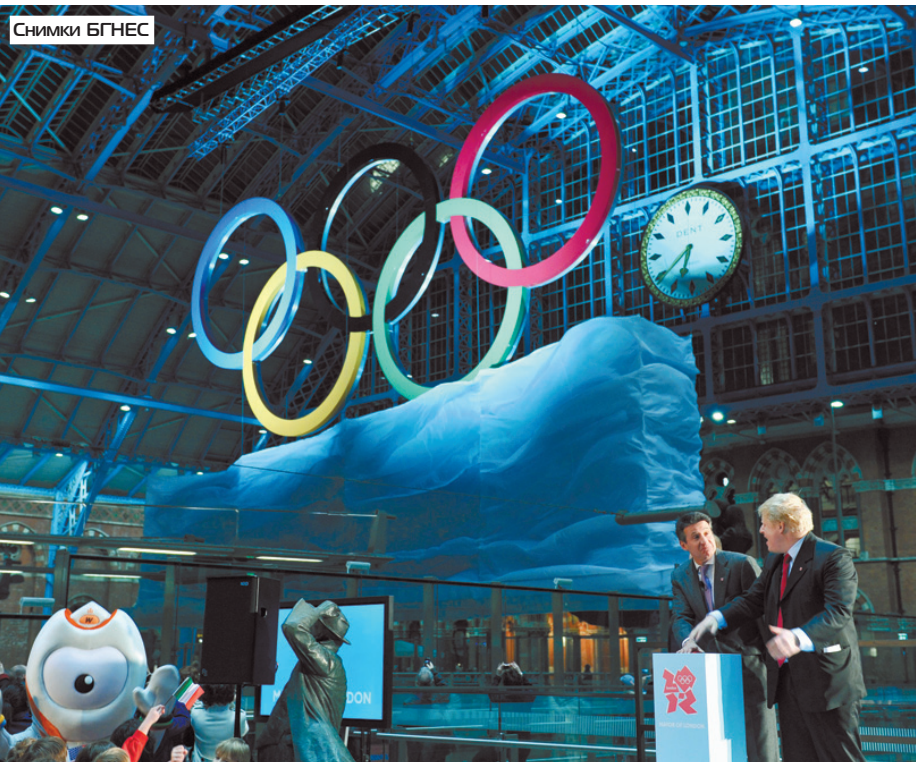
БИЛЕТИ: НДК WWW.EVENTIM.BG WWW.BGBILETI.COM

**УЧАСТВАЙТЕ В ТОМБОЛАТА
СПЕЧЕЛЕТЕ БИЛЕТ ЗА КОНЦЕРТА**

с SMS на номер 1916

2 лв. без ДДС

Напишете DUMA и изпратете съобщението.

Председателят на Организационния комитет на Олимпийските игри в Лондон 2012 г. лорд Себастиан Коу (вляво) и кметът на Лондон Борис Джонсън присъстват на откриването на олимпийските пръстени на гара Сейнт Панкрас в Северен Лондон. Символът на олимпизма ще сияе вътре в гарата до края на игрите